CRISTIAN-LIVIU MOSOROCEANU

Steierdorf -Anina Minerul, într-al sorții joc!

Trustul de Presă "Magazin"

Colecția Restituiri ale Memoriei

Steierdorf-Anina.
Minerul, într-al sorții joc!

Bunicilor mei: ANNA şi STEFAN KUBERTSIK, BERTHA şi ALBERT KRIPPNER, precum şi părinților mei BERTA şi ADOLF KUBERTSIK.

Mulțumesc soției mele NINA, pentru că m-a încurajat şi mi-a tolerat dezordinea zilnică, munții de documente şi hărtii, împrăştiate prin întreaga locuință.

Mulțumesc, din suflet, pentru sprijinul acordat la culegerea informațiilor şi realizarea arhivei foto: d-nei BARBARA OTZASEK, EUGEN BADESCU, sing. GHEORGHE TARASOF, geologilor DUMITRU ANESCU şi ing. ADRIAN ANESCU, MIHAI BOTAN, primarului GHEORGHE NEICU, vice-primarului NICOLAE RADU, ing. PAUL LATH, POPESCU FLORIN, NICULAE MARINESCU şi, nu în ultimul rând, domnului VASILE TODI, un om cu totul deosebit, care m-a ajutat dezinteresat şi fără de care n-ar fi fost posibilă publicarea acestei cărți.

Justificare

De peste treizeci de ani, mă uit în jurul meu şi văd cum dispare, aproape zilnic, câte un colţ din oraşul meu. De tot atâția ani, asist neputincios la furtul istoriei acestei localităţi, la furtul trecutului meu şi al copiilor mei, la furtul a tot ce au realizat generaţii de strămoşi, ai mei şi a altor concitadini.

Chiar dacă începutul a fost făcut pe timpul regimului CEAUŞESCU şi a avut drept motivație construirea unei termocentrale, după renunțarea la acest proiect, NIMIC NU MAI JUSTIFICĂ distrugerea trecutului oraşului MEU!

Din cartierul Brădet şi până la Oraşul Nou, au dispărut de pe fața pământului sau sunt în paragină, clădiri istorice, cu un trecut cu care alții s-ar mândri: vechea cazarmă militară din Brădet; cartierele Jumanca, Reitz, Colonia Cehă şi Colonia Ponor, din Steierdorf; vestita stațiune SOMMERFRISCHE (cu brazi, cu tot) din Steierdorf; vila „Dora”; cantonul silvic „Găinuşa”; fostul sediul al Ocolului Silvic din Steierdorf; fostele sedii ale Administrației Miniere din Steierdorf (cele trei clădiri cu etaj din centrul Steierdorf-ului); parcul din Steierdorf şi fântâna arteziană de aici; fostul sediu al primei „Asociații de Consum” din Banatul Montan (cunoscut ca „Steagul Roşu”) din Steierdorf; puțurile UNTERISCH şi V din Steierdorf; cantonul silvic „Judina”; coloniile muncitorilor de la Kirscha (care aparțineau de Steierdorf); cantonul silvic „Plavi”; cele două monumente închinate unor catastrofe miniere din cimitirul Sigismund (1918 şi 1920); restaurantul „Izvorul” din Sigismund; Căminul Muncitorilor din Sigismund; ştrandul din Sigismund; căminul de nefamilişti de la Ölfabrik; gara CFR din Anina; moara de cărbune din Anina; BARUMC-ul, ACA-ul, Fabrica de şuruburi, Fabrica de cherestea, calea ferată uzinală care lega toate aceste întreprinderi, calea ferată forestieră, puțul II, puțul I, Preparația, Cazinoul Muncitorilor – toate din Anina; monumentul închinat catastrofei miniere din anul 1920, din cimitirul Celnic; lacul Mărghitaş (primul lac de acumulare, din țara noastră, construit pentru turism); etc. Altele au ajuns proprietate particulară deşi erau clădiri istorice şi figurau pe lista monumentelor istorice, cea veche! Între timp, cineva a „încurcat” lista monumentelor istorice în aşa fel încât clădirile de interes sunt aproape imposibil de identificat. Cert este că fosta farmacie, fostul sediu al poştei, locuința medicului şi fostul dispensar al comunei, toate din Steierdorf, au ajuns în prorietatea unor cetățeni. Noii proprietari le-au schimbat destinația şi le-au modificat, atât din punct de vedere structural cât şi arhitectonic.

Apoi, după închiderea minelor, aproape peste noapte, au dispărut urmele a peste două secole de minerit şi, extrem de repede, colbul uitării acoperă trecutul nostru. Iar demolările continuă şi în prezent!

Cu aceeaşi furie şi cu un dispreț greu de înțeles, au fost distruse şi arse puținele arhive care se mai găseau în păstrare la anumite instituții de pe raza oraşului noastru.

În această situație, fără să am pretenția că această carte este o lucrare cu valoare istorică sau că am talent de scriitor, am decis să public crâmpeie din trecutul oraşului nostru – ca un omagiu pentru cei care, de prea multe ori, au plătit cu viața şi sănătatea lor progresul acestei localități.

Am fost incapabil să concep altfel volumul de față, conținutul fiind mai mult decât trist. Fiind doar un mărunt cronicar, am optat pentru o formă mai simplă care, deşi este seacă şi pare lipsită de suflet, se rezumă la o înşiruire cronologică a unor evenimente din trecutul mineritului din bazinul carbonifer Steierdorf-Anina.

Pe lângă datele incomplete privind accidentele de pe raza oraşului nostru, nu am reuşit să găsesc date despre accidentele miniere de la multe mine care aparțineau de Anina, în diferite perioade, unele doar temporar: Glăvan, Cozla, Baia Nouă, Sinersig, Darova, Armeniş, Caraşova, Teregova, etc. Mai trebuie să adaug şi faptul că, din prea lunga listă a victimelor lipsesc sutele sau, poate, chiar miile de victime ale bolilor profesionale.

Volumul de față, cu multe lacune datorate lipsei unor arhive complete, a fost gândit ca un ultim omagiu adus victimelor industriei mineritului şi familiilor acestora.

Autorul

“Rugăciunea minerului.

Îți mulțumim Ție Doamne milostiv pentru binecuvântarea Ta şi bogatele Tale daruri, pe care, în acest loc, din adâncul pământului ni le-Ai hărăzit, prin mila Ta. Te rugăm să ne dai şi în continuare aceste scumpe daruri, să le binecuvântezi şi păstrezi şi, înainte de toate, să ne înveți să-Ți prețuim binecuvântarea şi folosind-o să cinstim numele Tău. – Fereşte, o Doamne, pe toți acei care lucrează în adâncurile şi măruntaiele pline de pericole ale pământului, de vătămări, pericole şi toate relele. Acordă-le mila Ta de a Te avea veşnic în fața ochilor pentru ca, trup şi suflet, să se încredințeze în mâinile Tale şi să nu uite în ce primejdii plutesc, pentru ca, astfel să fie pregătiți dacă-i loveşte nenorocul, mântuiți să ne părăsească, în numele fiului Tău Isus Christos, Domnul nostru. Amin!

O sfântă Barbara, Tu nobilă mireasă,
Trupul şi sufletul meu îți sunt încredințate,
Atât în viață, cât şi în moarte,
Ajută-ne ca în ultima clipă,
Sfântul sacrament să-l primim;
De la Domnul nostru multe să dobândim,
Să murim în mila Lui,
Departe de noi, duşmanul cel rău să-L alunge,
Prin ajutorul Tău, mereu cu noi să fie.
Atunci când sufletul trupul va părăsi,
Ia-l în mâinile Tale,
Fereşte-l de iad şi supliciu,
Condu-l în împărăția cerului. Amin.

Isus din Nazareth, rege al Iudeilor, Păzeşte-ne şi Fereşte-ne până la moarte.”[1]

Tipografia W. ROSE din Steierdorf.

[1] Traducere, din limba germană, Cristian-Liviu Mosoroceanu.

Cred că nu greşesc dacă încep rândurile mele cu aceste două rugăciuni. Sunt rugăciunile[2] pe care, generații de mineri, din Steierdorf-Anina, indiferent de confesiune, le murmurau smeriți în fața tabloului „Sfintei BARBARA" (VARVARA), de fiecare dată înainte de a coborî în adâncuri. La fiecare puț, pe placa acestuia, era amplasat un tablou al ocrotitoarei minerilor, la loc de cinste. În acele vremuri, breslele aveau diferiți sfinți pe care-i sărbătoreau şi cărora le cereau ocrotire: metalurgiştii şi pompierii pe „Sfântul FLORIAN", constructorii pe „Sfântul ROCHUS", dulgherii pe „Sfântul IOSIF", minerii pe „Sfânta BARBARA" (în afara minerilor, „Sfânta BARBARA este considerată şi ocrotitoarea geologilor, clopotarilor, a turnătorilor de clopote, electricienilor, arhitecților, zidarilor, prizonierilor, etc,)" etc.

Legendele privitor la această sfântă sunt mai multe şi diferă, în funcție de țară, religie şi zonă. Conform legendelor, „Sfânta BARBARA" a trăit la sfârşitul secolului al III-lea în Nicomedia (azi Izmir – Turcia) sau Heliopolis (azi Baalbek – Liban) şi era fiica aristocratului Dioscorus. Pentru a o feri pe BARBARA de tentațiile adolescenței, tatăl ei a construit un turn în care a izolat-o pe frumoasa-i fiică. Aceasta, în plină prigoană a creştinilor, se simte atrasă de creştinism şi se lasă botezată. Pentru a scăpa de furia tatălui, aceasta fuge dar este trădată de un cioban. Prinsă de propriul tată, este predată administratorului roman al oraşului, un oarecare Marcianus. După ce a fost găsită vinovată a fost torturată în cele mai groaznice moduri însă, în celula ei a apărut Isus şi i-a vindecat rănile. Atunci a fost dusă într-un loc public şi schingiuită din nou, de față cu populația oraşului. În cele din urmă, propriul ei părinte o decapitează, cu spada. „Sfânta BARBARA" avea doar 29 de ani, atunci când a fost ucisă!

Minerii noştri erau deosebit de credincioşi şi puneau mare preț pe sfânta lor, o dovadă în acest sens fiind şi bisericuța din Sigismund, ridicată de mineri şi care este singura din țară cu hramul „Sfintei Barbara"! Pe de altă parte, uniforma de paradă a minerilor era prevăzută cu 29 de nasturi, pentru fiecare an trăit de sfântă, câte un nasture! Ziua de 04 decembrie, zi în care este sărbătorită sfânta, a devenit zi de sărbătoare pentru minerii de pretutindeni. Cu acest prilej, la toate puțurile miniere de pe raza localității noastre, înainte de orice altă manifestare, se țineau slujbe religioase la care participa întreg personalul, indiferent de religie.

De altfel, toleranța religioasă era considerată un fapt firesc, mai ales în rândul ortacilor. Un alt exemplu în acest sens fiind sărbătorile pascale şi, mai ales, Noaptea Învierii. La Anina, pe Cleanțul Şerpilor, la câțiva metri de crucea ridicată în anul 1906, era o căsuță zidită în cărămidă. Aici, de Paştele catolic, minerii ortodocşi, îmbrăcați în uniforme de paradă şi cu lămpi de mină luminau

[2] După ani de căutări, am găsit cele două rugăciuni tocmai într-un anticariat din Essen (Germania), prin minunea de azi – Internetul! Din fericire, proprietarii anticariatului „STEELER" mi-au expediat prețioasa foaie, într-o perfectă stare de conservare şi pe încredere, urmând s-o plătesc ulterior, cu ocazia unei vizite. Astfel, foaia cu cele două rugăciuni, tipărită la tipografia lui V. ROSE (din Steierdorf), la sfârşitul secolului al XIX-lea, a ajuns în posesia mea şi rugăciunile au fost salvate pentru generațiile viitoare. O micuță filă de istorie locală – recuperată!

crucea şi stăteau de veghe toată noaptea. La rândul lor, de Paştele ortodox, minerii catolici făceau acelaşi lucru. Iar în cea de-a doua zi a Paştelui catolic, aşa cum era obiceiul, se mergea la „stropit" fetele şi femeile cu parfum, indiferent de confesiune.

De asemenea, sărbătorile religioase erau, în comuna noastră, respectate şi ținute indiferent de confesiune. Ortodocşii le țineau şi pe cele catolice, iar catolicii pe cele ale ortodocşilor – chiar dacă asta ducea la diminuarea substanțială a veniturilor, numărul sărbătorilor fiind destul de mare, mai ales la ortodocşi.[3] Şi exemplele ar putea continua.

Revenind la cele două rugăciuni, am aflat de existența lor de la minerii bătrâni, însă nimeni nu le mai ştia. Comuniştii le-au luat icoanele şi i-au pus să cinstească secera şi ciocanul! Le-au schimbat ziua de 04 decembrie cu special inventata „Ziua minerului", zi politizată şi sărbătorită cu mare fast. Peste ani, minerii au uitat rugăciunile dar, nu şi-au pierdut credința. Ştiau că sfânta poate fi şi neiertătoare!

Şi, din păcate, sfânta a fost mult prea crudă cu ortacii noştri. De-a lungul a peste două secole de minerit, în bazinul carbonifer Steierdorf-Anina, au avut loc numeroase accidente care au secerat viața multor bravi mineri.

Nu trebuie să uităm că, la începutul mineritului pe aceste meleaguri, exploatarea cărbunilor era în fază de pionierat şi pe plan mondial.

Oricum, chiar dacă existau destule neajunsuri, la Steierdorf-Anina tot se muncea mai în siguranță decât în multe alte mine din lume, chiar şi unele din Statele Unite ale Americii. De exemplu, la sfârşitul secolului al XIX-lea, în minele de antracit din nordul Pennsylvaniei, pentru un salariu anual de doar 400 $, se înregistra o medie de 3 mineri morți, la două zile.

Chiar dacă, la noi, nu s-au înregistrat asemenea cifre cutremurătoare, cei care munceau în „lumea fără cer" au plătit, de prea multe ori, cu sănătatea şi viața lor, „aurul negru" extras.

Trebuie precizat faptul că extracția cărbunelui din „întâia mină de cărbune din țara noastră"[4] era deosebit de dificilă, stratele de cărbune fiind, în general, înguste iar adâncimea de exploatare extrem de mare. Astfel, minerii noştri au înfruntat zilnic: presiunea rocilor, focurile şi incendiile de mină, gazele de ardere, erupțiile de ape, metanul, praful de cărbune şi cel silicogen, grizuul (un amestec de gaze inflamabile sau explozive[5]) sau ***„thanătul"***, pericolul folosirii explozivilor şi a iluminatului în subteran, viermele parazit ***Ankilostoma duodenale*** şi alte boli profesionale, căldura insuportabilă, întunericul, incompetența unor şefi, hoția şi multe altele. Generații întregi, de mineri, au experimentat pe propria lor piele, progresele din industria mineritului şi nu numai:

---

[3] LEONHARD BÖHM = *Geschichte des Temeser Banats, Zweiter Teil – Natürliche Geschichte des Temeser Banats*, Verlag von OTTO WIGAND Leipzig 1861, pag. 105.

[4] Prof. ing. BUJOR ALMĂJAN = *Industria minieră, capitolul al IX-lea din „Industria Romîniei 1944-1964"*, Editura Acadamiei Republicii Populare Romîne Bucureşti 1964, pag. 319.

[5] Ing. NICOLAE COSTÂNGIOARĂ = *Anina 200*, tipo-script nepublicat din arhiva autorului.

1. iluminatul în subteran – de la opaiț, la lămpile de mină cu acumulatori;

Până la începutul secolului al XIX-lea, pentru iluminat în subteran, au fost folosite mijloace primitive, cu flacără deschisă. Odată cu avântul luat de exploatarea minieră a cărbunilor minerali, de la sfârşitul secolului al XVIII-lea, şi necesitatea crescândă de surse portabile de iluminat pentru mineri, tehnicienii au fost nevoiți să caute soluții noi, pentru rezolvarea acestei probleme.

Şi în minele din Steierdorf-Anina, primele lămpi miniere folosite au fost cele portative cu ulei şi flacără deschisă (tragende offene Öl-Lampe) – ***opaițurile*** şi ***candelele***. Există însă şi posibilitatea ca, înaintea acestora, să se fi folosit, la fel ca în minele din Austria, lumânările (Kerze) şi torțele (Kienspan). ***Opaițul*** este o lampă cu flacără deschisă, cu ulei, compusă dintr-un rezervor cu fitil şi un cârlig de fixare prins de o bară de susținere. Acest tip de lampă consuma 10-15 grame de ulei/oră şi dădea o lumină slabă, cu o flacără mereu fumegândă.[6] ***Candela***, asemănătoare cu opaițul, era confecționată din fontă şi, mai târziu, din tablă. Rezervorul acesteia era prevăzut cu un orificiu de umplere, un orificiu pentru fitil şi unul pentru aer – pe acesta fiind montat un cârlig pentru transport şi agățarea lămpii în front. Uleiul folosit drept combustibil, diferea de la regiune la regiune: de rapiță (Rapsöl), de in (Leineöl) sau lămpi de seu (Unschlitt-Lampen)[7] şi, mai târziu, uleiuri minerale (la Steierdorf-Anina – ulei obținut prin distilarea şistului).

Candelele aveau diferite forme (Eierlampe, Froschlampe, Schelle, etc.) şi s-au păstrat şi după introducerea lămpilor cu carbid şi celor de siguranță, cu benzină. La noi, cea mai folosită a fost cea în formă de broască (Froschlampe).

În secolul al XIX-lea, au apărut lămpile cu carbid sau cu acetilenă.

Chimistul şi fizicianul englez Sir HUMPHRY DAVY (născut la 17.12.1778, Penzance, Anglia – decedat la 29.05.1829, Geneva, Elveția), împreună cu asistentul său, MICHAEL FARADAY, de la „Royal Institution" (Institutul Regal), au descoperit, în anul 1815, că amestecurile de gaze care conțin metan nu se pot aprinde în cilindri cu un diametru mai mic de 3,5 mm. Această descoperire a dus la producerea sitelor pentru lămpile de siguranță, destinate minelor grizutoase. Acest principiu avea şi un efect secundar, şi anume: gazul metan pătruns în sită, împreună cu aerul, se aprinde şi formează o flacără albăstruie. Acest efect avea avantajul că această lampă putea fi folosită şi pentru determinarea conținutului de gaz metan în mină.

Lămpile miniere de siguranță „DAVY" erau simple, compuse doar dintr-un rezervor şi o sită. Principalul dezavantaj al acestora era acela că, în urma depunerii funinginei pe sită, se reducea drastic luminozitatea lămpii.

---

[6] Ing. NICOLAE COSTÂNGIOARĂ = *op. citată*, pag. 62.

[7] Aceste lămpi, chiar dacă emanau mirosuri aproape insuportabile, erau preferate de mineri, față de cele pe bază de uleiuri, pentru că aveau o luminozitate mult mai bună.

În acelaşi timp, adică în anul 1815, şi independent de cercetările efectuate de DAVY, inginerul GEORGE STEPHENSON (09.06.1781, Wylam – 12.08.1848, Chesterfield) ajunge la aceleaşi concluzii şi produce lampa ce-i poartă numele.

De-abia în anul 1839, W.R. CLANNY aduce îmbunătăţiri lămpii „DAVY", prin înlocuirea părţii inferioare ale sitei cu un cilindru din sticlă. Ambele capete ale cilindrului erau perfect paralele şi prevăzute cu garnituri de etanşare. Din păcate, mulţi ani, lampa „CLANNY" nu a avut succes datorită faptului că era considerată riscantă, existând posibilitatea ca cilindrul de sticlă să se spargă, datorită temperaturii degajate de flăcără. De-abia după descoperirea sticlei de „JENA", această îmbunătăţire a fost introdusă, pe scară largă, în fabricarea lămpilor de mină.

L. MÜSELER a contribuit, la rândul lui, la îmbunătăţirea lămpilor de mină prin ridicarea fitilului şi învelirea capătului acestuia în tablă – ceea ce îmbunătăţit aprovizionarea flăcării cu oxigen. Lampa „MÜSELER" a fost considerată, timp de decenii, ca având un grad ridicat de siguranţă. Această lampă avea o greutate de 1,598 kg[8] şi consuma 0,150 kg de ulei/schimb (8 ore). În minele din Steierdorf-Anina, această lampă a fost introdusă, încă în anul 1869, la puţul THINNFELD II. După ce, în anul 1879, a fost introdusă şi la mina GUSTAV, începând cu anul 1887 folosirea ei a fost generalizată la toate minele din Steierdorf-Anina, în locurile cu emanaţii mari de grizuu. În revirul „KÜBECK" şi ştiolna „DULLNIG" au rămas în uz lămpile cu flacără deschisă.

Dezavantajul primelor tipuri de lămpi consta în faptul că se stingeau uşor, dacă se înclinau şi, pentru a fi reaprinse, minerul trebuia să se deplaseze într-o galerie aerată, la un loc special desemnat acestui scop – şi asta pe întuneric. Lămpile nu erau prevăzute cu aprinzător ataşat ci se aprindeau cu flacără deschisă. Din păcate, mulţi mineri nu ezitau să reaprindă lampa în front, ceea ce a dus la multe explozii accidentale (1869, 1870, 1872, 1876).

Probabil pentru acest tip de lampă, Administraţia Superioară din Steierdorf-Anina, prin administratorul superior BENEDIKT VON ROHA, emite un regulament de folosire a lămpilor de siguranţă, cu piedica acţionată de un arc, la data de 09.02.1875, cu nr. 378. Regulamentul a fost vizat de Căpitanul Minier TRIBUS, din Oravița, cu avizul Z. 362/18.02.1875.[9] Acesta prevede şi sancţiunile aplicate, în cazul nerespectării regulamentului de manipulare de către angajaţi. Sancţiunile, în funcţie de gravitatea faptei, pleacă de la amendă (între 1 Fl. şi 5 Fl.) şi ajung la retrogradare şi chiar concediere.

Mai ales după catastrofa minieră din 1884, de la puţul COLONIE, s-a hotărât introducerea exclusivă a lămpilor de siguranţă, cu benzină. Alături de

[8] Ing. NICOLAE COSTÂNGIOARĂ = *Anina 200. Perioada St.E.G. 1855-1919*, tiposcript nepublicat, pag. 64. Arhiva Cristian-Liviu Mosoroceanu.

[9] *Vorschrift über den Gebrauch der Sicherheitslampe mit gefedertem Dornverschlusse in den Steinkohlengruben zu Steierdorf*, Tipografia „J. WUNDER" Biserica Albă 1875. Arhiva Cristian-Liviu Mosoroceanu. În acest regulament însă, se specifică faptul că lampa avea o autonomie de 10 ore!

lampa „MÜSELER” s-a optat şi pentru introducerea lămpilor confecționate de firma „FRIEMANN & WOLF” G.m.b.H., cu închidere magnetică.

În anul 1884, CARL WOLF (din Zwickau) patentează o nouă lampă pentru mineri care foloseşte, drept combustibil, benzina. Astfel creşte luminozitatea şi se evită depunerile de funingine. Cea de-a doua noutate, introdusă de WOLF, mai târziu, a fost un sistem ingenios de aprindere, încorporat în lampă. Astfel, în cazul în care lampa se stingea minerul putea să o reaprindă pe loc, fără să pună în pericol viața lui sau a ortacilor. Acelaşi WOLF a inventat şi „închizătorul magnetic” (un dispozitiv simplu, bazat pe o piedică acționată de un arc), care împiedica deschiderea accidentală a lămpii – efectuarea acestei operațiuni fiind posibilă doar cu ajutorul unui magnet (patent U.S.A. nr. 530,217/04.12.1894).

Firma „FRIEMANN & WOLF G.m.b.H.” a fost înființată, în anul 1884, de HEINRICH FRIEMANN, din Eisleben, şi CARL HEINRICH WOLF, din Zwickau. Sediul firmei era la Zwickau, strada Reichenbacher, nr. 64-68.

Pentru aprinderea fitilului, în minele din Steierdorf-Anina, se folosea şi invenția chmistului austriac CARL AUER von WELSBACH (01.09.1858, Viena – 04.08.1929, Möbling) – metalele Auer sau Cereisen. Practic, acesta a inventat piatra de brichetă (un aliaj dintre fier şi cer), folosită şi în zilele noastre. În anul 1907 apar, pe piață, primele brichete ale inventatorului. Nu a durat mult şi aprinzătorul vertical „CEREISEN”[10] a ajuns în dotarea minelor din localitatea noastră.

Înaltul Căpitanat Imperial-Regal Minier de la Viena emitea constant dispoziții privind protejarea minelor grizutoase, împotriva exploziilor cauzate de grizuu şi praful de cărbune.[11] Dispozițiile erau valabile pentru toate minele de cărbune, ale imperiului, şi erau mereu complectate, funcție de noutățile din domeniu şi de specificul fiecărei mine. Aceste dispoziții şi instrucțiuni conțineau: reglementări generale, reguli de manipulare a lămpilor de mină şi tipurile admise spre folosință, întreținerea aerajului, metode de exploatare, etc. În complectarea Z. 3361 din 23.06.1908 se face şi precizarea că: „… de regulă, într-un sector nu se permite ca numărul muncitorilor, dintr-un schimb, să fie mai mare de 80 …”, în afara excepțiilor – când se admit 100 de muncitori, cu avizul conducerii minei.

La rândul lui, germanul WILHELM SEIPPEL (din Bochum, Germania) patentează o lampă de siguranță pe acetilenă (în Statele Unite ale Americii, patent nr. 953,491/29.03.1910).

---

[10] Un exemplar se găseşte în colecția autorului.

[11] *„Instruction für die Arbeiter zum Zwecke der Verhütung von Schlagwetter- und Kohlenstaubexplosionen (giltig für alle Steinkohlengruben“*, Editura şi tipografia „JULIUS KITTL im Mähr.-Ostrau 1901“. *„Verordnung der k.k. Berghauptmannschaft Wien betreffend die Sicherung der Kohlenbergbaue gegen Schlagwetter- und Kohlenstaubexplosionen“ Z. 3142 ex. 1902*, Editura şi tipografia „JULIUS KITTL Mähr.-Ostrau 1903“; *„Verordnung der k.k. Berghauptmannschaft Wien betreffend die Sicherung der Kohlenbergbaue gegen Schlagwetter- und Kohlenstaubexplosionen“ Z 3142 ex. 1905*, Editura şi tipografia „JULIUS KITTL Mähr.-Ostrau 1906“. Şi ulterior au mai fost aduse complectări la aceste reglementări: Z 3361 ai 23.06.1908, etc. Arhiva Cristian-Liviu Mosoroceanu.

În minele din Steierdorf-Anina, la fiecare exploatare, încă de la începutul secolului al XIX-lea, au fost folosite şi lămpi de siguranță electrice cu acumulatori[12], mai ales de către echipele de salvatori mineri. Acestea erau compuse dintr-o cutie dreptunghiulartă, din tablă de alamă (în care se introducea un acumulator), prevăzută, pe una din laturi, cu un corp de iluminat (o rezistență mică, de cel mult 3 Waţi) şi o oglindă de faianță albă.[13]

Dacă, până la preluarea minelor de către U.D.R., iluminatul în subteran era asigurat doar de lămpile de siguranță cu benzină, începând cu luna iulie 1928 s-au generalizat lămpile electrice cu acumulatori „CONCORDIA", prin reprezentanța firmei „CEAG".[14] Până atunci, aceste lămpi erau folosite doar de către salvatori. Reprezentanța CEAG a amenajat şi o „cameră de lămpi", la puțul I.[15]

Odată cu dotarea minelor din Anina cu lămpi electrice de cap, tip 0432 şi 0433-10, a cescut securitatea personalului şi a fost îmbunătățit iluminatul individual. Aceste lămpi, produse în R.D. Germană, aveau fascicolul dirijat şi erau de construcție antigrizutoasă.

Acest tip de lampă este compusă din două părți distincte: acumulatorul – care se poartă agățat de centură, şi farul – care se fixează de partea frontală a căştii de protecție. Lampa avea o autonomie de funcționare de 12 ore şi o greutate de 1,812 kg. Din păcate, din cauza reducerilor drastice a importurilor – dictată de prețioasa conducere a Partidului Comunist Român, numărul acestor lămpi, la fel ca şi piesele de schimb, erau mereu deficitare. Astfel, în urma inventarului din 31 ianuarie 1985, s-a constatat că, pentru 1.670 de salariați care intră în subteran, existau 1.430 de lămpi miniere, în stare bună, şi 581 defecte (din care: 165 reparabile şi 416 propuse pentru casare).

În vederea reducerii importului, în minele din Anina au fost experimentate lămpile electrice de mină tip „ELBA" Timişoara.

2. gazele din mină;

În minele de cărbune, pericolul principal îl prezintă gazele produse în urma executării lucrărilor de exploatare şi compoziția atmosferei din subteran. Buna desfăşurare a activității într-o mină depinde, în primul rând, de menținerea, în subteran, a unei atmosfere cu o compoziție cât mai apropiată de cea a aerului de la suprafață – astfel încât condițiile de viață să fie cele optime şi să nu existe nici un pericol. Rezolvarea acestei probleme nu este deloc uşoară, mai ales că atmosfera din subteran este permanent viciată de o gamă întreagă de gaze toxice,

[12] VOLKER WOLLMANN = *Dezvoltarea tehnicii miniere din Munții Cărăşeni în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea*, în „BANATICA I", Muzeul Județean Reşița 1971, pag. 210.

[13] Câteva exemplare păstrate au fost donate, de către conducerea Întreprinderii Miniere din Anina, fostului Muzeu de Istorie din Reşița, actualul Muzeu al Banatului Montan.

[14] De fapt, CEAG (adică „CEAG Dominit AG") este prescurtarea numelui firmei „Concordia Elektrizitäts-Aktiengesellschaft", din Dortmund (Germania), înființată la data de 27.06.1906.

[15] *Exploatările miniere U.D.R. Mine*, pag. 12. Material nedatat (probabil anul 1927) şi nesemnat din arhiva T.M.B.Anina, serv. Topografic – dosar nr. 53 – 30/I.

asfixiante sau explozive, provenite din substanța minerală utilă, din roci, sau în urma activității umane.

În cazul compoziției atmosferei din subteran, se urmăreşte stabilirea şi păstrarea unui echilibru între oxigen (vital pentru respirația umană şi oxigenarea organismului), bioxid de carbon (produs de numeroasele reacții de oxidare şi dagajat din stratele de cărbune, rocă şi ape subterane), azot (gaz inert, format în urma reacțiilor de axidare, putrezirea lemnului şi arderii substanțelor explozive), etc; astfel încât, aerul din mină să nu afecteze minerii.

De aceea, mai ales în minele grizutoase, este necesar un control neîntrerupt al aerului din mină pentru asigurarea unui aer confortabil şi sigur.

Lupta împotriva metanului, degajat din stratele de cărbune, şi a celorlalte gaze toxice (oxidul de carbon - format din oxidarea cărbunelui şi, este prezent, în cantități foarte mici, în startele de cărbune; hidrogenul sulfurat - miros neplăcut pătrunzător, apare în cuiburi; bioxidul de sulf - este foarte toxic şi apare în urma incendiilor şi în timpul lucărilor cu substanțe explozive care conțin sulf; oxidul de azot – produs în cursul arderii substanțelor explozive, etc.) a fost mereu riscantă. Însă, nici una din metodele folosite de-a lungul celor peste două secole de minerit, nu a fost atât de periculoasă decât cea pe care o practica „omul focului” („Feuermann”). „Omul focului”, protejat doar de haine şi capişon din piele sau pâslă, intra în mină înaintea începerii schimbului şi cu o torță (feştilă) aprindea metanul adunat sub tavanul galeriilor. Metanul, fără miros şi gust, este mai uşor decât aerul şi se ridică pe tavanul galeriilor sau în golurile altor lucrări miniere. În timp ce „omul focului” se târa pe jos, flacăra albăstruie a gazului metan aprins se prelingea, deasupra lui, în lungul tavanului, până se consuma. Nu puțini au plătit cu viața curajul şi devotamentul lor. Acest procedeu a dispărut odată cu apariția ventilatoarelor şi a lămpilor de siguranță cu flacără închisă.[16]

Controlul atmosferei, din lucrările miniere, se făcea ajutorul păsărilor sau al cobailor. Mult timp, minerii din Steierdorf-Anina intrau în mină cu un canar sau sticlete. În frontul de lucru, colivia era fixată cât mai aproape de tavanul galeriei sau abatajului, ştiut fiind faptul că metanul se aduna, mai întâi, aici. Atunci când păsările dădeau semne de asfixiere sau mureau, minerii părăseau repede locul de muncă. Sensibilitatea acestor păsări a salvat viața multor mineri.

Pe plan local, au apărut oameni specializați în prinderea acestor păsări, cererea fiind mare pentru că şi mortalitatea din rândul lor era mare. Păsările erau prinse cu ajutorul unui clei natural, pe bază de vâsc, secretul rețetei fiind păzit cu străşnicie de cei care se ocupau de această îndeletnicire. Cleiul avea şi proprietatea că se îndepărta uşor, prin spălare cu apă călduță, de pe picioruşele zburătoarelor.

[16] Ing. NICOLAE COSTÂNGIOARĂ = *op. citată*, pag. 64.

Astfel, în localitatea noastră, aproape că nu era casă în care să nu fie una-două colivii cu sticleți sau canari. Până la sfârşitul anilor ′60, ai secolului trecut, chiar dacă apăruseră deja metanometrele, unii mineri mai intrau în mină, purtând cu ei colivia cu fragilele păsări.

Metanul, pe lângă faptul că, în concentrație mare poate provoca moartea minerului prin anoxemie, este extrem de periculos la formarea amestecului detonant, ***grizuul***. Orice sursă de aprindere este suficientă pentru ca acest amestec să facă explozie şi, dacă intră în ecuație şi praful de cărbune, rezultatul este de-a dreptul catastrofal.[17]

Controlul gazelor şi combaterea acestora sunt posibile doar printr-un aeraj eficient al minei, mereu actualizat – în funcție de complexitatea lucrărilor miniere.

Pe lângă aceasta, măsurile de siguranță în minele grizutoase prevăd şi utilizarea, în subteran, a unor dispozitive de siguranță, antigrizutoase, care să excludă contactul direct între sursele de temperaturi înalte şi aerul din mină.

În ceea ce priveşte aparatura de măsură şi control a gazelor de mină cu care au fost dotate minele din Anina, începând cu a doua jumătate a secolului al XX-lea, amintim interferometrele (Si-3, Si-5 şi Si-10), de construcție sovietică. Acestea aveau domeniul de măsurare cuprins între 0 şi 6% conținut de metan sau CO_2. Scala aparatului este gradată în unități procentuale, are o eroare admisibilă de +/- 0,3% CH_4 sau CO_2 şi o greutate de 1,7 kg. Acestea erau în dotarea artificierilor, măsurătorilor de gaze, maiştrilor minieri şi a cadrelor tehnice de conducere.

Problemele puse de folosirea şi întreținerea acestor aparate au dus la înlocuirea lor cu metanometrele „AUER” (M-302, M-402 şi M-502), fabricate de „Auergesellschaft GmbH” Berlin, Republica Federală Germania. Mult mai performante, acest tip de metanometre au o greutate de doar 480 gr. şi sunt protejate de o geantă din piele. Pentru întreținerea şi repararea lor a fost amenajat, la puțul I, un atelier special.

La 30 aprilie 1985, la Stația de metanometre şi ventilatoare electro-pneumatice, din cadrul Întreprinderii Miniere Anina, existau 204 buc. de detectoare: 64 buc. AUER M-402 (din care: 45 buc. în funcție şi 20 buc. defecte), 135 buc. SS-2 (din care: 75 buc. în funcție şi 60 buc. defecte) şi 5 buc. interferometre Si-10. De asemenea, stația dispunea de 5 stații de încărcare AUER şi o stație de verificare AUER.

În minele din Anina, pentru posturile fixe şi locurile de muncă active, au fost folosite grizumetrele SS-2 şi SIGNAL-2, de fabricație sovietică, destinate controlului continuu a atmosferei locului de muncă.

Aparatul SS-2 indică conținutul procentual de metan în atmosfera din mină şi, la o concentrație de metan de 2% (şi mai mare), emite semnale de avarie: optice şi acustice.

[17] G.D. LIDIN = *op. citată*, pag. 21.

Alt manometru individual, din dotarea minelor din Anina, este cel polonez, VM-1P.

La 29 septembrie 1977 a fost dată în funcțiune centrala telegrizumetrică GTT 60.40. U, de la puțul II GUSTAV. Instalația, fabricată de firma „OLDAM" din Franța, constituie un sistem automat de măsurare a concentrației de metan, de la distanță, şi poate asigura controlul a 40 de captori metanometrici (puncte de control) din subteran. Stația este reglată să semnalizeze automat, optic şi acustic, concentrațiile de metan peste limitele admise. Instalația stației a fost montată în clădirea Stației de salvare şi deservită de personal instruit şi autorizat.

Pe de altă parte, conform normelor de protecție din industria minieră, este obligatoriu ca fiecare persoană care intră în subteran să fie dotată cu o mască de autosalvare. Funcționarea acestora se bazează pe transformarea monoxidului de carbon în bioxid de carbon, în limite acceptabile pentru organismul uman – condiția principală fiind ca monoxidul de carbon să nu depăşească 1% şi oxigenul să fie de cel puțin 17%, în compoziția aerului din zona vizată.

Pentru măsurarea concentrației de monoxid de carbon, la minele din Steierdorf-Anina s-au folosit aparatele de măsură „DRÄGER" (construite de firma „DRÄGERWERKE AG" LÜBECK - Germania), de mai multe tipuri (mod. 31, etc) care funcționau cu fiole speciale, produse de aceeaşi firmă.

Din păcate, de-a lungul timpului, minele din localitatea noastră au întâmpinat dificultăți în aprovizionarea ritmică cu aparate de măsură şi control, a pieselor de schimb, etc. Deficitul acestora, în timpul comuniştilor, era cauzat, în principal, de interdicția de a le importa. După aceea, procesul de tranziție al economiei naționale şi, nu în ultimul rând, birocrația excesivă, au dus la acelaşi rezultat. În general, se făceau economii chiar la achiziția acestor aparate, vitale pentru siguranța minelor. De exemplu, la finele anului 1994, ing. PETRU TĂNASĂ – A.P.M.M., semnalează acest deficit: „... lipsa metanometrelor, a fiolelor de recoltare, a pipetelor de combustie de la aparatul ORSAT şi a tuturor recipienților din sticlă pentru acest aparat, precum şi a celorlalte tipuri de aparate ..." .[18]

3. dezvoltarea aerajului;

Problema aerajului este una din cele mai importante dintre măsurile de securitate a muncii din subteran. Aerajul minier este operațiunea de evacuare a aerului viciat şi împrospătarea permanentă, înlocuirea acestuia, cu aer curat.[19]

La început, atunci când minele nu erau prea adânci şi atât de ramificate, aerajul necesar era asigurat pe cale naturală – prin crearea unei depresiuni atmosferice rezultată din diferența de nivel dintre două guri de mină.

[18] Ing. PETRU TĂNASĂ = *Atenție sporită pentru siguranța muncii*, articol din ziarul „Curierul Văii Jiului" nr. 136 din 02.12.1994, pag. 4.
[19] VOLKER WOLLMANN = *op. citată*, pag. 208.

Această metodă, total ineficientă şi dezavantajoasă, a fost repede înlocuită cu aerajul mecanic (artificial).

Primele ventilatoare erau manuale, foale sau suflante. Cu ajutorul acestora se obținea o presiune constantă şi se menținea sensul dorit al curenților. Crearea diferenței de presiune se făcea prin depresiune (absorbția aerului viciat) sau suprapresiune (refularea aerului curat spre frontul de lucru). În minele noastre, la început, au fost folosite şi ventilatoarele manuale („Focher"), la fel ca în minele imperiului care exploatau minereul de fier.[20]

Un răsuflător manual, acționat cu ajutorul manivelei, a fost descoperit în mina „PONOR" şi este păstrat la Muzeul Banatului Montan din Reşița.

O importanță deosebită în schema de areaj a unei mine o au uşile de aeraj. Acestea sunt, în general, confecționate din lemn, cu acționare manuală. În timpurile moderne, datorită dotării minelor cu ventilatoare de tip V.T.O (10.000 mc/min), care ofereau posibilitatea de inversare a aerajului general al minei, s-a trecut la construirea unor uşi acționate pneumatic, cu comandă la distanță – existând posibilitatea ca vechile uşi să se deschidă singure, odată cu schimbarea curenților de aer, prin trecerea de la depresiune la presiune.

Uşile de aeraj pneumatice, cu comandă la distanță, au reprezentat o inovație a tehnicienilor de la minele din Anina, construcția acestora fiind executată de Atelierele Centrale din Anina (fostul A.C.A.). Din păcate, datorită mai multor cauze (unele obiective, altele subiective), acest tip de uşi, puse în funcțiune pe galeriile principale în anul 1968, nu a fost folosit în mină decât temporar şi în doar câteva locuri.

Tuburile de aeraj (Wetterlutten) au fost confecționate, la început, din scânduri sau din trunchiuri găurite (tei, molift) şi îmbinate cu scoabe sau brățări. Pe măsură ce tehnica minieră a avansat, tuburile au fost confecționate din tablă, cu diametrul standardizat, îmbinate cu ajutorul unor inele metalice prinse în şuruburi şi ermetizate cu garnituri din cauciuc.

4. transportul minier, pe puț şi cel din subteran.

Transportul minier cuprinde toate operațiunile şi instalațiile (de suprafață şi din subteran) folosite pentru evacuarea minereului şi a sterilului, cât şi pentru circulația personalului.

Pentru transportul pe puț, atât cel al personalului cât şi cel al materialelor, la începutul mineritului pe meleagurile noastre, s-a folosit ***troliul manual*** (Förderhaspel) sau ***vârtejul de mână*** – folosit şi la planurile înclinate. „Troliul se monta de obicei pe cadrul de armare al puțului (Schachtkranz) şi cu ajutorul unui cilindru rotativ (în forma unui tambur orizontal) acționat cu două manivele (Haspelhörner)".[21]

[20] *Der Kohlenbergbau von Anina-Steierdorf,* Arhiva SC MINERA BANAT SA Anina, T.M.B. Anina, Serv. Topografic – Steierdorf-Anina. Studii, Geza von Bene şi Schafarzik, Dosar nr. 31 – 16/V, pag. 5.
[21] VOLKER WOLLMANN = *op. citată*, pag. 206.

Mai târziu, au fost folosite mecanisme mai complexe, acționate de tracțiune animală – ***crivacul*** sau ***macaraua cu cai*** (Pferdegöpel) şi, mai târziu, acționate hidraulic. După inventarea motorului cu aburi, au fost folosite ***locomobilele cu aburi*** şi apoi primele maşini de extracție acționate cu ajutorul aburului. În cele din urmă, au fost introduse maşinile de extracție acționate electric.

În subteran, cele mai folosit mijloace, pentru transportarea materialului de la front la rostogol sau vagonet, a fost ***chibla*** (sau ***trocul***)[22] şi, mai târziu, ***hontul***. ***Trocul*** era confecționat, la început, din nuiele, apoi din lemn şi, în cele din urmă, din tablă. ***Hontul*** (Grubenhund) era un mic vagonet cu basculare manuală care a servit ca mijloc de transport, în unele abataje cameră, până în zilelele noastre. De-a lungul anilor, s-au folosit diferite tipuri de hont, care se deosebeau prin capacitate şi unele particularități de construcție. La noi, modelul cel mai folosit era din tablă de fier, cu o înălțime de cca. 75 cm, lat în partea superioară de cca. 78 cm şi lung de cca. 1,25 m. Roțile hontului erau cu dublă bordură şi avea o capacitate de aproximativ 0,700 m^3.

Se foloseau, în abataje şi stațiile de separare din subteran, şi honturile uşoare cu cutia din lemn. De asemenea, au fost folosite şi ***jgheaburi oscilante*** pentru transportul materialelor în abataje.

În preabataje şi abatajele cameră se mai folosea şi roaba, vase pe platformă, cărucioare din lemn, etc.

Hontul a fost folosit în unele abataje, până în secolul XXI, cu mici modificări de construcție.

Începând cu anii ′70, ai secolului trecut, în unele abataje din minele noastre au fost folosite ***Transportoarele cu Raclete (tip TR2, TR3, etc)***, mult mai eficiente însă şi periculoase. Acestea au provocat multe accidente, datorate neatenției şi neglijenței în exploatare şi întreținere.

Vagoneții de mină, utilizați pentru transportul materialului (minereu, steril, altele), de la rostogol (sau front) la suprafață, au suferit o serie de modificări – de la vagonetul cu tijă de ghidare până la cel folosit în secolul nostru. La fel, şi căile de rulare s-au modernizat – de la şinele de lemn, la cele din fier şi oțel. La început, cele din fier aveau o formă simplă, cu o lungime de 3 stânjeni (cca. 5,70 m) şi greutatea de aproximativ 6,5 kg/m. Înălțimea şinei era de 61 mm, grosimea de cca. 14 mm şi muchia superioară era uşor rotunjită. Ecartamentul acestei căi ferate era de 0,70 m şi avea avantajul că şinele se puteau schimba uşor (datorită greutății mici) iar îndoirea la curbe şi macaze era facilă. Primele şine înguste din oțel laminat, din Banat, au fost montate în anul 1840, în mina „ANTONIUS" din Dognecea.[23] După aceea au fost introduse, treptat, în toate minele, înlocuind definitiv şinele din lemn.

---

[22] *Exploatările miniere U.D.R.*, document dactilografiat din arhiva SC Miniera BANAT SA, Fond. TMBA, Serv. Topografic, registrul 53-30/I – UDR. Mine 1927, pag. 9.

[23] WALTHER KONSCHITZKY, WERNER KREMM = *Um Mitternacht brennt der Johann*, Almanahul „Neuer Weg Kalender 1987", Editura „Neuer Weg" București 1986, pag. 46.

La noi, şinele cu cap au apărut după anul 1870, fiind asemănătoare cu cele moderne, lipsind doar talpa de sprijin.

După excavarea vatrei galeriilor şi reprofilarea acestora, din anii ′50 a secolului al XX-lea, s-a schimbat şi calea ferată din subteran. Astfel a fost îmbunătăţit terasamentul acesteia şi au fost eliminate plăcile, fiind înlocuite cu macaze cu ace mobile, cea ce a uşurat mult manevrarea vagonetelor. Aceste plăci de oţel erau folosite pentru ramificaţiile cu un unghi mai mare, apropiat de 90°, în intersecţiile principale din mină. Când ajungea vagonetul pe această placă, era rotit manual şi îndreptat în direcţia dorită. Alt tip de schimbător de cale, folosit până atunci, era macazul fără ace – un tronson rigid de cale, lung de circa 1 m, care era prins mobil la un capăt de calea principală şi la celălalt capăt se putea muta. Aceste macaze se foloseau pentru ramificaţiile în unghi ascuţit.

Şi tracţiunea vagonetţilor, de la front sau rostogol la puţ, a evoluat în timp. Astfel, dacă la început se foloseau caii, progresele înregistrate de tehnica mineră au dus la introducerea ***locomotivelor cu aer comprimat***, ***locomotive pe benzină, locomotive electrice*** cu acumulatori tip LAM (1950) şi, în cele din urmă, la ***locomotivele de mină Diesel antigrizutoase (LDM – 45A)***.

Locomotivele cu aer comprimat au continuat să deservească minele din Anina şi după introducerea celor moderne. Astfel, în anul 1967, minele au fost dotate cu locomotive cu aer comprimat noi, tip BWD (40 CP), importate din Cehoslovacia.

În anul 1985, urmare acţiunii impuse de conducerea statului, referitoare la reducerea importurilor de utilaje din străinătate, se introduc în minele din Anina, pentru prima oară, locomotivele Diesel antigrizutoase, tip LDM 45, fabricate în ţară. Acestea vor fi active, în subteranul minelor din Anina, până la închiderea acestora.

5. evacuarea apelor;

Infiltraţiile apelor în galerii, a apelor pluviale şi a izvoarelor subterane, ameninţă inundarea lucrărilor miniere. Din această cauză, drenarea şi evacuarea acestora este vitală.

La începutul mineritului din Steierdorf-Anina, atunci când minele nu erau prea adânci, evacuarea se făcea cu ajutorul unor mecanisme simple de ridicat – troliul manual, cu găleţi sau saci impermeabili (Wasserpelgen).

Pe măsură ce minele deveneau tot mai adânci, s-au căutat alte metode de rezolvare a acestei probleme.

Metoda clasică, folosită până în zilele noastre, pentru realizarea scurgerilor apelor subterane şi adunarea lor, a fost săparea unor galerii de drenaj (Erbstollen), sau galerii de apă.

Invenţia maşinilor acţionate pe bază de abur, invenţie la care şi-au adus aportul o serie întreagă de inventatori celebrii: THOMAS NEWCOMEN (*24*.02.1664 – 05.08.1729), DENIS PAPIN (22.08.1647 – p. 1712), JAMES WATT (19.01.1736 – 25.08.1819), GEORGE STEPHENSON (09.06.1781 – 12.08.1848), etc., a fost determinată tot de industria minieră. Prima maşină cu

aburi care a deservit o mină, a fost folosită pentru evacuarea apelor din subteran.[24]

Prima instalație de pompare a apelor din mină a fost cea care funcționa pe principiul ***prăjinii grele***. Aceasta era acționată de un motor cu aburi, amplasat la gura puțului, care acționa, prin mișcări alternative, o pompă așezată la baza puțului și care refula apa până la suprafață. Ing. NICOLAE COSTÂNGIOARĂ, în opera sa descrie o astfel de instalație: „În cazul unor puțuri mai adânci, refularea apei se făcea în trepte distanțate la 60-70 m în lungul puțului. Pe fiecare treaptă era amplasată o pompă care refula apa în bazinul de pe treapta superioară. Toate pompele, înșirate câte una pe fiecare treaptă, erau acționate simultan de prăjina grea …".

La toate puțurile miniere din Steierdorf-Anina, cele în funcțiune în secolul al XIX-lea, au fost întrebuințate aceste instalații.

Acest sistem însă, avea o formă complicată, echipamentul avea o greutate mare și avariile erau dese, unele grave, care duceau la stagnarea funcționării minei, cauzate mai ales de ruperea frecventă a prăjinilor grele.

Conductele de evacuarea apei au progresat, la rândul lor, de la cele confecționate din lemn (tei, molift) cu cercuri de fier, la cele din fontă și fier.

Rezolvarea problemelor cauzate de apele din subteran a devenit posibilă după apariția energiei electrice și a motoarelor electrice. Puțurile au fost dotate cu pompe centrifugale acționate electric, la sfârșitul secolului al XIX-lea, reușind să scape minele de inundații.

Au fost construite stații de pompe în subteran, pe mai multe orizonturi, supravegheate 24 de ore din 24. La închiderea minelor din localitate, toate pompele au fost îngropate, odată cu mineritul.

6. bolile profesionale;

a) Una din cele mai crâncene boli din minerit este ***silicoza***. Aceasta este o boală cronică pulmonară provocată de bioxidul de siliciu (SiO_2) liber cristalin, inspirat de către muncitor.[25] În plămân, particulele de siliciu, ca niște ace micronice, se fixează în pereții bronhiilor, acumulându-se până provoacă ***silicoza***. Boala este deosebit de gravă datorită următorilor factori: posibilitățile terapeutice sunt reduse; se asociază, uneori, cu tuberculoza; apar complicații ulterioare îmbolnăvirii și crește riscul de cancer pulmonar.

În minele din Steierdorf-Anina, ***silicoza pulmonară*** a cunoscut o dezvoltare deosebită, mai ales după anul 1920, odată cu introducerea metodelor moderne de perforare.

În afara cazurilor de îmbolnăvire singulare, minerii din Steierdorf-Anina au trebuit să treacă și prin trei valuri de silicoză, care le-au decimat

[24] Ing. NICOLAE COSTÂNGIOARĂ = *op. citată*, pag. 68.

[25] MINISTERUL MUNCII, SOLIDARITĂȚII SOCIALE ȘI FAMILIEI = *Regulament privind profilaxia silicozei la locurile de muncă*, elaborat de Asociația Profesională Minieră din România împreună cu specialiști din cadrul Inspecției Muncii și a Institutului de Sănătate Publică București, editura și tipografia „EUROPRINT" Oradea 2004, pag. 13.

efectivele: primul în perioada 1930-1940, al doilea de după anul 1950 şi cel de-al treilea val, după anul 1960.

Una din măsurile luate a fost aplicarea perforajului umed, încă din anul 1956, care, în perioada 1959-1960, s-a generalizat la toate locurile de muncă. În paralel, tehnicienii de la minele din Anina au început să caute soluții pentru captarea prafului silicogen, la locul de muncă, încă de la formarea acestuia. Astfel a fost relizat un aparat pentru captarea prafului silicogen, la perforare, conceput şi construit de maistrul mecanic I. NEMCSEK, de la mina „PONOR". Aparatul, care-i poartă numele, poate reține particulele submicronice în proporție de 93%, rezultat comparabil cu cel al altor aparate produse peste hotare. Rezultatul obținut de acest aprat, în urma testelor din cadrul S.C.S.M., a făcut ca acesta să fie generalizat şi introdus şi la exploatările miniere din Valea Jiului.

Cercetările pentru combaterea prafului silicogen nu s-au oprit aici, ci s-au îmbunătățit prin dotarea minei cu aparate de laborator, capabile să detecteze gradul de poluare al atmosferei de la locul de muncă.

În anul 1962, pentru prima oară, s-a încercat, la Anina, burajul găurilor de mină cu ajutorul cartuşelor din folie de plastic (mulți ani au fost folosite prezervative), umplute cu apă – aşa-zisul buraj cu apă.

În anul 1963 au început să fie introduse pulverizatoarele multiple, tip SCSM, pentru creierea perdelelor de ceață la împuşcare.

În anul 1964, ICEMIN efectuează determinări de bioxid de siliciu liber, în bazinul carbonifer Anina. Cu această ocazie s-a constatat că probele de rocă recoltate din coloana litologică a zăcământului prezentau valori ridicate de bioxid de siliciu, majoritatea acestora având valori între 10-70%.[26]

Apoi, în anul 1967, se experimentează, tot pentru prima oară, purificarea aerului prin perdele de ceață, realizate prin pulverizarea apei cu ajutorul unor diuze, alimentate cu apă de la rețea. Mai târziu, generatorul de ceață, din tubul de aeraj, a fost combinat cu un decador care capta particolele de praf din curentul de ceață.[27]

Toate măsurile tehnice luate pentru combaterea prafului nu au dus la eradicarea totală a acestei boli profesionale, chiar dacă s-a reuşit reducerea concentrațiilor prafului la limite admisibile, uneori chiar sub acestea.

Din păcate, ***silicoz***a nu are un tratament,[28] evoluția ei fiind ireversibilă. Boala evoluează în trei etape şi, în final se complică cu tuberculoza, fapt care duce la decesul pacientului.

b) La minele din localitate, ca şi cele din Doman şi Secu, apăruse o nouă boală profesională, numită de medici ***„anemia montana"***, care era cronică şi se răspândea foarte repede în zonă.

---

[26] Ing. GHEORGHE CERTEZEANU, ing. GHEORGHE TOMA = *Anina 200. Condiții de muncă şi microclimat. Aerajul general al minei Anina*, tiposcript nepublicat, pag. 21. Arhiva autorului.
[27] Ing. NICOLAE COSTÂNGIOARĂ = *op. citată*, pag. 206.
[28] Dr. GEORGE DÂRLEA = *Prevenirea silicozei*, broşură editată de Regia Autonomă a Huilei din România Petroşani, pag. 6.

Doi medici renumiți, dr. JOHANN IBERER sen. şi dr. JOSEF VON SCHOPF, primul la minele din Steierdorf şi Anina, cel de-al doilea la cele din Doman şi Secu, au depus eforturi susținute pentru identificarea acestei boli, în perioada 1883-1898. Cei doi medici au descoperit că parazitul ***„Ankylostoma duodenale”***, găsit în toate minele cercetate, este cauza acestei boli. Acest vierme parazit de dimensiuni milimetrice a fost semnalat încă din anul 1838, în țările tropicale. dr. IBERER a consultat 1.964 de mineri, din cei 2.600 aflați la acea dată în serviciu la minele din Steierdorf şi Anina. Cazurile mai grave au fost internate în spitalul din Steierdorf, adică 1.059 de pacienți. Ca şi dr. SCHOPF la Reşița, dr. IBERER face mai multe experimente pe şobolani, câini ş.a.m.d. Nu a omis nici consultarea coloniştilor de-abia sosiți în localitate, mineri din Boemia, şi a găsit şi la aceştia parazitul. Doar localnicii de naționalitate română nu-l aveau. Rezultatele cercetărilor sale au fost publicate în anul 1903, dr. IBERER considerând că, la acea dată, 92% din minerii localității noastre sunt infestați cu acest parazit.

Dr. JOSEF VON SCHOPF, care a activat la Steierdorf-Anina, Reşița şi Oravița, şi-a publicat studiile despre diagnosticarea ***ankylostomiazei***, în anii 1882 şi 1903.[29]

În vechiul regat, ***Ankylostoma*** n-a fost semnalată decât rar. Ceea ce l-a făcut pe prof. G. ZOTTA să tragă concluzia că prezența acestuia în Transilvania şi Banat se datorează vecinătății cu Ungaria, unde parazitul era cunoscut.[30] La rândul său, prof. HATIEGAN, după ce a descoperit parazitul la un „subiect” de la minele din Anina, atrage atenția autorităților asupra necesității studierii acestuia în bazinul carbonifer de la noi. I. PAVEL, E. CREANGĂ şi M. TRIBALSKI au făcut observații similare, la începutul anilor ´40, ai secolului XX.

În sfârşit, A. CANTACUZÈNE şi G. LUPASCO, de la Institutul „Dr. ION CANTACUZINO” din Bucureşti, au examinat 276 de persoane din Steierdorf-Anina, în perioada iulie-decembrie 1942. Din acest eşantion, 249 erau mineri care lucrau în subteran, celelalte 27 de persoane fiind femei, tineri şi copii care n-au avut nici un contact direct cu mina.

În urma examenelor coprologice, cei doi cercetători au descoperit următoarele:

1) Lotul **A**, cel al minerilor examinați pentru depistarea parazitului ***„Ankylostoma duodenale”***:[31]

Numărul minerilor examinați = 249 (100%)

---

[29] IONEL BOTA = *Oravița şi ținutul cărăşan. Oameni, habitat, mentalități din străvechime până la 1950. Habitat, habitudini, demografie. Populație şi societate*, Clubul „MITTELEUROPA” Oravița 2008, pag. 65.

[30] A. CANTACUZÈNE, G. LUPASCO = *De l`existance d`un important Foyer d`Ankylostomiase dans le Charbonnages d`Anina-Steierdorf*, Archives Roumaines de Pathologie Expêrimentale et de Microbiologie – Extrait, Monitorul Oficial şi Imprimeriile Statului, Imprimeria Națională Bucureşti 1943, pag. 485. Arhiva Cristian-Liviu Mosoroceanu.

[31] A. CANTACUZENE, G. LUPASCO = *Contribution a l´étude des helminthiases en Roumanie, Seance du 6 mars 1943*, Extract din „Buletinul Academiei de Medicină al României” an VIII, tom XIII, nr. 1-2, Imprimeria tipografiei „Cultura” Bucureşti, pag. 325. Arhiva Cristian-Liviu Mosoroceanu.

Depistați pozitiv = 225 (90,35%)
Diagnosticați negativ = 24 (9,64)

2) Lotul **B**, categoria celor examinați, care nu lucrează în mină (11 femei, 16 tineri şi copii):

Numărul persoanelor examinate = 27 (100%)
Depistați pozitiv = 24 (88,88%)
Diagnosticați negativ = 3 (11,12%)

La cei 225 de subiecți mineri, depistați pozitiv, au fost descoperite 325 de cazuri helmitice (144%), ceea ce indica o asociere între paraziți. Astfel, s-a constatat că unii au fost infectați de o singură specie de paraziți pe când, alții au fost infectați de două sau mai multe specii de paraziți, asociate.

Cei doi cercetători au atras atenția asupra condițiilor precare de igienă din subteran, amplificate de adâncimile mari la care se lucrează (între 700 – 980 m), rețeaua vastă de galerii (peste 20 km), temperaturile mari, infiltrațiile abundente de ape, aerajul insuficient şi legăturile dintre cele 4 puțuri miniere active – toate aceste elemente contribuind decisiv la răspândirea paraziților.

Eforturile depuse pentru combaterea acestei boli s-au dovedit ineficiente, în schimb s-a obținut implicarea autorităților centrale şi factorilor de decizie.

Prin urmare, conform Procesului-verbal din data de 23.10.1946, înregistrat la Inspectoratul General Sanitar Banat-Oltenia sub nr. 17.798/1946,[32] s-a format o comisie, în vederea cercetării cauzelor care au dus la creşterea ratei mortalității în bazinul carbonifer Steierdorf-Anina. Din comisie au făcut parte: dr. RĂZVAN PANAITESCU – medic şef ajutor al Casei de Asigurări Sociale Reşița şi U.D.R., dr. GHEORGHE CĂDARIU – medic igienist al Casei şi U.D.R., CAROL LINDNER – membru al Consiliului Casei.

Cercetarea şi analizarea situației s-a făcut împreună cu dr. GHEORGHE MISSITS – medicul dispensarului Anina, dr. DAN BACALOGLU – directorul şi medicul primar al spitalului Anina şi EFTIMIE GHERMAN – reprezentant al Sindicatului Minierilor din Anina.

Urmare concluziilor trase, s-a hotărât luarea unor măsuri urgente pentru combaterea ***Ankylostomiazei.*** Una din măsuri a fost cea a înființării unui Dispensar coprologic, pe strada RONNA (actula stradă MATHIAS HAMMER), la numărul 299, în imediata apropiere a incintei puțului I. Apoi, acesta a fost transformat în punct antihelmitic şi, în anul 1952[33], în centru antihelmitic. La acest centru au fost încadrați medicii: dr. MATHIAS HUSCHITT, dr. MARIA HAIVAS şi „personal sanitar şi elementar corespunzător”.[34]

---

[32] *Proces-verbal*, T.M.B.Anina, Serviciul Topografic – Dosar nr. 222, *Boli profesionale miniere* – 121/I. Arhiva S.C. MINIERA BANAT S.A.

[33] Dr. VASILE DOROŞ = *Contribuții la istoria asistenței medicale în oraşul Anina*, 1992, pag. 4 - material nepublicat, pus la dispoziția mea, prin bunăvoința autorului şi urmare intervenției d-lui ALEXANDRU NICOLA.

[34] Dr. VASILE DOROŞ = *op. citată*, pag. 5.

Cadrele medicale de la acest centru, cei de la policlinica de întreprindere (S.M.S.) şi ai spitalului, au depus mari eforturi pentru tratarea pacienților infestați cu larva de ***ankylostoma duodenale***. În paralel, conducerea minelor a luat măsuri pentru salubrizarea tâlpii minei, mai ales în urma Ordinului Ministerului Sănătății şi cel al Cărbunelui nr. 370/23.800/156 din 19 august 1953. A fost înființat un sector special de întreținere care, pe lângă faptul că a executat reprofilarea şi rearmarea tuturor galeriilor principale, a executat şi excavarea a 0,50 m în vatra galeriilor, pentru eliminarea tuturor factorilor de infecție cu ankilostoma. În acelaşi timp s-a procedat şi la neutralizarea chimică a solului din subteran pentru a distruge toate ouăle de ankilostoma. Lucrarea a fost de mare avengură fiind executată pe o lungime de circa 15 kilometrii de galerii.[35]

Dr. VASILE DOROŞ a fost implicat personal în lupta împotriva acestei boli, împreună cu dr. TIBERIU POPOVICIU. Ambii medici au efectuat sute de intrări în subteran, pentru a controla condițiile de igienă de la locul de muncă.

În sfârşit, apar şi rezultate în combaterea focarului. Astfel, conform documentărilor făcute de dr. VASILE DOROŞ, indicele de infestare a efectivului de mineri din subteran, de la minele din localitatea noastră, a început să scadă constant: 1943 – 74,8%, 1947 – 33.4%, 1950 – 17,43%, 1952 – 30,1%, 1956 – 2,05%, 1957 – 0%.

Centrul antihelmitic este desființat în anul 1968, an în care focarul de ankilostomiază din subteran a fost eradicat.

c) tuberculoza (TBC) - este o boală infecțioasă care atacă în special plămânii, cauzată de bacteria Mycobacterium tuberculosis, dând naşterii ***tuberculozei pulmonare*** – cea mai răspândită formă a bolii. Bacteriologul german ROBERT KOCH (11.12.1843, Clausthal – 27.05.1910, Baden-Baden) a descoperit, în martie 1882, bacilul care-i poartă numele şi publică un studiu despre acesta, precum şi metodele de cultură şi identificare ale acestuia.

Etiologia infecțioasă a tuberculozei a fost controversată până la descoperirea bacilului tuberculozei de către KOCH. Îmbunătățirea condițiilor socio-economice şi izolarea pacienților contagioşi în sanatorii a avut un impact favorabil asupra epidemiologiei tuberculozei, în prima jumătate a secolului al XX-lea. Infecția începe din momentul pătrunderii bacteriei în alveole, infectarea macrofagelor alveolare, acolo unde bacteria se multiplică exponențial. Bacteria este transportată in ganglionii limfatici, iar de aici prin sistemul circulator ajunge în organele corpului, acolo unde potențial se poate dezvolta: plămâni, ganglionii limfatici periferici, creier, oase şi rinichi. Astfel apar diferitele tipuri ale tuberculozei: tuberculoza extrapulmonară, genitourinară, meningita tuberculoasă, tuberculoza miliară, peritonita tuberculoasă, pericardita

[35] Ing. NICOLAE COSTÂNGIOARĂ = *op. citată*, pag. 192.

tuberculoasă, limfadenita tuberculoasă, tuberculoza osteoarticulară, gastrointestinală, hepatică.

Chimioterapia tuberculozei a devenit posibilă prin descoperirea streptomicinei, la mijlocul anilor 1940.

În anul 1950, la Anina este înființat Dispensarul anti-TBC, condus de medicul dr. ION MELAMET. Acest dispensar este desființat în anul 1973, deşi TBC-ul a continuat să distrugă sănătatea multor locuitori din oraşul nostru.

În România, în fiecare județ există cel puțin un spital şi trei-patru dispensare de pneumoftiziologie, pentru că, la noi, şi în prezent, TBC-ul este mai frecvent decât în alte țări ale Uniunii Europene: 130 de cazuri la 100.000 de locuitori, față de media europeană de 30 de cazuri la 100.000 de locuitori.

Din păcate, impozantul spital TBC de la MARILLA este într-o stare deplorabilă. Ignorat şi neglijat de autorități şi „minunații" noştri politicieni, indiferent de culoarea lor politică, este doar o chestiune de timp până când acesta va fi închis şi va ajunge un morman de ruine.

7. praful de cărbune;

În urma procesului de exploatare, stratele de cărbune eliberează o cantitate mare de praf de cărbune foarte fin, care are două proprietăți periculoase: are o influență dăunătoare asupra sănătății minerilor (fiind praf silicogen) şi explodează în prezența unei surse de temperatură înaltă.[36] Explozivitatea prafului de cărbune este condiționată de o serie de factori fizico-chimici, petrografici sau tehnologici. Se consideră praf exploziv de cărbune totalitatea granulelor ce trec prin sita cu ochiuri pătrate cu latura de 1 mm (sita STAS 1078-73) şi provin din stratele de cărbune care au un conținut mai mare de 10% materii volatile, raportate la masa combustibilă.

Pericolul prezenței prafului de cărbune în subteran a fost conştientizat mult mai târziu decât cel al metanului. Deşi, cercetătorii din Anglia (1844) şi Franța (1853) au semnalat acest pericol, de-abia după o serie de catastrofe miniere provocate de acesta şi gaze, autoritățile miniere au început să-şi dea seama de importanța luării unor măsuri de combatere a acestuia.

Ca la toate minele de huilă din Europa, şi minele din Steierdorf-Anina au fost expuse acestui pericol, pe care minerii trebuiau să-l înfrunte fără a-l cunoaşte.

Eficientizarea aerajului din mine a avut dezavantajul uscării acestora, favorizând astfel formarea prafului de cărbune.

Una din metodele eficiente de luptă împotriva prafului de cărbune a fost aceea a introducerii perforajului umed. Astfel, s-a obținut micşorarea conținutului de praf, în aerul frontului de lucru, şi diminuarea cantității depuse pe pereții lucrărilor miniere. Din păcate, această metodă nu a fosr suficientă, conținutul de praf fiind încă prea ridicat. Aceasta se datora faptului că la

[36] G.D. LIDIN = *Aerul din mine, controlul lui şi lucările de salvare*, Editura TEHNICĂ Bucureşti 1954, pag. 33.

celelalte lucrări din subteran (împuşcare, încărcare, susținere şi bandajare, etc.) nu se luau măsuri de prevenire şi combatere a acestuia.

Ca atare, la toate minele din localitate au fost extinse rețelele de apă industrială, care să poată fi folosită pentru combaterea prafului de cărbune, în toate locurile în care este posibilă formarea sau depunerea acestuia.

8. folosirea explozivului în subteran;

După ce chimistul suedez ALFRED BERNHARD NOBEL (21.10.1833, Stockholm – 10.12.1896, San Remo) reuşeşte şă stabilească procedeul de fabricare a dinamitei (1866), aceasta a fost introdusă şi în subteran. Sensibilitatea ridicată a materialului a impus însă luarea unor măsuri speciale de siguranță.

De atunci şi până în anul 1870, aceasta a fost folosită, fără restricții, în minele din localitatea noastră. Între anii 1870-1883, folosirea explozivilor a fost interzisă.

Cercetările întreprinse în Austria, începând cu anul 1885, au dus la apariția unui regulament (1896) care reglementa întrebuințarea explozibililor autorizați, în minele grizutoase şi cu praf de cărbune.

La Steierdorf-Anina s-a permis, din nou, folosirea explozivilor după anul 1883, însă în anumite condiții şi în mod limitat.

Începând cu anul 1964, odată cu punerea în funcțiune a stației de ventilatoare de la puțul II, s-a admis şi utilizarea explozivilor ordinari (Dinamita D II.) la lucrările în steril.

În ultimele decenii ale mineritului pe meleagurile noastre, lucrările de împuşcare se efectuau cu explozivi antigrizutoşi, de tip clasic AGC şi AGS şi, după anul 1989, nou omologatul AGP.[37]

Printre explozoarele folosite în minele din Steierdorf-Anina au fost: ZK-300 (produse de firma „Electrocarbon" din Tarnowskie Gory, Polonia), VOPIL M 514 k/I (produse „LÖSSNITZ" IM ERZGEBIET, Germania – *1984*), etc. Explozoarele livrau curentul necesar detonării capselor detonante elctrice milisecundă tip: CMN-30, CMG-JI-30 (produse de S.C. Uzina Mecanică SADU S.A. – Bumbeşti-Jiu, jud. Gorj)

În afara exploziilor cauzate de aprinderea prafului de cărbune, datorate puşcărilor cu explozivi, multe accidente s-au întâmplat datoritâ „înpuşcăturilor răsuflate" sau rămânerii explozivului intact în unele găuri de puşcare. În această din urmă situație, la o nouă perforare de găuri, exista pericolul unei explozii – ceea ce se întâmpla destul de frecvent.

Prin urmare, doar citind aceste rânduri (care nu cuprind, nici pe departe, toate pericolele cu care se confruntau minerii) înțelegem semnificația proverbului "Minerul îşi poartă mereu cămaşa morții" („Der Bergmann trägt

[37] Ing. SABIN TAT, coordonator ştiințific prof.dr.ing. NICOLAE LEȚU = *Teză de doctorat. Perfecționarea tehnologiilor de împuşcare în minele de cărbuni grizutoase din Valea Jiului şi Anina*, Petroşani 1989, pag. 4.

immer sein Sterbehemd bei sich“), proverb care circula printre minerii de origine germană din Steierdorf-Anina.

Pentru a complectarea acestui tablou trist, se cuvine să scriu şi câteva cuvinte despre obiceiurile de la înmormântări. Referindu-mă la acest capitol, inevitabil pentru noi toţi, constat, din nou, că nu există prea multe date istorice referitor la acest proces. Nu am găsit nici o descriere a înmormântărilor care au avut loc înainte de anul 1865. În schimb, după înfiinţarea fanfarei miniere, la 20 mai 1865, am reuşit să găsesc câteva referiri la acest obicei.

Astfel, e cert că fanafara nu lipsea de la nici o înmormântare. De asemenea, sicriul era însoţit şi manevrat de 12 mineri în uniforme negre de gală şi „Csako” verde pe cap. Sicriul mai era însoţit şi de fecioare, îmbrăcate în alb, cu lumânări în mână. În cazul în care, decedatul era miner şi murise într-un accident de mină, din alai făcea parte şi o companie de mineri în uniforme de paradă, comandată de un superior, în frunte cu drapelul breslei. Pe parcursul întregului traseu urmat de cortegiul funerar, alaiul îndoliat se ruga în cor, cu voce tare. În timpul procesiunii corul bisericii nu cânta, excepţie făcându-se doar pentru italienii din localitate.[38]

După cel de-Al Doilea Război Mondial, odată cu venirea comuniştilor la putere, obiceiurile s-au schimbat, fortuite de împrejurări. Cei 12 mineri în uniforme de gală au fost înlocuiţi cu 6-8 oameni, îmbrăcaţi tot în uniforme negre şi franjuri negre pe braţe. Corpul de companie al minerilor a fost desfiinţat, la fel ca şi uniformele frumoase de paradă ale acestora. Drapelul minerilor a fost înlocuit cu drapelul roşu al comuniştilor şi fanfara a fost preluată de către noile „sindicate”.

Odată cu trecerea anilor, prin anii 70 ai secolului trecut, au dispărut şi oamenii care însoţeau sicriul, fiind înlocuiţi cu voluntari, din rândul prietenilor sau rude ale decedatului, fără să fie îmbrăcaţi în uniforme. Totuşi, minerii decedaţi în accidente au fost însoţiţi, şi în continuare, de către ortaci îmbrăcaţi în salopete noi, cu cască şi lămpi de mină.

1790 – MATHIAS HAMMER descoperă în valea Porcarului, în apropierea ogaşului ANDREAS (Ogaşul lui Andrei), o piatră neagră, lucitoare, pe care o duce la Direcţiunea din ORAVIŢA şi pentru care primeşte o recompensă de 50 florini. Aceasta s-a dovedit a fi o excelentă huilă antracitoasă (Steinkohle).

15 MAI 1792 – se dă aprobarea antreprenorilor particulari, de către Camera Aulică pentru Monetării şi Minerit din Viena (Wiener Hofkammer für Münz- und Bergwesen), să exploreze şi să exploateze zăcămintele de huilă din STEIERDORF. Urmare acestui fapt, au fost înfiinţate mai multe societăţi particulare mici care s-au apucat de explorări.

[38] *Was man im Jahre 1870 über Steierdorf schrieb*, articol din ziarul local „BERGHEIMAT“ nr. 30/mai 1932, pag. 2 – ziar editat de biserica romano-catolică din Steierdorf, tipografia ERNEST DESITS, Oravița.

1792 – HEINRICH HENSCH, întreprinzător originar din Germania, descoperă zăcământul principal de huilă din Valea Porcarului. Acesta a fost şi primul care a obținut toate autorizațiile necesare pentru exploatarea cărbunelui în zona Steierdorf. În acelaşi an, HENSCH descoperă şi stratul 3 din Valea Ponor.
IULIE-AUGUST 1794 – la exploatarea minieră „KAROL", din Valea Ponorului, doi mineri au reuşit să extragă 128 măji de huilă de calitate foarte bună.[39] Minerii erau plătiți cu câte 8 creițari, pentru fiecare majă de cărbune extras, prețul de comercializare al acestuia fiind de 30 creițari/majă.
08 IULIE 1802 – Camera Aulică pentru Monetării şi Minerit, prin Decret, a ordonat ca exploatările de cărbune din Banat să poată fi concesionate direct particularilor de către Oficiul administrativ al fierului Reşița sau de către Direcția Minieră Bănățeană, fără acordul prealabil al Vienei.[40]
1809 – orăvițenii BEUTHNER şi PFANNER, care tocmai înființaseră Societatea Minieră „Gerlistyer Pachtgesellschaft", obțin cele mai importante câmpuri miniere, aproape de viitorul puț „BREUNER".
1815 – după succesul lui HEINRICH HENSCH, concesionarii orăvițeni BEUTHNER şi PFANNER au început săparea galeriei de coastă „SCHWARZHUBER". Rezultatele obținute, în urma descoperirii bogăției zăcământului de huilă de aici, au dus, mai târziu, la profundarea puțului „BREUNER".
05 MAI 1821 – Forul montanistic central emite un Decret care sistează acordarea licențelor de exploatare a cărbunelui antreprenorilor particulari.
29 DECEMBRIE 1828 – Camera Aulică pentru Monetării şi Minerit dispune prin Decretul nr. 13.214, reluarea concesionării exploatărilor de cărbune din Banat către particulari.
1830 – Aerar-ul renunță la propriile câmpuri miniere din Valea Porcarului (situate în zonele în care, mai târziu, au fost profundate puțurile „KOLLOWRATH" şi „FRIEDRICH") şi le concesionează particularilor.
1834 – în toamna acestui an, în galeria „SCHWARZHUBER", în apropierea faliei „GÂRLIŞTE" (viitorul câmp de exploatare „BREUNER"), izbucneşte un puternic foc de mină provocat de aprinderea spontană a cărbunilor mărunți întrebuințați ca rambleu. Este izolată o parte a minei şi s-a introdus apă pentru stingerea incendiului. Acesta este primul foc în minele din localitatea noastră, despre care s-au găsit date, şi începutul unui lung şir de focuri endogene care au dus la multe accidente colective de muncă.
1837 – la solicitarea baronului VON KÜBECK[41], mostre din cărbunele extras la Steierdorf (însă sub numele de „cărbune de Oravița") au fost trimise la Viena, la „Direcția căilor ferate ÎMPĂRATUL FERDINAND din nordul Austriei" („Kaiser Ferdinand – Nordbahn") unde, după încercările efectuate, au fost cotați

[39] C. FENEŞAN, R. GRÄF, V.M. ZABERCA, I. POPA = *op. citată*, pag. 16.
[40] RUDOLF GRÄF = *Domeniul bănățean al St.E.G. 1855-1920*, Editura BANATICA Reşița 1997, pag. 60.
[41] IONEL BOTA = *„Drum de fier, cale bătrână .."* , Editura TIM Reşița 2006, pag. 9.

printre cei mai buni cărbuni din Europa, urmare conținutului redus de cenuşă, sulf şi apă.
1839 – B. BOITHNER şi E. SCHMIEDT au încheiat un contract de exploatare a cărbunilor din Valea Gârlişte (Aninei), pentru o perioadă de 12 ani.[42]
1840 – lângă galeria „SCHWARTZHUBER", B. BOITHNER şi E. SCHMIEDT încep profundarea unui puț (primul puț „BREUNER").[43]
OCTOMBRIE 1845 – comisarul imperial şi subsecretar de stat, MICHAEL LEYER vizitează Steierdorf-ul. Cu acest prilej, în urma rezilierii contractului de concesionare, cele 8 perimetre de exploatare din Valea Porcarului sunt închise.
01 IANUARIE 1846 – Aerarul preia câmpurile minire[44] de la cele 4 asociații reunite de concesionari minieri din Banat, reprezentați de A. GERÜBEL şi J. KONSTANTINY (aromân, numele său fiind IOAN CONSTANTINI-Orăvițeanul), atât cele din Valea Porcarului cât şi acelea din Valea Gârlişte.
1846 – exploatările miniere din Steierdorf, aflate sub jurisdicția Oficiului Minier din Oravița, dobândesc statutul de „Steierdorfer Bauleitung", cu o conducere proprie. Primul conducător al acestui for local de administrație minieră a fost FRANCISC KOLLOSVARY (decedat în anul 1873).[45] În acelaşi timp, pentru a uşura transportul cărbunelui la Oravița, până la darea în folosință a căii ferate proiectate în acest scop, Fiscul austriac dispune construirea unei şosele, între Steierdorf şi Oravița, în locul drumului deosebit de îngust şi periculos.
1846 – galeria „SCHWARZHUBER", după ce atinge o lungime totală de 620 m, ajunge la falia „FRANCISCUS".
OCTOMBRIE 1846 – din Ungaria, Boemia şi Steiermark sunt aduşi încă 175 de colonişti (58 bărbați, 30 femei şi 87 copii). Bărbații sunt mineri, cu experiență în profundarea puțurilor miniere. O parte din ei însă, se întorc în ținuturile natale după doar doi ani.
NOIEMBRIE 1846 – în Valea Theresiei, începe săparea puțului „KOLLOWRATH" (IV.), prima mină de pe teritoriul localității noastre, la altitudinea de +647,423 m.
NOIEMBRIE 1846 – încep lucrările la galeria „Regele STEFAN", din Valea Jitinului spre est. Această galerie, la o adâncime de 136 m, urma să aibă o lungime de 3.515 m şi să facă joncțiunea cu puțul „KOLLOWRATH" (IV.), din Valea Theresiei şi apoi cu puțul „KÜBECK". Termenul de execuție al acestei galerii a fost stabilit la 9 ani însă, în august 1852, acest proiect a fost abandonat, când ajunsese la o lungime de 207 stânjeni – 392,56 m (după alții 440 m).

[42] Ing. FRANZ SCHRÖCKENSTEIN = *Steierdorf-Anina im Laufe des Jahres 1884 Geologisch und Geschichtlich Bergmänisch beschrieben*, manuscris, pag. 10.
[43] Ing. FRANZ SCHRÖCKENSTEIN = *Steierdorf-Anina im Laufe des Jahres 1884 Geologisch und Geschichtlich Bergmänisch beschrieben*, manuscris, pag. 23.
[44] Ing. FRANZ SCHRÖCKENSTEIN = *Steierdorf-Anina im Laufe des Jahres 1884 Geologisch und Geschichtlich Bergmänisch beschrieben*, manuscris, pag. 10.
[45] CONSTANTIN VON SCHILDE = *op. citată*, pag. 108.

NOIEMBRIE 1846 – încep şi lucrările la galeria „Împăratul FERDINAND”, între Valea Lişava şi puțul „KOLLOWRATH”. Şi această galerie a fost abandonată, în februarie 1854, când avea o lungime de 282 stânjeni – 534,79 m.
NOIEMBRIE 1846 – pe platoul Brădet începe săparea puțului „GRÄNZENSTEIN” (numit astfel după GUSTAV VON GRÄNZENSTEIN – directorul Direcției Miniere Bănățene, din acea perioadă).
01 IANUARIE 1847 – exploatările miniere din Steierdorf („Steierdorfer Bauleitung”), cu avizul Oficiului Minier din Oravița, sunt transformate într-un Oficiu Minier Imperial-Regal, de sine stătător, la conducerea acestuia fiind numit WIHELM BÜHL, fost topograf minier la Moldova.
15 FEBRUARIE 1847 – începe săparea puțurilor „BREUNER” (numit astfel după contele MATHIAS BREUNER – preşedintele Camerei Aulice pentru Monetării şi Minerit) şi „KÜBECK” (numit după baronul KÜBECK). Săparea puțului „KÜBECK”, la o altitudine de +609,8 m, s-a făcut cu cea mai rudimentară tehnică: unelte pentru săpat manual şi un butoi tras de un scripete, mai târziu cu crivacul acționat de cai.
1847 – se dă în folosință noua şosea Steierdorf-Oravița, cu o lungime totală de doar 16 km.
21 IUNIE 1848 – sârbii din VRACEVGAI atacă Oravița şi tezaurul minei este mutat la Steierdorf, apoi la Reşița.[46]
10 MAI 1851 – ministrul minelor FERDINAND VON THINNFELD vizitează localitatea, prilej folosit de administrația locală pentru a boteza puțul „THINNFELD I.”. Profundarea acestui puț a fost începută în luna iunie 1851, la o altitudine de +569,4 m şi era amplasat în locul în care se găseşte acum Centrul de Afaceri din Anina.
IULIE 1851 – se începe săparea puțului „REITZ” (tradus greşit „Călăraşilor”), botezat astfel după directorul mineritului din Banat, FRIEDRICH REITZ.
04 DECEMBRIE 1851 – chiar de ziua Sf. Varvara, incendiul latent de la mina „BREUNER” izbucneşte din nou. Toate metodele aplicate pentru stingerea acestuia s-au dovedit zadarnice, acest incendiu nu se va stinge niciodată.
01 IANUARIE 1852 – se pune în funcțiune prima maşină de extracție acționată de aburi în bazinul minier din Anina, cu o putere de 16 CP, la puțul „KÜBECK“.
04 MARTIE 1852 – după diferite încercări neizbutite de a stinge focul din subteran de la mina „BREUNER”, se introduce azot (gaz inert), în speranța că acesta va avea efectul scontat. S-a pompat azot în mină timp de 65 de zile, până la 09 mai 1852. Apoi, s-a închis puțul de aeraj şi s-a pompat azot în mină încă 69 de zile, până la 17 iulie 1852.
MAI 1852 – se începe săparea puțului „EUGEN” (în zona SIGISMUND, sub Culmea de Piatră).

[46] IONEL BOTA = *Oravița şi ținutul cărăşan. Oameni, habitat, mentalități din străvechime până la 1950. Națiune şi Istorie*, Clubul „MITTELEUROPA” Oravița 2008, pag. 28.

05 AUGUST 1852 – se redeschide mina „BREUNER" dar, după 10 zile, se întâlneşte foc viu. Mina este închisă, din nou, şi se reia pomparea azotului în mină.
23 FEBRUARIE 1853 – la puțul „THINNFELD I." are loc o explozie a grizuului care costă viața a 8 mineri. Urmare acestui fapt, lucrările la acest puț au fost sistate până în anul 1860.
SEPTEMBRIE 1854 – planul înclinat, puțul de aeraj (amplasat la 31 m de puțul principal) şi galeria direcțională din culcuşul stratelor – toate în lucru, la mina „BREUNER", sunt inundate de apele adunate în lucrările vechi.
01 IANUARIE 1855 – la Viena se semnază contractul dintre Curtea Imperială şi societatea multinațională St.E.G. („Kaiserliche und Königliche Privilägierte Österreichische Staats-Eisenbahngesellschaft"), contract ratificat de către împăratul FRANZ JOSEF I la data de 03.01.1855. Valoarea acestui contract a fost una dintre cele mai mari din epocă, fiind întrecută doar de cel care avea ca obiect construirea Canalului SUEZ.
14 IUNIE 1855 – începe predarea-primirea efectivă a uzinelor şi terenurilor din Banat, între autoritățile Camerei imperiale şi reprezentanții societății St.E.G. Formalitățile de predare-primire, în Banat, desfăşurate sub preşedinția secretarului ministerial JOHANN CARL HOCHEDER, asistat de FERDINAND BERGHOFER, au fost semnate de directorul Direcției Miniere din Banat, FRIEDRICH REITZ (reprezentantul Aerar-ului) şi directorul adjunct CARL DUBOQUE (reprezentantul societății St.E.G.).
18 – 24 IUNIE 1855 -.societatea St.E.G. preia minele, pădurile şi domeniile de la STEIERDORF, după cum urmează: clădirea oficiului minier, două clădiri anexe, clădirea serviciului topografic, spitalul şi locuința medicului, magazii, locuințe şi o cazarmă muncitorească, etc.[47]
1855 – la Oravița, în locul Direcțiunii Miniere (Bergdirection) s-a înființat Căpitănia Minelor (Berghauptmannschaft), condusă de un căpitan minier (Berghauptmann) şi un comisar minier (Bergcomissär).[48] În cursul acestui an, pe şoseaua Steierdorf-Oravița au circulat 91.772 de căruțe.[49]
11 IULIE 1857 – la mina „BREUNER" se rupe un dig vechi, din subteran, şi apele sub presiune inundă toate lucrările deschise. Evacuarea acestor ape va dura un an şi cinci luni, până la 06 decembrie 1858.
04 DECEMBRIE 1858 – se sărbătoreşte pentru prima oară la minele din STEIERDORF-ANINA, patroana şi ocrotitoarea minerilor „Sfânta VARVARA"(Heilige BARBARA).
19 SEPTEMBRIE 1859 – la mina „BREUNER", constatându-se o acumulare de gaz metan pe o galerie de pe orizontul 3, se dă foc gazului – aşa cum se proceda la acea vreme în toate minele din Europa, ca acesta să se consume prin

[47] CRISTIAN-LIVIU MOSOROCEANU = *Steierdorf-Anina. Arc peste timp (18)*, articol din revista „JURNAL DE ANINA" nr. 8 (19) – august 2009, pag. 3.
[48] Ing. NICOLAE COSTÂNGIOARĂ = *op. citată*, pag. 31.
[49] BENEDIKT VON ROHA, FRANZ HUML, ANDREAS HUSZAREK, STEFAN OTZASEK = *Die Geschichte Steierdorfs-Anina von Juni 1773 bis 1946*. Manuscris nepublicat din arhiva autorului.

ardere. Susținerea din lemn şi cărbunii s-au aprins, dând naştere unui incendiu de mină. Mina a fost urgent izolată prin blende provizorii. După două luni, la 28 noiembrie 1859, lucrarea a fost redeschisă dar, o parte a aripii vestice a orizontului 3 a rămas pierdută.[50]

1860 – la mina „BREUNER" are loc o explozie a grizuu-lui, urmată de un puternic foc de mină, în care şi-au pierdut viața 8 mineri şi au fost răniți grav, alți 6.

1860 – începe construirea Distileriei de Şisturi Bituminoase (Ölfabrik). Fabrica de distilat şisturi avea o lungime de 106 m, o lățime de 15,7 m şi înălțimea de 5,7 m. Aceasta a fost dotată cu 30 de retorte din fontă, un rezervor de cca. 1.680 kg, un depozit de uleiuri cu 3 rezervoare, o clădire pentru cazane, clădirea şefului distileriei, etc.

21 DECEMBRIE 1860 – se redeschide aripa estică a minei „BREUNER" constatându-se faptul că focul se propagă până la suprafață, prin şisturile bituminoase ce formau coperişul stratului 8.

13 IANUARIE 1861 – după numeroase încercări de îndiguire şi exploatare, se trece la inundarea completă a minei „BREUNER".

26 IULIE 1861 – se reiau lucrările de evacuare a apelor din mina „BREUNER", însă se constată că focul este încă activ.

1861 – se înlocuieşte vechea maşină de extracție cu abur, de la mina „KÜBECK", cu alta mai puternică, de 80 CP, acționată tot de abur.

07 MAI 1862 – în urma ruperii unui dig şi a unei surpări a tavanului abatajelor, din partea de vest a minei „BREUNER", grizuul acumulat în lucrările vechi este împins în fronturile de lucru. Aici, în contact cu flacăra deschisă de la lămpile de mină, se produce o explozie, în care şi-au pierdut viața 11 oameni şi alți 5 au fost grav răniți.[51]

Luni, 29 SEPTEMBRIE 1862 – la o altitudine de +663,9 m, începe săparea puțului „COLONIE" (Kolonieschacht), sau puțul „FRANZ", din STEIERDORF.

OCTOMBRIE 1862 – începe săparea puțului „GUSTAV", actualul puț II., la o altitudine de +567,415 m.

15 DECEMBRIE 1863 – este inaugurată şi dată în circulație, pentru transportul de mărfuri, prima calea ferată montană din România, ORAVIȚA-ANINA, cu o lungime totală de 33,4 km. Lucrările au durat aproape 16 ani, fiind a cincia cale ferată de pe teritoriul actual al României. Cu o diferență de nivel de 339 m, între gara ORAVIȚA (alt.220 m) şi gara ANINA (alt.559 m), această cale ferată a fost construită în mare parte de specialişti italieni, străbate 14 tunele (cu o lungime totală de 2.084 m) şi trece peste 10 viaducte (cu o lungime totală de 843 m) – a fost o realizare tehnică deosebită, fiind pe drept comparată cu linia ferată a „SIMMERINGULUI" din Austria. Prima locomotivă care a circulat pe această linie s-a numit „STEYERDORF" tip STEG 34, cu numărul de fabricație 500.

[50] Ing. NICOLAE COSTÂNGIOARĂ = *op. citată*, pag. 59.

[51] GEZA VON BENE = *Memoriu asupra cărbunăriilor din Anina*, pag. 5 şi FRANZ SCHRÖCKENSTEIN = *Steierdorf-Anina im Laufe des Jahres 1884 geologisch und Geschichtlich Bergmänisch beschrieben*.

Această locomotivă tender sistem ENGERTH a fost proiectată de către PIUS-FINK (1831-1874), după ideile consilierului WILHELM VON ENGERTH (de la Ministerul Comerțului şi Industriei al Imperiului) şi prezentată la expozițiile mondiale de la LONDRA (1862) şi PARIS (1867). Locomotiva „STEYERDORF" (500) a fost fabricată la VIENA împreună cu alte 3, special pentru linia ORAVIȚA-ANINA: „KRASSOWA" (501), „GERLISTYE" (502) şi „LISSAWA" (503). Locomotivele aveau 5 axe şi erau grele. Trei din ele au circulat până în anul 1891 iar, cea de-a patra până în anul 1907.
Trenul inaugural a plecat din gara Oravița la ora 09^{00} şi a ajuns în gara Anina, la ora 12^{30}.[52]
1864 – inginerul minier BENEDIKT VON ROHA este numit administrator al minelor din Steierdorf şi, mai târziu, administrator superior al districtului Steierdorf-Anina.
1865 – datorită numeroaselor explozii ale grizuu-lui, care au avut loc la minele „BREUNER" şi „THINNFELD", şi care au costat viața multor mineri,[53] la puțul de aeraj „THINNFELD" este montat un ventilator de absorbție şi o maşină pe abur (20 CP), care să-l acționeze. Ambele au fost fabricate în atelierele mecanice ale Uzinei de Fier din Anina şi dau randamentul scontat.

24 SEPTEMBRIE 1865

Este o zi deosebit de importantă pentru minerii din Steierdorf-Anina, ziua în care a fost sfințiit drapelul lor, al minerilor. Drapelul a fost confecționat în atelierul lui M. STRASSER din Viena şi, înainte de a fi adus la Steierdorf, a fost expus la Muzeul de artă din capitala imperiului, pentru câteva săptămâni. În general, fiecare breaslă îşi avea propriul ei drapel şi, la orice manifestare importantă, acesta era mereu în fruntea coloanelor de muncitori. Administratorul superior al minelor şi Uzinelor de Fier BENEDIKT VON ROHA, cum a ajuns pe meleagurile noastre şi şi-a luat în primire funcția, a introdus noi metode de organizare, uniformele de paradă pentru mineri, a creat „Fanfara Minelor" şi a organizat ceremonia de sfințire a primului drapel al minerilor, din Steierdorf-Anina.

Acest episod, cel al sfințirii drapelului, este descris fidel în numerele 15/05.04.1931 şi 16/aprilie 1931 ale fostului ziar local „BERGHEIMAT" – ziar editat de parohia romano-catolică Steierdorf, sub îndrumarea preotului JOSEF TRITTLER.

Am considerat că este oportun să traduc şi să public acest articol, pentru cei interesați, dat fiind faptul că nu toți au ocazia să-l procure.

---

[52] IONEL BOTA = *„Drum de fier, cale bătrână …"* , Editura TIM Reşița 2006 , pag. 18-20 .
[53] BENEDIKT VON ROHA = *Saugender Grubenventilator am Thinnfeldschacht zu Steierdorf in Banat*, articol din „Oesterreichische Zeitschrift für Berg- und Hüttenwesen" nr. 40/01 octombrie 1866, Editura FRIEDRICH MANZ, Viena, pag. 1-2.

„Din istoria localității Steierdorf-Anina.
Sfințirea drapelului minerilor noştri, la data de 24 septembrie 1865, pe livezile de deasupra coloniei Sigismund, în apropierea puțului de aeraj „EDUARD”.

De o minunată sărbătoare, înălțată şi de timpul favorabil, au avut parte munții noştri, timp de aproape 36 de ore – şi anume, sfințirea drapelului corpului de mineri din Steierdorf-Anina. Deja în ajunul evenimentului, la ultimele bătăi de clopot ale rugăciunii de seară, de pe înălțimile Steierdorf-ului, au început să răsune salvele de mortiere. Apoi, corpul minerilor, îmbrăcați în noile uniforme, în frunte cu capela minieră, au defilat până în fața locuinței domnului Inspector superior al Minelor şi Uzinelor de Fier BENEDIKT ROHA, a cărei soție a acceptat să fie naşa drapelului. E greu, pentru aceia care n-au avut prilejul să vadă o paradă a minerilor, să-şi imagineze ce impunător este un asemenea alai, accentuat de marea de lumină a lămpilor de mină, la care se aduagă cea a făcliilor. După o scurtă comandă, s-a format un careu, în interiorul căruia, o companie-jumătate de mineri, au format inițialele numelui naşei drapelului „M.R.” (MARIA ROHA), împodobite feeric de lumina lămpilor de mină şi în acordurile capelei. Apoi, a răsunat de trei ori „GLÜCK AUF!“ (Noroc Bun!): odată pentru naşă, apoi pentru domnul administrator superior şi, a treia oară, pentru toți minerii. După aceea, alaiul s-a pus în mişcare, tot în acordurile capelei miniere, şi s-au întors la sediu.

În dimineața evenimentului, la ora 04^{00} s-a sunat deşteptarea. La ora 05^{00}, trei baterii de mortiere au vestit ivirea zorilor, la Steierdorf şi Anina şi, o jumătate de oră mai târziu, coloanele de mineri din Steierdorf au plecat către Anina. La ora 07^{00} s-au reunit cu minerii din Anina şi, împreună au ridicat drapelul de la puțul „THINNFELD”, unde acesta era păstrat. De aici a început o defilare pe la toate instituțiile şi la locuințele tuturor funcționarilor: incinta puțului „THINNFELD”, cuptoarele de cocs, locuința administratorului din Anina, curtea uzinei din Anina, locuințele funcționarilor din Anina, distileria de şisturi bituminoase şi puțul „KÜBECK“. Toate locațiile erau decorate şi alaiul a trecut pe sub 6 „Arcuri de triumf” doar până la puțul „KÜBECK“. De aici, coloana a plecat la Steierdorf.

Ajunşi acolo, minerii s-au regrupat iar comandantul corpului de mineri, inginerul minier SCHRÖCKENSTEIN, împreună cu cei doi comandanți de companie, doi secunzi şi doi mineri, în frunte cu un alai de fete îmbrăcate în rochii albe, s-au deplasat la naşă. Aici, comandantul corpului a ținut un scurt şi înflăcărat discurs şi a primit de la naşă panglica (panglică cu rol decorativ – n.tr.). Panglica a fost preluată de către grupul de fete care au împărțit-o în jurul drapelului.

Apoi, alaiul s-a pus din nou în mişcare, i-a preluat pe funcționarii mineri, pe cei ai uzinei şi, la ora 10^{00}, a ajuns la locul sfințirii.

Aici a fost ridicat un minunat altar, în dreapta acestuia un amvon frumos împodobit, în partea stângă scaunul naşei drapelului, în continuarea

acestora au urmat tribunele care, după sosirea alaiului, conducerea primăriei, familiile funcționarilor şi a numeroşilor oaspeți, deşi mari, s-au dovedit neîncăpătoare. Corpul minerilor a închis apoi careul, drapelul a fost depus pe masa de sfințire, în fața altarului, şi a început slujba. Sub asistența clerului din Steierdorf, arhidiaconul din Oravița, dr. KARL WITTAHORSZKY, a citit sfânta liturghie. La evanghelie, capelanul din Steierdorf, OTTO PAMPERA, într-o predică ținută în limbile germană şi slavă, a explicat importanța religioasă a unui drapel. Când a ajuns în locul în care descria, în culori vii, sentimentele trăite de salvatori în timpul unei acțiuni de salvare a unui miner accidentat, în ochii multor ascultători s-au adunat lacrimile şi s-a făcut o linişte de mormânt.

Capela a cântat obişnuitele cântece religioase iar salvele de mortiere au accentuat cele mai importante momente ale slujbei. Apoi a urmat slujba de sfințire propriu-zisă, urmată de obişnuitul ceremonial. După ce au fost „bătute" niturile, la care, în afara feţelor bisericeşti, a naşei şi a funcționarilor din corpul principal, au participat doar înalții funcționari, preotul a înmânat drapelul comandantului. Acesta a dus drapelul în mijlocul careului, în timp ce capela intona imnul. Apoi, a ținut un discurs despre importanța drapelului şi a uniformei de miner.

După ce s-a cântat un „TeDeum", acompaniat de capelă, a fost rândul comisarului superior minier, domnul TRIBUS, să țină un discurs mobilizator, prin care-i îndemna pe mineri să-şi îndeplinească cu devotament datoriile de serviciu, în încheiere exprimându-şi dorința ca înflorirea mineritului să dăinuie. După aceea, personal a început să împartă monedele din argint, donate de către naşa drapelului, fiecarui ologit din urma accidentelor suferite în mină, fiecărei văduve şi copiilor orfani, a cărui soț, respectiv tată, şi-au găsit sfârşitul în subteran.

Lacrimile de bucurie, a celor în cauză, i-au impresionat puternic pe cei prezenți, în timp ce soarele făcea să licărească câte o lacrimă în ochii unora, care, de obicei, nu lăcrimează atât de uşor.

Cu acesta, ceremonia s-a încheiat şi alaiul s-a pus în mişcare, către Steierdorf unde, în fața clădirii administrației superioare, minerii aliniați în front şi-au luat rămas bun de la naşă. Drapelul a fost depus în această clădire şi, după ce, la intrare, au fost postate două gărzi, cei prezenți s-au risipit la casele lor.

La amiază, feţele bisericeşti, împreună cu toți funcționarii, oaspeți şi supraveghetorii de la mine şi Uzinele de Fier, au servit masa, acompaniați de orchestră.

După-amiază, corpul de mineri în uniforme s-a adunat din nou, au preluat drapelul şi după ce, la ora 15^{00}, li s-au alăturat şi funcționarii, coloana a plecat în pădure, într-o poiană special amenajată (probabil „Locul oprit" – n.tr.).

La intrarea în pădure era ridicat un „Arc de triumf" cu inscripția „Glück Auf!" (Noroc bun!). În poienița din pădure a fost amenajat un ring de dans, împodobit cu coronițe şi steaguri, în stânga acestuia erau amenajate mesele, în formă de stea, iar în mijloc era ridicată o piramidă. Spre dreapta

continuau şirurile de mese, în formă de raze şi era construită şi o scenă pentru fanfară.

Corpul minerilor a defilat până pe ringul de dans, s-a grupat în semicerc şi au aşteptat sosirea naşei drapelului. După ce i s-a mulţumit naşei, în uralele mulţimii, drapelul a fost aşezat în vârful piramidei şi corpul minerilor s-a împrăştiat prin poiană.

În timp ce cei peste 1.400 de mineri au fost serviţi gratuit cu vin, cârnăciori şi covrigi, muzica interpreta dansuri germane, maghiare, slave şi româneşti iar penele de pe chipiurile minerilor fluturau de zor. La sărbătoare au participat mai mult de 4.000 de persoane.

La căderea întunericului, un alai de mineri au dus drapelul la Steierdorf dar s-au reîntors în poiană unde, la orele 07^{30}, a avut loc un spectacol de artificii. La ora 20^{00}, fanfara a părăsit ringul şi toţi cei prezenţi au mărşăluit la Steierdorf unde, la încheierea festivităţilor, s-au interpretat câteva cântece naşei drapelului.

Chiar dacă suntem obişnuiţi ca fiecare sărbătoare a minerilor să fie fastuoasă, cea de azi a fost cu totul deosebită. Prestanţa minerilor, performanţa capelei şi decorările efectuate de serviciul tehnic al funcţionarilor, toate au fost la desăvârşite. Serviciul divin a fost profund, distracţia exemplară, sărbătoarea încheindu-se fără excese, chiar dacă (la dorinţa expresă a organizatorilor) nu a fost prezent nici un poliţist. Iar în ceea ce priveşte dragostea pentru acest eveniment, aceasta rezultă şi din faptul că toate cheltuielile au fost suportate dintr-un fond special, la care şi-au adus contribuţia funcţionarii, supraveghetorii şi minerii."

IULIE 1866 – pe orizontul 1 „STEFAN", al minei „GUSTAV", izbucneşte un foc de mină în pilierul suitorului de aeraj al minei, săpat între orizontul 2 şi suprafaţă. Timp de trei săptămâni, personalul minei a luptat zadarnic cu focul şi de-abia după ce au văzut că nu fac faţă situaţiei, au anunţat direcţiunea minei.

16 AUGUST 1866 – voluntari dintre muncitori şi funcţionari au început lupta cu focul la mina „GUSTAV". În cadrul lucrărilor de excavare a pilierului de cărbune, cu focar cu tot, s-a folosit, pentru prima dată la Steierdorf-Anina, metoda de excavare a cărbunelui prin abataje cameră – metodă propusă de ing. FRANZ SCHRÖCKENSTEIN.[54]

01 IANUARIE 1867 – câmpul minier din Valea Theresiei, puţul „KOLLOWRATH" şi Fabrica de Uleiuri Minerale, toate din Steierdorf-Anina şi Fabrica de Uleiuri Minerale şi Parafină din Oraviţa, au fost arendate, pentru o perioadă de 26 ani, unei noi societăţi din Viena („Theresienthaler Pachtgesellschaft HOCHSTETTER et. Comp")[55], înfiinţată de d-nii: J. M. Cavaler de MILLER, CARL HOCHSTETTER, RUDOLF DITMAR şi WILHELM GUTMANN.

[54] Ing. NICOLAE COSTÂNGIOARĂ = *op. citată*, pag. 61.
[55] GEZA VON BENE = *Memoriu asupra cărbunăriilor din Anina*. Copie xerox din arhiva autorului.

15 IANUARIE 1867 – la Viena, la Institutul Imperial-Regal de Geologie, dr. F. von HOCHSTETTER ține o prelegere,[56] care are la bază studiile trimise de BENEDIKT VON ROHA – administratorul superior, ing. JOSEF KRACHER şi topograful minier, ing. FRANZ SCHRÖCKENSTEIN, prezentând bogăția zăcămintelor din Steierdorf-Anina, exploatarea acestora şi valorificarea lor.
OCTOMBRIE 1867 – la o altitudine de +623,15 m, se începe săparea puțului „THINNFELD II."
17 DECEMBRIE 1867 – conform prelegerii de la Institutul Imperial-Regal de Geologie din Viena, la Steierdorf-Anina, pentru a face față cererilor tot mai mari de cărbune şi pentru a-şi onora contractele, unele mijlocite de frații GUTMANN din Viena,[57] s-a trecut la adâncirea puțurilor miniere existente, deschiderea unor noi orizonturi şi dotarea minelor cu maşini moderne.
05 MAI 1868 – arhiducele ALBRECHT efectuează o vizită la Steierdorf , gazdă fiindu-i BENEDIKT VON ROHA, administratorul superior al minelor din localitate, cavaler al ordinelor „FRANZ JOSEF" şi „CASA DE HANOVRA".
14 MAI 1868 – începe săparea puțului „UTERISCH", la o altitudine de +685,3 m. Câmpul minier „UTERISCH" este acum deschis, pe lângă fostele galerii „DULLNIG" şi „GRÄNZENSTEIN", şi prin acest puț care a fost dotat cu o locomobilă de 14 CP, pentru extracție şi evacuarea apelor.[58]
1869 – la puțul „THINNFELD II." se introduc lămpile de siguranță în subteran.
16 IANUARIE 1869 – încep lucrările la puțul „HILDEGARDE" din STEIERDORF în căutarea sferosideritei şi a cărbunelui, la o altitudine de +760,8 m.
IUNIE 1869 – la o altitudine de +628,965 m, începe săparea puțului „FRIEDRICH" (puțul III.) din Valea Theresiei.
1870 – se înlocuieşte, din nou, maşina de extracție de la puțul „KÜBECK", cu alta care are o putere nominală de 200 CP. Maşina a fost livrată de firma „Breitfeld & Evans" din Praga, în anul 1869, şi era capabilă să extragă de la o adâncime de 500 m.[59]
1869-1870 – în această perioadă, numai la mina „THINNFELD II" au avut loc opt explozii de gaz.
31 IUNIE 1870 – arhiducii ERNST şi RAINER vizitează localitatea noastră, pentru două zile. Cu acest prilej participă la o şedință de tir organizată de „Asociația de tir din Steierdorf" – la invitația preşedintelui asociației ing. FRANZ SCHRÖCKENSTEIN şi vizitează minele şi Uzina de Fier din Anina, însoțiți de ing. KARL HOPFGARTNER.
DECEMBRIE 1870 – reuşeşte străpungerea galeriei dintre puțurile „THINNFELD I" şi „THINNFELD II", la o diferență de nivel, la talpa galeriei,

[56] *Verhandlungen der Kaiserlich-Königlichen Geologischen Reichsanstalt, Jahrgang 1867*, tipărit de F.B. GEITLER Wien, Nr. 1, pag. 5-6.
[57] *Verhandlungen der Kaiserlich-Königlichen Geologischen Reichsanstalt, Jahrgang 1867*, tipărit de F.B. GEITLER Wien, Nr. 17, pag. 6.
[58] *Ibidem*, pag. 7.
[59] *Beschreibung der Bergwerksanlagen des Steinkohlen-Bergbaues Stajerlak-Anina*, pag. 14.

de 4 m. „Se lărgeşte galeria, se corectează panta şi se amenajează ca orizont de extracție între aceste două puțuri.”[60] Este pentru prima oară, în minele din Steierdorf-Anina, când două puțuri sunt legate între ele printr-o lucrare minieră.
APRILIE 1871 – la o altitudine de +626 m, începe săparea puțului „PONOR”.
1871 – puțul „GUSTAV” este dotat cu o nouă maşină de extracție, livrată de firma „Breitfeld & Evans” din Praga, cu o putere de 200 CP.
1872 – la puțul „THINNFELD II” este montată o maşină de extracție, orizontală cu doi cilindri, produsă de „L.A. Ouillap” din Anzin, Franța.
1872 - în a doua jumătate a secolului al XIX-lea încep să se înființeze primele stații de salvare. La Steierdorf-Anina, se pare că prima acțiune de salvare a acestora, cu folosirea unor aparate izolante, a avut loc în anul 1872 – acțiune descrisă de topograful minier FRANZ SCHRÖCKENSTEIN.
15 IUNIE 1872 – este sistată activitatea puțului „UTERISCH” (V) din cauza ineficienței maşinii de extracție, pusă în funcțiune în anul 1868. În locul acesteia a fost instalată o nouă locomobilă, la 18 iulie 1872.
05 IULIE 1873 – la puțul „HILDEGARDE”, cunoscut datorită dificultăților prezentate de emanațiile de grizuu, la orizontul I., are loc o explozie a acestuia.
01 IANUARIE 1874 – societatea St.E.G., prin rezilierea contractului de arendă cu societatea vieneză „Orawiczaer Paraffin- und Mineralölfabrik”, preia din nou exploatarea şistului bituminos şi, începând cu aceiaşi dată, „Fabrica de Distilare a Şisturilor din Anina” devine o întreprindere subordonată Administrației Superioare din Steierdorf.[61] Conducerea fabricii este asigurată, şi în continuare, de inginerul minier JOSEF KRACHER, cel care a condus-o şi în perioada în care acesta a fost arendată.
20 MARTIE 1874 – la altitudinea de +570,049 m, în „Joia verde” se începe săparea actualului puț I. care, în cursul existenței sale, a avut nenumărate denumiri: ANINA, RONNA, HUNGARIA, REGELE FERDINAND I., GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ, PRINCIPAL, CENTRAL etc. Lucrările au fost coordonate de ing. superior A. MARKO şi supravegheate de brigadierul superior WEISZPFLOG (ziua) şi brigadierul FRANZ SCHÖNER (noaptea).
OCTOMBRIE 1974 – se montează prima maşină de extracție la puțul „HUNGARIA” (I), o locomobilă fabricată la Reşița, cu o putere de 380 CP.
26 DECEMBRIE 1874 – la puțul „KÜBECK”, între orizonturile III. şi IV., se produce o importantă surpare care a dus la oprirea extracției pentru două luni.
1875 – cărăuşul ION BĂCILĂ are un accident mortal în Valea Theresiei, în timp ce transporta piatră pentru Uzinele de Fier.
1875 – pentru a rezolva problema aerajului de la mina „HILDEGARDE” s-a montat un ventilator, acționat de o locomobilă cu aburi, la gura ştiolnei de aeraj.

[60] Ing. NICOLAE COSTÂNGIOARĂ = *op. citată*, pag. 41.
[61] Adresa nr. 510/08.06.1921, semnată de directorul de mine ing. ANTON HENDRICH, Dosar nr. 273-15 Steierdorfanina. Şisturi bituminoase. Arhiva Cristian-Liviu Mosoroceanu.

1875 – la puțul „HUNGARIA” (puțul I) este adusă o altă maşină de extracție, construită de către Fabrica de maşini din Reşița, cu o putere nominală de 380 CP.
1876 – s-au oprit lucrările de săpare la puțul „PONOR”, din cauza afluenței mari de ape, pentru 15 luni, până în anul 1877.
SEPTEMBRIE 1876 – la puțul „HUNGARIA” a fost montat scheletul definitiv al moletei turnului de extracție.
1877 – conducerea minelor din STEIERDORF-ANINA renunță definitiv la lămpile de mină cu flacără deschisă şi introduce obligativitatea folosirii lămpilor de siguranță, cu benzină, de tipul „Friemann & Wolf”. Reamintim că la puțurile „THINNFELD” se introdusese, încă de pe vremea Aerariului, obligativitatea folosirii lămpilor de siguranță, cu ulei, de tip Muesseler.
15 IULIE 1877 – se montează primul ventilator manual, la gura compartimentului de aeraj al puțului „ANINA”.
15 OCTOMBRIE 1877 – în timpul efectuării unei revizii pe puț, la puțul „HUNGARIA”, JOHANN BLESCH (41 ani) este decapitat de colivie.
1879 – se renunță definitiv la extracția cărbunelui prin puțul „HILDEGARDE”, cărbunele fiind dirijat la suprafață prin ştiolna „MICHAEL-MARTIN” – puțul devine puț de aeraj.
14 SEPTEMBRIE 1879 – în timpul coborârii pe puțul „HUNGARIA”, scara din lemn cedează şi minerul FRANZ KRATOCHVILL (35 ani) cade în puț. Rămâne mort pe loc, lăsând în urmă o văduvă îndurerată şi un copil orfan.
1880 – de la puțul „COLONIE”, orizontul 3, s-a săpat o galerie pe stratul 7 şi s-a făcut legătura acetuia cu puțul „KÜBECK“. Prin această lucrare s-a îmbunătățit aerajul din jurul puțului „COLONIE” şi s-a mutat extracția la puțul „KÜBECK“, care dispunea de o instalație de extracție mult mai bună. În acelaşi timp, este schimbată maşina de extracție de la puțul „KÜBECK”, fiind montată una mai puternică, de 250 CP, cu cablu lat şi bobină de înfăşurare cu diametrul variabil.[62] În acelaşi an, astfel de maşini de extracție, cu cablu lat, de construcție franceză, au fost montate şi la puțul „GUSTAV” şi „FRIEDRICH”. Acest tip de instalații de extracție erau acționate de maşini gemene cu aburi, cu doi cilindri, piston care, prin bielă-manivelă, puneau în mişcare bobina pe care se înfăşura cablul lat.
FEBRUARIE 1881 – la puțul „THINNFELD II”, jumătate din efectivul de oameni lucrează la reparația puțului şi înlocuirea cadrilor din lemn. Cu toate acestea, în luna august, cadrii din puț cedează în fața presiunii şi se frâng din nou.
01 MAI 1882 – după ce s-a săpat o altă galerie, tot pe stratul 7, între puțurile „COLONIE” şi „KÜBECK“ dar, de data aceasta pe orizontul 4, s-a rezolvat problema vechii galerii dintre puțuri care, datorită presiunii rocilor punea

[62] Ing. NICOLAE COSTÂNGIOARĂ = *op. citată*, pag. 209.

probleme transportului. Începând cu această dată, extracția de la ambele câmpuri miniere se face prin puțul „KÜBECK”.
1882 – în urma unei înțelegeri cu Guvernul Ungariei, societatea St.E.G. a deschis o direcțiune la Budapesta. Astfel, societatea devine cel mai important plătitor de impozite de pe teritoriul Ungeriei. Cu această ocazie, se modifică şi numele societății în: „K. und k. Österreichisch-Ungarische Staats-Eisenbahngesellschaft“.
31 MAI 1882 – se sistează producția de şisturi bituminoase şi activitatea distileriei (Ölfabrik).
1883 – tot datorită problemelor puse de rezistența slabă a cadrilor din lemn, față de presiunea rocilor, la puțul „THINNFELD I” s-a constatat o deviere a axului puțului care, în unele porțiuni, atingea şi 0,50 m. Încercările de refacere a susținerii au fost sortite eşecului, urmarea fiind sistarea extracției pe puț şi transformarea acestuia în puț de aeraj.
29 SEPTEMBRIE 1883 – la inițiativa şi sub directa îndrumare a administratorului minelor din Steierdorf-Anina, ing. GEORG SCHEDA şi a ing. FRANZ SCHRÖCKENSTEIN – topograf minier, s-a sfințit noul steag al minerilor din localitatea noastră, păstrându-se culorile roşu şi auriu ale vechiului drapel. Naşa steagului a fost, de data aceasta, doamna MARIE SCHRÖCKENSTEIN. Vechiul steag al minerilor a ars în marele incendiu din anul 1880, care a mistuit o mare parte din centrul comunei.

CATASTROFA MINIERĂ DIN 11.12.1884

În ziua de 11 decembrie, la orizontul III., între puțurile „COLONIE” (sau „FRANZ”) şi „KÜBECK”, izbucneşte un foc de mină provocat de neglijența unui miner. Fumul şi gazele toxice rezultate se răspândesc cu repeziciune şi din cei 90 de muncitori aflați în subteran , doar 43 au reuşit să scape de la moarte. Ceilalți 47 plătesc cu viața neglijența minerului inconştient, marea majoritate murind asfixiați.

După cum ne informează GEZA VON BENE[63], focul de mină a fost provocat de un ajutor de miner care şi-a agățat lampa cu flacără deschisă într-un loc uscat şi plin de praf de cărbune. După ce a lăsat-o câteva clipe nesupravegheată, la întoarcere a constatat că locul luase foc. Speriat, acesta fuge fără să prevină pe nimeni şi, în acel mediu uscat şi plin de praf de cărbune, focul s-a întins cu repeziciune. VIRGIL BIROU[64] descrie astfel tragica întâmplare: „… au fost trimişi un maistru minier şi un tânăr neexperimentat, muncitor la locul cu pricina, ca să deschidă uşa de aerisire. Coborârea s-a făcut prin puțul de aerisire. Însă, în vreme ce maistrul minier a rămas în puțul cu aer proaspăt, muncitorul a fost trimis pe galerie, până la uşa de aerisire, dincolo de care erau acumulate gazele. Tânărul şi-a atârnat lampa deasupra unui rostogol, de grinda

[63] GEZA VON BENE = *Memoriu asupra cărbunăriilor din Anina*. Copie xerox în arhiva autorului.
[64] VIRGIL BIROU = *Drumuri şi popasuri bănățene*. Editura pentru Literatură, Bucureşti 1962, pag.127.

de lemn. Apoi a procedat la descuiere. În momentul restabilirii curentului de aer, gazele au ajuns la flacăra deschisă şi au explodat. Lemnăria minei fiind foarte uscată în locul acela, s-a produs şi un incendiu în mină, care din norocire nu a luat proporţii. Dar gazele de ardere au inundat mina …". Ing. NICOLAE COSTÂNGIOARĂ, în lucrarea sa „Anina 200", rămasă nepublicată, specifică faptul că „pentru deschiderea ei (uşii de aeraj – n.a.) a fost trimis in ***Steiger*** împreună cu un dulgher. Aceştia au coborât pe scări prin puțul de aeraj „EDUARD" până la baza lui". În notițele lui, STEFAN OTZASEK[65] este de părere că această catastrofă s-a produs urmare aruncării unui fitil nestins (de la lampa de mină) într-un loc în care se depozitau deşeurile din lemn.

Oricare ar fi fost cauza, cert esze faptul că fumul şi gazele toxice s-au răspândit repede în puțurile „COLONIE" şi „KÜBECK"; apoi, prin galeria „DULLNIG" ajung şi la „UTERISCH".

Catastrofa a avut loc în timpul serviciului administratorului minier GEORG SCHEDA, inginerului şef REIMUND WESSELY, inginerului superior WILHELM RIEGL şi inginerului JOSEF LARCHER.

Echipele de salvare, care au încercat să intervină cât mai repede posibil, au fost conduse de inginerul minier REIMUND WESSELY.

Conducerea minei: contele NAKO, directorii ing. ANTONIU RONNA şi ing. ALEXANDER WILLIGENS, inginerul superior FRANZ SCHRÖCKENSTEIN, erau plecați la Viena. Înştiințați de tragicul accident, aceştia se întorc imediat.

Cert este faptul că, de-abia în ziua de 15 decembrie au fost recuperate corpurile neînsuflețite ale ortacilor răpuşi.

Consecința acestui accident a fost moartea celor 47 de mineri şi afectarea gravă a câmpurilor de exploatare ale puțurilor „COLONIE", „KÜBECK", „UTERISCH" şi a galeriei „DULLNIG".

În urma acestei catastrofe miniere, au rămas pe drumuri 30 de văduve şi 70 de copii au rămas orfani. Din cei 90 de mineri, care lucrau]n acel schimb, doar 43 au scăpat nevătămați.[66]

Nr. crt.	Numele şi prenumele	Vârsta	Data naşterii	Starea civilă (copii)	Obs.
1.	JOHANN SCHNEIDER	41 ani		Căsătorit 1 copil	
2.	JOHANN NOVAK	39 ani		Căsătorit 4 copii	
3.	JOSEF MIKOVETZ	46 ani		Căsătorit 2 copii	
4.	EDUARD MOSSER	47 ani		Căsătorit 7 copii	
5.	ANTON BENO	38 ani		Căsătorit 4 copii	

[65] Pag. 30.
[66] Ing. WILHELM SLOVIG = *Kurzer Umriß der Geschichte von Steierdorf-Anina*, Honterus-Buchdruckerei und Verlagsanstalt, Hermannstadt 1940, pag. 55.

6.	IGNAZ NICS	26 ani		Căsătorit -	
7.	JOHANN BORICSEK	43 ani		Căsătorit -	
8.	JULIUS GEISWINKLER	39 ani		Căsătorit 2 copii	
9.	JOSEF KOSCHELICH	24 ani		Căsătorit -	
10.	JOHANN MERHOUT	28 ani		Căsătorit 1 copil	
11.	SIMION POPOVICI	32 ani		Căsătorit 4 copii	
12.	STEFAN SCHUHMANN	24 ani		Căsătorit 1 copil	
13.	ADOLF CSERVENKA	25 ani		Căsătorit 1 copil	
14.	STEFAN KUCSEROKSKI	45 ani		Căsătorit 4 copii	
15.	PEREGRIN HRABAK	28 ani		Căsătorit 3 copii	
16.	JOSEF MOTZIG	25 ani		Căsătorit 1 copil	
17.	FRANZ KALITZKY	30 ani		Căsătorit 1 copil	
18.	JOHANN KOSCHOFSKY	34 ani		Căsătorit 2 copii	
19.	ANDREAS KRALIK	49 ani		Căsătorit 3 copii	
20.	JOHANN FRITSCH	41 ani		Căsătorit 5 copii	
21.	JOHANN NEUBAUER	36 ani		Căsătorit 3 copii	
22.	WENZEL HAVELKA	47 ani		Căsătorit 4 copii	
23.	ADAM KARMASIN	31 ani		Căsătorit 4 copii	
24.	MARTIN PESCHEK	50 ani		Căsătorit 1 copil	
25.	NATALIUS HERTL	45 ani		Căsătorit 1 copil	
26.	JOHANN KREMER	45 ani		Căsătorit 5 copii	
27.	ANTON HONZO	32 ani		Căsătorit 3 copii	
28.	LEOPOLD STOCKER	27 ani		Căsătorit 2 copii	
29.	JOSEF HIRSCHVOGEL	33 ani		Căsătorit 3 copii	
30.	ANTON NOVAK	44 ani		Căsătorit 1 copil	
31.	STEFAN MAIGUT	47 ani		Căsătorit 3 copii	
32.	ANDREAS SOFCSAK	43 ani		Căsătorit 2 copii	
33.	WENZEL CHLADNY	43 ani		Necăsătorit	
34.	JOSEF KOVANETZ	19 ani		Necăsătorit	
35.	FRANZ	13 ani		Necăsătorit	

	CHLADNY				
36.	FRANZ LANG	19 ani		Necăsătorit	
37.	JOHANN KLEIN	19 ani		Necăsătorit	
38.	JOSEF BILLEK	21 ani		Necăsătorit	
39.	JOSEF ELLINGER	16 ani		Necăsătorit	
40.	JOHANN CSUNDERLIK	14 ani		Necăsătorit	
41.	JOSEF ANDREOVICS	16 ani		Necăsătorit	
42.	FRANZ HUMUNIANSKY	14 ani		Necăsătorit	
43.	JOSEF BILLICH	18 ani		Necăsătorit	
44.	IGNAZ KMETH	16 ani		Necăsătorit	
45.	NATALIUS HASCHEK	20 ani		Necăsătorit	
46.	JOHANN KORNOKOVICS	18 ani		Necăsătorit	
47.	MICHAEL LAKAS	18 ani		Necăsătorit	

1885 – puțul „KÜBECK” a ajuns la o adâncime de 440,8 m, la nivelul orizontului 8. De acest puț aparţineau şi vechile galerii: SAROLTA, NEPOMUK, EDUARD, KONSTANTIN, SIGMUND, BERNHARD, ANDREAS, HERMANN şi DULLNIG.
1887 – pomparul FRANZ BALLY (41 ani) a căzut în puțul „GUSTAV”, în „Miercurea cenuşii” şi îşi pierde viața. Lasă în urmă 6 copii orfani şi o văduvă.
31 DECEMBRIE 1887 – JOHANN KOHLER (14 ani) cade în buncărul de cărbune mărunt, de la Preparația de cărbune, şi îşi pierde viața.
1887 – la minele din Steierdorf-Anina este generalizată folosirea lămpilor de siguranță, la 18 ani de la introducerea lor la puțul „THINNFELD II.”.
1888 – la puțul „FRIEDRICH” este adusă o altă maşină de extracție, construită în atelierele St.E.G.-ului din Viena, cu o putere de 200 CP.
18 NOIEMBRIE 1889 – doi mineri, FRANZ BALLY (32 ani) şi LADISLAUS BROSCH (24 ani), mor sufocați de gaze, în timp ce executau nişte măsurători la mina „FRIEDRICH” (puțul III). BALLY a lăsat în urmă o văduvă şi un copil orfan, BROSCH era necăsătorit.
15 IUNIE 1890 – într-o atmosferă de mare sărbătoare şi în prezența directorului ing. ANTONIU RONNA, a ing. superior RAIMUND WESSELY, puțul „HUNGARIA” (actualul puț I.) a fost sfințit şi apoi, botezat în „Puțul RONNA”. Companiile de mineri, preznte la ceremonie, au fost comndate de inginerii mineri: JOSEF LARCHA, N. REITER şi W. RIDINGER.
1891 – inginerul minier REIMUND WESSELY este detaşat la minele societății din Mehadia şi în locul lui, în funcția de inginer şef este numit ing. superior WILHELM RIEGL.

21 SEPTEMBRIE 1893 – moare, într-un accident, la mina „GUSTAV”, minerul JOHANN MAIGUT (29 ani), lăsând în urmă o văduvă şi 4 copii orfani.
08 IUNIE 1894 – la mina „THINNFELD II” are loc o puternică explozie a grizuu-lui, care a distrus uşile de aeraj de pe întreg orizontul VI. Din fericire, în timpul exploziei nu era nimeni în mină, fiind duminică.

CATASTROFA MINIERĂ DIN 20.10.1894

La puțul „RONNA” (actualul puț I.), cu puțin timp înainte de ora 04^{00}, în ziua de 20 octombrie 1894, tocmai atunci când marea majoritate a minerilor se îndreptau către puțul de extracție pentru a ieşi la suprafață, a avut loc o puternică explozie la orizontul 8 al minei.

În noaptea respectivă, în schimbul IV., care era de la ora 20^{00} seara - la ora 04^{00} dimineața, la puțul „RONNA”, unde erau în exploatare doar orizonturile 7 şi 8, munceau 85 de oameni; în timp ce, la mina „THINNFELD”, care comunica cu puțul „RONNA” şi căreia îi reveneau orizonturile superioare, munceau 227 de oameni.[67]

Trebuie amintit faptul că, la acea vreme, puțul „THINNFELD II.”, care avea o altitudine cu 50 m mai mare decât puțul „RONNA”, era dotat cu un ventilator tip „GEISSLER”. Acest ventilator asigura minele „RONNA” şi „THINNFELD” cu aer proaspăt, având o putere de 22 m^3/sec., şi reuşea să evite formarea grizuu-ului. Din păcate, aerajul bun al unei mine, mândria oricărui proprietar, are dezavantajul că usucă mina favorizând formarea prafului de cărbune. Deşi se încercaseră diferite metode de prevenire: stropirea cu apă, vaporizarea, nici una nu a dat rezultate satisfăcătoare.

Catastrofa s-a produs în perioada în care conducerea minei a fost compusă din: administratorul minelor şi uzinelor – ing. HEINRICH REICH, inginerul minier superior – ing. WILHELM RIEGL, inginerul minier – ing. ADOLF EICHEL, brigadierul superior de la puțul THINNFELD – FRANZ PARUTSCH şi brigadierul superior de la puțul RONNA – JOHANN SLOVIG. Personalul de serviciu din acea noapte era:
Puțul RONNA – brigadierii: ANDREAS BERGER, ANTON MULACS şi JOSEF NOVY.
Puțul THINNFELD – brigadierii: LUDWIG SLOVIG, JOSEF TAUSCH, FRIEDRICH SCHMIDTBERGER şi FRANZ HUML.

La acea dată, pentru iluminat se foloseau, atât la puțul „RONNA” cât şi la cele două puțuri „THINNFELD”: lămpi de mină tip MÜSELER şi aşa numitele lămpi tip „THINNFELD” (tot de tipul MÜSELER, însă modificate de specialiştii de la minele din Anina).

Explozia, care a avut loc la o adâncime de 500,7 m, s-a produs, după cum a reieşit din ancheta poliției miniere, datorită neglijenței ***artificierului***

[67] Document tipărit şi nesemnat din arhiva personală .

JOHANN MEDELE. Pe atunci, se întâmpla câteodată ca explozibilul folosit în mină să nu explodeze după aprindere ci să ardă cu o flacără lungă, albastră, „împuşcătură răsuflată” – cum i se spunea. Flacăra în cauză a produs explozia prafului de cărbune ucigându-l pe loc pe JOHANN MEDELE şi rănindu-l grav pe tovarăşul său, VINZENZ AMBROSIK. Acesta din urmă a fost internat în spital şi a mai trăit până la 23 octombrie. Căpitanul minier ARON VON PAPP şi judecătorul ERNEST MOTSIOLOVTZKY, care au sosit la Anina în aceeaşi zi, l-au interogat pe rănit. Acesta le-a confirmat faptul că ***artificierului***[68] i se interzisese de către conducerea minelor din Anina folosirea explozibilului. O altă dovadă a cauzei producerii exploziei a fost şi faptul că s-a găsit gaura intactă, fără o fisură, iar corpul neînsufleţit a lui MEDELE era doar la câţiva metri de aceasta.

Explozia în sine nu a produs minerilor răni prea grave (câteva răni superficiale, o fractură deschisă de craniu, arsuri de gradul doi şi trei în zona mâinilor, gâtului, feţei) însă, după fiecare explozie se formează gaze letale amestecate cu aburi. Aceste gaze, angrenate de sistemul de ventilaţie şi aeraj al minei, circulă prin toate galeriile ucigând totul în cale. Aşa s-a întâmplat şi în noaptea aceea, rezultatul fiind: 39 de mineri morţi pe loc, 31 de mineri grav răniţi (dintre ei au mai decedat unii în zilele care au urmat), 3 cai morţi pe loc şi unul cu arsuri grave. 14 mineri morţi nu au putut fi aduşi la suprafaţă datorită faptului că, imediat după explozie, a izbucnit un puternic incendiu în galeriile în care se găseau trupurile acestora.

E imposibilă de descris spaima care i-a cuprins pe mineri la auzul exploziei, panica care i-a îndemnat să fugă din calea gazului ucigător şi să încerce să ajungă la puţul de extracţie. Însă, norul nemilos i-a ajuns din urmă şi a secerat vieţi, a îndoliat veşnic numeroase familii. Cei care au fost surprinşi în genunchi au scăpat cu viaţa. 20 de mineri, conduşi de JOSEF TURTSCH, au reuşit să se salveze ajungând la puţul „FRIEDRICH” (puţul III. din Valea TEREZIEI). Mai târziu, acesta a fost premiat pentru eroismul său de către conducerea St.E.G.[69]. Cei care alergau să-şi salveze vieţile au aruncat pe traseu ceasurile, cizmele, hainele, şi, luni de zile după catastrofă se mai aduceau la suprafaţă diferite obiecte. Unii dintre minerii salvaţi au zăcut mult timp acasă ca paralizaţi, apatici şi cu spaima întipărită pe chip.

Cei mai afectaţi de catastrofă au fost locuitorii din Sasca: 16 fii ai satului au murit pe loc şi, după câteva zile, încă 2.

LISTA NOMINALĂ A VICTIMELOR CATASTROFEI

Nr. crt.	Numele şi prenumele	Din:	Data şi locul naşterii:	Starea civilă:	Număr copii:	Ob

[68] După cele declarate de inginerul minier ARPAD ZSIGMONDY, JOHANN MEDELE nu era calificat ca artificier, fiind doar un simplu muncitor!

[69] BENEDIKT VON ROHA, FRANZ HUML, ANDREAS HUSZAREK, STEFAN OTZASEK = *Die Geschichte Steierdorfs-Aninas von Juni 1773 bis Dezember 1946.* Manuscris nepublicat în posesia autorului.

1.	ALOIS HOHN	SASCA	1864	căsătorit	2	
2.	PAUL DUMITRU BAIEŞ	STEIERDORF	1860	căsătorit	-	
3.	BASILIUS ROŞIAN	SASCA	1871	necăsăt.	-	
4.	GEORG DURBURAN	SASCA	1857	căsătorit	-	
5.	MICHAEL DURBURAN	SASCA	1859	căsătorit	3	
6.	KONSTANTIN DURBURAN	SASCA	1870	căsătorit	-	
7.	MARKUS BUTYE	CICLOVA	1848	căsătorit	4	
8.	JAKOB SZIRBU	SASCA	1870	necăsăt.	-	
9.	JOHANN KROITOR Sen.	SASCA	1845	căsătorit	-	
10.	ANTON GROBSCHAN Jun.	SASCA	1869	căsătorit	-	
11.	GEORG FISTILLA	CICLOVA	1839	căsătorit	-	
12.	NIKOLAUS TURKU	SASCA	1862	căsătorit	1	
13.	GREGOR KRAJOVAN	SASCA	1867	căsătorit	-	
14.	NIKOLAUS LAZAROI	SASCA	1846	căsătorit	-	
15.	EDUARD KAVETZKY	STEIERDORF	1880	necăsăt.	-	
16.	GEORG OLIASI KROITOR	SASCA	1879	necăsăt.	-	
17.	MATHIAS SCHWARZBÖCK	STEIERDORF	1863	căsătorit	2	
18.	ITZAK BENNO	STEIERDORF	1859	căsătorit	4	
19.	JOHANN DISMONAR	SASCA	1875	necăsăt.	-	
20.	JOSEF ANTON SPOREA	SASCA	1854	căsătorit	3	
21.	JAKOB SUPERSCHAN	SASCA	1841	căsătorit	5	
22.	ANTON OTROFSKY	STEIERDORF	1871	necăsăt.	-	
23.	ANTON OTZASEK Sen.	STEIERDORF	1854	căsătorit	4	
24.	MATHIAS PIRVU	SASCA	1859	căsătorit	4	
25.	JOHANN MEDELE	STEIERDORF	1864	căsătorit	3	

LISTA CELOR DECEDAŢI ŞI RĂMAŞI ÎN SUBTERAN

Nr. crt.	Numele şi prenumele	Din:	Data şi locul naşterii:	Starea civilă:	Număr copii:	Ob
26.	JOSEF FAMERA	STEIERDORF	1864	căsătorit	3	
27.	JOHANN BRANSCHOFSKY	STEIERDORF	1865	căsătorit	-	
28.	EMERICH HOLYAK	STEIERDORF	1868	căsătorit	1	
29.	KARL HUSCHIK	STEIERDORF	1870	căsătorit	3	
30.	FRANZ DIVUCSEK	STEIERDORF	1865	căsătorit	3	
31.	ANTON KUTNYAK	STEIERDORF	1870	necăsăt.	-	
32.	JOHANN KLIMKO	STEIERDORF	1851	căsătorit	6	
33.	VITUS SCHETSCHKA	STEIERDORF	1859	căsătorit	-	
34.	FRANZ SCHREIBER	STEIERDORF	1858	căsătorit	4	
35.	FRANZ MEISEL Jun.	STEIERDORF	1866	căsătorit	-	
36.	FRANZ BIRTH	STEIERDORF	1866	căsătorit	-	
37.	ADALBERT MINTJALA	STEIERDORF	1869	căsătorit	1	
38.	FRANZ KUTNYAK	STEIERDORF	1874	necăsăt.	-	
39.	JOHANN MATESSERAN	CICLOVA	1873	căsătorit	-	

Trupurile neînsufleţite ale celor 16 mineri din Sasca au fost încărcate, în aceeaşi zi, în 16 căruţe şi convoiul trist format astfel a pornit către localitatea lor de baştină. Corpurile au fost aşezate pe paie, acoperite cu pânză şi, în jurul lor stăteau soţiile şi copii acestora, plângând cu disperare, cu lumânări în mâini. La ora 18^{00}, convoiul ajunge la Oravița unde la fiecare casă ardeau lumânări, locuitorii aducându-şi ultimul omagiu faţă de acest cortegiu al durerii.

LISTA NOMINALĂ A RĂNIŢILOR

Nr. crt.	Numele şi prenumele	Din:	Data şi locul naşterii:	Starea civilă:	Număr copii:	Ob
40.	CONSTANTIN CRAIOVAN	SASCA	1870	necăsăt.	-	
41.	ANDREAS BRONDICS	STEIERDORF	1853	căsătorit	6	+
42.	BELA CSIHA	STEIERDORF	1867	căsătorit	-	
43.	ALERA JOUN KRAJOVAN	SASCA	1863	căsătorit	-	
44.	FRANZ BAKSI	STEIERDORF	1876	necăsăt.	-	
45.	VINZENZ AMBROZIK	STEIERDORF	1858	necăsăt.	-	+
46.	WENZEL CSERNY Sen.	STEIERDORF	1859	căsătorit	5	
47.	JOHANN GROBSCHAN	SASCA	1850	căsătorit	4	+
48.	LUDWIG KOSTENSKY	STEIERDORF	1873	necăsăt.	-	
49.	FRANZ MEISEL	STEIERDORF	1847	căsătorit	-	
50.	PETER MURGU	ILIDIA	1847	căsătorit	2	
51.	BASILIUS PIRTSCHA	CICLOVA R.	1877	necăsăt.	-	
52.	ANDREAS GROBSCHAN	SASCA	1862	căsătorit	2	+
53.	DANIEL ANDRIŢOI	ORAVIŢA	1862	căsătorit	1	
54.	SIMON KONSTANTIN BAJES	CICLOVA	1868	căsătorit	-	
55.	ANTON KOLESTIK	STEIERDORF	1848	căsătorit	8	+
56.	NICOLAE ROŞIAN	SASCA	1844	căsătorit	-	+
57.	PETER GROBSCHAN	SASCA	1856	căsătorit	3	+
58.	JOHANN BALAITSCH	STEIERDORF	1855	căsătorit	1	
59.	JOSEF KOLESTIK	STEIERDORF	1858	căsătorit	4	
60.	SIMEON SPOREA	SASCA	1866	căsătorit	1	
61.	PETER NIKOLAUS KONST.	SASCA	1863	căsătorit	-	
62.	DUMITRU PETER	SASCA	1859	căsătorit	1	
63.	PETER JOHANN MATHIAS	SASCA	1875	necăsăt.	-	
64.	DUMITRU BELCSELAN	CICLOVA	1869	căsătorit	-	+
65.	ANTON KAKUCSI	STEIERDORF	1849	căsătorit	5	+
66.	ALEXA GEORG SPOREA	SASCA	1865	căsătorit	1	
67.	CARL KUTNYAK	STEIERDORF	1868	căsătorit	-	
68.	MATHIAS MOGOS	STEIERDORF	1855	căsătorit	1	
69.	MICHAEL PEREAN Sen.	ORAVIŢA	1839	căsătorit	-	
70.	KONST. JOHANN KRETZU	CICLOVA	1875	necăsăt.	-	

Trei dintre răniți au fost intoxicați cu monoxid de carbon, ceilalți având arsuri de gradul 2 şi 3. Răniții au fost internați, de urgență, în spitalul uzinal din Anina.

Până la data de 23.02.1895 au mai decedat 9 mineri, în urma rănilor suferite, dintre cei răniți.[70]

A doua zi, sâmbătă 21.10.1894, au fost înmormântați 6 dintre minerii morți, la Anina, într-o groapă comună. În fruntea cortegiului funerar erau: directorul ALEXANDER WILLIGENS, căpitanul minier ARON VON PAPP, judecătorul ERNST MOTSIDLOVSZKY, funcționarii sub conducerea administratorului HEINRICH REICH, 40 de muzicanți din fanfara minieră îmbrăcați în uniformele de miner, muncitorii de la Uzina de Fier în uniformele lor – conduşi de WILHELM RIEGEL. Procesiunea a durat de la ora 13^{00} până la ora 19^{00}.

[70] Ing. ARPAD ZSIGMONDY = *Ueber die am 20. October 1894 am Ronnaschacht in Anina erfolgte Grubenkatastrophe,* articol din ziarul **„Oesterreichische Zeitschrift für Berg- und Hüttenwesen“** nr. 8 din 23 februarie 1895, pag. 1.

Pe data de 22.10.1894, directorul ALEXANDER WILLINGENS a trimis fanfara minieră, brigadieri de mină şi minieri, îmbrăcaţi în uniformele de paradă, sub conducerea inginerului ROBERT LAMPRECHT, la Sasca, unde avea loc înmormântarea celor 16 victime ale catastrofei. Drama de aici nu se poate descrie, dealurile răsunând de vaietele şi bocetele văduvelor şi orfanilor. Apogeul a fost atins atunci când au fost coborâţi în mormânt cei 3 fraţi DURBURAN, al căror tată a făcut comoţie cerebrală şi a murit la mormântul lor. Durerea satului a fost amplificată şi de faptul că, tot atunci, au fost înmormântaţi mai mulţi copii care au murit de difterie. Apoi, cei prezenţi au păşit în faţa mormântului lui ALOIS HOHN, înmormântat cu o zi înainte, unde, ing. ROBERT LAMPRECHT a ţinut un scurt necrolog şi fanfara a interpretat marşuri funebre.

După înmormântările de la Sasca, ortacii din Anina s-au dus la cimitirul din Ciclova, la mormintele celor doi camarazi ucişi în aceeaşi catastrofă, şi au cântat marşuri funebre.

După câteva zile, în urma rănilor suferite, mai mor doi mineri din Sasca.

În acelaşi timp, la mină se căutau soluţii pentru stingerea focului care ameninţa întreaga exploatare. De aceea, imediat după scoaterea trupurilor neînsufleţite ale ortacilor şi după salvarea supravieţuitorilor, în aceeaşi zi fatidică, cei 60 de salvatori au început cu lucrările de îndiguire. La ora 15^{00} a avut loc o altă explozie, în spatele digului provizoriu din lut. Speriaţi, salvatorii au părăsit panicaţi locul exploziei, însă au fost trimişi înapoi de către conducere, deoarece digul provizoriu a rezistat. În cele din urmă s-au apucat, din nou, de lucru şi astfel, pe 22 octombrie au fost terminate digurile. Cele două diguri erau construite din cărămidă, primul având o grosime de 3,5 şi cel de-al doilea de 2.5 m. Conducerea minei a preconizat că vor trebui să aştepte 3 luni până când focul va fi stins şi se vor putea dărâma digurile. În cele din urmă, pentru a grăbi procesul, în vederea recuperării celor 14 trupuri rămase în mină, directorul ALEXANDER WILLINGENS a dispus montarea unei conducte de apă până la focar. Conducta din fontă, cu un diametru de 20 cm, a fost încastrată în digul din cărămidă nou construit şi s-a procedat la stingerea incendiului cu apă.

Au trecut 9 săptămâni de la catastrofă până s-au găsit cele 14 trupuri rămase în mină. Fiind în stare avansată de putrefacţie şi parţial carbonizate, acestea au fost luate cu ajutorul unor mănuşi din piele şi depuse imediat în sicrie, fără a se face identificarea lor. Ultimul trup neînsufleţit a fost adus la suprafaţă în data de 21 decembrie 1894. În ziua de 22 decembrie 1894 a avut loc şi înmormântarea acestora.[71]

În urma acestei catastrofe au rămas multe văduve şi mulţi copii orfani. Pentru a veni în ajutorul lor, directorul ALEXANDER WILLINGENS a obţinut, de la Consiliul de Administraţie, un credit de 2.500 florini; bani pe care

[71] BENEDIKT VON ROHA, FRANZ HUML, ANDREAS HUSZAREK, STEFAN OTZASEK = *Die Geschichte Steierdorfs-Aninas von Juni 1773 bis Dezember 1946. Manuscris nepublicat.* Arhiva personală.

i-a împărţit imediat: câte 50 florini pentru fiecare victimă căsătorită şi câte 30 florini pentru victimele necăsătorite. Pe lângă aceşti bani, fiecare familie a primit 50 florini cheltuieli de înmormântare şi promisiunea că, tuturor celor afectaţi, li se vor adăuga 10 ani de vechime în muncă la calcularea pensiei. De asemenea, s-a promis că societatea va avea grijă de familiile celor ucişi în explozie, indiferent dacă au făcut parte din „Lada Frăţiei" (BRUDERLADE) sau nu, la fel ca şi victimele catastrofei miniere din 11.12.1884.

Deputatul MAURUS VON JOKAI (renumitul scriitor maghiar JOKAI MOR), de îndată ce a aflat de catastrofă, a trimis 200 florini pentru a fi împărţiţi celor îndoliaţi. Banii au fost împărţiţi familiilor astfel: lui ANTON KOLESTIK 22 fl., lui ANDREAS BRONDICS şi JOHANN KLIMKO câte 15 fl., lui WENZEL CSERNY şi ANTON KAKUCSI câte 14 fl., lui MARKUS BUTYE, ISAK BENNO, JOSEF KOLESTIK, JOSEF FAMERA şi FRANZ SCHREIBER câte 12 fl., lui ANTON OTZASEK, JOHANN MEDELE, KARL MUSCHIK şi FRANZ DIVUCSEK câte 9 fl., lui MATHIAS SCHWARZBÖCK 9 fl. şi lui DANILA ANDRITZOI, JOHANN BALATSCH, MATHIAS MOGOSCH, EMERICH HOLYEK şi BELA MINTJALA câte 4 florini.

Ca o curiozitate, salvatorii care au ajuns la locul catastrofei, imediat după producerea acesteia, au constatat că, deşi oamenii şi animalele (cai şi şobolani) căzuseră pradă exploziei, greierii supravieţuiseră şi cântau de zor.[72]

După această catastrofă minieră, cea mai mare de pe teritoriul Ungariei – până la acea dată, lucrările de împuşcare au fost încredinţate artificierilor, muncitorilor fiindu-le interzisă manipularea explozibililor.

24 IANUARIE 1895 – la mina „THINNFELD II." din Anina a avut loc o explozie a grizuu-lui, în urma căruia a decedat JOSEF STOLLAR şi au fost răniţi grav: JOHANN HRABAK, LEOPOLD WIMMER şi WENZEL WODRASKA. În urma decesului lui STOLLAR, 2 copii au rămas orfani şi soţia acestuia văduvă.

1895 – în profida părerii inspectorului minier GEZA VON BENE, directorul minelor de la Steierdorf-Anina, ing. WILHELM RIEGL încearcă redeschiderea minei „BREUNER". BENE are dreptate şi, în anul 1897, societatea renunţă definitiv la redeschiderea acestei mine.

24 DECEMBRIE 1895 – la puţul „FRIEDRICH" îşi pierde viaţa muncitorul ANTON WEILINGER (17 ani), prins într-o surpare.

11 IANUARIE 1896 – sunt grav răniţi, la mina „THINNFELD", muncitorii KARL LUKESCH şi ANTON LÖFFLER, surprinşi de explozia a două încărcături de exploziv. Înaintea de explozia celei de-a treia încărcături, ortacul lor FRANZ SWATKO îi duce la adăpost. Răniţii sunt internaţi mai multe săptămâni în spitalul din Anina până la recuperarea lor.

---

[72] Ing. ARPAD ZSIGMONDY = *Ueber die am 20. October 1894 am Ronnaschacht in Anina erfolgte Grubenkatastrophe,* articol din ziarul „**Oesterreichische Zeitschrift für Berg- und Hüttenwesen"** nr. 8 din 23 februarie 1895, pag. 3.

În aceeaşi zi, la mina „RONNA”, FRANZ BENDL este grav rănit de o muglă incandescentă de cărbune şi moare, două zile mai târziu, în spitalul din Anina, lăsând în urmă o văduvă şi 6 copii orfani.
29 APRILIE 1896 – la puțul „FRIEDRICH” îşi pierde viața JOSEF NOVY (40 ani), prins într-o surpare de şist. În urmă rămâne o văduvă şi 4 copii orfani.
05 IUNIE 1896 – la puțul „FRIEDRICH” îşi pierde viața JOSEF PESCHEK (17 ani), prins într-o surpare.
Sâmbătă, 15 AUGUST 1896 – urmare faptului că a salvat viața a doi ortaci (accidentul de mină din 11.01.1896), minerul FRANZ SWATKO a fost decorat de către societatea St.E.G., personal de Căpitanul minier ARON VON PAPP, cu „Crucea de argint”.
12 OCTOMBRIE 1896 – îşi pierde viața, la puțul „FRIEDRICH”, muncitorul JOSEF HOHN, din Sasca. În urmă rămân 4 copii orfani şi o văduvă.
13 MAI 1897 – este accidentat grav, strivit între vagoneți din cauza calului speriat, la mina „GUSTAV”, muncitorul ANTON LUNGAUER (19 ani). După trei zile de suferință, LUNGAUER a decedat.
07 IUNIE 1897 – într-o atmosferă de mare sărbătoare, minerii de la minele din Sasca şi-au sfințit drapelul. Naşa drapelului a fost aleasă doamna ANNA RIEGL, din Steierdorf-Anina. La acest eveniment nu puteau lipsi reprezentanții minerilor din comuna noastră, astfel, pe lângă naşă, la acest eveniment au participat şi: doamna ALOISIA HERMANN, ing. superior WILHELM RIEGL, ing. ARPAD HERMANN, funcționarii TRAIAN BREBENAR şi JOHANN BRADLER, brigadierii mineri RADU SIVESTRU şi FRANZ HUML. Drapelul a fost purtat de JOHANN GOTTRICH, flancat de LUDWIG SLOVIG şi WILHELM FRISCHAK şi comandantul companiei de mineri a fost JOHANN SLOVIG. Cei 32 de componenți ai fanfarei miniere din Steierdorf-Anina au încântat auditoriul, sub bagheta dirijorului JOSEF CHODORA.
10 IUNIE 1897 – cade, cu tot cu vagonet, în puțul „COLONIE” muncitorul ION BĂIAŞ, din Sasca, şi îşi pierde viața.
06 IULIE 1897 – în jurul orei 24^{00}, sunt mistuite de flăcări: spălătoria de cărbune (construită în anul 1863, în apropierea cuptoarelor de cocs) şi câteva birouri.
07 SEPTEMBRIE 1897 – la mina „GUSTAV”, îşi pierde viața muncitorul FRIEDRICH POLY (20 ani), prins într-o surpare.
14 SEPTEMBRIE 1897 – la mina „THINNFELD II.” îşi pierde viața JOSEF HRABAK (27 ani), strivit de o muglă de cărbune. Lasă în urmă o văduvă îndurerată şi un copil orfan.
26 DECEMBRIE 1897 – la puțul „THINNFELD II.”, echipa de muncitori, formată din: WENZEL MULACS, SIMON HIRSCHPEK, KARL DRECHSLER şi JOSEF HUML, pregătea terenul pentru împuşcare. După ce găurile au fost încărcate, artificierul MICHAEL KORNETH a primit semnalul de puşcare. Muncitorii, pentru a ieşi din zona periculoasă, au urcat în colivie şi au dat maşinistului semnalul de plecare. Din nefericire, semnalul nu a funcționat

şi colivia nu a plecat. Conştienți de pericolul eminent, MULACS, HIRSCHPEK şi DRECHSLER s-au refugiat pe colivie, în timp ce HUML şi KORNETH au sărit sub aceasta. KORNETH reuşeşte să se oprească pe o grindă, deşi şi-a rupt o mână. JOSEF HUML însă, cade pe un pod, nu reuşeşte să se oprească şi cade în puț, pierzându-şi viața. Victima avea 24 de ani, era fratele brigadierului FRANZ HUML, şi venise din armată în urmă cu trei luni.

13 IANUARIE 1898 – moare, în chinuri groaznice, la puțul „THINNFELD II.", WENZEL BILLEK (40 ani) care a căzut în canalul de cenuşă.

07 FEBRUARIE 1898 – administratorul minelor şi Uzinelor de Fier din Anina, ing. HEINRICH REICH (46 ani) a decedat, în urma unei aprinderi de plămâni. Corpul neînsuflețit al acestuia a fost dus la Praga, unde acesta a fost înhumat.

12 APRILIE 1898 – la puțul „FRIEDRICH" îşi pierde viața FRANZ HANECSIK (20 ani), prins într-o surpare.

14 APRILIE 1898 – la puțul „FRIEDRICH", muncitorul JOHANN KLETSCH (38 ani) este accidentat mortal, prins într-o surpare. În urmă rămâne o văduvă şi 5 copii orfani.

18 IULIE 1898 – la mina „KÜBECK" a avut loc o surpare în urma căreia personalul a fost nevoit să iasă din subteran pe la mina „COLONIE". La ieşirea schimbului însă, s-a constatat că lipsesc doi muncitori: FERDINAND KARMAZIN (17 ani) şi STEFAN TAUBNER (18 ani). Imediat au plecat echipe în căutarea lor însă n-au fost găsiți decât a doua zi. Cei doi se rătăciseră prin mină şi au fost surprinşi de o surpare, într-un abataj vechi şi părăsit. În timp ce TAUBNER a fost salvat, FERDINAND KARMAZIN decedase.

04 NOIEMBRIE 1898 – la puțul „COLONIE", din Steierdorf, îşi pierde viața FERDINAND MÜLLER (20 ani) într-o surpare.

15 DECEMBRIE 1898 – la mina „GUSTAV", datorită neatenției maşinistului LEOPOLD BIDO, îi este smuls piciorul stâng minerului PETRU ROMAN (27 ani), din Ciclova, pe când încerca să intre în colivie. În urma acestui cumplit accident, după 24 de ore, PETRU ROMAN moare şi lasă în urmă o văduvă şi 2 copii orfani.

1898 – au emigrat, în Germania, următoarele familii, majoritatea bărbaților fiind mineri: MICHAEL WASILICSIN (căs., 1 copil), JACOB GRÜNHARDT (căs.), JOHANN KALITZKY (căs., 1 copil), JOHANN KADEN (căs., 1 copil), FRANZ SWATKO (căs.), MICHAEL SWATKO (căs.) şi OTTO HOVELKA (căs., 1 copil).

06 IANUARIE 1899 – minerii care erau din satele din jurul comunei noastre obişnuiau să meargă acasă, la sfârşitul săptămânii sau de sărbători, prin pădure, pe poteci bătătorite de ani de zile. La fel procedau şi atunci când se întorceau la lucru. Cărările erau anevoioase şi, nu de puține ori, pline de primejdii, mai ales că pădurile erau pline de lotrii. Altă opțiune nu era însă şi, fie iarna, fie vară, bieții oameni erau nevoiți să treacă munții, spre casele lor. Astfel, chiar dacă iarna era grea, minerii IACOB PÂRVU (51 ani) şi MIHĂILĂ IZVERNARI (51 ani), dornici să ajungă şi ei în sânul familiei şi să-l sărbătorească pe Sf. Ion, au

plecat la drum. În pădure însă, au fost surprinşi de un viscol puternic, s-au pierdut unul de celălalt şi s-au rătăcit. IZVERNARI reuşeşte să ajungă la Sasca, cu ultimele puteri. În zilele următoare, locuitorii din Sasca au pornit în căutarea lui PÂRVU şi, în cele din urmă, i-au găsit trupul neînsufleţit şi îngheţat. În urma decesului, au rămas o văduvă şi 5 copii orfani.

24 IANUARIE 1899 – FRANZ HRABAK (63 ani) este accidentat la mina „KOLOWRATH", fiindu-i smuls piciorul stâng, în timpul extracţiei de personal. În urma rănilor suferite, acesta moare a doua zi după accident.

07 APRILIE 1899 - la mina „FRIEDRICH" doi mineri au fost prinşi într-o surpare. Echipele de salvatori au reuşit să-i găsească destul de repede însă nu reuşesc să-l salveze decât pe rănitul AUGUST RICHTER. JOHANN CSUNDERLIK (45 ani) decedase, lăsând în urmă o văduvă şi 6 copii orfani.

15 MAI 1899 – la mina „RONNA" îşi pierde viaţa IOAN SPOREA (15 ani), din Sasca, prins într-o surpare.

17 IUNIE 1899 – la mina „FRIEDRICH", din Valea Theresiei, în timp ce minerii lucrau într-o zonă cu emanaţii de metan, un strop de apă cade pe sticla fiebinte a unei lămpi de mină. Sticla se sparge şi are loc o explozie a „grizuu-lui". Din fericire nu au existat victime însă 14 mineri au fost răniţi: IGNATZ ZAJCSEK, KARL SCHÖNER, FERDINAND HANECSIK, ILIE BĂNUŢI, JOSEF KRALIK, FRANZ MESZAROSCH, FRIEDRICH RAHNER, JOHANN IMLING, ANTON REPKA, ANDREI CIZMAR, FRIEDRICH NOVY, MIHAI ORLESCU, VUCU BANCU şi ADAM KINDA (care rămâne fără urechi).

18 NOIEMBRIE 1899 – la puţul „FRIEDRICH" îşi pierd viaţa doi muncitori: LADISLAUS BROSCH şi *FRANZ BALLY* (?).

07 MARTIE 1900 – societatea St.E.G., sub conducerea ing. ARPAD HERMANN, începe un curs de calificare pentru suboficianţi (Unterbeamten) în domeniul minier. Cei 13 cursanţi au trecut cu brio examenul de absolvire din 01.02.1902.

1901 – la mina „FRIEDRICH" a avut loc o explozie a grizuu-lui, din cauze necunoscute, în urma căreia a decedat J. MÜLLBACHER şi au fost răniţi: JOSEF PESCHEK, ALBERT NEDWED şi FRANZ KRALIK.

1904 – inspectorul minier WILHELM RIEGL a fost mutat la Reşiţa şi înlocuit cu inspectorul ARPAD ZSIGMONDY, de la Direcţiunea din Budapesta.

05 DECEMBRIE 1906 – este accidentat mortal WENZEL MELICHOR (19 ani), în timpul lucrărilor de adâncire a puţului „THINNFELD II."

1907 – este modernizat puţul „FRIEDRICH", dota cu un nou turn de extracţie şi o maşină de extracţie de 250 CP. Partea mecanică a acestei maşini a fost realizată rpin transformarea unei vechi maşini cu abur, în timp ce partea electrică a fost livrată de către firma „GANZ" din Budapesta.

15 OCTOMBRIE 1907 – la mina „RONNA" a avut loc o surpare de şist, în urma căreia a decedat JOHANN CHLADNY şi au fost garv răniţi: ALBERT PESCHEK şi KARL PERNHOFER. CHLADNY a lăsat în urmă o văduvă îndurerată şi un copil orfan.

1908 – inspectorul minier ARPAD ZSIGMONDY este pensionat şi înlocuit cu inspectorul minier GYÖRGY SAMUEL.

În acelaşi an, noul inspector minier, cunoscut de toată lumea ca fiind un tip brutal şi necioplit, a intrat în « Cazinoul funcţionarilor » (care era în locul în care acum este Casa de Cultură din Anina). După ce s-a aşezat la o masă, arogant cum era, îi comandă ospătarului MELICHOR o bere şi "ceva deosebit, de care n-are parte în fiecare zi" de gustat. Prompt, ospătarul îi răspunde: "Ştiu ce v-ar prinde bine, poate o porţie de creier?".[73]

1909 – la puțul „KÜBECK" se produce o importantă surpare care a fost atribuită „secțiunii nefavorabile și cadrului de susținere în lemn".[74]

15 OCTOMBRIE 1909 – societatea St.E.G. trece în proprietatea statului austriac şi devine parte a **„Kaiserlich-königlichen Staatsbahnen" (K.k.St.B.)**, adică „Căile ferate imperial-regale de stat".

14 IANUARIE 1910 – inspectorul minier GYÖRGY SAMUEL a fost pensionat. Două zile mai târziu, în locul acestuia a fost numit ing. ANTON HENDRICH (născ. 1873, Pinkafeld - Austria).

15 FEBRUARIE 1911 – la mina „RONNA", din Anina, au căzut cu tot cu colivie în puț și au murit, muncitorii: PETER STICKA (20 ani), PAVEL VUCU (27 ani) şi MATEI TELESCU (18 ani). TELESCU a murit pe loc, pe când ceilalți doi au murit a doua zi, în spitalul din Anina.

1911 – la mina „RONNA" este schimbată maşina de extracție, cea veche fiind înlocuită cu una de mare capacitate, acționată tot de abur. Această maşină era geamănă, cu pistoane în tandem, cu diametrul cilindrilor de 750 mm şi 1.250 mm şi cursa pistonului de 1.600 mm. Cablul de extracție era rotund, cu diametrul de 45 mm, şi se înfăşura pe două tobe cu diametrul de 7 m. Maşina era capabilă, la o tensiune a aburilor de 10 atm. şi temperatura de 250 C^o, fără cablu de compensație, să scoată la suprafață o sarcină utilă de 3.050 kg, de la 750 m adâncime, cu o viteză maximă de 20 m/sec. Randamentul orar a fost de 120.000 kg, în 40 de curse, cu o pauză de câte 15 sec.[75] Această maşină de extracție a fost construită de uzinele metalurgice „FRIEDRICH WILHELM - Hütte" din Mülheim, şi a fost montată de firma „L. LANG" din Budapesta.

Tot aici şi în acelaşi an, după ce s-a hotărât concentrarea activității miniere la puțul „RONNA", a fost construită o separație de cărbune, cu o capacitate de 90 t/oră, partea mecanică având o putere totală de 123 CP.

01 SEPTEMBRIE 1911 – sub conducerea ing. ANTON HENDRICH, directorul minelor din Steierdorf-Anina, s-a închis puțul „THINNFELD II.".

SEPTEMBRIE 1911 – moare într-un accident, la mina „RONNA", alt fiu al satului Ştinăpari, DUMITRU TELESCU (28 ani).

---

[73] Anecdotă luată din însemnările lui STEFAN OTZASEK.
[74] GEZA VON BENE = *Memoriu asupra cărbunăriilor din Anina* . Copie xerox din arhiva autorului.
[75] Ing. NICOLAE COSTÂNGIOARĂ = *op. citată*, pag. 72-73.

1912 – la puțul „RONNA” se construieşte o baie încăpătoare pentru muncitori, În acelaşi timp au fost introduse şi aparatele pneumatice de salvare.[76]
14 IANUARIE 1914 – la mina „FRIEDRICH” îşi pierde viața RUDOLF VARGA (19 ani), prins într-o surpare de şist.
23 MARTIE 1914 – obersteiger-ul JOHANN SLOVIG, după 40 de ani de muncă, este numit maistru miner la puțul de aeraj nr. I (GUSTAV), de către Direcțiunea Minieră din Budapesta.
01 APRILIE 1914 – are loc o surpare la mina „GUSTAV”, în urma căreia FRANZ MODER (43 ani) îşi pierde viața şi JOSEF JAKABOFSKY (46 ani) este grav rănit. După câteva zile se stinge din viață, pe 07 aprilie, şi JAKABOFSKY. Ambii ortaci erau căsătoriți şi aveau câte 3 copii.
04 APRILIE 1914 – la mina „GUSTAV”, o muglă desprinsă din front cade pe piciorul stâng al lui STEFAN NOVAK jr. (17 ani). Rănile sunt atât de grave încât a fost necesară amputarea piciorului, în spitalul din Anina. Din păcate, medicii nu reuşesc să oprească hemoragia şi, a doua zi, NOVAK îşi pierde viața.
1914 – urmare faptului că fosta preparație de cărbune, cea de lângă cocserie, nu avea randamentul dorit, la puțul „RONNA” se începe construirea unei noi preparații de cărbune, care va fi terminată în anul următor, 1915. Construcția, cu schelet metalic şi ziduri din piatră şi cărămidă arsă, are o suprafață de cca. 25 m x 29 m = 725 m^2 şi o înălțime de 30 m.
03 FEBRUARIE 1915 – la mina „FRIEDRICH” este accidentat mortal muncitorul IGNATZ BUKOFCSAN (45 ani). În urmă rămâne o văduvă şi 3 copii orfani.
1915 – primele lucrări ale noi secții de fabricare a maşinilor şi aparatajului electric din Reşița, sub conducerea lui ERNEST SARKANYI (n. 1879, Budapesta), au fost realizarea motorului electric pentru maşina de extracție de la mina „PONOR”, din Steierdorf-Anina.
04 APRILIE 1915 – la mina „RONNA”, PETRU MATEŞERAN (40 ani), din Oravița, este accidentat mortal în timpul unor manevre executate cu locomotiva pneumatică.
09 IUNIE 1915 – la galeria „DULLNIG” îşi pierde viața JOHANN NEMCSEK (28 ani), într-o surpare.
16 IUNIE 1915 – la mina „FRIEDRICH” este accidentat mortal FRANZ REVITZKY (21 ani).
09 AUGUST 1915 – la mina „PONOR” moare electrocutat JOSEF STRÖBL (39 ani). În urma decesului a rămas o văduvă şi 6 copii orfani.
02 OCTOMBRIE 1915 – moare asfixiat, la preparație, L. JASENSKY (17 ani).
23 OCTOMBRIE 1915 – sunt aduşi la STEIERDORF-ANINA, 400 de prizonieri de război ruşi şi 76 de prizonieri de război italieni. Aceştia au fost repartizați să lucreze la minele din localitate. La puțul „THINNFELD I” au fost repartizați: 78 de ruşi (VASILIE AFANAZOV – moşier din Siberia, DIMITRIE

[76] *Der Kohlenbergbau von Anina-Steierdorf*, Arhiva SC MINIERA BANAT SA Anina, TMB Anina, Serv. Topografic – Steierdorf-Anina. Studii, Geza von Bene şi Schafarzik, Dosar nr. 31 – 16/V., pag. 7.

ATJINSKIN, DIMITRIE ABRANOV, ALEXEEV LEONTIN, ALEXIE BILOSZOV, GABRIEL BUHAJEOV, DIMETER BIECZ, LEONIA BOROZOV – 19 ani, VASILIE BODAROV, DANIEL BULIHOV, IACOB BRICSIKOV, STEFAN CSERDERKIN, ANDREI DAVIDENKO, IVAN DALGO, ALEXA DRATSCHUK, ARCHIFF DENISZOV, MIHALY EPPILEV, TROFIN ERAMIN, IVAN FISURA, IVAN FROLKIN, ATANASSIA GORBACSOV, GRIGOR KUTUSCHOV, ANTON KIRI – german din Siberia, DIMITER KAPUSTINSKY – român din Basarabia, FEODOR KASSLOV, MIHEL KAPUSTIN, KONRAD KRUTIKOV, GRIGOR KORAL – român din Basarabia, AGATON KARAJANKIN, PIOTR KUTSCHEROV, PAVEL LEBEDOV, IVAN LABDJENOV, JELIZER MIHILJEV, PAVEL MISKOV, ANDREJ MALASOV, MOIS MICANOV, IACOB MOSONKIN, ALEXA ASIPOV, ANDREJ OLEOCHIN, GLIGORI PORTPUTUCI, IVAN PETROV, PIOTR PRIHETJIKOV, TROFIN PRIHETJIKOV, EFIN POPOV, FEODOR PETROV, VASILIE RISKOV, IVAN SAMAILOV, OSIP SINKOV, GABRIEL SUBKOV, ATANASE SKABONOV, PIOTR SIULIUSZKY, GRIGORI STANILOVSZKI, AXEL STEIN – evreu din Siberia, IVAN SOMOLIN, NIKOLAI SRIGANOV, ALEXA SOPILUI, SCHEMANOVSZKI, IVAN STANOV, MIHAIL SOLICU, DIMITRI SCHOPASCHNIKOV, ERDAKIN SCHAIKIM, VLADIMIR SCHACHMATOV, IVAN SCHEFSCHENKO, NIKOLAI SCHMILOV, FILIP TRUBICEV, ANDREJ TKACSENKO, PIOTR TANANAIKO, PAVEL TKACS, ALEXA TROPPA, HARALAMBJE TSCHERKAZOV, FILIMON TISCHTENKO, TIHON TANAENKO, GABRIEL WORONCZOV, MIHAIL WASUKOV, EFIN WIRTKOV, ANDREJ ZSEVORA, MITROFAN ZUBAROV) şi 14 italieni (VITTORIO BERTOLLI, PIETRO CARARO, SILVIO DALE NOGARE, ALESSANDRO FRAVIZANO, AFEO MARTELLI, GIOVANINI MURER, ANGELO MAURALI, PIETRO PRELLA, DOMENICO SAGIO, LUIGI SKARPATINI, OTILIO VERSALATI, ANDREI ZAMELA, PLACIDO REGE, ANGELO NOGARE).[77]

20 IANUARIE 1916 – moare, la mina „PONOR”, într-un accident, FRIEDRICH RAHNER (19 ani).

12 FEBRUARIE 1916 – la mina „RONNA”, în sectorul estic, este prins într-o surpare MATEI MIHAI IZVERNARI (25 ani), din Ştinăpari, şi nu mai poate fi salvat.

09 MAI 1916 – s-a pus în funcțiune o nouă pompă de apă la puțul „RONNA” (actualul puț I.). Aceasta a fost instalată la orizontul IV şi pompa 3.200 litri de apă/min. la o înălțime de 600 m, până la suprafață.

31 MAI 1916 – îşi pierde viața, strivit de colivie, la mina „RONNA”, minerul ANTON TELLIN (născut la Anina, în anul 1894).

[77] Listele nominale au fost întocmite de FRANZ HUML, ANDREAS HUSZAREK şi STEFAN OTZASEK. Cu siguranță că numele din liste sunt germanizate, ca atare există posibilitatea ca acestea să nu corespundă 100%.

21 IULIE 1916 – moare brigadierul WENZEL KAWALIER, după ce cade într-un puț orb, la mina „PONOR”. Lasă în urmă o văduvă şi un fiu orfan.
06 AUGUST 1916 – în timpul executării unor reparații la maşina de extracție de la puțul „RONNA”, este accidentat mortal WENZEL SCHISTEK (53 ani) şi rănit FRANZ STOCKER (55 ani). Ambii erau dulgheri detaşați la echipa de lăcătuşi. SCHISTEK a lăsat în urmă o văduvă şi un fiu orfan.
13 NOIEMBRIE 1916 – este prins într-o surpare, la mina „FRIEDRICH”, ALBERT STRAMA (41 ani, căsătorit) şi nu mai poate fi salvat.
15 DECEMBRIE 1916 – în urma unui accident, la mina „FRIEDRICH” îşi pierde viața prizonierul de război rus SALIE RADINOV (23 ani).
09 FEBRUARIE 1917 – la mina „RONNA”, în flancul estic, este prins într-o surpare ANTON TELLIN (28 ani) şi nu mai poate fi salvat. Acesta era căsătorit şi avea 2 copii.
24 MAI 1917 – la mina „GUSTAV” trei mineri sunt prinşi într-o surpare: ANTON GREGA, un prizonier de război italian şi FRANZ HUMONYANSKY. Din păcate, după intervenția promptă a salvatorilor, doar primii doi au putut fi salvați, în timp ce FRANZ HUMONYANSKY (20 ani) îşi pierde viața.
06 IUNIE 1917 – este înmormântat minerul N. KRAHL (22 ani) care, epileptic fiind, a fost repartizat să lucreze la suprafață. În timpul unei crize de epilepsie, acesta cade, în curtea minei, lovindu-se mortal cu capul de una din şine. În însemnările sale, STEFAN OTZASEK nota faptul că acesta ar fi fost copilul nelegitim al lui JOSEF BERGER.[78]
02 AUGUST 1917 – la mina „RONNA”, flancul vestic, PETRU GHEORGHE NICOLAE îşi pierde viața şi fiul acestuia, PETRU GHEORGHE jr. este rănit. Ambii erau din Sasca.
23 AUGUST 1917 – la mina „PONOR” îşi pierde viața JOSEF HÜTTER (24 ani), prins într-o surpare.
18 NOIEMBRIE 1917 – FRANZ SCHMAUS jr. (48 ani) este prins într-o surpare la mina „RONNA”, flancul estic, şi nu mai poate fi salvat.
18 DECEMBRIE 1917 – IUSTIN STAVARCSEK (39 ani) este accidentat mortal la mina „RONNA”, lăsând în urmă o văduvă şi 3 copii orfani.

CATASTROFA MINIERĂ DIN 11.01.1918

La data de 11.01.1918, ora 01^{00}, în timpul schimbului de noapte, la puțul „HUNGARIA” (actualul puț I.) a avut loc o explozie de grizuu, în sectorul estic al minei. Explozia s-a produs pe orizontul V. (după vechea numerotare – 12), la o adâncime de 642 m. Din cei 196 de mineri care lucrau la acest sector, la locul deflagrației erau 60 de oameni.

După cum s-a constatat în urma anchetei care a urmat, cauza acestui accident colectiv a fost o lampă de mină defectă.

[78] Pag. 91.

În urma acestui accident de mină au decedat 15 mineri şi alți 23 grav răniți au fost internați în spitalul din Anina. Dintre răniți au mai decedat, urmare rănilor grave, încă 8 mineri.

De serviciu, în aceea noapte, erau:

Brigadierii superiori: WILHELM PANIGAY, RUDOLF LENGYEL şi FRANZ SKALLA.

Accidentul s-a petrecut în perioada în care mina era condusă de: ing. ANTON HENDRICH – directorul minelor, ing. BIEBER KALMANN – inspector de mină, ing. JENÖ SZILAGYI – inginer de mină şi JOSEF HOFFMEISTER – maistru miner.

Nr. crt.	Numele şi prenumele victimei	Vârsta	Din:	Starea civilă:	Copii:	Obs.
1.	ION ION OLARIU	26	Sasca	căsătorit	1	Decedat
2.	PAVEL NICOLA	18	Agadici	necăsătorit	-	Decedat
3.	FRANZ TURCU	17	Agadici	necăsătorit	-	
4.	ANTON GOTTRICH	15	Anina	necăsătorit	-	
5.	WENZEL JAROSCHEVITZ	23	Anina	necăsătorit	-	Decedat
6.	FRANCISC WÖHL	58	Anina	căsătorit	-	
7.	JOHANN SEDLAK	23	Anina	necăsătorit	-	
8.	TANASIE JANOS	18	Anina	necăsătorit	-	
9.	LAJOS GINTERNAY	49	Anina	căsătorit	2	
10.	ANTON NEDBAL	31	Anina	necăsătorit	-	
11.	ANDREAS LÖFFLER	35	Anina	necăsătorit	-	
12.	WILHELM PANIGAY	54	Anina	căsătorit	1	
13.	PETRU POTOCEANU	26	Ilidia	căsătorit	1	Decedat
14.	ION ŞTEFAN MURGU	44	Ilidia	căsătorit	1	Decedat
15.	PETRU BĂLAN	48	Ilidia	căsătorit	2	
16.	JANOS TRUHA	44	Ilidia	căsătorit	2	
17.	ADAM MURGU	33	Ilidia	căsătorit	1	
18.	GHEORGHE MURGU	33	Ilidia	căsătorit	1	
19.	ION IACOB PETRUŢ	34	Ilidia	căsătorit	2	
20.	GEORG RASKA	16	Boemia	necăsătorit	-	Decedat
21.	SIMION DRĂGILĂ	43	Potoc	căsătorit	1	
22.	ION IZVERNARI Jr.	14	Ştinăpari	necăsătorit	-	
23.	IACOB DAMIAN	44	Oravița	căsătorit	-	

În „Raportul către al VII-lea Congres” al Uniunii Muncitorilor din Industria Minieră din România, din anul 1932, este consemnat faptul că, în acest accident au pierit 12 mineri şi alți 23 au fost răniți. Şi-au pierdut viața: ION OLARIU, PETRU MUNTEANU, PAVEL NICOLA, ANTON CONTRA, VENCZEL JAROSZEBITY, PETRU POTOCEAN, ŞTEFAN MURGU, FRANZ BÖHM, SIMION DRAGOŞILĂ, ION TAMASY şi SAVA MÂNDRU.

Victimele acestei catastrofe care erau din Anina şi tânărul RASKA GEORG au fost înmormântați în cimitirul din Sigismund, partea de sus, unde li

s-a ridicat un monument simplu şi frumos. Acest monument este şi el în paragină, la fel ca multe altele, fiind o imensă pată de ruşine pe obrazul delicat al liderilor sindicali de la minele din Anina, care s-au dovedit nevrednici faţă de înaintaşii noştri. Înainte de a fi distrus monumentul, am reuşit să transcriu numele victimelor înhumate aici: WILHELM (VILMOS) PANIGAY, FRANCISC (FRANZ) WÖHL, LAJOS GINTERNAY, JANOS TANASIE, ANTON (ANTAL) GOTTRICH, ANTON (ANTAL FERENCZ) NEDBAL, ANDREAS (ANDRAS) LÖFFLER, JOHANN (JANOS) SEDLAK, WENZEL (VENCEL) JAROSCHEVITZ şi GEORG (GYORGY) RASKA.

19 MARTIE 1918 – moare, la mina „RONNA", flancul estic, JOHANN JECSMEN (28 ani), din Sigismund, în urma unei căzături de la o înălțime de 25 m, după câteva ore de suferință.
14 OCTOMBRIE 1918 – comuna este ocupată de 120 de militari sârbi. Aceştia instaurează prima dictatură militară din istoria localității.
Miercuri, 20 NOIEMBRIE 1918 – părăsesc localitatea prizonierii de război ruşi şi italieni, internați în lagărul din CELNIC.
23 NOIEMBRIE 1918 – la mina „KÜBECK", în timpul extracției de personal, ROBERT WETTERNEK (27 ani) este accidentat mortal, în timp ce încerca să urce în colivia superioară, fiind strivit între colivie şi puț. WETTERNEK venise de doar câteva zile din război şi era necăsătorit.
29 IANUARIE 1919 – la mina „GUSTAV", este accidentat mortal WENZEL SCHWERTNER (17 ani), din Sigismund, fiind surprins de o surpare într-un abataj de şist.
19 MARTIE 1919 – sosesc la Steierdorf-Anina 250 de militari francezi. Sârbii se retrag la MARILLA şi, la Crucea de piatră deschid un punct vamal. Pentru a ajunge la Oravița aveai nevoie de paşaport, viză şi motive întemeiate. Francezii instituie a doua dictatură militară din istoria comunei.
MARTIE 1919 – se trece la schimbul de 6 ore la minele din ANINA.
03 IUNIE 1919 – 20 de jandarmi români se stabilesc la Steierdorf-Anina şi-i anunță pe localnici că Banatul este alipit României.
23 AUGUST 1919 – ajunge în comună un batalion al armatei române şi instaurează cea de-a treia dictatură militară. În acelaşi timp, sârbii se retrag până dincolo de IAM şi francezii, după câteva zile, părăsesc comuna.
01 SEPTEMBRIE 1919 – dictatura militară română instaurată în localitate, sistează dreptul minerilor de la minele din localitate de a lucra în schimburi de câte 6 ore şi dispune trecerea la schimbul de 8 ore.
05 OCTOMBRIE 1919 – în rampa puțului „RONNA", WILHELM DRECHSLER (20 ani), din Ölfabrik, este grav accidentat de colivie, fiindu-i zdrobit piciorul drept, în timpul extracției de material. Deşi a fost dus de urgență la spital, DRECHSLER nu mai poate fi salvat.
06 OCTOMBRIE 1919 – brigadierul-şef de mină MICHAEL SCHOLZ – liderul unei organizații a muncitorilor şi sub-oficianților din localitate, moare în

urma maltratărilor suferite de la jandarmii români. Este înmormântat, împreună cu brigadierul minier JOHANN SCHMARANZER, în ziua de 08.10.1919, în cimitirul din Steierdorf.[79]

17 OCTOMBRIE 1919 – PETER DUMBELA (43 ani) moare în urma unui accident, la mina „FRIEDRICH".

17 FEBRUARIE 1920 – moare ANTON BĂIAŞ (41 ani), din Sasca, într-un accident la mina „RONNA".

FEBRUARIE 1920 – societatea St.E.G. l-a însărcinat pe funcționarul de 22 ani, ALEXANDER OLBRICH să transporte salariile muncitorilor din localitatea noastră, de la Timişoara la Steierdorf-Anina. Funcționarul dispare cu întreaga sumă, care se ridică la 3.000.000 coroane.

22 FEBRUARIE 1920 – la mina „PONOR" îşi pierde viața KARL FISCHER (22 ani), din Steierdorf.

09 MAI 1920 – la mina „RONNA", IACOB SUPERŞAN (36 ani), din Sasca, împreună cu ortacul său IACOB RETEZAN au sărit în colivie, tocmai când aceasta pleca. IACOB SUPERŞAN îşi pierde viața şi ortacul său este grav rănit.

CATASTROFA MINIERĂ DIN 07.06.1920

Cea mai mare catastrofă minieră care a avut loc pe teritoriul României este cea de la Anina, din ziua de 7 iunie 1920, fiind şi unica din Europa (după informațiile mele) care a fost provocată de explozia unui depozit de explozivi din subteran. După informațiile pe care le dețin, la data accidentului, a fost şi cea mai mare pe plan european, în domeniul mineritului. De asemenea, consider că şi acum, în zilele noastre, în funcție de numărul mare al victimelor, catastrofa de la Anina este depăşită doar de câteva pe bătrânul continent, cum ar fi explozia de la mina de cărbuni ANNA II., puțul WILHELM, din ALSDORF (lângă Aachen – R.F.Germania), din 21.10.1930 – cu 250 de morți şi cea de la o mină din Belgia – produsă în august 1956, cu 263 de victime.

Împrejurările care au dus la această catastrofă nu sunt chiar atât de clare (aşa cum susțin unii!) şi de aceea este deosebit de dificil de stabilit cine poartă vina, mai ales că nu avem la dispoziție prea multe date oficiale din acea vreme. Părerea mea este că la producerea acestui accident au contribuit mai mulți factori, dintre care, situația politică a zonei în general şi a Aninei, în special, a jucat rolul principal. Cert este că în condiții normale, oricare exploatare minieră ar fi evitat depozitarea explozibilului în subteran mai ales că, în situația de față acesta era de calitate inferioară şi nu îndeplinea standardele de

[79] BENEDIKT VON ROHA, FRANZ HUML, ANDREAS HUSSAREK, STEFAN OTZASEK = *Die Geschichte Steierdorfs-Anina von Juni 1773 bis 1946*. Manuscris nepublicat din arhiva autorului, pag. 99.

siguranță prescrise pentru subteran – fiind fabricat exclusiv în scopuri militare. Nu trebuie însă să uităm că totul s-a întâmplat într-o perioadă tulbure şi plină de frământări – perioadă hotărâtoare pentru viitorul acestei provincii şi implicit, al comunei Steierdorf – Anina.

Să încercăm să urmărim evenimentele cronologic:

La 28 septembrie 1914, Ministerul de Finanțe din Budapesta, prin Ordinul nr. 2.516, dispune Căpitănatului Minier din Oravița ca depozitarea materialului exploziv din stoc, la minele din subordine, să se facă în depozite subterane. Începuse Primul Război Mondial, în urma asasinatului de la Sarajevo, şi Imperiul bicefal era îngrijorat de posibilele atacuri ale aviației inamice asupra unor obiective atât de vizibile cum erau magaziile de depozitare a materialului exploziv. La Steierdorf-Anina, magazia de depozitare, aşa cum ne povestşte unul dintre supraviețuitorii catastrofei, FRANZ NOVAK, era o baracă de pe „Drumul țiganilor”.[80] Căpitănatul Minier Oravița retransmite ordinul minelor din subordine care se conformează. La Anina, se transformă în depozit o veche stație de pompe, aflată la orizontul III. (după numărătoarea veche – orizontul IX), la o adâncime de 530, 4 m. Acest „depozit”, amplasat în apropierea puțului „HUNGARIA” (actualul puț I.) este descris de regretatul ing. NICOLAE COSTÂNGIOARĂ, autorul unui manuscris pentru cartea „Anina 200”, care însă a rămas nepublicat[81], astfel:

„Stația (de pompe – n.a.) avea două camere. Prima cameră se afla la 25 m de puț şi avea lungimea de 21 m, lățimea de 3 m şi era înaltă de 2,6 m. Fundul camerei, pe o lungime de 4 m, servea drept cameră de depozitare a explozivului. Camera era închisă cu două uşi, una din lemn cu lacăt, iar cealaltă din fier cu grătar şi lacăt. A doua cameră se afla la 75 m de puț, respectiv la 50 m de prima cameră, şi avea lungimea de 11,7 m, lățimea de 1,8 m şi era înaltă de 1,7 m; închisă cu o uşă metalică cu grătar. Camerele erau legate între ele prin două puțuri adânci de 7 m, unite printr-un canal, fosta galerie de apă din vechea stație de pompe”.

Spre sfârşitul războiului, acelaşi Minister, prin Ordinul nr. 87.527 din 06.06.1918, revine asupra măsurii de depozitare a explozivului în subteran, dispunând scoaterea materialului la suprafață.

În acelaşi an însă, încep o serie de frământări şi mişcări revoluționare în Ungaria şi Banat. La Timişoara, intelectuali liberali de stânga şi social-democrații hotărăsc, împreună cu un grup de ofițeri unguri, să proclame ***Republica Autonomă Banat***, în ziua de 31.10.1918. A doua zi deja, se comunică instalarea Republicii şi poporului adunat în piața din Reşița. În întreg

[80] WALTHER KONSCHITZKY = *Am Steierbach, im Steirawald*, Almanahul „Neuer Weg Kalender 1977”, Editura Neuer Weg Bucureşti 1976, pag. 55.

[81] Ing. NICOLAE COSTÂNGIOARĂ = *Anina 200. Perioada U.D.R. 1920-1947*. Tiposcript nepublicat din arhiva autorului.

Banatul se constituie ***Consilii Naționale*** şi ***Gărzi Naționale*** înarmate. Nici Steierdorf – Anina nu face excepție şi astfel iau naştere[82]:

COMITETUL EXECUTIV

WILHELM KIRCHNER
JOSEF WITZELSTEIN
JOHANN WIDUSCH
JOHANN CHLADNY
JOHANN FRIEDMANSKY
LEOPOLD KOLAR
NICOLAE BORŞAN

CONSILIUL NAȚIONAL

WILHELM KIRCHNER
JOSEF WITZELSTEIN
JOHANN CHLADNY
JOHANN WOHLFARTER
JOHANN WIDUSCH
ANTON GUMBHOLZ
JOHANN FRIEDMANSKY
HERMANN MOSER
OSKAR BLESCH
OSKAR DWORZSAK
? PERIAN
NICOLAE BORŞAN
JOSEF KUKACSKA
IGNAZ SWOBODA
LEOPOLD KOLAR
ERNEST SALAMONN
? BĂLAN
GEORG KORNETH

Consiliile Naționale au fost dizolvate repede, în cursul lunii noiembrie, fiind înlocuite cu ***Sfaturile Muncitoreşti*** sau ***Consiliile Muncitoreşti***. Acestea au condus soarta comunei şi a muncitorilor până când trupele sârbeşti au ocupat Steierdorf-Anina.

CONSILIUL MUNCITORESC

JOSEF WITZELSTEIN
FRANZ LEHECSKA
HEINRICH MALDET
JOHANN EDELIN
HERMANN MOSER
JOHANN CHLADNY
JOSEF KALAFUß
JOHANN WOHLFARTER
STEFAN CSUNDERLIK
JOHANN WIDUSCH
JOHANN FRIEDMANSKY
LEOPOLD KOLAR
ERNEST SALAMONN
HERMANN GRAF
? PERIAN
? WAZULIK
WILHELM KIRCHNER
? KRATOCHVIL
JOSEF KUKACSKA
? WETTERNEK
GEORG KORNETH
NICOLAE BORŞAN
IGNATZ SWOBODA
ADOLF RUSCHNAFSKY Sn.
FRANZ KALITZKY
EDMUND HEINRICH
SOFRONIE BAIAŞ
OSKAR BLESCH
OSKAR DWORZSAK
? ARJOCA

[82] BENEDIKT VON ROHA, FRANZ HUML, ANDREAS HUSZAREK, STEFAN OTZASEK = *Die Geschichte Steierdorfs-Anina von Juni 1773 bis Dezember 1946*. Manuscris nepublicat aflat în arhiva autorului.

În majoritatea localităților din Banat, primarii şi notarii sunt destituiți. Steierdorf-Anina face excepție, administrația rămânând neschimbată. În paralel cu aceste evenimente, urmare vidului creat de deruta autorităților locale, au început jafurile şi actele de vandalism. În comuna Steierdorf-Anina au fost devastate şi jefuite mai ales magazinele din Sigismund. Făptaşii erau majoritatea din cartierul Ölfabrik, toți băuți şi întărâtați de STEFAN KRALIK.[83] Pagubele cele mai mari au fost făcute la magazinele lui A. BASTIUS, SZENDERSZKI şi SASSIK. Pradă acestei nebunii a căzut atunci şi renumita stațiune climaterică „MARILLA".

La mijlocul lunii noiembrie, Banatul este ocupat de trupe sârbeşti. La Steierdorf-Anina sosesc, în ziua de 14.11.1918, 120 de militari sârbi care instaurează prima dictatură militară din istoria localității noastre. Ocupanții sârbi ai Banatului, fără să aştepte hotărârile puterilor învingătoare, instaurează o administrație proprie. E notoriu faptul că Serbia ar fi dorit o bucată cât mai mare din Banat.

În ziua de 20 noiembrie 1918, părăsesc localitatea prizonierii de război ruşi şi italieni care au fost internați aici.

În astfel de condiții, înțeleg de ce Direcțiunea Minelor din Steierdorf-Anina trimite adresa nr. 97/21.01.1919, prin care cere permisiunea Căpitănatului Minier din Oravița de a depozita şi în continuare explozivul în subteran. Căpitănatul aprobă această cerere prin adresa sa nr. 96/07.02.1919.[84]

Situația rămâne încordată şi în continuare. Antanta formează o comisie militară franceză care stabileşte linia de demarcație în spatele căreia trebuie să se retragă trupele sârbeşti. Astfel, în ziua de 19.03.1919, sârbii din Steierdorf-Anina predau controlul celor 250 de militari francezi sosiți în localitate, şi se retrag până la MARILLA. De acum, ca să poți merge la Oravița îți trebuiau: paşaport, viză şi motive întemeiate.

Trupele franceze proclamă starea de urgență, dezarmează gărzile muncitoreşti din Steierdorf-Anina, interzic adunările publice şi demonstrațiile, introduc cenzura. Astfel, comuna noastră are parte de cea de-a doua dictatură militară.

La data de 03.06.1919 ajung în localitatea noastră primii 20 de jandarmi români, în serviciul României Mari. Zvonurile, precum că Banatul va fi alipit României, încep să se confirme. Marea majoritate a locuitorilor comunei (austriecii, germanii, cehii, ungurii, slovacii etc) nu sunt deloc încântați şi îşi fac griji în ceea ce priveşte viitorul lor. Nu trebuie să uităm că mulți bărbați din Steierdorf-Anina s-au jertfit în Primul Război Mondial, luptând în armatele imperiului bicefal – imperiu care acum se destramă.

După război, în Ungaria, contele MIHALY KAROLYI demisionează (21.03.1919), în semn de protest pentru că, la Conferința

[83] BENEDIKT VON ROHA, FRANZ HUML, ANDREAS HUSZAREK, STEFAN OTZASEK = *op. citată*.
[84] NICOLAE COSTÂNGIOARĂ = *op. citată.*

aliaților[85], s-a luat decizia ca Transilvania să fie alipită României. La putere ajunge BÉLA KUN (1886-1939), un mare admirator al lui V. I. LENIN, şi este înființată ***Republica Sovietică Ungară*** (12 martie – 04 august 1919) agreată de revoluționarii ruşi. La 20 aprilie, Republica Sovietică Ungară declară război Cehiei, României şi Serbiei.

Proaspătul Comandant al Trupelor din Transilvania (numit la 12.04.1919), maior generalul GHEORGHE D. MĂRDĂRESCU (născut la 04.08.1866, Iaşi – decedat la 05.09.1938, Bad Neuheim, Germania) conduce ofensiva trupelor române. Sprijinit de generalii ŞTEFAN HOLBAN, DEMETRESCU, RUSESCU, TRAIAN MOŞOIU şi ION ANTONESCU, îi învinge pe unguri în munții Apuseni şi îi zdrobesc pe Tisa.

Înfrânt, BÉLA KUN demisionează şi fuge, în noaptea de 06/07 august, la Viena, împreună cu câțiva acoliți. Aici este arestat însă, reuşeşte să fugă din nou, şi să ajungă, în cele din urmă, în Rusia Sovietică.

Armata română ocupă capitala Ungariei, pentru o perioadă de 40 de zile, şi generalul ŞTEFAN HOLBAN[86] (născut la 15.05.1869, Vaslui – decedat la 02.12.1939, Bucureşti), comandantul Diviziei 6, devine guvernatorul militar al acesteia ordonând dezarmarea „Gărzii Roşii" şi a poliției. Referitor la incidentele din Ungaria, din perioada ocupației române, nu sunt eu în măsură să judec dacă acestea s-au petrecut aşa cum afirmă unii, printre care şi generalul-maior HARRY HILL BANDHOLTZ,[87] în jurnalul său, „An Undiplomatic Diary" – de FRITZ-KONRAD KRÜGER, este însă sigur faptul că, mari cantități de exploziv capturat de către armata română este trimis în Valea Jiului, unde este depozitat.

La data de 23.08.1919, un batalion al armatei române ocupă comuna Steierdorf-Anina, înlocuindu-i pe militarii francezi. Aceştia din urmă îi obligă şi pe sârbii de la Marilla să-şi stabilească noua linie de demarcație la Iam, pentru ca apoi aceştia să se retragă definitiv din zona noastră.

Armata română proclamă starea de asediu şi, astfel locuitorii comunei Steierdorf-Anina au parte de a treia dictatură militară, în mai puțin de un an de zile.

---

[85] *Chronik des 20. Jahrhunderts*, Editura CHRONIK, Editor BODO HARENBERG, pag. 247.

[86] Generalul ŞTEFAN HOLBAN devine Ministrul Apărării Naționale (17.12.1921-18.01.1922) şi nu se sinucide, în timpul investigațiilor ordonate de Guvernul României – aşa cum susține FRITZ-KONRAD KRÜGER, în lucrarea sa, şi MARK IMRE MAJOR = *American Hungarian Relations 1918-1944*.

[87] FRITZ-KONRAD KRÜGER = *Major General HARRY HILL BANDHOLTZ: An Undiplomatic Diary. With an Introduction on Hungary and WWI"*, editat de ANDREW L. SIMON, 2000, pag 37: *„The Roumanians on their part immediately began to loot Hungary, removing all automobiles, locomotives, cars and other rolling stock, took possession of andshipped to Roumania all the arms, munitions, and war material they could find, and then proceeded also to clean the country Out of private automobiles, farmimplements, cattle, horses, clothing, sugar, coal, salt, and in fact everything of value; and even after they were notified by the Supreme Council of the Peace Conference to cease such requisitioning, they continued andare still continuing their depredations. They have taken possession of all branches of the government, all railroad, telegraph, telephone and postal systems, and at this date have all Hungary completely terrorized and at their feet. Their arrogance, however, hastaken a turn and they are no longer treating the Military Mission with the same practical contempt as in the beginning."*

Jandarmii români fac primele victime în Steierdorf-Anina. Astfel, brigadierul şef MICHAEI SCHOLZ (32 ani) – liderul unei organizații ale muncitorilor şi sub-oficianților din localitate, este maltratat de aceştia şi moare în ziua de 6 octombrie 1919. A fost înmormântat, împreună cu brigadierul JOHANN SCHMARANZER, în ziua de 08.10.1919, în cimitirul din Steierdorf.[88]

În acelaşi timp, ținând cont de faptul că Banatul va fi alipit României, se pun bazele unei noi societăți care să preia proprietățile de la St.E.G. După căderea guvernului Al. VAIDA-VOIEVOD este format guvernul generalului AVERESCU. Acesta, după ce dizolvă Parlamentul, stabileşte alegerile în zilele de 25,26 şi 27 mai 1920. Ministerul Comerțului şi al Industriei, ministrul OCTAVIAN TĂSLĂUANU - prin Jurnalul Consiliului de Miniştri nr. 14.801 din 07.06.1920 şi Decretul-lege nr. 2.455/08.06.1920, sunt autorizați să constituie „Uzinele şi Domeniile din Reşița".

În data de 10.06.1920 are loc Adunarea Generală Constitutivă care înființează Societatea Anonimă „Uzinele de Fier şi Domeniile din Reşița".

Nenorocirea cea mai mare, consider eu, a constituit-o hotărârea „Comisiei Militare de Supraveghere a Minelor din Transilvania" de a trimite la Anina produse explozive confiscate de la trupele lui BELA KUN, pentru a fi folosite în subteran. Acestea erau alterate, prost conservate şi nu îndeplineau standardele necesare. Prin urmare, cu doar câteva luni înaintea catastrofei, s-au expediat din depozitul de la Lăculețe (Valea Jiului) şi din Petroşani, următoarele cantități:

16.02.1920 – 100 kg dinamită-gomă, 4 lăzi a 25 kg, englezească (Lăculețe).

- 2.275 kg dinamită-gomă, 91 lăzi a 25 kg, englezească (Lăculețe).

01.03.1920 – 840 kg dinamită-gomă, 42 lăzi a 20 kg (Petroşani).

Ținând cont de faptul că în momentul exploziei, în depozitul subteran erau 3.234 kg de exploziv, rezultă că, dacă nu s-ar fi primit materialul din Valea Jiului aici ar fi fost depozitată doar cantitatea de 19 kg exploziv - 2,5 kg dinamită Nobel nr.1 şi 16,5 kg dinamon[89], exploziv destinat folosinței în subteran.

Explozivul a fost depozitat în subteran astfel: în prima cameră erau 940 kg şi, în cea de-a doua, erau 2.294 kg.

Urmare acestor întâmplări nefaste se întâmplă inevitabilul. În seara zilei de 07 iunie 1920, puțin înaintea orei 22^{00}, pe când muncitorii din schimbul II. aşteptau la orizonturile inferioare să fie scoşi la suprafață şi următorul schimb începuse să intre în mină, explozivul din prima cameră explodează. Cu toate că, la intervale scurte, s-au produs patru explozii succesive, majoritatea

[88] BENEDIKT VON ROHA, FRANZ HUML, ANDREAS HUSZAREK, STEFAN OTZASEK = *Die Geschichte Steierdorfs-Anina von Juni 1773 bis Dezember 1946*. Manuscris nepublicat din arhiva autorului, pag. 99.

[89] Ing. NICOLAE COSTÂNGIOARĂ = *Anina 200. Perioada U.D.R. 1920-1947*. Tiposcript nepublicat din arhiva autorului.

„materialului exploziv s-a descompus prin deflagrație”[90]. Unii din martori au susținut că la puțul GUSTAV (puțul II.) „a ieşit pară de foc” şi fum negru. Exploziile şi deflagrația au produs o cantitate mare de gaze extrem de toxice: oxid de carbon, oxizi de azot etc. Aerajul a distribuit gazele la orizonturile inferioare, adică tocmai acolo unde aşteptau minerii ieşirea din schimb. Minerii s-au prăbuşit, aproape instantaneu, în locurile în care tocmai se aflau. Unii au fost surprinşi de norul ucigaş încă muncind, alții mergând, mecanicul de locomotivă lângă locomotivă, cei mai mulți au fost găsiți cu uneltele încă în mâini ş.a.m.d. La gura puțului trupurile victimelor surprinse aici erau căzute unul lângă altul, ca secerate[91]. „… S-a arătat moarte nouă şi necunoscută, folomoace brune, grele, de gaze fierbinți se rostogoliră umflate volbură din gura puțului şi porniră pe galerii pîrjolind plămînii celor ce le ieşeau în cale. … Unde-i ajungea, îi dobora, cădeau oamenii fulgerați grămadă”.[92] Aşa au fost găsiți de inginerul şef, primul intrat pe puț – după doar o jumătate de oră de la explozii. Datorită intervenției sale curajoase au putut fi începute imediat lucrările de salvare. Au fost scoase, pe rând 170 de morți şi 52 de răniți, din care 10 aveau leziuni grave la plămâni şi 42 leziuni mai uşoare. În primele zile de după catastrofă au mai decedat 12 dintre răniți. Mai târziu au decedat şi alții de pe urma leziunilor la plămâni, încât „în final, numărul victimelor a ajuns la 217”[93].

Salvatorii au fost ocupați până spre dimineață cu scoaterea trupurilor neînsufleţite din subteran. Victimele au fost înşirate în sala de apel, în curtea minei şi, după ce aceasta s-a dovedit neîncăpătoare, s-a continuat cu depunerea trupurilor pe stradă, pe lângă case.

Bineînțeles că vestea nenorocirii care s-a abătut peste locuitorii comunei s-a răspândit cu viteza fulgerului. Locuitorii comunei ştiau prea bine că, dacă „roțile” din vârful turnului se opresc pentru prea mult timp, ceva nu este în regulă; ştiau că nemiloasa şi cruda mină îşi cere tributul. Mai toți aveau rude care sfredeleau măruntaiele pământului, în căutarea „aurului negru”. În întunericul nopții, femei disperate, copii speriați şi ortaci neputincioşi s-au îndreptat în goana mare către mină. Fiecare căuta pe cineva prin beznă, fiecare îşi striga soțul sau fiul, tatăl sau fratele. Fiecare spera, cu inima cât un purice, că cel căutat mai e în viață. Speranțe deşarte! În urma cumplitei catastrofe au rămas 155 de văduve şi 278 de copii orfani. Numărul final al supraviețuitorilor este incert şi variază (în funcție de sursă!) între 5 şi 8 persoane. De data aceasta

[90] Ing. NICOLAE COSTÂNGIOARĂ = *Anina 200. Perioada U.D.R. 1920-1947*. Tiposcript nepublicat din arhiva autorului.
[91] Ziarul local „BERGHEIMAT” nr. 3 din iulie 1930, pag. 2.
[92] VIRGIL BIROU = *Lume fără cer*. Editura de Stat pentru Literatură şi Artă, Bucureşti 1957, Ediția a II-a, pag. 470-471. Prima ediție a romanului a apărut în anul 1947 dar a fost retrasă de pe piață, în anul 1972 a apărut ediția a III-a.
[93] Ing. NICOLAE COSTÂNGIOARĂ = *Anina 200. Perioada U.D.R. 1920-1947*. Tiposcript nepublicat din arhiva autorului.

protectoarea minerilor, Sfânta Varvara, nu i-a putut proteja pe minerii din Steierdorf-Anina de lăcomia „Doamnei-cu-coasă”.

Unul dintre supraviețuitori, FRANZ NOVAK, care în seara fatidică a lucrat într-o galerie secundară, împreună cu alți 5 ortaci, descrie agonia din „schimbul morții” astfel: …„Trebuia să răzbim până la galeria principală, singura iluminată electric. Nu am ajuns însă decât eu, ceilalți tovarăşi ai mei au murit asfixiați pe drum. …. Mormane întregi de cadavre, trupurile tovarăşilor mei de muncă îmi barau drumul. Am fost nevoit să calc peste trupurile lor, pentru a ajunge la telefon, unicul mijloc de a comunica cu suprafața, deoarece explozia blocase colivia. Dorința de a trăi a învins în mine spaima”.[94] Maşinistul de la suprafață aştepta, cu ochii la cadranul de adâncime, semnalul de urcare din adâncuri. De mai bine de o jumătate de oră aştepta, înțepenit cu mâinile pe pârghiile maşinii de extracție. La telefonul din subteran nu răspundea nimeni, semn rău! Nimeni nu ştia ce s-a întâmplat; cei care au apucat să iasă nu au raportat nimic neobişnuit, dar nefireasca linişte din adâncuri nu prevestea nimic bun. De la celelalte puțuri, cele de peste deal, s-a raportat că din adâncuri vine „o putoare” şi fum roşcat, câteodată gălbui. Cei de la suprafață căutau din priviri tabloul sfintei Varvara de la gura puțului, aşteptând zadarnic un răspuns la întrebările care-i frământau. „Nu se puteau hotărî să ridice coliviile înțepenite fără semnal, se temeau de cele ce aveau să vină cu ele. Nici de puțurile de la capăt nu se apropiară, mirosul amețitor din gurile negre dobora oamenii”.[95]

Un martor la eveniment, pensionarul KARL URBAN, povestea: „Am fost acolo atunci când au fost scoase trupurile ortacilor. Erau cu toții bărbați sănătoşi şi puternici. Cei mai buni mineri de înaintare din zonă. De vină pentru catastrofă a fost aerajul prost al minei, condițiile primitive de atunci. Au rămas în urmă aproape 500 de văduve şi orfani. Durerea a fost de nedescris. După catastrofă n-a mai vrut nimeni să coboare în subteran. Multe familii au părăsit localitatea.”[96]

Cine-şi mai poate închipui jalea locuitorilor comunei, scenele dureroase din timpul înmormântărilor, deznădejdea celor rămaşi fără sprijin. Unii au fost înmormântați în cele două gropi comune, una în Sigismund şi cealaltă în Celnic, iar alții în mormintele familiei. Trupurile neînsuflețite ale acelora care erau din satele din jur au fost duse în localitățile respective. Din minerii îngropați la Steierdorf-Anina, cel mai tânăr avea doar 14 ani.

LISTĂ NOMINALĂ CU VICTIMELE CATASTROFEI (Incompletă)

---

[94] *„Cu Novak Franz despre catastrofa minieră din anul 1920 de la Anina”* - articol de prof. ION POPA din cotidianul „FLAMURA” nr. 2190/27.11.1971, Organ al Comitetului Județean Caraş-Severin al P.C.R. şi al Consiliului Popular Județean.

[95] VIRGIL BIROU = *Lume fără cer*. Editura de Stat pentru Literatură şi Artă, Bucureşti 1957, Ediția a II-a, pag. 487.

[96] GEORG HROMADKA = *Das Kumpelgrab*, articol din almanahul „KOMM MIT 1971”, Editura „NEUER WEG” Bucureşti 1971, pag. 242.

Nr. crt.	Numele şi prenumele	Vârsta:	Data naşterii	Starea civilă	Din:	Obs.
1.	JOHANN ANDREOVICS	19 ani	1901	Necăsăt.	Sigismund	Înmormântat la Sigismund
2.	KARL NOVOTNY	31 ani	1889	Căsătorit	Ölfabrik	Anul naşterii?
3.	FRANZ SOUCSEK (Steiger)	40 ani	1880	Căsătorit	Ölfabrik	
4.	FRANZ MAIGUT	49 ani	1871	Căsătorit	Sigismund	
5.	MICHAEL LÖFFLER	43 ani	1877	Căsătorit	Sigismund	
6.	ANTON HAJEK	34 ani	1886	Căsătorit	Anina	
7.	LADISLAUS HOLICSEK	30 ani	1890	Căsătorit	Anina	
8.	JAKOB TELLIN	55 ani	1864	Căsătorit	Anina	
9.	JOHANN TELLIN	18 ani	1902	Căsătorit	Anina	30 ani?
10.	JOSEF I. CSUNDERLIK	40 ani	1880	Căsătorit	Ölfabrik	44 ani?
11.	FRANZ TIFFNITZER	44 ani	1876	Căsătorit	Ölfabrik	42 ani?
12.	AUGUST ZMACK	34 ani	1886	Necăsăt.	Anina	
13.	ALBERT WÖHL	29 ani	1891	Căsătorit	Anina	
14.	JOSEF REPKA	29 ani	1891	Căsătorit	Sigismund	
15.	ALOIS HUNDT	17 ani	1903	Necăsătorit	Anina	
16.	ROCHUS FLECK	41 ani	1879	Căsătorit	Sasca	
17.	FERDINAND MOTZIG	24 ani	1896	Căsătorit	Anina	
18.	FRANZ KOMISTEK	30 ani	1890	Căsătorit	Sigismund	25 ani?
19.	STEFAN LEINSTEIN	43 ani	1877	Căsătorit	Steierdorf	
20.	KARL MRACSEK	15 ani	1905	Necăsătorit	Anina	
21.	FERDINAND SKOVRANEK	20 ani	1900	Căsătorit	Anina	30 ani?
22.	FRANZ SKOVRANEK	31 ani	1889	Căsătorit	Anina	Fratele!
23.	PETER KINDICH	21 ani	1899	Necăsătorit	Cuptoare	
24.	FRANZ DWORSKY	55 ani	1865	Căsătorit	Anina	
25.	LUDWIG MIHOK	51 ani	1869	Căsătorit	Sigismund	
26.	JOSEF HUDAK jr.	16 ani	1904	Necăsătorit	Anina	
27.	JOSEF PODAFKA	24 ani	1896	Căsătorit	Steierdorf	
28.	RUDOLF	28 ani	1892	Căsătorit	Galiția	

	KNAPIK					
29.	FILIPP ORTNER	35 ani	1885	Căsătorit	Steierdorf	
30.	KARL KRISCHER I.	39 ani	1881	Căsătorit	Anina	
31.	FERDINAND WOTH	40 ani	1880	Căsătorit	Oravița	
32.	JOSEF JUGL	30 ani	1890	Căsătorit	Steierdorf	
33.	MATHIAS KORNETH	26 ani	1893	Căsătorit	Steierdorf	
34.	FRANZ POLINAK	30 ani	1890	Căsătorit	Anina	
35.	STEFAN JURICZA	42 ani	1878	Căsătorit	Anina	47 ani?
36.	ION MUNTEAN I.	24 ani	1896	Căsătorit	Sasca	25 ani?
37.	JOSEF J. LABDAFSZKY	38 ani	1882	Căsătorit	Anina	
38.	AUGUST L. KLEIN	45 ani	1875	Căsătorit	Steierdorf	
39.	DUMITRU GALEA (GOIA ?)	30 ani	1890	Căsătorit	Dognecea	
40.	ANTON VIOLESCU	15 ani	1905	Necăsătorit	Sasca	
41.	REINHOLD JECSMEN	29 ani	1891	Căsătorit	Anina	
42.	JOSEF JECSMEN	26 ani	1893	Căsătorit	Anina	?
43.	IGNATZ KRATOCHWILL	38 ani	1882	Căsătorit	Anina	
44.	ANTON JOSEF CSILLIK	37 ani	1883	Căsătorit	Sigismund	
45.	JOHANN KUNIG	35 ani	1885	Căsătorit	Steierdorf	
46.	WILHELM JOHANN KRACSIK	24 ani	1897	Căsătorit	Anina	
47.	PETER WOLF	33 ani	1887	Căsătorit	Anina	37 ani?
48.	ANTON F. CSUNDERLIK	43 ani	1877	Căsătorit	Sigismund	
49.	FRANZ BRONDICS	30 ani	1890	Căsătorit	Sigismund	
50.	FRIEDRICH DYADIO	23 ani	1897	Căsătorit	Steierdorf	
51.	WENZEL CHLADNY	19 ani	1901	Necăsătorit	Steierdorf	21 ani?
52.	JOHANN FRIEDMANSKY	48 ani	1872	Căsătorit	Anina	?????????? FLORIANSCHUTZ
53.	PETER ULIASZ	14 ani	1906	Necăsătorit	Anina	
54.	KARL SCHMAUS	41 ani	1879	Căsătorit	Ölfabrik	
55.	KARL JOSEF SCHMAUS	17 ani	1903	Necăsătorit	Ölfabrik	
56.	LUDWIG FLECK	43 ani	1877	Căsătorit	Sasca	
57.	JOSEF	16 ani	1904	Necăsătorit	Ölfabrik	

	SCHMAUS					
58.	GIOVANINI BLASIUS	46 ani	1873	Căsătorit	Anina	
59.	MICHAEL SZASZIK	54 ani	1866	Căsătorit	Ölfabrik	
60.	MATHIAS FRIEDMANSKY	44 ani	1876	Necăsătorit	Anina	?????????????? FLORIANSCHUTZ
61.	ALOIS BANATZKY	22 ani	1898	Necăsătorit	Sigismund	
62.	FRANZ BANATZKY	24 ani	1896	Necăsătorit	Sigismund	22 ani?
63.	PAUL MAKRA	24 ani	1896	Necăsătorit	Anina	
64.	ALBERT DRECHSLER	54 ani	1866	Căsătorit	Valea Tereziei	
65.	FRANZ STRAMA	19 ani	1901	Necăsătorit	Steierdorf	
66.	JAROSLAV HOLLY	40 ani	1880	Căsătorit	Steierdorf	??????????
67.	JOHANN HERMANN	24 ani	1896	Căsătorit	Şumița	
68.	WENZEL HERMANN	18 ani	1902	Căsătorit	Şumița	26 ani?
69.	PETER RUBACSKI	25 ani	1896	Căsătorit	Şumița	
70.	SEBASTIAN PARTELLI	47 ani	1873	Căsătorit	Sasca	
71.	KARL LISKA	33 ani	1887	Căsătorit	Anina	
72.	JAKOB F. SCHMAUS	40 ani	1880	Căsătorit	Ölfabrik	
73.	JOSEF MURSZKY	27 ani	1893	Căsătorit	Steierdorf	
74.	JOSEF LUKESCH	22 ani	1897	Necăsătorit	Ölfabrik	
75.	KORNEL MALDET	21 ani	1899	Necăsătorit	Steierdorf	
76.	ANDREAS J. BERGER	39 ani	1881	Căsătorit	Steierdorf	
77.	KARL KMETH (Steiger)	46 ani	1874	Căsătorit	Steierdorf	
78.	JOSEF TEICSEK	59 ani	1861	Căsătorit	Boemia	
79.	ALOIS SCHNAKOFSKY	32 ani	1888	Căsătorit	Celnic	Înmormântat la Celnic
80.	LEOPOLD JOKAY	20 ani	1900	Necăsătorit	Anina	
81.	JOHANN SCHNAKOFSKY	40 ani	1880	Căsătorit	Celnic	
82.	AUGUST PERIAN	30 ani	1890	Căsătorit	Steierdorf	
83.	RUDOLF KLETSCH	24 ani	1895	Necăsătorit	Anina	(KLEER ?)
84.	ANTON BELODEDICS	21 ani	1898	Necăsătorit	Turnu Severin	
85.	ROBERT HANSL	18 ani	1902	Necăsătorit	Anina	
86.	JOSEF KRATOCHVILL	19 ani	1901	Necăsătorit	Anina	17 ani?

87.	FRANZ MARKO	28 ani	1892	Căsătorit	Anina	
88.	FRANZ TANCSIN	31 ani	1889	Căsătorit	Anina	Tancsik? 28 ani?
89.	ADOLF DEUTSCHER	43 ani	1877	Căsătorit	Boemia	
90.	FERDINAND OTZOFSKY	37 ani	1883	Căsătorit	Celnic	
91.	KARL HUGELSHOFFER	36 ani	1884	Căsătorit	Anina	
92.	JAKOB BLASCHOFSKY	57 ani	1863	Căsătorit	Galiția	
93.	FRANZ BLASCHOFSKY	23 ani	1897	Căsătorit	Anina	24 ani?
94.	VENCEL FEITH	38 ani	1882	Căsătorit	Anina	32 ani?
95.	FRANZ J. CSILLIK	39 ani	1881	Căsătorit	Anina	
96.	JOSEF MATOUSCHEK	33 ani	1887	Căsătorit	Celnic	
97.	ANTON OTZOFSKY	28 ani	1892	Căsătorit	Celnic	
98.	JOHANN KAVALIER	52 ani	1868	Căsătorit	Boemia	
99.	ANDREAS DEBONA	40 ani	1880	Căsătorit	Secul	
100.	ANDREAS LITAVETZ	59 ani	1861	Căsătorit	Galiția	
101.	LUDWIG PASZTUSKA	48 ani	1872	Căsătorit	Anina	PASTYURA?
102.	JANOS BALAZS	25 ani	1894	Căsătorit	Anina	
103.	JOSEF PISCHL	24 ani	1896	Necăsătorit	Anina	22 ani?
104.	ANTON MOLNAR	28 ani	1892	Căsătorit	Anina	
105.	VENCEL ZAICSEK	28 ani	1892	Căsătorit	Celnic	
106.	JOHANN KÖSZEGY	29 ani	1891	Căsătorit	Anina	24 ani?
107.	LUDWIG DUDAS	42 ani	1878	Căsătorit	Anina	
108.	VENCEL TELLIN	29 ani	1891	Căsătorit	Anina	Decedat 26.06. în Spital
109.	KARL HERCSIK	24 ani	1896	Necăsătorit	Anina	Decedat 26.06. în Spital
110.	STEFAN ERHARTH	29 ani		Căsătorit	Anina	Sasca?
111.	ANDREAS JAVORSKY	25 ani		Căsătorit	Steierdorf	
112.	STEFAN KLEIN	48 ani		Căsătorit	Steierdorf	
113.	GEORG KROMPASKY	30 ani		Căsătorit	Sigismund	
114.	FRIEDRICH SCHÖNER	54 ani		Căsătorit	Steierdorf	
115.	HEINRICH FRONYEK	21 ani		Necăsătorit	Anina	
116.	PETRU ION	42 ani		Căsătorit	Sasca	

	ŞTEFAN					
117.	MIHAI BEŞCA	18 ani		Necăsătorit	Sasca	
118.	DUMITRU TELESCU	51 ani		Căsătorit	Sasca	
119.	ILIE SPOREA	23 ani		Căsătorit	Sasca	
120.	IOSIF SIKER	46 ani		Căsătorit	Sasca	
121.	SEBASTIAN INSTOCK	52 ani		Căsătorit	Sasca	
122.	PETRU ANTON PÂRVU	20 ani		Necăsătorit	Sasca	
123.	IGNAȚIU SPOREA	44 ani		Căsătorit	Sasca	
124.	ALEXA MATEI CARMANCIOC	40 ani		Căsătorit	Sasca	
125.	IACOB CROITOR	30 ani		Căsătorit	Sasca	
126.	NICOLAE MIHAI PETRU	24 ani		Căsătorit	Sasca	
127.	ION DUMITRU TIEK	20 ani		Necăsătorit	Sasca	
128.	ERNEST VIM	29 ani		Căsătorit	Sasca	
129.	NICOLAE PERA	27 ani		Căsătorit	Sasca	
130.	ION CORNESCU	26 ani		Căsătorit	Sasca	
131.	IANCU GÎRLIŞTEAN	36 ani		Căsătorit	Agadici	
132.	NICOLAE N. IZVERNARI	38 ani		Căsătorit	Ştinăpari	
133.	ION MIHAI RETEZAN	29 ani		Căsătorit	Ştinăpari	
134.	NICOLAE IZVERNARI	19 ani		Necăsătorit	Ştinăpari	
135.	PAVEL IZVERNARI	21 ani		Necăsătorit	Ştinăpari	
136.	ILIE ANDRIȚOI	24 ani		Căsătorit	Ştinăpari	
137.	NICOLAE C-TIN IGNAT	36 ani		Căsătorit	Ştinăpari	
138.	DUMITRU C-TIN COPOCEAN	47 ani		Căsătorit	Ştinăpari	
139.	ION ILIE BILAV	26 ani		Căsătorit	Ştinăpari	
140.	NICOLAE ION ROGOVAN	15 ani		Necăsătorit	Ştinăpari	
141.	CONSTANTIN SCÂNTEIE	35 ani		Căsătorit	Oravița	
142.	VASILE COCOŞ BĂIAŞ	20 ani		Necăsătorit	Oravița	
143.	GHEORGHE GRECU	38 ani		Căsătorit	Oravița	
144.	VASILE BRUNIŞ	37 ani		Căsătorit	Oravița	
145.	IOSIF MARCU	38 ani		Căsătorit	Cuptoare	

146.	MIHAI KURIAK	19 ani		Necăsătorit	Caraşova	
147.	TUDOR TOMA	16 ani		Necăsătorit	Caraşova	
148.	MARIAN WARGA	20 ani		Necăsătorit	Caraşova	
149.	IVAN GYURASA	20 ani		Necăsătorit	Caraşova	
150.	MARTIN GYURASA	21 ani		Necăsătorit	Caraşova	
151.	PETRU MASSIN	27 ani		Căsătorit	Caraşova	
152.	ILIE MUNTRANIE	33 ani		Căsătorit	Ciclova	
153.	GHEORGHE C. SURESCU	52 ani		Căsătorit	Ciclova	
154.	PETRU STOLOJAN	40 ani		Căsătorit	Ciclova	
155.	DUMITRU BUTE	42 ani		Căsătorit	Ciclova	
156.	COSTEL DAMIAN	43 ani		Căsătorit	Ciclova	
157.	GHEORGHE NOVĂCESCU	24 ani		Căsătorit	Moldova Nouă	
158.	COSTEL POPESCU	19 ani		Necăsătorit	Moldova Nouă	
159.	ION NISTORAN	39 ani		Căsătorit	Moldova Nouă	
160.	PETRU JOHABICS	30 ani		Căsătorit	Moldova Nouă	
161.	GHEORGHE ŢUŢUIAN	50 ani		Căsătorit	Moldova Nouă	
162.	PETRU STOIAN	42 ani		Căsătorit	Dognecea	
163.	KARL SUPERŞAN	43 ani		Căsătorit	Sasca	
164.	ION NICOLAE STROIA	29 ani		Căsătorit	Cărbunari	
165.	DUMITRU SECULA	24 ani		Căsătorit	Cărbunari	
166.	MATEI SECULA	39 ani		Căsătorit	Cărbunari	
167.	ION MĂNESCU	20 ani		Necăsătorit	Cărbunari	
168.	DUMITRU PETRU STROIA	39 ani		Căsătorit	Cărbunari	
169.	IOSIF SÎRBU	18 ani		Necăsătorit	Potoc	
170.	IOSIF MARCU	27 ani		Căsătorit	Potoc	
171.	PAVEL CHIŞĂRĂU	19 ani		Necăsătorit	Potoc	
172.	TEODOR SURU	33 ani		Căsătorit	Potoc	
173.	DUMITRU PELA	34 ani		Căsătorit	Potoc	
174.	PAVEL TOC I.	40 ani		Căsătorit	Potoc	
175.	PAVEL	35 ani		Căsătorit	Potoc	

	DAMIAN					
176.	JAKOB ZIGMAN	25 ani		Căsătorit	Potoc	
177.	PAVEL MOLDOVAN	28 ani		Căsătorit	Potoc	
178.	PETRU TAMAŞ	27 ani		Căsătorit	Ilidia	
179.	IOSIF MURGU	37 ani		Căsătorit	Ilidia	
180.	IVAN CSIKIRI	26 ani		Căsătorit	Socolari	
181.	ION ŞOLA	20 ani		Necăsătorit	Socolari	
182.	GHEORGHE JURCA	29 ani		Căsătorit	Socolari	
183.	KARL STELZIG	07.06.1889-30.03.1922			Steierdorf	
184.	DUMITRU GALEA	30 ani		Căsătorit	Dognecea	

La fel de îndureraţi au fost şi locuitorii din comunele şi satele ai căror fii şi-au găsit sfârşitul în această catastrofă: Oravița, Sasca, Cărbunari, Ştinăpari, Moldova Nouă, Caraşova, Ciclova, Potoc, Ilidia, Socolari, Dognecea, Secul, Cuptoare şi Agadici.

Solidari, minerii din Valea Jiului au adunat, pentru ajtorarea familiilor îndurerate, peste 2.000 de coroane şi muncitorii din Reşița, peste 1.200 de coroane.

În anul următor, întreaga populație a comunei Steierdorf-Anina a comemorat martirii catastrofei. În ziua de 07 iunie, în semn de doliu nu s-a lucrat. Magazinele şi prăvăliile au fost închise iar casele au arborat drapele negre de doliu. După masă, la ora 14^{00} aproape toți locuitorii s-au adunat la cele două cimitire (Sigismund şi Celnic), în jur de 10.000 de suflete. Fanfara şi cele două coruri au interpretat cântece funebre şi s-a ținut o slujbă de pomenire a victimelor. Cu această ocazie s-au ținut şi cuvântări de către oficialități şi conducerea sindicatelor.

Se pare că această catastrofă l-a îndemnat pe compozitorul CORNELIU MEREŞ, fiu de miner din Anina, să compună cunoscutul „Imn al minerilor”. Acest imn este inspirat dintr-un vechi marş aparținând folclorului ceh; bătrânul MEREŞ – tatăl compozitorului fiind venit cu toată familia din Cehia, în preajma Primului Război Mondial la Anina. În anul 1930, cu ocazia comemorării a 10 ani de la catastrofă, se consemnează, pentru prima oară, în ziarul „Minerul” nr.7 din iulie 1930, că s-a cântat „Imnul minerilor”. Înainte de apariția acestui imn, minerii de la minele din Steierdorf-Anina obişnuiau să cânte „Bergmanns Lied” (Cântecul minerului); cântec în ritm de vals care făcea parte din folclorul german. Acelaşi compozitor semnează muzica şi versurile cântecului „Minerii din Anina”, în anul 1958.

În acelaşi an - 1921, la gropile comune din cimitirele de la Celnic şi Sigismund s-au construit două monumente funerare, pe care sunt consemnate

numele celor înmormântați aici. Aceste monumente au fost incluse, conform Hotărârii Consiliului Județean Caraş-Severin nr. 35/28.11.1996, anexa nr. 2d, în lista „Monumentelor de artă plastică din județul Caraş-Severin" intrând astfel în regim de protecție. Din păcate, monumentele în cauză nu fost protejate de indiferența liderilor sindicali de la Liga Sindicatelor Miniere Banat care nu au găsit nici fonduri pentru repararea şi conservarea acestora. Doar în anul 1992, cu ocazia sărbătoririi a 200 de ani de minerit la Anina şi vizitei „Luceafărului huilei" – MIRON COZMA, s-au învrednicit să zugrăvească monumentele în cauză. De atunci acestea sunt în paragină, dovedindu-se astfel un dispreț total față de munca şi jertfa înaintaşilor noştri.

Au urmat cercetările pentru stabilirea cauzelor care au dus la catastrofă şi descoperirea vinovaților. Comisia care a cercetat cauzele exploziei şi calitatea explozivului a fost alcătuită din reprezentanți ai Ministerului Industriei şi Comerțului, şi ai Ministerului de Război. Analiza explozivului s-a făcut în laboratoarele de la Reşița.

Această comisie a constatat, după anchetă şi cercetarea documentelor, că explozivul trimis de la depozitele din Valea Jiului era „învechit şi rău conservat", întrebuințarea acestuia în mină fiind mult mai periculoasă decât la suprafață.

În concluzie, comisia, fără a acuza direct pe cineva, a scos în evidență următoarele: …. „ Totuşi, dacă din motivele arătate mai sus nu putem face direct răspunzători pe nimeni pentru acest teribil accident, nu putem să nu constatăm o oarecare uşurință în modul de a proceda al tuturora"; fiind vizați – Comisia Militară de Supraveghere a Minelor din Transilvania, Căpitănatul Minier Oravița şi Direcțiunea Minelor din Anina.

Desigur că ecourile pe care le-a avut catastrofa nu s-au lăsat aşteptate. Presa vremii a acordat spații largi tragediei de la Steierdorf-Anina, mai ales ziarele sindicatelor şi cele ale partidelor de stânga, înfierând conducerea minelor şi Căpitănatul din Oravița. Sensibilizați de destinul nemilos al ortacilor din Steierdorf-Anina, oamenii au colectat bani şi alte ajutoare pentru văduvele şi orfanii catastrofei. Cei mai impresionați s-au dovedit ortacii de la minele din țară, cu precădere cei din Valea Jiului, care înțelegeau prea bine prin ce trec locuitorii comunei şi familiile victimelor, care ştiau ce înseamnă viața în subteran.

În sfârşit, după o tărăgănare de 4 ani, în luna mai a anului 1924, la Tribunalul din Lugoj a ajuns pe rol procesul catastrofei de la Anina. Pe banca acuzaților se aflau: şeful Căpitănatului Minier de la Oravița – GEZA NYIRÖ, directorul minelor de la Anina – ing. ANTON HENDRICH şi şeful de exploatare de la minele din Anina, ing. CALMANN BIBER. În timpul în care preşedintele tribunalului citea actul de acuzare, căpitanul de mină GEZA NYIRÖ suferă un atac de cord şi moare pe loc. Şedința se suspendă. La reluarea procesului, după câteva zile, totul se desfăşoară fără dificultăți, „mortul rămâne vinovat" şi conducerea minelor de la Anina este achitată de orice culpă.

Ca un epilog la această catastrofă, aş mai adăuga faptul că unii au susținut că asasinarea directorului minelor din Steierdorf-Anina, ing. ANTON HENDRICH, la data de 03.04.1927, de către trei indivizi mascați, ar fi fost o răzbunare pentru presupusa sa vină în această catastrofă. O altă ipoteză vehiculată printre locuitorii comunei a fost cea a unui asasinat politic. Cu toate că Poliția a făcut cercetările ce se impun în astfel de cazuri, după doar 4 săptămâni acestea au fost sistate, pistele urmărite fiind epuizate fără să se găsească făptaşii. În mod surprinzător, peste 8 ani, la închisoarea DOFTANA, unul dintre condamnați recunoaşte faptul că a fost unul din cei trei asasini. Astfel, PENCIUC – şeful bandei, LUCA şi VASILE MORARIU, au recunoscut şi acest asasinat, pe lângă multe altele comise.[97] Mobilul crimei ar fi fost jaful, din locuința directorului ANTON HENDRICH lipsind obiecte în valoare de peste 1.000.000 de lei – unul din inele dispărute valorând aproape 120.000 de lei. Totuşi, mulți dintre locuitorii comunei noastre au continuat să susțină faptul că asasinatul a fost unul politic sau unul pasional, cunoscută fiind rivalitatea dintre victimă şi directorul spitalului, dr. NICOLAE BELU - în opinia acestora, jaful nefiind decât o înscenare. Totuşi, cei mai mulți locuitori ai comunei şi apropiații directorului HENDRICH, inclusiv membrii marcanți ai P.N.L., au pus asasinatul pe seama acestei rivalități, ştiut fiind faptul că ambii râvneau, în aceeaşi măsură, la grațiile d-nei LOUISE HERRMANN.

Şi STEFAN KAPRAL (născ. 07.05.1876, Steierdorf – deced. 26.07.1959, Steierdorf), cel mai longeviv şef al Poliției din Steierdorf-Anina (1903-1948), a cercetat această crimă. TIBERIUS HUSZKA, un cercetător al istoriei locale, este de părere că această crimă „a fost comisă de „GARDA NEAGRĂ" (o organizație secretă apropiată partidului Național-Țărănesc)".[98]

08 IUNIE 1920 – în „Jurnalul Consiliului de Miniştri" nr. 14.801 este publicat Decretul regal nr. 2.455, prin care Ministerul Comerțului şi Industriei autorizează constituirea societății pe acțiuni „Uzinele de Fier şi Domeniile Reşița". La Registrul Comerțului din Bucureşti s-a făcut înregistrarea noii societăți, sub nr. 338/1920, în prezența directorilor societății St.E.G., la acea dată: ARPAD HAJTS, VIKTOR JUNGH, dr. EUGEN LINKSZ, ing. ANTON HENDRICH, KARL KNEIPERT, NIKOLAUS BALINT, GEZA HALASZ şi dr. KARL REVAY.

13 OCTOMBRIE 1920 – la mina „RONNA" este accidentat mortal IGNATZ BLISTYAR (13 ani), prins în angrenajul motorului electric de la haldina SCHLUCHT.

04 IUNIE 1922 – este inaugurat actualul Cămin Muncitoresc din Anina, început în luna aprilie a anului 1920 şi amplasat în locul în care se găsea o ospătărie şi

[97] *„Ein nach acht Jahren aufgedeckter Aninaer Raubmord"* = articol publicat în cotidianul „NEUE ZEITUNG" din Timişoara, nr. 162, sâmbătă 20.07.1935, pag. 3.

[98] TIBERIUS HUSZKA = *STEFAN KAPRAL*, articol din „ECHO DER VORTRAGSREIHE" nr. 3/2001, pag. 30, revistă lunară a „Asociației Germane de Cultură şi Educație a Adulților din Reşița".

„Cazinoul funcționarilor”. Construcția, o inițiativă a directorului minelor ing. ANTON HENDRICH, are trei nivele: demisol (210,384 m^2), parter (1.088,448 m^2) şi etaj (740 m^2). Suprafața totală desfăşurată este de 2.038, 832 m^2, sala de spectacole având o capacitate de 400 locuri.[99].

13 IULIE 1922 – la mina „KÜBECK” are loc un accident de muncă, în urma căruia îşi pierd viața 2 muncitori: ANTON ELLINGER şi MICHAEL HERRMANN. Acesta a fost ultimul accident mortal de la această mină.

05 DECEMBRIE 1922 – moare, strivit într-o breşă, ing. GEZA VON BENE (*1858). Este înmormântat în cimitirul Sigismund iar, piatra de pe mormânt este tăiată din roca ce i-a curmat viața. Moartea lui a fost una lentă şi, cu toate că putea comunica cu salvatorii, nu a putut fi salvat. Chiar şi în clipele groaznice dinaintea morții, BENE a rămas calm şi a măsurat viteza cu care breşa se închidea, comunicând rezultatele obținute celor de dincolo de locul accidentului.

Marți, 01 MAI 1923 – pentru ultima oară sună sirena de la puțul „KÜBECK”, la orele 05,00; 05,30 şi 06,00.

Marți, 15 MAI 1923 – se închide definitiv puțul „KÜBECK”.

1923 – lîngă cariera de gresie cuarțoasă liasică de pe Valea THERESIEI, din apropierea puțului „FRIEDRICH”, se construieşte o fabrică de cărămizi de beton, cu o forță motrică de 3 CP. şi o capacitate de 500 buc/8 ore. Cărămizile de beton, de aici, erau folosite la zidirea puțurilor şi galeiilor din localitate.

1924 – la puțul „KOLLOWRATH” este schimbată maşina de extracție, fiind montată o instalație de extracție sistem „KOEPE”, invenție a inventatorului german CARL FRIEDRICH KOEPE (01.07.1835, Bergkamen – 1922, Bochum), pe care a patentat-o în anul 1877, roata de fricțiune având diametrul de 3.200 mm, fabricată de „VICKERS”, din Anglia.

OCTOMBRIE 1924 – însănătoşit, după o gravă boală pulmonară, obersteiger-ul PETRU ARDELEAN ridică crucea din lemn în intersecția drumurilor Steierdorf-Anina şi Sigismund-Valea Theresiei, cunoscută de contemporani ca şi „crucea lui ARDELEAN”. În acelaşi loc, în luna mai 1995, JOHANN BORICSEK din Steierdorf, ridică altă cruce din beton, lângă cea din lemn. Crucea de stejar a lui ARDELEAN s-a rupt în anul 2007 şi, în cele din urmă, a dispărut cu totul.

09 IANUARIE 1925 – în urma şedinței Consiliului de Administrație a societății „Uzinele de Fier şi Domeniile din Reşița S.A.” este creat „… un institut de pensii pentru subfuncționarii şi maeştrii angajați la întreprinderile sale, precum şi pentru acei cari au rămas de pe urma lor”.[100]

30 IANUARIE 1925 – este pusă în funcțiune noua maşină electrică de extracție, de la puțul „KOLLOWRATH”, împreună cu noul turn de extracție (din fier) furnizat de către Fabrica de maşini din Reşița.

---

[99] SC BEG SRL = *Evaluare imobile. Casa de cultură nr. inventar 100.764*, martie 2003, arhiva SC MINIERA BANAT SA.

[100] *„Statutul institutului de pensiuni pentru subfuncționarii şi maeştrii societății UZINELE DE FIER ŞI DOMANIILE DIN REŞIȚA S.A.”*, tipografia „Cartea Românească” Timişoara 1925, pag. 3. Arhiva Cristian-Liviu Mosoroceanu.

16 IUNIE 1925 – FRIEDRICH STOCSEK, însoțit de căruțaşul ROBERT HOVAN, se ducea la mina „PONOR" să plătească salariile muncitorilor de aici, având asupra sa, într-o casetă metalică, suma de 627.000 lei. După ce au trecut de JUMANCA, sub COLONIA CEHĂ, au găsit drumul blocat de un copac căzut de-a curmezişul. Cei doi au oprit căruța ca să găsească o modalitate de trecere. În acelaşi moment au fost atacați de 6 bărbați mascați şi jefuiți. FRIEDRICH STOCSEK, care s-a apucat să strige după ajutor, a fost uşor rănit de un glonț. Jandarmii, în urma anchetei care a urmat, nu au reuşit să dea nici de urma făptaşilor şi nici de bani.
25 IUNIE 1925 – la mina „PONOR" are loc o explozie în subteran, în urma căruia îşi pierde viața ALBERT LUNGAUER (27 ani) şi mai sunt răniți alți 6 muncitori. LUNGAUER a lăsat în urmă o văduvă şi doi copii orfani.
11-12 IUNIE 1926 – la 11 iunie, perechea regală, Regele României FERDINAND I. de Hohenzollern şi Regina MARIA, A.S.R. Principesa ILEANA, însoțiți de membrii ai Guvernului conduşi de primul-ministru g-ral ALEXANDRU AVERESCU, vizitează comuna noastră, prilej cu care puțul HUNGARIA (actualul puț I.) este re-botezat în „Puțul Regele Ferdinand I." de către regină. După ce petrec noaptea la Vila KLAUSE, înalții oaspeți se reîntorc la Anina, de unde, la ora 14^{00}, pleacă cu trenul regal la Reşița.[101] În data de 12.06.1927, au vizitat şi Văliugul.[102]
1926 – la puțul „GUSTAV", în urma unui accident de muncă, îşi pierde viața minerul FERDINAND BERGER (23 ani).
03 APRILIE 1927 – după ce o conduce acasă pe doamna LOUISE HERRMANN, în compania căreia a fost la cinematograful de la Căminul Cultural din Anina, până la ora 22^{30}, directorul minelor, ing. ANTON HENDRICH se întoarce la vila sa – actuala Primărie. Paznicul de noapte, ŞTEFAN POPLICEAN, la care se găseau de obicei cheile locuinței, nu era de găsit iar câteva ferestre ale vilei erau luminate. Imediat după ce directorul minelor îl strigă pe paznic, răsună trei împuşcături. După aceea, linişte de mormânt. La scurt timp după incident, ajung la vilă doamna JABLANOVSKY (de la HILDEGARDE) şi logodnicul acesteia, domnul MORAVETZ, şi-l găsesc pe ANTON HENDRICH într-o baltă de sânge. Aceştia alarmează vecinii şi anunță spitalul din Anina. Însă, orice ajutor vine prea târziu, iar dr. NICOLAE BELU şi dr. GEZA GUHR, ajunşi la fața locului, nu pot decât să constate decesul directorului. S-a zvonit că asasinii au fost trei bărbați mascați care l-au împuşcat pe HENDRICH, de două ori, cu propria-i puşcă.
12 DECEMBRIE 1927 – Ministerul Muncii, Cooperației şi Asigurărilor Sociale, prin Decizia nr.173.184, semnată de CONSTANTIN I. DINESCU,

[101] EMIL GRĂDINARIU, EUGEN BUGEL = *Regele Ferdinand I şi Banatul 1925-1926*, album comemorativ editat în anul 1928, tipărit la tipografia A. AUSPITZ din Lugoj.
[102] BUJOR GEORGESCU = *Monografia comunei Văliug*, Editura TIMPUL, Reşița 2004, pag. 34-35.

emite „Regulamentul fostei Case Minieri Frăţeşti de pe lângă Uzinele de Fier şi Domeniile din Reşiţa”.[103]

1927 – la puţul „REGELE FERDINAND I”, în locul celor 3 cazane sistem „MacNicol-Buttner” (cu o presiune maximă de 11 atm, fiecare cazan având 200 m^2, suprafaţa de încălzire) este montat un cazan tip „Babcock-Wilcox”, care alimenta atât maşina de extracţie cât şi un compresor de 1.200 CP.

25 FEBRUARIE 1928 – în urma unei explozii în subteran, la mina „GUSTAV” îşi pierd viaţa 4 muncitori: KARL SASZIK (21 ani), VIKTOR KARMASIN (19 ani), ION ION PETRE (19 ani, din Sasca) şi KOLMAN KALITZKY (35 ani).[104]

01 MARTIE 1928 – ing. ADOLF FERRAND (născut la 20.10.1872, Triest) preia funcţia de director al minelor din Steierdorf-Anina.

17-18 IUNIE 1928 – la galeria de coastă „BREUNER” sunt accidentaţi mortal: FRANZ KARL KALITZKY (născut octombrie 1888) şi FRANZ MOTZIG jr. (născut la 07 octombrie 1874).

04 SEPTEMBRIE 1928 – la puţul „GUSTAV”, pe orizontul VI, în urma ruperii unei grinzi se produce o surpare în care „râznarul” GHEORGHE III BÂTEA îşi pierde viaţa.

04 SEPTEMBRIE 1928 – la mina „COZLA” este accidentat mortal minerul GHEORGHE MILOTINOVICIU.[105]

17 SEPTEMBRIE 1928 – la mina „TEREGOVA”, în urma surpării unei porţiuni din tavan, minerul GHEORGHE MARIŞESCU îşi pierde viaţa.

03 OCTOMBRIE 1928 – la puţul „REGELE FERDINAND I”, regiunea Est, în rostogolul pilastrului de abataj IX „Marta”, îşi pierde viaţa minerul HERMANN GUTTWEIN, prins într-o surpare.

16 OCTOMBRIE 1928 – la puţul „GUSTAV”, pe orizontul VI, este prins într-o surpare a abatajului minerul PETER ION MIHAI şi îşi pierde viaţa. Ortacul acestuia, SIMION TISMONAR scapă cu răni uşoare.

10 NOIEMBRIE 1928 – la mina „BAIA NOUĂ”, minerul C. IOANOVICI cade în puţ şi îşi pierde viaţa.

17 DECEMBRIE 1928 – la puţul „REGELE FERDINAND I”, îngrijitorul FRANCISC KRISCHILINSKY, de la suprafaţă, cade în silozul de cărbune şi moare.

01 IANUARIE 1929 – la puţul „REGELE FERDINAND I”, pe orizontul 5, minerul VENZL BALAT îşi pierde viaţa în ruma unei surpări produse în rostogolul la care lucra.

12 MARTIE 1929 – la puţul „REGELE FERDINAND I”, minerul FRANCISC MEDELE îşi pierde viaţa în urma răsturnării coliviei.

26 MARTIE 1929 – la puţul „FRIEDRICH” (III) este accidentat mortal minerul MIHAI GHIŢĂ BĂIAŞ, în urma unei surpări.

---

[103] *„Regulamentul fostei Case Minieri Frăţeşti de pe lângă Uzinele de Fier şi Domeniile Reşiţa”*, Tipografia „LEEB” Reşiţa 1928. Arhiva Cristian-Liviu Mosoroceanu.

[104] Schiţa originală a accidentului se găseşte în arhiva autorului.

[105] *Registru evidenţă a accidentelor 1928-1950*, arhiva SC MINIERA BANAT SA Anina.

25 FEBRUARIE 1930 – la puțul „REGELE FERDINAND I", minerul SIMEON GUZI şi supraveghetorul CAROL GROSS mor asfixiați cu metan (CH_4).
12 MARTIE 1930 – la puțul „FRIEDRICH", minerul IACOB RAȚĂ este accidentat mortal de o piatră mare desprinsă din tavanul galeriei.
27 MARTIE 1930 – la puțul „REGELE FERDINAND I" moare prins într-o surpare, „râznarul" RUDOLF CSUNDERLIK.
11 APRILIE 1930 – la puțul „GUSTAV", minerul FRANCISC BERGER îşi pierde viața, prins într-o surpare.
23 IULIE 1930 – la puțul „REGELE FERDINAND I", într-o erupție de gaz metan, îşi pierde viața minerul JOSEF DEVA.
06 AUGUST 1930 – la mina „BREUNER", la un plan înclinat de pe orizontul III, este accidentat mortal minerul ILIE MUTAŞCU.
04 DECEMBRIE 1930 – după 72 de ani, directorul minelor din STEIERDORF-ANINA, ing. ADOLF FERRAND suspendă sărbătorirea Sfintei VARVARA.
06 DECEMBRIE 1930 – la galeria „BREUNER", orizontul IV, este accidentat mortal, de o roată dințată, muncitorul FRANZ KAPP (43 ani), din Colonia Evreilor (azi, strada Dealul Frumos). Lasă în urmă o văduvă şi 2 copii orfani.
28 MAI 1931 – funcționarul JOSEF SCHMIDT, locțiitorul casierului KARL DOBL, se sinucide cu ajutorul revolverului. Cauza, aşa cum s-a stabilit ulterior, a fost un minus de 80.000 lei din casierie.
18 IULIE 1931 – la galeria „BREUNER" este accidentat mortal minerul JOSEF LACKSTÄTTER (26 ani), prins într-o surpare. Victima era căsătorită de doar 10 luni.
09 OCTOMBRIE 1931 – la mina „GUSTAV", pe orizontul V intermediar, în abatajul „R. CSUNDERLIK" îşi pierde viața minerul LUDOVIC ERHARDT, prins într-o surpare. În urmă rămâne o văduvă şi un copil orfan.[106]
27 DECEMBRIE 1931 – urmare unui scurt-circuit, la mina „REGELE FERDINAND I." a avut loc o explozie a metanului, căreia i-a căzut victimă electricianul FRANZ MEIRICH (42 ani). Victima era căsătorită, avea 1 copil şi era membru al fanfarei miniere.
01 FEBRUARIE 1932 – Direcția Minelor din ANINA este mutată la REŞIȚA, împreună cu următorul personal: directorul ing. ADOLF FERRAND, inspectorul superior ing. JOHANN NOVY, secretarul ARPAD KÜCHLER, KARL REPKA, VINZENS THUMA, LUISA SCHREIL şi ENGELBERT KONTUR.
25 MARTIE 1932 – la mina „BIGĂR", au murit, prinşi într-o surpare, minerii NICOLAE BUDA şi GEORGE CÂLNICEANU.

[106] *Bergmannslos*, articol din ziarul local „BERGHEIMAT" nr. 24/octombrie 1931, pag. 4 – ziar editat de biserica romano-catolică din Steierdorf, tipografia ERNEST DESITS, Oravița.

16 MAI 1932 – la mina „GUSTAV" a fost dat în exploatare noul compresor „INGERSOL", pentru care a fost construită şi o clădire specială. Construirea clădirii a costa 4.000.000 lei şi compresorul 8.000.000 lei.
23 AUGUST 1932 – la mina „DOMAN", orizontul VII, prins într-o surpare, îşi pierde viaţa minerul PETRU HAŢIEGAN I.
01 APRILIE 1933 – moare asfixiat, într-un abataj al galeriei „BREUNER", muncitorul ŞTEFAN MĂNESCU. Ortacul său, PAVEL ALEXANDRU şi brigadierul superior JOHANN JUGL n-au mai reuşit să-l salveze.

- în aceeaşi zi şi aproape acelaşi loc, aproape de puţul auxiliar nr. 1, pe orizontul 7 Breuner, are loc un accident de muncă, în urma căruia SAMOILĂ (SAMUEL) MUSTA îşi pierde viaţa. Minerul MUSTA a murit intoxicat, în timp ce urca pe un suitor.

04 APRILIE 1933 – s-a stins brigadierul superior FRANZ HUML în urma unei aprinderi de plămâni. HUML, născut la data de 06.10.1871, era un pasionat cercetător al istoriei locale, membru fondator a mai multor asociaţii din comuna Steierdorf-Anina şi cormaistru. De asemenea, împreună cu brigadierul superior FRANZ SLOVIG, a compus mai multe cântece minereşti şi marşuri.
03 MAI 1933 – la mina „GUSTAV", ştiolna „BREUNER", este accidentat mortal muncitorul JOHANN WESSELY, în timp ce ortacul său STEFAN DEAK scapă cu viaţa.
13 IUNIE 1933 – în lămpăria de la puţul „GUSTAV" (putul II.) a avut loc un accident mortal, căruia i-au căzut victime: artificierul ALEXANDRU POIENARIU, din Sasca, şi „lămpistul" LUDWIG HANDLOVICS.[107]
24 IULIE 1933 – au suferit arsuri grave, la galeria BREUNER, muncitorii: LEOPOLD KONTUR şi FRANZ MALINCSAN. Primul a fost internat 4 săptămâni şi al doilea 5 săptămâni la spitalul din Anina.
06 OCTOMBRIE 1933 – la mina „DOMAN" îşi pierde viaţa, într-un accident, minerul ALEXANDRU TÖRÖK.
28 NOIEMBRIE 1933 – la mina „DOMAN", în urma unei erupţii de metan, mor afixiaţi: artificierul MIHAI GHERGUŢA, minerii IOSIF *NOBIS* şi MARIAN HAŢIEGAN, şi vagonetarul MIHAI MILA *GHERLIŢE*.
15 FEBRUARIE 1934 – la puţul „GUSTAV" (II), în galeria direcţională Sud, de pe orizontul intermediar VI-VII, îşi pierde viaţa minerul MATEI ION OLARIU.
MAI – IUNIE 1934 – subdirectorul V. POBORAN, de la minele din Anina, face o vizită de lucru la minele SARRE şi WESTFALIA, din Germania. „Scopul acestei călătorii a fost cunoaşterea exploatărilor de mare anvergură şi studiul elementelor tehnice şi de organizare cari influenţează preţul de cost".[108]
26 IANUARIE 1935 – la „Moara de cărbune" are loc un grav accident căruia îi cade victimă lăcătuşul ADALBERT WATTMANN (26 ani). Pantalonii

[107] Schiţa originală a accidentului se găseşte în arhiva Mosoroceanu Cristian-Liviu .
[108] Subdirector V. POBORAN = *Raport de călătorie. Sarre şi Westfalia. Mai-iunie 1934*, pag. 1, arhiva Cristian-Liviu Mosoroceanu.

lăcătuşului se prind într-unul din lanţurile maşinii poreclite „Pater Noster” (Tatăl nostru), tras în angrenaj şi, înainte ca cineva să poată interveni, piciorul lăcătuşului este zdrobit. Accidentatul este dus de urgenţă la spitalul din comună însă nu a mai putut fi salvat. Chinurile groaznice şi durerile insuportabile, prin care a trecut WATTMANN, se sfârşesc la 01 februarie, odată cu decesul acestuia.

06 IUNIE 1935 – la mina „SECUL”, supraveghetorul STEFAN BABIAK cade în puţul de aeraj, după ce scara din lemn cedează şi se rupe.

06 IULIE 1935 – urmare neatenţiei în manipulare materialelor explozibile, la puţul „FRIEDRICH”, este grav rănit artificierul JOSEF LANG. În urma rănilor suferite, acesta nu mai poate fi salvat.

04 OCTOMBRIE 1935 – la galeria „BREUNER”, pe un plan înclinat între orizonturile IV şi V, în urma unui incendiu de mină, îşi pierd viaţa alţi 3 muncitori: KARL KONTUR, DUMITRU CRAIOVAN şi TEODOR RUŞOVĂŢ (RUSOVAC).[109] De-abia după ce au trecut două ore de la accident, un miner observă fumul gros şi dă alarma. Lucrările de salvare au fost coordonate de directorul ind. VASILE POBORAN, ing. NOVY şi alţă ingineri din corpul tehnic. Pentru că s-a prăbuşit şi planul înclinat, s-a luat decizia săpării unei noi galerii pentru a ajunge la locul incendiului, galerie la care s-a lucrat 26 de ore. Din păcate, când au fost găsiţi cei trei mineri, erau decedaţi şi carbonizaţi. În urma lor au rămas trei femei văduve, două dintre acestea având şi copii.[110]

02 DECEMBRIE 1935 – la mina „DOMAN”, minerul NICOLAE VLASICI moare asfixiat.

14 IANUARIE 1936 – îşi pierde viaţa, la mina „REGELE FERDINAND I.”, muncitorul ION MARTA, din Moldova Nouă. Defunctul a lăsat în urmă o văduvă şi 5 copii orfani.[111]

06 APRILIE 1936 – la puţul „REGELE FERDINAND I”, vagonetarul MIHAI MURGU este accidentat mortal, prins între uşa puţului şi o grindă.

14 AUGUST 1936 – la mina „GUSTAV”, minerului ISAK CSILLIK i se face rău. Este urcat în colivie pentru a fi scos din subteran însă, când ajunge la suprafaţă era deja decedat.

03 DECEMBRIE 1936 – la mina „REGELE FERDINAND I.”, minerul HEINRICH DEUTSCHER (24 ani) cade în puţ şi îşi pierde viaţa.

15 MAI 1937 – la galeria „BREUNER” este rănit, de o sârmă ruginită, JOSEF STROCHAL. Deşi părea o rană superficială, la degetul mic de la mâna dreaptă, aceasta s-a infectat şi STROUCHAL moare în chinuri groaznice, la data 20 mai. În urmă rămâne o văduvă şi 2 copii orfani.

16 IULIE 1937 – în noaptea de 15/16 iulie, la puţul „REGELE FERDINAND I.” din Anina (actualul puţ I.) a avut loc un accident care a costat viaţa a 5

[109] *Accidente*. Dosar 130 – arhiva E.M. Anina.
[110] *Unglücksfall in der Grube von Anina*, articol din ziarul „Bergarbeiter” octombrie 1935, pag. 4.
[111] Schiţa originală a accidentului se găseşte în arhiva autorului.

mineri. Datorită exploziei grizuului, 5 mineri au suferit arsuri grave datorită cărora au decedat la spitalul din localitate: maistrul artificier CONSTANTIN CRAIOVAN (41 ani, căsătorit, 3 copii) din Sasca, FRANZ JÄNTNER (46 ani, căsătorit, 3 copii) din Sasca, DUMITRU CÂRJAN (31 ani, căsătorit, 1 copil) din Cărbunari, NICOLAE FLOREA (47 ani, căsătorit, 3 copii) şi JOSEF SMUDNI (21 ani, necăsătorit) din Caraşova.[112] Minerul LUDOVIC RICHTER scapă cu răni uşoare.

IULIE 1937 – conform ziarului „Banater Deutsche Zeitung" din data de 25.07.1937, ANTON OLBRICH, fiul inspectorului superior de la minele din Steierdorf-Anina OLBRICH, obține diploma de inginer minier după absolvirea facultății tehnice „Charlottenburg" din Berlin. În acelaşi timp, fratele acestuia ing. ROBERT OLBRICH, absolvent al aceleiaşi facultăți, şi-a luat doctoratul. Ambii şi-au finanțat studiile cu banii câştigați prin munca lor.[113]

07 AUGUST 1937 – alt accident mortal a avut loc la mina din Anina. Minerul ANTON SCHÖNER (38 ani), de la mina „FRIEDRICH", a fost strivit de colivie în timp ce încerca să urce ca să iasă la suprafață.[114] Se pare că vina accidentului i-a revenit maşinistului, neatent la semnalele lui SCHÖNER.[115]

23 SEPTEMBRIE 1937 – la mina „PONOR", moare tânărul ROBERT (RUDOLF) PASCHITKA (19 ani) în urma unui accident cauzat de colivie.

01 OCTOMBRIE 1937 – moare, prins într-o surpare, minerul IANCU PUNGILĂ.

02 OCTOMBRIE 1937 – la puțul „REGELE FERDINAND I.", moare într-un accident IOAN BĂNCILĂ (37 ani, căsătorit, 3 copii, baptist) din Pătaş.

24 OCTOMBRIE 1937 – a fost montat compresorul mobil „INGERSOLL" la lucrările de sondare de la Pretilcova.

19 DECEMBRIE 1937 – tot la puțul „REGELE FERDINAND I.", este accidentat grav IOSIF IOVESCU (26 ani, căsătorit de 2 luni), din Bozovici şi moare în urma rănilor suferite, 3 zile mai târziu. IOVESCU se mutase de la KIRSCHA la ANINA şi era cea de-a treia lui zi de muncă, la mină.

03 IANUARIE 1938 – la puțul „FRIEDRICH", în urma unei explozii de metan, moare ALEXANDRU IRIMIA (căsătorit, 5 copii) din Potoc, şi sunt răniți: ALOIS SCHUBERT, din Sfânta Elena, şi JOSEF LÖFF, din Eibental.

13 IANUARIE 1938 - la mina „REGELE FERDINAND I.", în urma exploziei gazului metan, moare minerul IOSIF II PANDURU (45 ani, din Potoc) şi, mai

---

[112] *Dem Gedenken der Resitaer und Aninaer Toten* = Articol din „Arbeiter-kalender 1938" Editat de „Banater Sozialdemokratischen Partei", pag. 54.

[113] „**Studienerfolg zweier Brüder aus dem Banat**. Auf der technischen Hochschule in Berlin-Charlottenburg erwarb der nach Anina zuständige ANTON OLBRICH das Ingenieurdiplom für Bergbau. Zur gleichen Zeit unterzog sich sein Bruder ROBERT OLBRICH, der das Ingenieurdiplom bereits vor Jahren erworben hatte, auf derselben Hochschule der Prüfungen, um das Doktorat zu machen. Die zwei begabten jüngen Männer sind Söhne des verstorbenen Aninaer Bergoberinspektors OLBRICH, die sich die Kosten ihres Studiums fast ausschließlich selbst erst verdienen mußten."

[114] Ibidem.

[115] ARGUS = *Wieder ein Grubenunglück in Anina*, articol din ziarul „Bergarbeiter". Arhiva Cristian-Liviu Mosoroceanu.

târziu, datorită rănilor grave, moare şi minerul IANCU TRAIAN (38 ani, din Moldova Nouă).

22 OCTOMBRIE 1938 – ministrul muncii prof. MIHAI RALEA, însoţit de secretarul de stat EFTIMIE GHERMAN, au vizitat comuna noastră şi s-au oprit la Căminul Munictoresc din Sigismund. Aici au ascultat plângerile muncitorilor şi ale pensionarilor din Steierdorf-Anina, după care au plecat la Bozovici.

09 DECEMBRIE 1938 – la mina „GUSTAV", la ora 17^{00},[116] în urma unei împuşcări, ia foc praful de cărbune. Sunt grav răniţi: PAVEL LAZĂR (49 ani, căsătorit, 1 copil) din Ticvaniul Mic, FRANZ FERDINAND CSUNDERLIK (34 ani, căsătorit, 1 copil) din Steierdorf, minerul DUMITRU ION ANDRIŢOI (37 ani, căsătorit, 6 copii) din Ştinăpari, ajutorul de miner FLOREA MATEI BOBOESCU (21 ani, necăsătorit) din Cărbunari şi artificierul IACOB VASILE CRISTOI (29 ani, casătorit) din Sasca. Cu toate că personalul spitalului din Anina a depus mari eforturi să-i salveze, toţi cei 5 au decedat. Primul a decedat PAVEL LAZĂR (10.12.1938), au urmat: IACOB CRISTOI şi MATEI BOBOESCU (11.12.1938), FRANZ FERDINAND CSUNDERLIK (14.12.1938) şi DUMITRU ANDRIŢOI (17.12.1938).

06 IANUARIE 1939 – la mina „FRIEDRICH" din Valea Theresiei, este accidentat mortal minerul VASILE (DUMITRU) POPESCU, din Moldova, strivit de o *muglă*.

04 APRILIE 1939 – la haldina de la puţul „REGELE FERDINAND I" este accidentat mortal LUDOVIC KRIPPNER.

14 MAI 1939 – la Reşiţa, societatea U.D.R. a organizat o fastuasă festivitate de premiere a angajaţilor cu vechimea de 35-40 ani. Au fost premiaţi (medalie, ceas, plachetă şi primă între 10-25 lei) 288 de muncitori, suboficianţi şi funcţionari. Din Steierdorf-Anina au fost medaliaţi: KARL WAGNER, RUDOLF JECSNY, EMIL DJADJO, FRANZ FEJES, JOHANN JASENSKY, FRIEDRICH KOLLMANN, LEOPOLD KRALIK, ANTON TUPY, FRANZ FANTIN, FERDINAND JASENSKY, RUDOLF JASENSKY, JOHANN KONTUR, ANTON KRATOCHVIL, LEOPOLD KROMPASKY, FRANZ JOHANN MAIGUT, ADOLF ROSCHNAFSKY, RUDOLF RUZICSKA, FRANZ SAMER, ANTON SCHNABELREITER, MICHAEL MASTYUK, WILHELM ROXNER, JOSEF SALAMON, JOHANN SMANIOTTO, FRANZ VARADY, JOHANN LEOPOLD WETTERNEK, JOHANN WINDBERGER, FRANZ CSILLIK, ANDREAS SCHNABELREITER şi FRANZ HRABAK.

25 IULIE 1939 – nu departe de fostul puţ „EMILIE", se începe profundarea puţului „UTERISCH". La 13 august avea deja o adâncime de 7 m iar, la 06 februarie 1940, atinsese o adâncime de 110 m. Maistru de puţ a fost FRANZ KRATOFIL.[117]

---

[116] *Bergwerksunfall in Anina*, articol din ziarul „Bergarbeiter" nr. 11-12 din noiembrie-decembrie 1938, pag. 3.
[117] STEFAN OTZASEK = *op. citată*, pag. 186.

07 SEPTEMBRIE 1939 – deasupra puțului „KOLLOWRATH” se începe săparea galeriei de coastă „SCHWARZENBERG”, pentru exploatarea argilei refractare.
17 OCTOMBRIE 1939 – îşi pierde viața, într-o breşă la mina „FRIEDRICH”, minerul MATEI FORST (27 ani, căsătorit, 1 copil), prins de o surpare.
01 DECEMBRIE 1939 – moare, într-o breşă din sectorul vestic al minei „REGELE FERDINAND I.”, ION PETRU SCÂNTEIE (49 ani, căsătorit, 4 copii) din Cărbunari, surprins de o surpare.
Luni, 04 DECEMBRIE 1939 – cu ocazia sărbătoririi Sf. VARVARA şi la inițiativa ing. WILHELM SLOVIG şi ing. NELOUT VINZENS, într-o atmosferă de mare sărbătoare, a fost expus tabloul sfintei la puțul „GUSTAV” (actualul puț II.). Coloana formată din: fanfara minieră, 15 minieri în uniformă de gală cu steagul lor (conduşi de brigadierul LEOPOLD KLEMPAR), străjerii, directorul VASILE POBORAN şi alți funcționari împreună cu soțiile, elevi, asociații şi reuniuni din localitate; a plecat din fața direcțiunii din ANINA spre puțul GUSTAV. Tabloul a fost pictat de WILHELMINE FLORIANSCHÜTZ.
22 FEBRUARIE 1940 – cade în puț, cu tot cu vagonet (45 m) şi moare, la mina „FRIEDRICH”, GHEORGHE DOGARU II (31 ani, căsătorit, 2 copii) din Slatina Nera.
29 IULIE 1940 – în jurul orei 16^{00}, o erupție extrem de puternică de apă are loc în subteranul minei din Anina, într-o galerie din zona puțului „GUSTAV”. Talpa întregului orizont, pe care a avut loc erupția, a fost acoperită rapid de ape, pe o înălțime de 50 cm. Au urmat zile de coşmar în lupta cu apele.Timp de 17 zile, din momentul erupției până la captarea completă, s-au scurs 150.000 m^3 de apă, în tone ar fi echivalentul producției de cărbune al minei Anina pe un an de zile.[118] În urma cercetărilor, s-a stabilit că presiunea de 74 atm. (din spatele digului construit) ar demonstra că nivelul apei este cu 43 m mai sus decât cota gării C.F.R. Anina, undeva aproape de lacul BUHUI. Ca atare, digul din galeria transversală de cercetare a primit numele de „digul BUHUI”.
19 AUGUST 1940 – IUSTIN PETRU (19 ani, necăsătorit), din Sasca, moare într-un accident, la mina „FRIEDRICH”.
12 DECEMBRIE 1940 – la mina „REGELE FERDINAND I.” a avut loc un alt accident minier, în subteran, în urma căruia şi-au pierdut viața 4 mineri care lucrau la o breşă: LEOPOLD OPATERNY (45 ani, căsătorit, 2 copii) din Anina, JOHANN KALINA (28 ani, căsătorit, 1 copil) din Şumița, GHEORGHE GHERMAN (28 ani, căsătorit, 2 copii) din Sasca Română şi GHEORGHE IZVERNARI (21 ani, necăsătorit) din Cărbunari. Din echipa izolată în urma unei prăbuşiri mai făcea parte şi FRANZ HERDIG (din Şumița), care însă a putut fi salvat.
12 MARTIE 1941 – la mina „GUSTAV” este accidentat mortal GEORG SEPEL (20 ani) din Potoc.

[118] Ing. NICOLAE COSTÂNGIOARĂ = *op. citată*, pag. 128.

13 MARTIE 1941 – moare NICOLAE PELA (39 ani), din Potoc, într-un accident petrecut la mina „REGELE FERDINAND I.”, flancul estic.
07 IULIE 1941 – îşi pierde viaţa, într-un accident petrecut la mina „GUSTAV”, minerul MIHAI NICOLAE TULBUREANU (55 ani), din Sasca, care cade cu tot cu vagonet în puţul auxiliar 5 b.
03 AUGUST 1941 - la mina „REGELE FERDINAND I.”, flancul vestic, şi-a pierdut viaţa ANTON KRETZEK (44 ani), în urma unei erupţii de metan în suitorul 23, orizontul VI/VII.
15 APRILIE 1942 – tot la mina „GUSTAV”, la acelaşi puţ auxiliar 5 b, cade în puţ vagonetarul IOSIF PANDURU.
09 IULIE 1942 – la gara Anina au ajuns primii prizonieri de război ruşi. Cei 200 de tineri au fost spălaţi şi dezinfectaţi în baia de la puţul „GUSTAV”.
05 NOIEMBRIE 1942 – la mina „REGELE FERDINAND I.”, regiunea Vest, moare, într-un accident la puţul auxiliar nr. 6, JOSEF ANTON SCHMIDT (40 ani) de la HILDEGARDE.
15 APRILIE 1942 – la puţul auxiliar nr. 5 b îşi pierde viaţa minerul IOSIF PANDURU.
11 MAI 1943 – în apropierea puţului auxiliar 11, îşi pierde viaţa minerul IOAN ARDELEAN, din echipa BAIAŞ, asfixiat cu gaze.
01 IULIE 1943 – la altitudinea de +729 m, se începe săparea puţului „GLĂVAN”.
01 OCTOMBRIE 1943 – la puţul I îşi pierde viaţa minerul ŞTEFAN IZVERNARI, lovit de o grindă.
02 OCTOMBRIE 1943 – FRANCISC JOSEF MOTZIG (42 ani, căsătorit cu BARBARA MAIGUT, 1 fetiţă de 11 ani - BERTHA) îşi pierde viaţa într-un accident la puţul „FRIEDRICH”, orizontul VI, din Valea Theresiei.
07 DECEMBRIE 1943 – la puţul „FRIEDRICH”, în abatajul stratului intermediar, orizontul VI, îşi pierde viaţa KARL MAIGUT (35 ani, căsătorit).
07 MARTIE 1944 – la puţul III, moare, într-un accident, minerul PAVEL BOROZAN, în schimbul III.
08 MARTIE 1944 – în puţul auxiliar 7, moare VICHENTE GOSADZE, după ce cade din colivie, de la orizontul intermediar VI-VII.
21 IUNIE 1944 – la puţul „REGELE FERDINAND I”, la 9 m sub orizontul 6, îşi pierde viaţa DUMITRU SECULA.[119]
21 IUNIE 1944 – la acelaşi puţ, îşi pierd viaţa, prinşi într-o surpare a unui suitor, minerul MATEI RETEZAN şi vagonetarul MIRCEA MUTAŞCU.
07 FEBRUARIE 1945 – la puţul „REGELE FERDINAND I”, în timpul efectuării unor lucrări la rostogolul nr. 37, este accidentat mortal minerul TOMA VELA.
01 APRILIE 1945 – directorul minelor, ing. VASILE POBORAN şi directorul adjunct, ing. ION MARINESCU au fost destituiţi de conducerea militară a

[119] *Accidente*. Dosar 130 – arhiva E.M.Anina.

comunei. Acestora li s-a imputat faptul că au ajutat armata germană punându-le la dispoziție uleiurile necesare, uleiuri de care ar avea nevoie acum armata română.

03 – 04 APRILIE 1945 - în spatele digului „BUHUI", din subteranul minei ANINA, apa care curgea prin conducta de trecere prin dig a atins un debit de 1.200 l/min (20 l/sec) şi presiunea din spatele digului era de 60 atm. Conducerea minelor a hotărât construirea unui nou dig, la un metru în fața digului existent.

19 AUGUST 1945 – la orele 21[15], în timpul efectuării lucrărilor de redeschidere a blocului „THINNFELD NOU", pe când lucra la ridicarea unei surpări pe galerie, are loc o explozie căreia îi cad victime: ing. RADU POPESCU, maistrul miner IOAN SÂRBU, şi minerii ION MICLĂU, CONSTANTIN CRISTOI, GHEORGHE ȚEPENEU şi GHEORGHE BOJINESCU.[120]

14 OCTOMBRIE 1945 – la mina „KOLLOWRATH" s-a accidentat grav pomparul MICHAEL LANG şi moare.

17 OCTOMBRIE 1945 – la mina „PRETILCOVA", în urma unui accident, îşi pierd viața: artificierul WILLIAM STUBNA şi ajutorul de miner TOMA MOISE.

1945 – în atelierele minelor din Steierdorf-Anina sunt reparate maşinile capturate de la „inamic" (fostul aliat!) şi trimise pe fromt.

05 MARTIE 1946 – la puțul „REGELE FERDINAND I", în abatajul 12 din regiunea Vest, îşi pierd viața, într-un accident, minerii ŞTEFAN MORARU şi IOAN DOBAN.

12 SEPTEMBRIE 1946 – minerul NICOLAE SCHINTEIE cade în puț (?) şi îşi pierde viața.

19 MARTIE 1947 – la puțul VI „GLĂVAN", cad în puț JOSEF MAKSTOLLER şi KARL BRANDSTÄDTER, de la o înălțime de 67 m. MAKSTOLLER moare pe loc iar BRANDSTÄDTER, chiar dacă nu a murit la impact, nu a mai putut fi salvat.[121]

05 FEBRUARIE 1948 – la puțul „GHEORGHE APOSTOL" (V) îşi pierde viața NICOLAE RAICA.

29 MAI 1948 – la puțul „GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ", în schimbul II, regiunea Est, îşi pierde viața minerul ION NICOLAE SCÂNTEIE, lovit de o grindă care s-a rupt.

03 IUNIE 1948 – muncitorul FRANCISC MONI se accidentează grav, în mina puțul „GHEORGHE APOSTOL" (V).

11 IUNIE 1948 – U.D.R.–ul, în urma naționalizării, se transformă şi îşi continuă activitatea ca „U.D.R.- Întreprindere Naționalizată" (U.D.R.I.N.), acționarii principali fiind Statul român (6.981.974 acțiuni) şi U.R.S.S. (3.010.927 acțiuni). Din punct de vedere juridic, înmatricularea U.D.R.I.N. la „Registrul Comerțului" s-a făcut la 19 februarie 1949, sub nr. 124.461/1949.

---

[120] Ing. NICOLAE COSTÂNGIOARĂ = *op. citată.*

[121] Registrul *Accidentele lucrătorilor 1947-1950*, arhiva SC MINIERA BANAT Anina.

21 AUGUST 1948 – la puțul „GUSTAV”, în rostogolul „ANTON BORCEAN” de la orizontul VII, este accidentat mortal ucenicul miner CONSTANTIN ȚUICU, prins într-o surpare.
08 SEPTEMBRIE 1948 – la mina „GUSTAV”, un foc de mină (izbucnit cu 4 zile în urmă) provoacă explozia gazului metan, accidentând grav un miner şi rănind alți 8.[122]
09 FEBRUARIE 1949 – la ora 20^{30}, la puțul „GHEORGHE APOSTOL” (V), orizontul IV, îşi pierd viața, în urma unei expoziii a gazului metan: artificierul IOAN NISTORAN, ajutorul de miner MIHAI ŞTEFAN CODREA şi minerul VASILE RUNCAN.
25 MARTIE 1949 – la ora 15^{55}, puțul de aeraj „FRIEDRICH” (puțul III.) – care acum, împreună cu puțul „KOLLOWRATH”, poartă numele de puțul III-IV „ANA PAUKER”, se prăbuşeşte prin clasica „lovitură de acoperiş”,[123] surparea lui ducând la importante modificări în schema de aeraj al minei.
01 DECEMBRIE 1949 – minele din Anina trec în administrarea societății mixte „SOVROM – Cărbune”. Societățile mixte de tip SOVROM s-au constituit în România, ca urmare a clauzelor acordului de armistițiu cu U.R.S.S. Aceste clauze au durat până la data de 30.09.1954. „Pentru personalul tehnic al minelor (din Steierdorf-Anina – n.a.) aceasta s-a concretizat, în primul rând, în schimbarea conducerii minei. De data aceasta, conducerea aparținea unui inginer sovietic, iar executanții erau românii”.[124]
10 DECEMBRIE 1949 – la puțul III, deasupra orizontului intermediar VI/VII, îşi pierde viața GHEORGHE MICLĂU.[125]
13 FEBRUARIE 1950 – la ora 11^{00}, în sectorul II al minei Anina, în puțul auxiliar nr. 5, şi-a pierdut viața artificierul ION DUMITRU PERA.
24 APRILIE 1950 – la ora 14^{45}, la puțul „GHEORGHE APOSTOL”, îşi pierde viața primitorul de la puț IOAN ANDRIȚOI.
29 MAI 1950 – ajutorul de fochist ADALBERT SCHMIDT îşi pierde viața în silozul de cărbune.
01 IUNIE 1950 – în anii războiului, lipsa muncitorilor a fost acoperită cu prizonieri de război. După eliberarea acestora, problema forței de muncă a rămas nerezolvată. De aceea, au fost aduşi la Anina aproape 1.000 de soldați, un detaşament de muncă, pentru a munci în minele din localitate. Printre ei erau şi numeroşi soldați care au fost prizonieri de război în Siberia şi au fost eliberați de-abia în toamna anului 1949. Acum sunt nevoiți să mai muncească încă 3 ani în minele din Steierdorf-Anina. Detaşamentul de muncă al „militarilor-mineri” din localitate a fost desființat în anul 1956.[126]

[122] Ing. NICOLAE COSTÂNGIOARĂ = *op. citată*, pag. 190.
[123] Ing. NICOLAE COSTÂNGIOARĂ = *op. citată*, pag. 166.
[124] *Ibidem*, pag. 170.
[125] Accidente. Dosar 130 – arhiva E.M.Anina.
[126] KARL STEFAN GYURKOVICS = *Steierdorf-Anina. Kleine Chronik 1773-1998*, pag. 27.

20 FEBRUARIE 1951 – la ora 01^{10}, la mina „GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ" (I), în traversa nr. 30 de pe orizontul VII, îşi pierde viaţa ajutorul de miner GHEORGHE ARDELEAN, lovit la cap de o piatră desprinsă din front.
01 MARTIE 1951 – la puţul „GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ" este accidentat mortal VASILE I BORODI, sectorul Investiţii, surprins de colivie.
25 MAI 1951 – la ora 08^{30}, la mina „GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ", în abatajul 45, îşi pierde viaţa minerul IOAN ILC, prins într-o breşă.
01 AUGUST 1951 – la puţul „GHEORGHE APOSTOL" (V), minerul FRANCISC KAPIK este accidentat mortal de roca desprinsă în timpul perforării.
07 AUGUST 1951 – la mina „PONOR", sectorul I, la ora 15^{30}, îşi pierde viaţa căzând în puţ, minerul de puţ FELIX KORNOKOVICI.
10 NOIEMBRIE 1951 – şi-a pierdut viaţa, într-un accident în suitorul 1-321, orizontul VI Est, în apropierea puţului II, ing. DAN M. TEODORESCU.
16 DECEMBRIE 1951 – în jurul orei 22^{30} se reactivează un foc de mină în blocul „THINNFELD-NOU", fumul şi gazele emanate scurgându-se până la staţia de pompare de la puţul auxiliar 5 b, din preajma puţului „GUSTAV". Din fericire, fiind duminică, nu s-a lucrat însă, pomparul de serviciu moare asfixiat.
15 IANUARIE 1952 – la mina „SINERSIG", la ora 09^{30}, îşi pierde viaţa minerul IOAN SAVU.
22 IANUARIE 1952 – în jurul orei 21^{30}, minerul GHEORGHE M. STANCA cade în puţul auxiliar nr. 4 a, de pe orizontul VI/VII până în jompul de pe orizontul VII şi moare.
07 APRILIE 1952 – minerul de puţ VICTOR LAŢER coboară pe cablul de extracţie spre colivia ieşită din ghidaje, la orizontul I. Alunecă şi cade pe colivie, accidentându-se grav. LAŢER moare a doua zi.
02 MAI 1952 – la puţul „GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ", la ora 01^{30}, în sectorul Est îşi pierde viaţa, într-un accident în subteran, minerul NICOLAE TUSSINGER.
14 MAI 1952 – la ora 10^{30},în sectorul 8 – raionul 3 Sud, regiunea Sigismund, este accidentat mortal minerul IOSIF IANCUŢA, în urma unei surpări.
28-29 IUNIE 1952 – cu prilejul Consfătuirii pe ţară a muncitorilor mineri, care a avut loc la Petroşani, doi tovarăşi de la minele din Anina, ANTON RAICA şi ANTONIE RĂŢOI, iau cuvântul şi critică vehement şi cu „elan comunist" conducerea minei. Mai ales tov. RĂŢOI este foarte indignat de „.. aceşti tehnicieni" şi cere ministerului „să verifice şi să elimine elementele duşmănoase, care sabotează lupta dârză a muncitorilor şi tehnicienilor cinstiţi pentru îndeplinirea planului".[127] Acesta îi nominalizează pe inginerii: ALEXANDRU POPESCU, PRUNESCU, NICOLAE COSTÂNGIOARĂ, MILIEŞ şi NICOLAE OPRIŞA.

[127] *** = *Consfătuirea pe ţară a muncitorilor mineri din industria carboniferă. Petroşani, 28-29 iulie 1952,* Editura pentru Literatură Politică 1953, pag. 92-97.

30 IULIE 1952 – la ora 11^{30}, minerul IOSIF CESLA cade în puțul auxiliar nr. 6, de la orizontul VI/VII, până în jompul de la orizontul VII şi moare.
21 OCTOMBRIE 1952 – la ora 22^{00}, soldatul EREMIE KESSLER cade în puțul auxiliar nr. 5, de la orizontul VI la orizontul VII, şi moare.
21 OCTOMBRIE 1953 – într-un proces verbal, o comisie a Ministerului Industriei şi Comerțului împreună cu Societatea SOVROM-CĂRBUNE, constată necesitatea opririi extracției prin puțul „GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ" (puțul I.) şi începerea lucrărilor de recondiționare a puțului.[128]
13 IANUARIE 1954 – la mina „PONOR" are loc o explozie în care îşi pierd viața cel puțin 18 mineri.[129]Recuperarea victimelor a durat mai multe zile. Astfel, în ziua de 13.01.1954 au fost găsite corpurile neînsuflețite ale lui: FRANCISC OMACHNE (ora 05^{00}); EDMUND SLOVIG, VICTOR ARDELEAN, ROBERT RAHNER şi CONSTANTIN POROICOV (ora 07^{00}); ISIDOR ŞELARU şi VASILE URECHIATU (ora 10^{00}). În ziua de 14.01.1954 a fost găsit corpul neînsuflețit al lui IOAN GOŞA (ora 21^{00}). În ziua de 16.01.1954, la ora 05^{00}, a fost găsit cadavrul lui IOAN DAVIDOIU. Două zile mai târziu, la 18.01.1954, au fost găsite trupurile neînsuflețite ale lui: GHEORGHE MOISE, GAVRILĂ BIHOI şi al maistrului miner MATEI COPOCEAN (ora 04^{00}); GHEORGHE OBICEANU, MARIN CIOCĂNEL şi IOAN OSVALD (ora 14). Şi, în sfârşit, în ziua de 20.01.1954 au fost găsite trupurile neînsuflețite ale lui: GHEORGHE ȚEPENEU (ora 01^{00}); VASILE SUCIU şi IOSIF ORBULESCU (ora 15^{00}). Văduva lui ORBULESCU şi cei doi copii ai defunctului au primit „un ajutor material" de la Ministerul Cărbunelui.[130] Ar mai fi de adăugat faptul că FRANCISC OMACHNE s-a născut în localitatea HÖVEL (Germania), la data de 16.08.1915 şi nu obținuse cetățenia română nici la sfârşitul anului 1951, deşi locuia în România de la sfârşitul Primului Război Mondial.
30 IANUARIE 1954 – se înființează Trustul Minier BANATUL, cu sediul la Anina, care preia patrimoniul de la Societatea „SOVROM-CĂRBUNE".
01 APRILIE 1954 – minele din Anina intră în cadrul organizatoric al Ministerului Industriei Cărbunelui.
24 MAI 1954 – la puțul „GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ" (puțul I.) se desprinde din zidăria puțului un bloc de cca. 3 tone care, în căderea lui, a deschis peretele puțului până la şist.[131]Urmare acestui accident, a degradării treptate a zidăriei, devierii axului puțului, modificarea secțiunii acestuia şi a degradării susținerii puțului, s-a hotărât recondiționarea puțului. Astfel, mina Anina, între anii 1954-1957, a funcționat cu activitate redusă. În subteran s-au executat

[128] Ing. A. MUNTEANU = *Recondiționarea puțului principal Anina*, Editura Tehnică Bucureşti 1957, pag. 11.
[129] Nu am găsit documentație despre acest accident, însă am în arhiva personală schițele cu locul şi numele celor 18 victime.
[130] Conform Adeverinței nr. 66/10.03.1954, eliberată de Comitetul de Întreprindere Steierdorf Ponor. Arhiva autorului.
[131] Ing. A. MUNTEANU = *Recondiționarea puțului principal Anina*, Editura Tehnică Bucureşti 1957, pag. 14.

lucrări de conservare, producția minei fiind dată din ştiolne de suprafață şi, doar o mică parte, din subteran.
23 MAI 1956 – la mina „PONOR", în jurul orei 03^{30}, militarul GHEORGHE GANEA (născut la 09.04.1935, Telciu) este surprins, în suitorul 316 de pe orizontul 6, de o scurgere de şist, în timp ce lucra la un pod, şi îşi pierde viața.
23 MAI 1956 – tot la mina „PONOR", la ora 16^{00}, la acelaşi punct de lucru, în timpul lucrărilor de salvare a militarului GANEA, este accidentat mortal minerul ION PREDA (născut la 10.11,1920, Socolari). PREDA era căsătorit şi avea un copil.
06 IUNIE 1956 – la mina puțul V, pe galeria de transport de la orizontul 4, la ora 16^{00}, maistrul miner IACOB SPOREA (născut la 14.02.1929, Cuptoare) este prins între un vagonet şi un stâlp al galeriei, fiind accidentat mortal. SPOREA era căsătorit şi avea 7 copii.
05 IULIE 1956 – în suitorul 1-123, orizontul 6/7, îşi pierde viața minerul TRAIAN MĂRGĂREANU (născut la 12.01.1921, Lupeni), prins într-o surpare de material mărunt. MĂRGĂREANU era căsătorit şi avea doi copii.
10 IULIE 1956 – la mina „PONOR", la ora 04^{00}, în traversa către stratul de pe orizontul 4, se rupe un jug şi-l accidentează mortal pe IOSIF E. ILIEŞ (născut la 25.11.1935, Ştiopi), care venise să măsoare gazele de la fața locului.
16 NOIEMBRIE 1956 – la mina „PONOR", la ora 04^{15}, minerul IOSIF CSASZAR (născut la 28.01.1925, Petroşani) cade în rostogolul suitorului nr. 309, de pe orizontul IV, şi se accidentează grav. În urma fracturilor suferite, CSASZAR nu a mai putut fi salvat şi a decedat.
14 IANUARIE 1957 – în sectorul III Ştiolne, prins într-o surpare în subteran, la abatajul 424, la ora 15^{30}, ajutorul de miner GHEORGHE FELEA (născut la 23.10.1932, Colonești – Bacău) îşi pierde viața, pe calea de refugiu.
03 FEBRUARIE 1957 -
12 APRILIE 1957 – în jurul orelor 18^{10}, la mina „PONOR", sectorul 1, în timp ce lucra la curățirea pilugilor pentru montarea stâlpilor smulşi în urma unei puşcări, din peretele nordic se desprinde un bloc de „circa 7 tone"[132] şi-l accidentează mortal pe minerul FRANCISC VARGA (născ. 12.02.1920, Steierdorfanina). Acesta lasă în urmă o văduvă îndurerată şi 3 copii orfani: o fată şi doi băieți.
04 MAI 1957 – în sectorul II Vest, la ora 17^{30}, în timpul lucrărilor de profundare la puțul auxiliar 6 A, are loc un accident de muncă, în urma căruia ajutorul de miner CONSTANTIN ȚUȚUIAN (născut la 29.04.1932, Cozmeşti - Iaşi) îşi pierde viața, lovit de chiblă.[133]
1957 – ostaşii care munceau în minele din Anina au părăsit localitatea. Astfel, în acest an au părăsit minele de aici 1.239 de muncitori, dintre care 608 militari. În acelaşi timp s-au angajat 1.135 de muncitori noi, adică un deficit de 154 de muncitori.

[132] Registrul *Accidente I.M. Anina 1956-1957*, arhiva SC MINIERA BANAT SA Anina.
[133] T.M.B.Anina = *Accidente 1957-1963*, arhiva SC MINIERA BANAT SA Anina.

12 SEPTEMBRIE 1957 – la puțul I, sectorul II Vest, în timp ce lucra la lanțul chiblei, în puțul 6 A, un vagonet gol cade în puț şi-l accidentează mortal pe PAUL MOCANU (născut la 18.04.1932, Stăneşti – Bacău).
18 DECEMBRIE 1957 – la puțul V, sectorul II, frontul nr. 141, îşi pierde viața, prins într-o surpare de şist, minerul ION BALOŞIN (născut la 29.04.1921, Slatina Nera). BALOŞIN era căsătorit şi avea un copil.
09 MARTIE 1958 – la puțul I, sectorul II Vest, în urma unei surpări produse în abatajul 621 A – sud, la ora 03^{00}, are loc un alt accident colectiv de muncă. În urma accidentului, maistrul minier DUMITRU SECULA (născ. 17.02.1917, Ştinăpari) şi minerul MIHAI NICHIFOR (născut la 01.11.1925, Rădeni – Iaşi) îşi pierd viața, vagonetarul SEVER CIOATĂ este accidentat uşor iar NICOLAE NICHIFOR este îngropat doar până la brâu, fără să fie accidentat. În urma decesului maistrului SECULA, rămân 5 copii orfani şi o văduvă îndurerată, pe umerii căreia apasă şi ratele neachitate pentru casa cumpărată. În ciuda promisiunilor, familiile n-au primit nici ajutor, nici de la întreprindere, nici de la stat.[134] La rândul lui, NICHIFOR MIHAI era căsătorit şi avea doi copii.
08 APRILIE 1958 – la puțul I, sectorul II Vest, la ora 03^{00}, pe planul înclinat al lucrării I-274 scapă un vagonet gol care-i accidentează pe IOSIF RUGACI şi CONSTANTIN TOPCIU. RUGACI (născut la 18.09.1912, Ilidia) îşi pierde viața şi TOPCIU este rănit grav. CONSTANTIN TOPCIU (născut la 26 septembrie 1926, Poeni – Iaşi) moare la data de 12 iulie, într-un spital din Bucureşti.
18 APRILIE 1958 – la puțul V, sectorul II, ora 17^{00}, este accidentat mortal mecanicul de locomotivă AURELIAN COCOŞILĂ (născut la 14.06.1939, Fieni), prins cu capul între un „spraiț" şi locomotivă.
25 IUNIE 1958 – la puțul V, sectorul II, la ora 14^{00}, în urma operațiunii de deblocare a coliviei estice, rămasă blocată deasupra orizontului III, este accidentat grav minerul de puț BĂIAŞ COSTA STOICU (născut la 01.12.1922, Moldova Nouă). STOICU (căsătorit, cu un copil) a decedat, o oră mai târziu, în spitalul din Anina.
18 IULIE 1958 – la puțul I, sectorul II Vest, la înaintarea în steril nr. 127, de pe orizontul 7/8, din tavanul lucrării se desprinde un bloc de piatră care-i accidentează pe minerul ŞTEFAN BALINT (născut la 08.03.1931, Sapordoc – Regiunea Stalin) şi vagonetarul HRISTACHE DEDIU (născut la 11.06.1923, Moloşteni – Iaşi). BALINT a decedat la ieşirea pe puțul principal şi DEDIU (căsătorit, un copil) scapă cu răni uşoare.
22 AUGUST 1958 – la mina „PONOR", abatajul 630 N de pe orizontul 5/6, la ora 17^{00}, minerul ANTONIU KRECSIK (născut la 27.01.1934, Steierdorfanina) îşi pierde viața într-o surpare. KRECSIK era căsătorit şi avea un copil.

[134] Conform celor relatate de unul din fii defunctului, DUMITRU D. SECULA.

29 NOIEMBRIE 1958 – la Preparație, muncitorul ANTAL IOV este accidentat grav de un vagonet scăpat pe planul înclinat. În urma accidentului, IOV încetează din viață la 04 decembrie 1958.
16 IANUARIE 1959 – la puțul „GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ", orizontul VII, vagonetarul VASILE C. CHILIANU (născut la 22.03.1912, Cotoroaie – Galați), încercând să sară în colivie, după darea semnalului de „liber", este prins între colivie şi glisieri, fiind accidentat grav. Urmare rănilor suferite, acesta moare a doua zi.[135] CHILIANU era căsătorit şi avea doi copii.
09 APRILIE 1959 – la mina „PONOR", sectorul I, la ora 22^{30}, în timp ce monta o armătură în frontul 710, redeschis, se desprinde un bloc de piatră din coperiş şi-l accidentează mortal pe ajutorul de miner MARIN MEHEDINȚEANU (născut la 28.09.1927, Balş). MEHEDINȚEANU era căsătorit şi avea trei copii.
15 APRILIE 1959 – la mina „PONOR", la ora 21^{50}, în timp ce lucrau la profundarea puțului de aeraj, a avut loc un accident în urma căruia minerul de puț JOSEF GLASER (născut la 25.02.1915, Steierdorfanina) şi ajutorul de miner JOHANN BIDO (născut la 11.10.1933, Steierdorfanina) şi-au pierdut viața.
15 APRILIE 1959 – tot la mina „PONOR", la ora 21^{45}, se surpă abatajul 629 S, de pe orizontul 6. Minerul ION ONOFREASA (născut la 02.07.1934) este accidentat mortal, fratele acestuia, vagonetarul GHEORGHE ONOFREASA (născut la 18.04.1938, Rădişca – Suceava) este rănit grav, iar GHEORGHE FLORIȘTEAN şi ION DURLAN au scăpat cu răni uşoare. ION ONOFREASA era căsătorit şi avea 7 copii.
18 SEPTEMBRIE 1959 – la puțul I, orizontul VI, la ora 23^{00}, în timpul extracției de personal, minerul NICOLAE LUMINOSU (născut la 29.03.1918, *Bănioara* – Timiş) încearcă să sară în colivie, după darea semnalului de plecare şi este accidentat grav. LUMINOSU (căsătorit, cu un copil) a decedat a doua zi, în spital, la ora 14^{00}.
24 OCTOMBRIE 1959 – la puțul I, la ora 21^{45}, în urma unui accident, în subteran, însoțitorul de tren PINTILIE PRISACĂ (născut la 10.07.1931, Adoseni – Suceava) îşi pierde viața, prins între două trenuri de vagonete, la intersecția traversei de la puțul 6 A cu galeria direcțională de pe orizontul 7.
09 NOIEMBRIE 1959 – la ora 12^{00} îşi pierd viața,[136] în urma unei surpări dintr-un suitor de pe orizontul 7/8, sectorul II Vest, minerul AVRAM PLEŞA (născut la 12.11.1933, Albeşti – Cluj) şi vagonetarul VASILE VARGA (născut la 23.05.1938, Supurul de Jos).
22 DECEMBRIE 1959 – la mina „PONOR", sectorul I, la ora 20^{00}, în timp ce se lucra în suitorul 578, s-a intersectat o lucrare veche şi s-a produs o surpare, urmată de inudații. În urma acestui eveniment, minerul LICSANDRU

[135] T.M.B. Anina = *Registrul cu procese-verbale ale accidentelor pe Regiunea Carboniferă Banat 1950-1959*, arhiva SC MINIERA BANAT Anina.
[136] Ora accidentului diferă în scriptele minei Anina. De pildă, într-un alt registru este specificată ora 13^{30}.

ARSENOIU este rănit uşor însă, ajutorul de miner DUMITRU JELEA (născut la 15.11.1930, Vârful Câmpului – Suceava) este accidentat mortal.
11 IULIE 1960 – la puțul I, la ora 21^{34}, moare într-un accident muncitorul necalificat VASILE OARCHEŞ (născut la 18.03.1927, Salva Năsăud) – sectorul I Est. OARCHEŞ încearcă să urce în colivie după darea semnalului, aceasta a pornit iar muncitorul cade în jompul puțului. Muncitorul era angajat doar de câteva luni, din 03.03.1960, era căsătorit şi avea un copil.
08 AUGUST 1960 – la ora 09^{30}, la mina „HILDEGARDE", în timp ce artificierul GHEORGHE SPOREA controla un front de lucru i-a căzut o grindă în cap, accidentându-l mortal. SPOREA (născut la 13.07.1920, Ştinăpari) era căsătorit şi avea 3 copii.
1960 – intră în funcțiune noua maşină de extracție cu care a fost dotat puțul „UTERISCH", tip 2 BM 2.500/R 20 – 3 A. În acelaşi timp, în subteranul puțului I, la puțul auxiliar 6 A este montată o maşină de extracție electrică, tip „LONEA", fabricată la Petroşani.
11 IULIE 1961 – în urma unui accident petrecut în puțul „HILDEGARDE", la ora 05^{45}, vagonetarul CORNEL SCHEDIVETZ (născut la 04.05.1931, Anina) cade în puț şi îşi pierde viața iar minerul PETRU SMEU îşi fracturează mâna dreaptă. SCHEDIVETZ era căsătorit şi avea un copil.
12 IULIE 1961 – la mina „PONOR", sectorul I, la ora 02^{30}, la tacarea suitorului de străpungere nr. 632, tocmai când montau primul cadru, din front se desprinde un bloc de cărbune, care-l accidentează mortal pe ajutorul de miner GAVRILĂ BUCUR (născut la 12.02.1930, Izmail).
09 AUGUST 1961 – la mina „PONOR", sectorul I, la ora 03^{30}, în urma unei surpări produse în abatajul 632, ajutorul de miner FRANCISC HANSEL (născut la 23.10.1934, Caraşova) nu mai reuşeşte să se refugieze şi este accidentat mortal. HANSEL era căsătorit şi avea un copil.
01 NOIEMBRIE 1961 – la puțul I, ora 17^{00}, pe galeria principală a orizontului VIII, este accidentat grav conducătorul de locomotivă VASILE GANDORE (născut la 23.04.1928, Ivăneşti). În timpul efectuării transportului de pline, către puț, venind cu spatele, tamponează un poc cu lemn de stejar. O bucată de lemn îi presează capul de locomotivă şi, la data de 17 noiembrie, încetează din viață. GANDORE era căsătorit şi avea doi copii.
07 NOIEMBRIE 1961 – la puțul 18, ora 17^{30}, CIOBANU MIHAI (născut la 04.06.1925, Frumuşica) îşi pierde viața într-un accident, în timp ce ridica o glisieră în turn, pentru a construi un pod de lucru. CIOBANU era căsătorit şi avea un copil.
06 DECEMBRIE 1961 – la ora 18^{00}, pe orizontul VII al puțului I, în apropierea traversei 30, îşi pierde viața conducătorul de locomotivă GHEORGHE SEIBERT (născut la 26.04.1919, Viseri), strivit între un vagonet şi un stâlp.
15 FEBRUARIE 1962 – la puțul 18, ora 17^{00}, în timpul manipulării vagoneților din colivie, vagonetarul GHEORGHE DUMITREL (născut la 24.10.1921,

Milimca) cade în jompul de la orizontul VII şi moare. DUMITREL era csăsătorit şi avea 3 copii.
17 AUGUST 1962 – la schimbul II, în timp ce lucrau la suitorul 557, pe orizontul VII, acesta se surpă, minerul ION LACSAN (născut la 08.07.1939, Chereuşa) şi ajutorul de miner IOSIF NEMETI (născut la 13.03.1924, Pişcolți), îşi pierd viața. NEMETI era căsătorit şi avea 4 copii.
18 SEPTEMBRIE 1962 – la mina „PONOR", orizontul VII, la ora 02^{00}, este accidentat mortal lăcătuşul de mină RUDOLF GAISSEL (născut la 03.01.1942, Steierdorfanina).
30 NOIEMBRIE 1962 – la puțul V, în preabatajul 804 de pe orizontul 2/3, la ora 12^{45}, minerul TEODOR LISIE (născut la 02.10.1924, Sicula) este accidentat mortal de un bloc de rocă desprins din coperiş. ILISIE era căsătorit şi avea un copil.
11 IANUARIE 1963 – în jurul orei 03^{00}, în traversa I-127 din „Zona Nouă" a minei Anina, îşi pierde viața minerul CONSTANTIN CROITORU (născut la 02.04.1930, Sasca Montană), accidentat de o rocă desprinsă din tavanul galeriei. CROITORU era căsătorit şi avea 2 copii.
11 IANUARIE 1963 – în abatajul 626 S, la ora 18^{00}, este prins într-o surpare lăcătuşul de mină DUMITRU PETCA (născut la 07.10.1930, Tîrsolț) şi moare. PETCA era căsătorit şi avea 3 copii.
15 FEBRUARIE 1963 – la ora 12^{00}, în incinta puțului „KOLLOWRATH" (IV) îşi pierde viața maistrul minier FRANCISC ÖSZ, strivit de un copac.
09 MARTIE 1963 – la ora 05^{30}, semnalistul GAVRILĂ SZABO (născut la 11.01.1919, Şimian) îşi pierde viața după ce cade în puțul auxiliar nr. 6 a, de pe orizontul VII/VIII până pe un pod de protecție. SZABO era căsătorit şi avea 4 copii.
29 MAI 1963 – la orele 01^{45}, ajutorul de miner IMRE MADY (născut la 07.09.1942) se dezichilibrează, pe când încerca să intre în colivie, şi cade în jompul puțului (382 m). Decedatul era căsătorit şi nu avea copii.
17 SEPTEMBRIE 1963 – la ora 04^{30}, la puțul auxiliar nr. 13, în timpul extracției, minerul de puț LUDOVIC KOSCHLING (născut la 16.04.1915) cade cu tot cu vagonet în puț şi îşi pierde viața. KOSCHLING era căsătorit şi avea 3 copii majori.
29 DECEMBRIE 1963 – la ora 20^{30}, în urma unei surpări produse în abatajul 636 – din sectorul III Vest, ajutorul de miner GHEORGHE TOADER (născut la 01.02.1931) îşi pierde viața iar minerul ŞTEFAN FERARU (născut la 09.06.1936) este accidentat grav. TOADER moare în timpul lucrărilor de salvare, a doua zi, 30 decembrie. În urma decesului rămâne un copil orfan, soția accidentatului fiind şi ea decedată.
22 FEBRUARIE 1964 – la ora 02^{30}, la mina „BAIA NOUĂ" este accidentat mortal minerul RUDOLF PEŞIT.
30 APRILIE 1964 – la ora 14^{45}, la puțul orb 18, în urma unui accident, care a avut loc tocmai când încerca să urce în colivia vestică, maistrul minier

GHEORGHE TRANDAFIRESCU (născut la 07.10.1925, Boşeşti) cade în puț şi îşi pierde viața. TRANDAFIRESCU era căsătorit şi avea un copil.
Mai 1964 – la începutul lunii este pusă în funcțiune noua instalație de ventilație, montată la puțul II. Pregătirile şi lucrările pentru această mare schimbare în sistemul de aeraj al minelor din Anina au durat aproape 4 ani şi au început în iunie 1960. Astfel a fost înlăturată „anomalia" din aerajul minei Anina şi s-a putut trece, din nou, la folosirea explozivilor ordinari (Dinamita D.II).
12 SEPTEMBRIE 1964 – la mina „HILDEGARDE", în schimbul I., în jurul orei 13[45], a avut loc o puternică erupție de apă în galeria F.111, de la orizontul I. al minei. La ora producerii accidentului, în mină erau 28 de mineri, un lăcătuş, un artificier şi un maistru minier. Au pierit minerii: ION IGĂZAN, ION POPESCU, CONSTANTIN UNGUREAN, IOSIF ORBULESCU şi GHEORGHE VIRGĂ.[137] Erupția a avut o intensitate şi un debit neobişnuit de mare (50-60 mc/min) şi a provocat inundarea orizonturilor într-un timp foarte scurt. Cinci mineri şi-au pierdut viața, ceilalți reuşind să se evacueze la timp. Trustul Minier Banatul, în „Sinteza procesului-verbal privind avaria şi accidentul colectiv", întocmită după eveniment, indică drept cauză a accidentului interceptarea unor lucrări miniere vechi, precizând că „… pe hărțile vechi nu există figurată o asemenea lucrare", deşi, toți cei implicați au ştiut de existența ei. În urma acestui accident, la data de 14.11.1964, ing. BUJOR ALMĂŞAN – Ministrul Minelor şi al Energiei Electrice, prin Ordinul nr. 1.362, dispune sistarea activității la sectorul minier „HILDEGARDE", până la „întocmirea de către Trustul Minier Banatul a unui studiu tehnico-economic cu privire la situația rezervelor, la condițiile economice ale acestui sector şi la măsurile de siguranță ce trebuie luate pentru prevenirea unor noi inundații".[138]
08 OCTOMBRIE 1964 – la puțul II, lăcătuşul JOSEF DORNSTAUDER (născut la 26.09.1930, Gera-Ciacova), în timp ce curăța separatoarele de curent, este electrocutat mortal. DORNSTAUDER era căsătorit şi avea doi copii minori.
1965 – Trustul Minier Banatul este restructurat şi se transformă în Întreprinderea Minieră Anina.
1965 – pe flancul vestic al zăcământului de şisturi bituminoase din zona puțului „HILDEGARDE", s-a deschis o microcarieră pilot pentru cercetarea şisturilor bituminoase. Probe de şisturi din această carieră au fost analizate şi testate în scopul întrebuințării lor drept combustibili într-o viitoare termocentrală.
20 AUGUST 1965 – la mina „PONOR", vagonetarul IOSIF HEGEDUŞ (născut la 31.03.1939, Oradea) este surprins de un bloc de argilă, desprins din tavan, care-l accidentează mortal. HEGEDUŞ era căsătorit şi avea 2 copii.[139]
11 NOIEMBRIE 1965 – la mina „PONOR", în abatajul 809, este prins într-o surpare ajutorul de miner GHEORGHE P. NEGRU (născut la 15.04.1930, Hîrneşti) şi îşi pierde viața. NEGRU era căsătorit şi avea 3 copii.

[137] MINA ANINA = *Dosar accidente grave şi mortale 1960-1964*, arhiva SC MINIERA BANAT Anina.
[138] Arhiva autorului.
[139] E.M. ANINA = *Registru accidente 1964-1967*, arhiva SC MINIERA BANAT Anina.

13 NOIEMBRIE 1965 – la ora 13^{50}, în abatajul 607 – stratul 7, din sectorul I Est, are loc o surpare în urma căreia este accidentat mortal minerul PETRU ŞANDOR (născut la 28.06.1929, Călineşti). ŞANDOR era căsătorit şi avea un copil.

23 APRILIE 1966 – la ora 11^{30}, în sectorul II Vest, orizontul VII, în zona puțului auxiliar nr. 6 A, îşi pierde viața, într-un accident, conducătorul de locomotivă ADALBERT VASAHLO (născut la 23.05.1925, Anina).

14 IULIE 1966 – la puțul I, sectorul IV Sud, pe orizontul VIII, la înaintarea I 185 N, la ora 01^{05}, ajutorul de miner ION P. POPESCU (născut la 13.07.1937, Curseşti) este surprins de un bloc de steril şi în urma rănilor moare (la ora 06^{30}). POPESCU locuia în Brădet, era căsătorit şi avea 3 copii.

16 IANUARIE 1967 – la Atelierul central, secția de prelucrare elemente metalice, VELCA SÎRBU (născut la 21.01.1915, Sasca Română) suferă un infarct miocardic şi moare în drum spre spital. SÎRBU locuia în Valea Theresiei şi era căsătorit.

24 IANUARIE 1967 – la ora 13^{00}, muncitorul necalificat PAVEL MANCIU (născut la 18.04.1936, Ciclova Montană) cade în cap, din camionul tip „BUCEGI" (nr. 21-CS-960), în dreptul puțului III, în timp ce efectuau un transport de materiale pentru mină. MANCIU moare, la ora 14^{30}, în spitalul din Anina, lăsând în urmă o văduvă şi doi copii orfani.

25 IANUARIE 1967 – la mina „PONOR", ora 20^{15}, în timp ce minerul de puț RUDOLF NOVAK (născut la 04.04.1932, Anina) stând pe colivie, schimba un glisier în puțul principal, un bloc de gheață se desprinde de pe pereții puțului şi cade pe acesta, fracturându-i coloana vertebrală. În timp ce era transportat la suprafață, brigadierul NOVAK moare şi lasă în urmă o văduvă şi 3 copii orfani: o fată şi doi băieți.

09 MARTIE 1967 – la mina „PONOR", ora 08^{00}, la galeia direcțională nr. 183 Sud de pe orizontul 9, ajutorul de miner NICOLAE PLĂCINTĂ (născut la 10.11.1943, Mălin - Suceava) a fost surprins de câteva roci care s-au desprins din front şi l-au accidentat grav la cap. Accidentatul a fost scos la suprafață însă, ajuns la punctul sanitar, a decedat.

1967 - în incinta puțului „GUSTAV" (II), este construită clădirea unei noi stații de salvare. Organizată ca stație de salvare de categoria I, cu un efectiv de peste 25 de salvatori, aceasta a fost dotată cu aparate moderne, cu sală de instruire şi sală de antrenamente făzice.

Aparatele izolante, cu circuit închis, cu care a fost dotată această stație erau fabricate în R.D. Germană, modelul „MEDI" (greutatea de 18 kg), de tipurile: 494 B/400 (funcționare 2-4 ore), 17108 (funcționare 2-4 ore) şi 17017 (funcționare 1 oră).

Pentru controlul gazelor de mină, stația era dotată cu:

- interferometru ZEISS M-10 (R.D.G.);
- metanometre „AUER" (R.F.G.);
- pompe de gaze poloneze tip WG 2-61 şi germane „DRÄGER" ;

- fiole indicatoare care funcționează pe principiul schimbării culorii.

20 IANUARIE 1968 – la schimbul III, în jurul orei 01^{00}, la mina „COVĂCIA” în galeria 804 de pe orizontul I, a avut loc un accident colectiv de muncă, în urma căruia adjuctul şefului de sector, ing. MIRCEA MOŞIC (născut la 11.02.1937), minerul GHEORGHE AONOFRESEI (născut la 18.04.1938, Răcăleni - Suceava), vagonetarul NICOLAE PAUL (născut la 16.01.1949, Cămărzana - MM) îşi pierd viaţa şi ION FEDORCA (născut la 28.08.1947, Cămărzana - MM) este grav rănit. Cei patru montau o armătură metalică când tavanul galeriei s-a surpat, fiind îngropaţi de cca. 50 de tone de argilă.

28 FEBRUARIE 1968 – la mina „BAIA NOUĂ”, ora 09^{45}, conducătorul de locomotivă IOAN VLĂTĂNESCU (născut la 11.02.1932, Plavişeviţa) se accidentează mortal la ieşirea din depou. VLĂTĂNESCU era căsătorit şi avea doi copii.

26 APRILIE 1968 – la mina „UTERISCH”, ora 14^{00}, vagonetarul IOAN MĂGLI (născut la 23.06.1944, Manoleasa) încearcă să sară în colivie, la orizontul 2/3, alunecă şi cade în gol, cu picioarele înainte, şi moare.[140]

15 MAI 1968 – la ora 18^{30}, în timpul efectuării unor manevre în subteran, în sectorul IV Sud, pe orizontul 7, GHEORGHE TRIŞCARU (născut la 05.08.1948, Avrămeşti) îşi pierde viaţa, fiind prins între locomotiva cu aer comprimat şi primul vagonet.

22 MAI 1968 – la puţul Principal (I), la ora 07^{14}, în timpul perioadei de frânare, mecanicul maşinii de extracţie CAROL BLAJOFSCHI a auzit o pocnitură puternică şi a oprit maşina. Conducerea tehnică a constatat o fisură pronunţată a axului maşinii de extracţie. După demontarea axului s-a constatat că acesta era rupt pe „întreaga secţiune a sa”[141].

16 IUNIE 1968 – după înlocuirea axului maşinii de extracţie de la puţul I. şi efectuarea unor reparaţii, la ora 17^{05} s-a început revizia puţului la ambele compartimente. Revizia a fost efectuată de către: ing. NICOLAE COSTÂNGIOARĂ, ing. ION VĂCARU, ing. GHEORGHE HULĂ (CERTEZEANU) şi minerii de puţ PETRU ILIA şi SOLOMON BELDEA. Începând cu ora 17^{35}, maşina de extracţie de la puţul I. Anina a fost repusă în funcţiune.[142]

01 IULIE 1968 – şi-a încheiat activitatea sectorul I. de la mina „PONOR”.

26 DECEMBRIE 1969 – în schimbul III, la ora 04^{30}, în sectorul III Vest al puţului I, îşi pierde viaţa minerul ALEXANDRU R. DONDOŢI (născut la 14.12.1938, Sâncraiul de Mureş) – asfixiat în fundul de sac al suitorului 567, de pe stratul 7, în care s-a refugiat din cauza unei surpări. DONDOŢI era căsătorit şi avea 3 copii.

---

[140] Dosar *Accidente 1968-1970*, arhiva SC MINIERA BANAT ANINA.

[141] Conform „Procesului verbal din 30.05.1968” întocmit de comisia de cercetare a avariei, pag. 3. Dosar din arhiva Cristian-Liviu Mosoroceanu.

[142] Conform „Registrului pentru reparaţia maşinii de extracţie de la puţul I.”, din arhiva Cristian-Liviu Mosoroceanu.

31 DECEMBRIE 1969 - 04 IANUARIE 1970 – s-au executat reparații la maşina de extracție pe aburi de la puțul I.[143]
27 MARTIE 1970 – la ora 03^{00}, la abatajul 610 – stratul 7, din sectorul II Vest al puțuli I, este accidentat mortal ajutorul de miner MIHAI C. BUCHIR (născut la 02.10.1943, Ungureni), prins într-o surpare. BUCHIR era căsătorit şi avea un copil.
25 MAI 1970 – la mina „BAIA NOUĂ", în abatajul cameră nr. 650, la ora 20^{00}, are loc o surpare în care-şi pierde viața minerul ION MĂGĂREAȚĂ (născut la 26.07.1933, Moțăței). MĂGĂREAŞĂ era căsătorit şi avea doi copii.
07 IUNIE 1970 – la ora 13^{30}, în sectorul III Vest, la intersecția galeriei 136 cu galeria 470, vagonetarul COSTACHE AŞTEFANEI (născut la 25.09.1935, Grajduri - Iaşi) este prins între locomotivă şi armături, în timpul unei manevre. Accidentatul este transportat la spitalul din Anina dar, la ora 19^{10}, a decedat. AŞTEFANEI era căsătorit şi avea doi copii.
10 SEPTEMBRIE 1970 – la mina „UTERISCH", sectorul „ROZALIA", un bloc de argilă, desprins din front, îl accidentează mortal pe minerul OCTAVIAN SAVA (născut la 09.01.1940, Coloneşti). SAVA locuia în Brădet, era căsătorit şi avea 3 copii.
21 MARTIE 1971 – la ora 09^{00}, în rampa puțului orb nr. 5 B, în urma unui accident de muncă îşi pierde viața şeful echipei de lăcătuşi, a sectorului Aeraj, NICOLAE I. NEAMȚU (născut la 30.12.1932, Anina). Acesta este sufocat de coloana de conducte φ 250, care la demontare a căzut pe acesta.
14 MAI 1971 – la orele 10^{00}, în timpul efectuării transportului pe puț, la puțul GUSTAV (II), s-a rupt cablul estic.[144]Deşi în colivia estică se aflau trei mineri, nici unul dintre aceştia n-a avut de suferit de pe urma accidentului.
16 MARTIE 1973 – la puțul Principal (I), la orele 23^{30}, în timpul unei curse cu personalul de revizie, colivia estică s-a blocat în ghidaje la cca. 480 m de suprafață. Momentul înțepenirii n-a fost sesizat de mecanicul maşinii, cablul de extracție încolăcindu-se după colivie pe o lungime de cca. 300 m. Cablul avariat a fost înlocuit până a doua zi, la orele 19^{00}.[145]
16 MARTIE 1973 – prin Hotărârea Consiliului de Miniştri nr. 273, a fost inițat un program național de studiere a posibilității de valorificare complexă a şisturilor bituminoase, cu 8 sub-programe, şi a fost creat un Colectiv de Conducere al Programului.
02 MAI 1973 – la puțul I, pomparul VASILE IZVERNARU (născut la 09.10.1933, Cărbunari) îşi pierde viața, prins între uşile de aeraj automate, dintre puțurile 6 A şi 13.
10 IUNIE 1974 – la mina „COVĂCIE", pe galeria de transport de la orizontul II, de la gura ştiolnei către puțul orb nr. 812, la ora 15^{30}, însoțitorul de tren ION

[143] Ibidem.
[144] Conform „Procesului verbal din data de 19.05.1971" întocmit de comisia de cercetare a avariei, pag. 2. Dosar din arhiva Cristian-Liviu Mosoroceanu.
[145] Conform „Procesului verbal din 03.04.1973" întocmit de comisia de cercetare a avariei, pag. 2-6. Dosar din arhiva Cristian-Liviu Mosoroceanu.

IZVERNARI (născut la 13.11.1941, Ştinăpari) este accidentat mortal de doi vagoneți tamponați de garnitura aflată în mişcare. IZVERNARI venise la Anina, prin transfer, de la IPEG Sasca, era căsătorit şi avea un copil.

07 NOIEMBRIE 1974 – la sectorul IV Sud, la abatajul cameră 696 N, aflat între orizonturile 8 şi 8/9, la ora 12^{30}, a avut loc un alt accident de muncă. Minerul ANDREI SZABO (născut la 16.04.1937, Camăr – Sălaj) era pe cale să culbuteze ultimul hont cu cărbune din schimb când pilastrul de cărbune se surpă şi minerul cade în suitor, lovindu-se cu capul de armătură. Totodată, din coperiş s-au desprins blocuri de piatră care au căzut pe miner, accidentându-l mortal. SZABO era căsătorit şi avea 2 copii minori.

SITUAȚIA ACCIDENTELOR MINIERE 1965-1975[146]

An/Unitatea	Număr salariați	TOTAL accidente	Uşoare	Invaliditate	Mortale
1965					
TOTAL I.M. ANINA	**3.551**	**207**	**201**	**3**	**3**
1966					
TOTAL I.M. ANINA	**3.324**	**127**	**120**	**5**	**2**
1967					
TOTAL I.M. ANINA	**2.947**	**111**	**100**	**9**	**2**
1968					
TOTAL I.M. ANINA	**2.620**	**83**	**72**	**4**	**7**
E.M. ANINA	**1.000**	**25**	**23**	**1**	**1**
BAIA NOUĂ	**250**	**2**	**1**	**-**	**1**
Mina PONOR	**71**	**7**	**7**	**-**	**-**
Mina UTERISCH	**248**	**24**	**22**	**1**	**1**
Mina COVĂCIE	**193**	**15**	**10**	**2**	**3**
Alte secții		**10**	**9**	**-**	**1**
1969					
TOTAL I.M. ANINA	**2.560**	**40**	**36**	**3**	**1**
E.M. ANINA	**1.024**	**20**	**18**	**1**	**1**
BAIA NOUĂ	**232**	**4**	**4**	**-**	**-**
Mina UTERISCH	**263**	**7**	**5**	**2**	**-**
Mina COVĂCIE	**211**	**3**	**3**	**-**	**-**
Alte secții	**830**	**6**	**6**	**-**	**-**
1970					
TOTAL I.M. ANINA	**2.504**	**51**	**41**	**6**	**4**
E.M. ANINA	**993**	**16**	**9**	**5**	**2**
BAIA NOUĂ	**229**	**6**	**5**	**-**	**1**
Mina UTERISCH	**268**	**10**	**8**	**1**	**1**
Mina COVĂCIE	**179**	**13**	**13**	**-**	**-**
Alte secții	**835**	**6**	**6**	**-**	**-**
1971					
TOTAL I.M. ANINA	**2.455**	**43**	**35**	**7**	**1**
E.M. ANINA	**977**	**17**	**13**	**3**	**1**
BAIA NOUĂ	**234**	**4**	**2**	**2**	**-**
Mina UTERISCH	**253**	**14**	**13**	**1**	**-**
Mina COVĂCIE	**115**	**3**	**2**	**1**	**-**
	69	**3**	**3**	**-**	**-**

[146] I.M. ANINA = *Situaţia accidentelor 1960-1975*, arhiva SC MINIERA BANAT SA Anina.

Mina COZLA	**807**	**2**	**2**	**-**	**-**
Alte secţii					
1972					
TOTAL I.M. ANINA	**2.498**	**38**	**35**	**3**	**-**
E.M. ANINA	**940**	**15**	**13**	**2**	**-**
BAIA NOUĂ	**210**	**2**	**2**	**-**	**-**
Puţul V	**215**	**7**	**7**	**-**	**-**
Mina UTERISCH	**54**	**1**	**1**	**-**	**-**
Mina COVĂCIE	**155**	**6**	**5**	**1**	**-**
Mina COZLA	**85**	**4**	**4**	**-**	**-**
Alte secţii	**859**	**3**	**3**	**-**	**-**
1973					
TOTAL I.M. ANINA	**2.534**	**37**	**35**	**-**	**2**
E.M. ANINA	**895**	**9**	**8**	**-**	**1**
BAIA NOUĂ	**204**	**2**	**2**	**-**	**-**
Puţul V	**217**	**5**	**5**	**-**	**-**
Mina UTERISCH	**45**	**2**	**2**	**-**	**-**
Mina COVĂCIE	**159**	**5**	**5**	**-**	**-**
Mina COZLA	**158**	**10**	**10**	**-**	**-**
Alte secţii	**856**	**4**	**3**	**-**	**1**
1974					
TOTAL I.M. ANINA	**2.537**	**26**	**22**	**2**	**2**
E.M. ANINA	**900**	**8**	**6**	**1**	**1**
BAIA NOUĂ	**200**	**1**	**1**	**-**	**-**
Puţul V + Mina UTERISCH	**255**	**6**	**5**	**1**	**-**
Mina COVĂCIE	**152**	**6**	**5**	**-**	**1**
Mina COZLA	**220**	**3**	**3**	**-**	**-**
Alte secţii	**810**	**2**	**2**	**-**	**-**
1975					
TOTAL I.M. ANINA	**2.584**	**31**	**26**	**2**	**3**
E.M. ANINA	**888**	**14**	**10**	**2**	**2**
BAIA NOUĂ	**190**	**2**	**1**	**-**	**1**
Puţul V	**240**	**1**	**1**	**-**	**-**
Mina COZLA	**307**	**6**	**6**	**-**	**-**
Mina COVĂCIE	**133**	**3**	**3**	**-**	**-**
Alte secţii	**826**	**5**	**5**	**-**	**-**

08 IANUARIE 1975 – la puţul I, sectorul II Vest, în urma unei surpări la abatajul 608 N, produse la orele 14^{20}, sunt accidentaţi minerul GHEORGHE GRĂDINARU şi ajutorul de miner COSTACHE RADU (născut la 08.04.1929, Băiceni – Iaşi). GRĂDINARU este salvat după două ore de la accident însă, COSTACHE RADU este găsit de-abia a doua zi, decedat. În urma decesului, rămâne o văduvă neconsolată şi 5 copii orfani.

09 OCTOMBRIE 1975 – la puţul I, sectorul II Vest, în galeria transversală nr. 118, la ora 04^{00}, pe cînd se perfora în vederea pregătirii frontului pentru împuşcare, burghiul atinge, în vatră, o gaură neexplodată şi declanşează o explozie. În urma exploziei, minerul VASILE NICHITUŞ (născut la 07.10.1949, Frumuşica) îşi pierde viaţa şi CONSTACHE NICHITUŞ (născut la 16.04.1935) este grav rănit. VASILE NICHITUŞ era căsătorit şi avea un copil.

05 NOIEMBRIE 1975 – la ora 14^{30}, la mina „BAIA NOUĂ”, în abatajul 668 îşi pierde viaţa maistrul GHEORGHE GIORGICĂ.

12 MARTIE 1976 – prin Decretul Consiliului De Stat nr. 44/1976 a fost aprobată investiția „Exploatarea în carieră a şisturilor bituminoase de la Anina".
15 MAI 1976 – la puțul V, la ora 08^{20}, îşi pierde viața semnalistul cuplător ADOLF FIXNER (născut la 23.04.1950, Anina), în colivia estică.
07 IUNIE 1976 – la puțul I, sectorul II Vest, în urma unei surpări produse în abatajul 612, de pe stratul 7, ajutorul de miner GHEORGHE PETRARU (născut la 07.09.1938, Coloneşti - Bacău) îşi pierde viața. PETRARU mai avusese un accident în mină, la 17 martie 1971, era căsătorit şi avea un copil.
05 IULIE 1976 – la puțul I, la puțul auxiliar nr. 14, la ora 14^{00}, ajutorul de minier TOMA BLĂNARIU (născut la 30.08.1944, Vlădeni – Botoşani) cade în jomp, cu locomotivă cu tot şi moare. Acesta era căsătorit şi avea un copil minor.
1976 – puțul auxiliar „ 5 KOLLOWRATH" este dotat cu o maşină de extracție electrică, tip „BAMERTH" 2 T 2000/1000, 2x30 kW, fabricată în Ungaria.
1977 – au început lucrările de pregătire pentru deschiderea zăcământului de şisturi bituminoase, prin defrişarea pădurii din zona viitoarei cariere, între Valea Minişului – la sud, şi incinta puțului „KOLLOWRATH" – la nord.
30 IULIE 1977 – la puțul I, sectorul II Vest, la ora 14^{00} a avut loc o surpare în abatajul 601 a. Minerul MIHAI ARIONESEI (născut la 18.04.1943, Frumuşica – Botoşani) este prins în surpare. Mineruul a fost dezgropat la ora 19^{10} şi trimis la spitalul din Reşița.De aici a fost transportat la Timişoara însă, în ziua de 02 august, la ora 07^{00}, ARIONESEI (căsătorit, cu trei copii minori) a decedat.[147]
21 IULIE 1978 – la puțul V, la ora 04^{30}, vagonetarul ILIE GOANȚĂ (născut la 15.04.1951, Văliug) este accidentat mortal de un bloc desprins din abatajul 884. GOANȚĂ era căsătorit şi avea doi copii minori.
28 IULIE 1978 – la puțul I, sectorul III Vest, în schimbul IV, vagonetarul GHEORGHIȚĂ SIMIONESCU (născut la 06.02.1954, Mărăşeşti – Vrancea) în timp ce însoțea trenul, pe galeria 159, este accidentat mortal de un jug.
03 AUGUST 1978 – la galeria de coastă „UNTERISCH", vagonetarul ION COTOC (născut la 19.08.1939, Boiceni – Iaşi) este accidentat grav de locomotiva Diesel care venea din sens opus. COTOC (căsătorit, cu 4 copii minori) a decedat, în aceeaşi zi, în spital.
1978 – aproape de sfârşitul anului, dir. ing. ION VĂCARU a participat, împreună cu toți directorii din minerit, la o şedință de lucru cu ministrul minelor VASILE PATILINEȚ (15.12.1977-30.03.1979). Una din dispozițiile date de ministru, aşa cum a notat directorul ION VĂCARU în agenda personală,[148] a fost aceea ca duminică să nu se mai lucreze în subteran, „duminica să fie sfîntă" (pasaj subliniat în agendă – n.a.) iar, în ceea ce priveşte trecerea la schimbul de 8 ore, acest lucru „trebuie să-l ceară minerii". PATILINEȚ (născut la 21.12.1923) a murit în condiții neelucidate, într-un accident de maşină la Ankara, în anul 1984, existând suspiciuni că ar fi fost ucis de securitate.

[147] *Evidența accidentelor de muncă şi boli profesionale 1976-1982*, arhiva SC MINIERA BANAT SA Anina.
[148] Agenda se găseşte în arhiva autorului.

26 DECEMBRIE 1978 – la puțul I, sectorul II Vest, la ora 0^{30}, în abatajul 634 S se produce o „lovitură de coperiș", prinzându-l pe minerul ANTON GHEORENE. Trupul neînsuflețit al minerului a fost recuperat în ziua de 26 ianuarie 1979.
09 IANUARIE 1979 – la puțul IV, sectorul IV Sud, la ora 22^{30}, minerul brigadier de puț GHEORGHE VLADU (născut la 05.01.1934) este accidentat mortal în colivia estică. VLADU era căsătorit şi avea un copil major.
01 MARTIE 1979 – prin Decretul nr. 23/1979, s-a înființat „Întreprinderea Minieră pentru Exploatarea Şisturilor Bituminoase Anina" (I.M.E.S.B.A.), întreprindere de gradul special, încadrată în grupa a III-a de ramură, cu sarcina deschiderii şi exploatării zăcământului de şisturi bituminoase.
09 MARTIE 1979 – la puțul I, sectorul III Vest, la ora 09^{00}, este accidentat mortal electricianul CRISTIAN ALEXANDRU, în puțul orb nr. 18, în timp ce urca în colivie, pe orizontul 7.
23 MARTIE 1980 – la puțul I, la ora 13^{30}, în urma unui accident survenit în timpul transportului pe puțul principal, moare ing. şef ADALBERT KÖRNYEI (născut la 09.08.1931, Steierdorfanina). Aflat în compartimentul inferior al coliviei estice, împreună cu FAZEKAŞ, KÖRNYEI este accidentat mortal de una din uşile coliviei, care a sărit din locaşul ei, în momentul agățării coliviei de un glisier.
20 APRILIE 1981 – în suitorul 582 N – stratul 2, din sectorul IV Sud, îşi pierde viața minerul VASILE OREL (născut la 29.02.1936, Laleşti – Vaslui) în urma surpării suitorului. OREL era căsătorit şi avea un copil major.
13 SEPTEMBRIE 1981 – la puțul I, sectorul III Vest, la înaintarea I 143, de pe orizontul 8, minerul ŞTEFAN COCEAN (născut la 15.05.1937, Slătioara – MM) este accidentat mortal de un bloc de steril, desprins din peretele lateral al lucrării. COCEAN era căsătorit şi avea doi copii.
14 IUNIE 1982 – la sectorul IV Sud „KOLLOWRATH", în urma unei surpări produse la abatajul 683, camera sudică, la ora 10^{00}, vagonetarul DUMITRU BOSOANCĂ (născut la 03.03.1957, *Dozeşti* – Vâlcea) îşi pierde viața. BOSOANCĂ era căsătorit şi avea doi copii minori.
17 AUGUST 1982 – la puțul I, în sectorul III Vest, în urma unei surpări produse în abatajul cameră 640, minerul MIHAI GÂFEI (născut la 01.09.1932, *Toporeşti* – Vaslui) îşi pierde viața. Trupul neînsuflețit al minerului a fost recuperat, a doua zi, la ora 04^{15}. GÂFEI era căsătorit şi avea 4 copii.
1983 – la mina Anina s-a introdus comunicarea prin interfon, uşurând fluxul informațional al activității desfăşurate în subteran.[149] În acelaşi timp, puțul auxiliar 14 este dotat cu o maşină de extracție sovietică, tip 2 T 300.
20 IUNIE 1983 – la puțul I, în sectorul III Vest, la ora 20^{00}, pe galeria 162, de pe orizontul 7/8, vagonetarul COSTICĂ D. CHIVU (născut la 06.07.1949, Cotu-Lung – Brăila) este prins între trenul de goale şi armătură, fiind rănit grav.

[149] AGENDA MINEREASCĂ 1984 a Întreprinderii Miniere Anina, pag. 10.

Accidentatul a fost transportat la spitalul din Anina, unde i s-a făcut o radiografie şi transfuzie, apoi trimis, cu ambulanța, la Reşița. Din păcate, la ieşirea din Anina, CHIVU (căsătorit, un copil) a decedat.[150]

12 IANUARIE 1984 – la puțul V, în abatajul de argilă nr. 871, la ora 12^{00}, în timp ce lucra cu maşina de încărcat, minerul ARON VASS (născut la 06.03.1947, Firtănuş – Mureş) este accidentat mortal de un bloc steril, desprins din coperiş. VASS era căsătorit şi avea doi copii.

08 MAI 1984 – la puțul I, în sectorul II Vest, la ora 04^{00}, în urma unei surpări produse în zona abatajului 605 A, îşi pierde viața, îngropat în şist, minerul MITREA CORNEA (născ. 29.12.1945, Coloneşti – Bacău). Văduva şi cei 4 copii orfani n-au beneficiat de nici un ajutor, nici de la sindicat, nici de la întreprindere.

23 OCTOMBRIE 1984 – la puțul I, la ora 13^{50}, pe când se efectua transportul personalului pe puț, printr-o manevră greşită a mecanicului maşinii de extracție, MIHAI BARACTARU, coliviile pornesc în sens invers. Din fericire, nu a decedat nimeni însă, au fost accidentați 45 de oameni.[151] Colivia de la suprafață, încărcată cu oameni, se izbeşte de pragul de protecție din turnul puțului, pe când cea din subteran loveşte podul de sub orizontul 7 – ambele colivii şi etaje fiind ocupate de personal. Cablul de extracție se rupe iar colivia de la suprafață rămâne suspendată în dispozitivul de siguranță din turn.

22 DECEMBRIE 1984 – la puțul I, în galeria de bază a abatajului 641, din sectorul III Vest, vagonetarul ION TANASELLA (născut la 04.07.1957, Clopotiva – hunedoara), în timp ce dirija vagonetele cu cărbune, este accidentat grav de un vagonet. TANASELA (căsătorit, cu doi copii minori) moare în spital.

16 IANUARIE 1985 – la mina „COZLA", la ora 22^{30}, minerul VALENTIN M. NECHITA (născut la 05.03.1955, Boroaia – Suceava) îşi pierde viața, în urma surpării produse în abatajul cameră nr. 616. NECHITA era căsătorit şi avea trei copii minori.

22-27 AUGUST 1985 – problemele ridicate de vechea maşină de extracție şi accidentul din 23.10.1984, au dus la grăbirea schimbării maşinii de extracție de la puțul I. După adâncirea puțului la orizontul VIII. şi o pregătire minuțioasă, s-a trecut la schimbarea maşinii vechi cu una nouă, de fabricație sovietică, tip 2 MK 5000. După 74 de ani de funcționare, vechea maşină de extracție cu aburi şi-a făcut ultima cursă în ziua de 23.08.1985, la ora 08^{30}. La 27 august, noua maşină a făcut prima ei cursă, cu personal.

19 SEPTEMBRIE 1985 – la mina „COZLA", în schimbul III, însoțitorul de tren GHEORGHE IORGA (născ. 01.12.1950, Dalboşeț), în timpul executării unei operațiuni de repunere pe şine a unui tren deraiat, este accidentat grav. În

[150] *Evidența accidentelor de muncă*, arhiva SC MINIERA BANAT SA Anina.
[151] Ing. NICOLAE COSTÂNGIOARĂ = *op. citată*, pag. 211.

urma acestui accident, IORGA a fost pensionat şi încadrat în gradul II de invaliditate.[152]

01 MAI 1986 – activitatea minieră pentru combustibili solizi din Banat a fost reorganizată şi a fost înfiinţat Combinatul Minier „BANAT" Anina, în componenţa căruia intră exploatările miniere de la: Anina, Doman, Cozla, Baia Nouă, Sinersig, Mehadia-Bozovici, Lupac, I.M.E.S.B.Anina, şi subunităţile: U.U.M.R. Anina, Baza de Aprovizionare şi Transport Anina, Cedomal, etc.

02 IULIE 1986 – la I.M.E.S.B. Anina, sectorul perforare-puşcare, la ora 09^{15}, în timp ce executa un manşon la cablul electric de 6 kV, electricianul ALEXANDRU RADU (născut la 17.08.1958, Tina – Vâlcea) este electrocutat mortal. RADU era căsătorit şi avea un copil minor.

23 DECEMBRIE 1986 – la sectorul IV Sud, în urma unei surpări produse la abatajul 678 N, la ora 04^{00}, este surprins vagonetarul MIHĂIŢĂ TUDOR (născut la 21.10.1956, Alexandria - Teleorman). Deşi accidentatul a fost scos din zonă la ora 18^{00}, în timp ce era transportat la spital a decedat.

1986 - în cadrul Combinatului Minier „BANAT" Anina, la Staţia de Salvare de categoria a-I-a, erau încadraţi: „31 de salvatori operativi, 3 salvatori în formare, un medic şi 4 organe de control şi îndrumare".[153] La acea dată, şeful staţiei de salvare era inginerul mecanic ALEXANDRU HORVATH. Întreţinerea şi pregătirea aparaturii de salvare era asigurată de un singur lăcătuş.

23 IANUARIE 1987 – la I.M.E.S.B.Anina, cariera nr. 4 de descopertă, la ora 02^{40}, ANTON DRĂGAN (născut la 04.08.1948, jud. TIMIŞ) conducătorul unei autobasculante de 50 t, intră în derapaj şi este accidentat grav, decedând în drum spre spital. DRĂGAN era căsătorit şi era tatăl a doi copii.

02 MARTIE 1987 – la puţul V, ora 10^{00}, în momentul deblocării coliviei (rămasă blocată din cauza unui glisier căzut), datorită şocului produs, conducătorul de locomotivă ION REMETEA (născut la 28.05.1935, Moceriş) este aruncat, din colivie în jompul puţului, cca 50 m. În urma acestui accident, REMETEA îşi pierde viaţa lăsînd în urmă o văduvă şi doi copii orfani.

14 IULIE 1987 – la I.M.E.S.B.Anina, la ora 10^{00} în carieră, în timp de dirija un excavator, m.m. topograf ADOLF LANGER (născut la 02.06.1941, Anina), ferindu-se de cupă, cade pe spate de pe taluz şi se loveşte cu capul de un bolovan. LANGER, căsătorit, cu doi copii, îşi pierde viaţa, în urma accidentului.

02 AUGUST 1987 – la I.M. „COZLA", la ora 12^{30}, în timp ce lucra la demontarea unui pod fix de pe puţ, semnalistul promitor CONSTANTIN DOREL PAVEL (născut la 01.08.1967, Argetoaia – Dolj) cade în puţ, circa 100 m, şi îşi pierde viaţa.

12 AUGUST 1987 – la suprafaţă, pe placa puţului I – circuitul de transport de la suprafaţă, la ora 10^{30}, cuplătoarea ELENA FÜZER (născută la 21.04.1958,

---

[152] Inspector de Stat ing. PETRU BIRO = *Proces-verbal de cercetare din 22.07.1986*, Dosar „Protecţia Muncii", arhiva E.M. Anina.

[153] Inspector de Stat Ing. PETRU BIRO = *Proces-verbal din 09 august 1986*, pag. 10, E.M.Anina, Dosar Protecţia-Muncii. Arhiva E.M.Anina.

Comăneşti – Bacău) îşi pierde viaţa, în apropierea culbutorului, după ce este lovită de 5 vagonete care rulau liber. FÜZER era căsătorită şi mama a doi copii minori, unul de 5 ani şi celălalt de 10 ani.

17 AUGUST 1987 – în sectorul III Vest, abatajul cameră 640, în urma unei surpări, minerul MIHAI GÂFEI îşi pierde viaţa.

23 FEBRUARIE 1988 – chiar în rampa puţului I, la orizontul VIII, în urma unui accident îşi pierde viaţa mecanicul de locomotivă ION POSTENIUC (născut la 13.10.1947, Lita – Teleorman), fiindu-i strivită cutia craniană între vagoneţi. POSTENIUC era căsătorit şi tatăl a doi copii.

25 MARTIE 1988 – la puţul IV, suitorul 581, la ora 18^{00}, vagonetarul GHEORGHE IANCUŢA (născut la 26.03.1961, Lăpuşnicul Mare) cade până în galeria de bază, de la cca 20 m. IANCUŢA, căsătorit şi tatăl unui copil, moare a doua zi, chiar de ziua lui de naştere, în spitalul din Reşiţa, la ora 07^{30}.

17 OCTOMBRIE 1988 – la I.M. „COZLA", punctul de lucru „BIGĂR", la ora 17^{00}, în suitorul 502, de pe orizontul 600, se desprindenunj bloc de steril din tavan şi-i accidentează mortal pe: minerul VICHENTE LISSI (născut la 04.11.1948, Berzasca) şi ajutorul de miner IULIAN TIRIBOC (născut la 28.05.1958, Tecuci – Galaţi).

22 OCTOMBRIE 1988 – la I.M.E.S.B.Anina, în incinta „PONOR", la ora 08^{30}, în timpul efectuării unor manevre, un „BELAZ" o accidentează mortal pe MINERVA TISMĂNARU (născută la 09.05.1945, Cacova).

21 DECEMBRIE 1988 – la mina „LUPAC", în abatajul cameră 606 N, la ora 11^{10}, în timpul executării unor lucrări la repararea unor armături şi montarea unui jug, se desprinde roca din tavan şi-l accidentează mortal pe vagonetarul LIVIUS TRUIA (născut la 16.02.1950), din Goruia.

22 IULIE 1989 – la I.M. „COZLA", în abatajul cameră 619 D, la ora 21^{30}, este accidentat grav, la cap, minerul DĂNILĂ PÎRVU (născut la 26.03.1958). PÎRVU moare în spitalul Berzasca, la ora 22^{30}, lăsând în urmă o văduvă şi trei copii minori, orfani.

23 SEPTEMBRIE 1989 – la mina „BAIA NOUĂ", în abatajul cameră 670, la ora 18^{30}, se rup armăturile 2 şi 3, se produce o surpare a sterilului care-l îngroapă pe minerul ION MICŞONIU (născut la 12.09.1940, Podeni – Mehedinţi). În urma accidentului, MICŞONIU (căsătorit, cu 2 copii majori) îşi pierde viaţa.

30 OCTOMBRIE 1989 – în sectorul III Vest al puţului I, în suitorul I-262 A, maistrul miner GHEORGHE CHIŢESCU se sinucide, prin spânzurare.

1989 – dintr-un total de 39 de accidente (27 în subteran şi 2 la suprafaţă), înregistrate la Întreprinderea Minieră Anina, nici unul nu este mortal şi doar 1 cu invaliditate gr. II.

05 IANUARIE 1990 – la puţul V, ora 09^{00}, în timp ce transporta o breşă, de la circular spre rampa puţului, STEFAN BIDO (născut la 24.12.1962, Anina) alunecă pe gheaţă şi cade, lovindu-se la cap. În urma ccidentului, două zile mai târziu, BIDO a decedat.

14 MARTIE 1990 – Guvernul României emite Hotărârea nr.267/689 prin care se stabileşte că: începând cu data de 01.02.1990, „programul de lucru al personalului din unitățile miniere este de 5 zile pe săptămână", personalul din subteran lucrează în schimburi de 6 ore, etc.
19 APRILIE 1990 – la puțul I, pe orizontul X, la galeria I-163 Sud, la ora 16^{30}, are loc un accident colectiv de muncă, în urma unei explozii, datorată atingerii cu tija perforatorului a explozivului dintr-o gaură încărcată. CONSTANTIN MARCEL GODINEL (născ. 31.12.1957, Băileşti – Dolj) îşi pierde viața iar, ANDRONIE DIACONU şi VASILE ADRAGĂI sunt răniți.[154]
29 IUNIE 1990 – pe orizontul IX al sectorului IV Sud, la ora 08^{00}, minerul ŞTEFAN NEACŞU (născ. 12.10.1946, Bîlta), în timpul transportării unei granituri de vagonete pline către puțul 5 K, stând în picioare, în cabina locomotivei, şi-a prins capul între tocul uşii de aeraj şi placa de bord a locomotivei. NEACŞU îşi pierde viața lăsând în urmă o văduvă şi un copil major orfan.
25 IULIE 1990 – la mina „BOZOVICI", la ora 15^{10}, din tavanul abtajului cameră 6001 V s-a desprins o muglă care l-a accidentat mortal pe minerul CHIRILĂ RÎMNICEANU (născut la 05.03.1938, Găgeşti – Vrancea). RÎMNICEANU era căsătorit şi avea un copil major.
04 DECEMBRIE 1990 – după căderea regimului comunist, se sărbătoreşte din nou „Sf. VARVARA" la mina ANINA. Slujba religioasă oficiată de preotul ortodox DAMIAN TUDOR şi gustările au fost organizate la puțul I. în prezența conducerii, a liderilor sindicali, a reprezentanților Primăriei oraşului şi a unui număr mare de angajați. După aceea, în frunte cu fanfara minieră, cei prezenți s-au deplasat la Biserica ortodoxă din ANINA şi au participat la slujbă, în timp ce fanfara cânta în parc.
22 DECEMBRIE 1990 – la I.M. „COZLA", la ora 04^{00}, a fost găsit asfixiat vagonetarul VALENTIN DAVID (născut la 30.12.1967, Rădăuți-Prut), în suitorul 526, la 3 m deasupra galeriei de bază. DAVID era căsătorit, soția acestuia fiind însărcinată.
26 MARTIE 1991 – la I.M. „MEHADIA", la ora 23^{50}, pe galeria I 100, cuplătorul SIMION BLIDARU (născut la 19.02.1941, Valea Bolvaşnița) este accidentat mortal de doi vagonați deraiați. BLIDARU era căsătorit şi avea doi copii.
18 IULIE 1991 – la puțul I, în abatajul 665 din zona suitorului 565, la ora 02^{45}, în urma unei surpări îşi pierde viața vagonetarul IOAN COLER (născ. 01.08.1957, Cotnari - jud. Iaşi).
01 AUGUST 1992 – se sărbătoresc, în oraşul Anina, 200 de ani de minerit. Cu acest prilej, oraşul a fost vizitat şi de liderul minerilor („Luceafărul huilei") MIRON COZMA.

[154] Registrul de evidență a accidentelor de muncă 1989-1997. Arhiva Exploatării Miniere Anina, pag. 14.

1992 - personalul Stației de Salvare, de la puțul II, era compus din: ing. VASILE POPA – şef stație, ing. CONSTANTIN CUCU CĂLUGĂRU – adjunct şef stație, sing. SIMION BERCI – şef grupă, sing. GHEORGHE TARASOF – şef echipă, VIOREL VELICU – şef echipă, PETRU DINU – şef echipă, salvatorii - VASILE BĂLAN, NICOLAE STOICU, sing. ADRIAN BURLUI, PAVEL NOVĂCESCU, NICOLAE RUS, GHEORGHE ILIE. Echipa de la puțul V, era formată din: MIHAI CIUMAN – şef echipă, OLIMPIU MĂLAN – salvator, ION NIȚIȘOR – salvator, ION GÂRJAN – salvator în formare.[155]

12 MAI 1993 – la mina „BAIA NOUĂ", în abatajul 612 din galeria „DELIA", la ora 08^{30}, s-au rupt grinzile de susținere nr. 2 şi 4, provocându-se o surpare în urma căreia au fost accidentați mortal: minerul LAZĂR VELIMIROVICI (născut la 06.01.1965) şi vagonetarul GHEORGHE STRĂLUCIUC (născut la 20.01.1970). VELIMIROVICI era căsătorit şi avea doi copii.

17 IULIE 1993 – la mina „KOLLOWRATH" (puțul IV), la ora 13^{00}, în timp ce făceau revizia puțului orb nr. 5, cablul de extracție se agață într-o moază şi se rupe, accidentându-i mortal, în cădere, pe minerii de puț ION OLARIU (născut la 18.10.1949, Şopotul Vechi) şi GHEORGHE URSU (născut la 03.01.1961, Orbeni – Bacău). Ambii erau căsătoriți, OLARIU având doi copii iar URSU un copil.

29 DECEMBRIE 1993 – la ora 12^{30}, la puțul I, în timp ce curăța pereții silozului stației de înnămolire, ION BEJEREA (născ. 17.08.1971, Poienile de sub Munte, MM) a fost surprins de fandroma care alimenta silozul şi îngropat în cenuşă. Îşi pierde viața, lăsând în urmă o văduvă.

31 DECEMBRIE 1994 – conducerea administrativă a **Sucursalei Miniere „Banat" Anina** este compusă din: ing. ROMULUS NICOLAESCU – director general adjunct, ing. LADISLAU ANTAL – director tehnic, ing. CONSTANTIN COPĂCEAN – director comercial, ec. ANGELA CHERESCU – contabil şef, ing. DAN STROESCU – inginer şef electromecanic, ing. CORNEL BĂDĂU – inginer şef investiții, ing. NICOLAE CĂLĂMARIU – inginer şef aeraj, protecția muncii şi a mediului şi geologul DUMITRU ANESCU – geolog şef. Structura **Sucursalei Miniere „Banat" Anina** este următoare: **Exploatarea Minieră Anina**, cu două sectoare de producție – director ing. VASILE OLTEAN; **Exploatarea Minieră Cozla**, cu două sectoare de producție: Cozla şi Baia Nouă – director delegat ing. GHEORGHE MARIŞESCU; **Exploatarea Minieră Mehadia-Bozovici**, cu trei sectoare de producție: două la Mehadia şi unul la Bozovici – director ing. IOAN MIRICĂ; **Exploatarea Carieră de huilă cu şist Doman şi mina puțul V Anina (E.C.A.)**, care are în componență şi mina de antracit din Lupac – director ing. CONSTANTIN ARHIRE; **Baza de Aprovizionare Anina** şi **Baza de transport şi Atelierele Centrale Anina**. În ceea ce priveşte conducerea **Ligii Sindicatelor Miniere din Banat (L.S.M.B.) Anina**, aceasta era compusă din: sing. ADRIAN

[155] E.M.ANINA, Stația de Salvare = *Nota de informare nr. 3.962/18.05.1992*, Dosar „Dispoziții 1992", arhiva E.M.Anina.

BURLUI – preşedinte, ION MOLDOVAN (E.C.A.) – vicepreşedinte, ing. ELENA COPĂCEAN (TESA) – secretar. Consiliul de Coordonare al **Ligii Sindicatelor Miniere din Banat** este compus din: VASILE BĂLAN (E.M.A.), IOAN PÂRVU (E.M.Doman), IOAN CHIRIȚESCU (E.M.Cozla), FRANCISC CSISZLER (Baia Nouă), IOAN ŞUVEȚI (Bozovici), NECHIFOR STOLOJESCU (E.M.Mehadia) şi NICOLAE ROŞIANU (Sindicatul minier de la Baza de transport auto şi Atelierele Centrale).[156]

24 IANUARIE 1995 – conform adresei nr. 414, emisă de Exploatarea Minieră Anina, inventarul lucrărilor miniere existente la începutul anului 1995, era: galerii = 26.300 m; suitori = 900 m; plane înclinate = 150 m; puțuri = 3.500 m; remize locomotive = 95 m; depozit exploziv = 30 m; case maşini de extracție = 90 m şi galerii apă = 730 m.[157]

21 OCTOMBRIE 1995 – Consiliul Local, Liga Sindicatelor Miniere şi Sindicatul Minier Anina organizează sărbătorirea Jubileului de 130 ani de la înființarea fanfarei minere din Anina.

01 IANUARIE 1996 – Exploatarea Minieră Anina, din cadrul Sucursalei Miniere BANAT Anina, avea un efectiv de 984 de oameni: TESA – 41, maiştri – 36 şi 907 – muncitori.[158]

04 MARTIE 1996 – la E.C.Anina, sectorul „DOMAN", la ora 14^{30}, în timp ce electricianul WILIAM KOMISAR (născut la 11.12.1957, Anina) făcea o mufă la un cablu de 6 kV, în preajma excavatorului EKG nr.20, este electrocutat grav. KOMISAR, căsătorit şi tatăl unui copil minor, în urma arsurilor de gr. IV şi electrocutării a decedat, în aceeaşi zi, la ora 19^{30}, la Spitalul Județean Reşița.[159]

16 OCTOMBRIE 1996 – la mina „MEHADIA", sectorul II, la ora 16^{00}, în abatajul cameră 631, se rupe jugul şi armătura, accidentându-l mortal pe ajutorul de miner CONSTANTIN POSTENIUC (născut la 19.10.1962). POSTENIUC era căsătorit şi avea un copil minor.

26 IANUARIE 1997 – la ora 09^{00}, electricianul de mină SIMION HOLECSEK (născ. 15.07.1949, Anina) face o intervenție la instalația electrică a trubo-compresorului, în celula de 6 kV, aflat sub tensiune, „… fără folosirea echipamentului individual de protecție electroizolant…"[160] şi este electrocutat mortal.[161]

13 MARTIE 1997 – la Exploatarea Minieră "COZLA", la Depozitul central de materii explozive, de la suprafață, în timp ce-şi făcea nevoile fiziologice, muncitorul necalificat JIVA TICARTICI (născut la 23.05.1948) se

---

[156] În „Curierul Văii Jiului" An II, nr. 136 din 02.12.1994, pag. 4-5.

[157] O copie a adresei se găseşte în arhiva CRISTIAN-LIVIU MOSOROCEANU.

[158] *Stat de funcții valabil de la 01 ianuarie 1996*. O copie se găseşte în arhiva Cristian-Liviu Mosoroceanu.

[159] Ing. VINTILESCU STELIAN = *Proces-verbal încheiat la 19.03.1996, cu ocazia cercetării accidentului de muncă suferit de electricianul KOMISAR WILIAM, în data de 04.03.1996, în cariera Doman, sector Cărbune, ECA Anina, Sucursala Minieră Banat Anina, R.A.H.Petroşani*, pag. 1-16.

[160] E.M.ANINA, sector Aeraj = *Extras din procesul-verbal de cercetare a accidentului de muncă mortal suferit de HOLECSEK SIMION la data de 26.01.1997 din cadrul sectorului Transport Electro-Mecanic nr. 1.507/18.03.1997*, Dosar Nr. 6 – *Procese-verbale cercetare accidente, Sector II Vest*, Arhiva E.M.Anina.

[161] Registru de evidența accidentelor de muncă 1997-2001. Arhiva Exploatării Miniere Anina, pag. 1.

dezechilibrează şi cade, lovindu-se cu capul de un bolovan. În urma loviturii, TICARTICI a decedat, lăsând în urmă o văduvă şi 2 copii majori.

14 APRILIE 1997 – Guvernul României emite Ordonanța de Urgență nr. 9, „cu privire la unele măsuri de protecție pentru persoanele ale căror contracte individuale de muncă vor fi desfăcute ca urmare a concedierilor colective prin aplicarea programelor de restructurare, privatizare, lichidare".

19 AUGUST 1997 – Guvernul României emite Ordonanța nr. 22, care reglementează problema plăților compensatorii acordate personalului disponibilizat din minerit. Ordonanța este semnată de: VICTOR CIORBEA – Prim-Ministru, CĂLIN POPESCU-TĂRICEANU – Ministru de Stat, Ministrul Industriei şi Comerțului, DORIN NICOLAE PÂRVU – Ministrul Muncii şi Protecției Sociale şi MIRCEA CIUMARA – Ministru de Stat, Ministrul Finanțelor.

03 SEPTEMBRIE 1997 – directorul Exploatării Miniere Anina, ing. VIRGIL IORGA-CURPĂN emite Dispoziția nr. 397, prin care sunt disponibilizați, la cerere, 204 de angajați. Dintre aceştia, doar două persoane sunt de la T.E.S.A.[162]

24 SEPTEMBRIE 1997 – la Exploatarea Minieră Anina, prin Dispozițiile nr. 403 şi 404, ambele semnate de directorul ing. VIRGIL IORGA-CURPĂN, mai sunt disponibilizați, tot la cerere, încă 164 de angajați.[163]

03 DECEMBRIE 1997 – la ora 11^{00}, în rampa puțului I, la orizontul VIII, în timp ce încerca să deblocheze un vagonet plin, COCOR NĂSTASE MIŞUCĂ (38 ani) este surprins de un alt vagonet şi accidentat mortal. În urma accidentului rămâne o văduvă şi 3 copii orfani.

24 SEPTEMBRIE 1998 – în sectorul III Vest al minei Anina, la ora 10^{30}, după ce a controlat abatajul 672, în rampa puțului 18, orizontul 7/8, în urma unui atac de cord, moare şeful de sector, ing. ION BÂRSĂIAN (născut la 01.02.1958).[164]

25 MARTIE 1999 – Guvernul României emite Hotărârea nr. 199, publicată în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 134/01.04.1999. Conform acestei hotărâri, zona minieră Moldova Nouă – Anina este declarată zonă defavorizată, pentru o perioadă de 10 ani.

21 IULIE 1999 – la mina „COZLA", la ora 08^{30}, are loc un accident colectiv de muncă, în amonte de Depozitul de materiale explozive, în urma căruia îşi pierd viața: şef sector Aeraj CONSTANTIN PETRESCU (născut la 07.06.1960, Buzeasca), şef depozit material exploziv PETRU AVRAMOVICI (născut la 06.08.1957) şi artificierul IOȚA PETROVICI (născut la 05.02.1960, Svinița). Toți trei erau căsătoriți, PETRESCU avea un copil minor iar ceilalți doi aveau câte doi copii: PETROVICI – doi copii minori şi AVRAMOVICI – doi copii majori.

---

[162] O copie a Dispoziției şi a Anexei 1, adică lista nominală a disponibilizaților, se găseşte în Arhiva Cristian-Liviu Mosoroceanu.

[163] Copie în Arhiva Cristian-Liviu Mosoroceanu.

[164] S.M.Banat Anina = *Registru unic de evidență a accidentelor de muncă 1997-2002*, Arhiva SC MINIERA BANAT SA Anina.

02 NOIEMBRIE 1999 – conform Dispoziţiei şefului minei Anina, ing. DĂNUŢ POGAN, nr. 216, se desfiinţează sectoarele II şi III Vest, formându-se un singur sector: Producţie. De asemenea, sectorul Administrativ este desfiinţat.
Luni, 03 IANUARIE 2000 – începând cu această dată, toate actele şi deciziile fostei Sucursale Miniere Banat ANINA se emit sub noua titulatură Societatea Comercială Minieră BANAT S.A. ANINA în urma Hotărârii A.G.A. nr.13/26.11.1999 şi Ordinului Ministrului Industriei şi Comerţului nr.3077/13.12.1999. Astfel, mineritul din Anina iese (din nou) de sub tutela Văii Jiului, din punct de vedere administrativ. Sindicatele din localitate rămân în continuare afiliate Ligii din Valea Jiului.
31 IANUARIE 2000 – la mina LUPAC, în timp ce efectua revizia zilnică a puţului şi tăia gheaţa de pe pereţii puţului, minerul VASILE HABA se dezechilibrează şi cade de pe colivie în puţ, pierzându-şi viaţa.[165]
14 FEBRUARIE 2000 – conform Deciziei directorului general al S.C. Minieră BANAT S.A. Anina, ing NICOLAE CĂLĂMARIU, nr. 23/14.02.2000,[166] este modificată structura organizatorică a societăţii. Astfel, numărul de posturi aprobate este: E.M. Anina = 580 (530 muncitori, 30 personal TESA, 20 maiştri); E.M. Ponor = 260 (225 muncitori, 24 personal TESA, 11 maiştri); E.M. Baia Nouă = 390 (352 muncitori, 25 personal TESA, 13 maiştri). Deci, totalul pe societate = 1.316 (1.155 muncitori, 117 personal TESA, 44 maiştri).
18 SEPTEMBRIE 2000 – la ora 09^{00}, în galeria I 160, orizontul 8/9, sector III Vest, se accidentează mortal vagonetarul NICOLAE ENE (născ. 05.03.1967) – chiar în timpul unui control efectuat de către Inspecţia Muncii, Inspectoratul Teritorial de Muncă Caraş-Severin.[167]
05 FEBRUARIE 2001 – la ora 11^{30}, în rampa de încărcare a Preparaţiei E.M.Anina, are loc un accident colectiv de muncă, în urma căruia, ing. VASILE POPA (născ. 19.04.1961, Vaslui) şi maistrul electro-mecanic EMIL PRAŢA (născ. 25.05.1951, Anina) sunt grav răniţi în urma căderii lor pe terasamentul căii ferate, de la o înălţime de 4 m.[168]
22 SEPTEMBRIE 2001 – urmare programului de închidere a unor mine de pe teritoriul oraşului, turnul puţului de la Puţul V. este tăiat şi trântit la pământ, la ora 10^{10}.
05 OCTOMBRIE 2001 – antreprenorul general S.C.ACOMIN S.A. Cluj – Grupul de şantiere BIHOR şi subantreprenorul S.C. Sfânta Varvara SindCom S.R.L. Anina, au terminat închiderea puţului DAVID. Puţul DAVID era la o altitudine de +622,450 m şi avea o adâncime de 222 m (cota subteran = +400,450 m).
21 NOIEMBRIE 2001 – este rândul turnului puţului „UTERISCH" să fie tăiat.

---

[165] S.C. MINIERĂ BANAT Anina = *Nota informativă nr. 907/08.02.2000*, Dosar „Dispoziţii S.C.M.B.-S.A. Anina" – arhiva E.M.Anina.
[166] E.M. Anina, Dosar „Dispoziţii S.C.M.B.-S.A. Anina" – arhiva E.M.Anina.
[167] I.M., I.T.M. Caraş-Severin = *Proces verbal de control nr. 314/22.09.2000*, Dosar „Dispoziţii S.C.M.B. S.A. Anina", arhiva E.M.Anina.
[168] V.N. = *Accident de muncă la Mina Anina*, articol din cotidianul „Timpul" nr. 29 din 06.02.2001.

NOIEMBRIE 2004 – s-a terminat rambleierea puțului „KOLLOWRATH" (IV).
FEBRUARIE 2005 – subunitățile S.C. MINIERA BANAT S.A. Anina întocmesc „Programul de restructurare 2005-2010", care cuprinde şi fişele tehnice ai anului 2004. Astfel, putem extrage următoarele date: ***Exploatarea minieră Anina –*** producția brută realizată = 114.183 tone, producția netă realizată = 97.895 tone, număr personal = 613; ***Exploatarea minieră Ponor*** – producția brută realizată = 360.700 tone, producția netă realizată = 268.251 tone, număr personal = 228; ***Exploatarea minieră Baia Nouă*** – producția brută realizată = 57.950 tone, producția netă realizată = 56.000 tone, număr personal = 255.[169]
20 MAI 2005 – la mina Anina (puțul I.), în timpul extracției de cărbune de la orizontul 8/9, efectuat cu maşina de extracție de la puțul orb nr. 14, are loc un accident de muncă în urma căruia maistrul minier GHEORGHE DELIBAŞA şi-a pierdut viața.[170]
2005 - personalul Stației de Salvare, de la puțul II, era compus din: ing. PETRE CIMPOIER – şef stație, ION DUNĂRINȚU – adjunct şef stație, ing. DĂNUȚ POGAN – organ control, ing. CRISTIAN PRISECARU – organ control, şi salvatorii: MIHAI IANOŞ VEREŞ, ION REMETEA, ION SMÂNTÂNICĂ, ILIE ASAFTEI, ŞTEFAN IFRIM, COSTEL OPRIŞAN, MIHAI MARGHIOALEI, ŞTEFAN NECHITA, AVRAM MUNTEANU, DOREL TIRON, MIRCEA SURUGIU, CRISTIAN ANTAL, ALIN ASAFTEI şi IONEL PURDELEA.[171]

CATASTROFA MINIERĂ DIN 14.01.2006

Societatea Comercială **MINIERA BANAT S.A. Anina** a fost constituită în urma Hotărârii AGA a CNH Petroşani nr. 13/26.11.1999, unic acționar fiind Ministerul Industriei şi Comerțului, cu un număr total de 443.526 de acțiuni (valoarea nominală a unei acțiuni fiind de 10 RON).[172] Activitatea acesteia, la începutul anului 2006, se desfăşura în cadrul a 3 exploatări miniere: ***1. Exploatarea minieră Anina*** – producătoare de huilă energetică sortată, cu o capacitate de 120.000 tone/an (!). Activitatea unității este subvenționată de stat. Condițiile geo-miniere nu permit utilizarea unor tehnologii avansate sau mecanizate, metodele de exploatare folosite fiind cele clasice, echipamentele şi utilajele din uz sunt învechite, din punct de vedere moral.

[169] Arhiva Cristian-Liviu Mosoroceanu.
[170] Dosarul „130 Accidente" din Arhiva S.C. Miniera BANAT S.A., Exploatarea Minieră, biroul T.P.G.T.
[171] E.M.Anina, Stația de Salvare = *Registrul nr. 1, Tabel cu personalul stației*. Arhiva E.M.Anina.
[172] Conform statisticii Ministerului Economiei şi Comerțului – Oficiul Participațiilor Statului şi Privatizării în Industrie, 31.12.2004.

2. Exploatarea Minieră Baia Nouă – producătoare de huilă sortată, cu o capacitate de 60.000 tone/an, realizată în două mine: ***Mina Baia Nouă (jud. Mehedinți)*** şi ***Mina Cozla***. Mina Cozla, datorită epuizării rezervelor de cărbune şi cheltuielilor mari de exploatare, şi-a încetat activitatea începând cu data de 01.04.2004. Producția extrasă şi prelucrată la Mina Baia Nouă se transportă auto până în portul Orşova, de aici fiind încărcată în vagoane CFR şi livrată beneficiarului SE Electrocentrale SA Deva. Activitatea de producție a acestei unități este subvenționată de stat.

3. Exploatarea Minieră Ponor – este producătoare de cărbune energetic din cariera Doman, la o capacitate de 370.000 tone/an, şi argilă refractară, exploatată din subteran, la o capacitate de 10.000 tone/an. Cărbunele energetic, extras din cariera Doman, este prelucrat în cadrul carierei şi transportată auto la rampa Mociur (din Reşița), de unde este livrată în vagoane CFR către beneficiari. Argila refractară se prelucrează în limitele de concentrație şi granulație solicitate de beneficiar, producția depinzând de cererea de pe piață. Prin structura sa, această unitate are posibilitatea efectuării de prestări servicii către celelalte unități ale societății, chiar către terți, şi nu este subvenționată de la bugetul statului.

Zăcământul de huilă din Anina este încadrat în clasa a III-a de dificultate geologică, extragerea minereului făcându-se de la o adâncime de peste 1.100 metri, de la suprafață.

Acest zăcământ este exploatat de **S.C. MINIERA BANAT S.A. Anina**, printr-una din subordonatele societății – ***Exploatarea Minieră Anina***.

Mina Anina este clasificată ca **mină de categoria a II-a**, după emanațiile de metan şi de categoria a I-a, după degajările de bioxid de carbon – conform avizului acordat de INSEMEX Petroşani, aviz INSEMEX DC-C-05.103 din 07.12.2005. Din punct de vedere al tendinței de autoaprindere, zăcământul de huilă de la Anina se încadrează în categoria a II-a iar, în zona nordică (zona în care sectoarele II Vest şi III Vest exploatau cărbunele) huila se încadrează în categoria II b, cu ***„tendință pronunțată de autoaprindere”***.[173]

La Exploatarea Minieră Anina, cele mai importante straturi exploatate în ultimii ani sunt str. 7 şi 8, cu o grosime medie de 2,0-2,5 m. Dificultățile exploatării zăcământului, gestionarea necorespunzătoare a fondurilor,[174] firmele „căpuşă” şi nepăsarea unor lideri de sindicat au dus la degradarea condițiilor de muncă ale minerilor, ciuntirea drepturilor acestora şi, nu în ultimul rând, la distrugerea iremediabilă a viitorului mineritului în bazinul carbonifer Anina. În asemenea condiții, nu era decât o chestiune de timp până când cineva va plăti pentru toate acestea. Din nefericire, ca în majoritatea cazurilor, au plătit oameni nevinovați şi încă scump – cu VIAȚA!

Astfel, în ziua de 14.01.2006, la puțul I., în sectorul III Vest al minei, a avut loc o puternică explozie. Catastrofa s-a petrecut la ora 05^{30}, la

[173] COMISIA DE CERCETARE A MMSSF Bucureşti = *Proces verbal de cercetare din 05.04.2006*, pag. 9.
[174] CORPUL DE CONTROL AL MEC Bucureşti.

abatajul 686 de pe orizontul VIII, cu puțin timp înainte de terminarea schimbului IV, al zilei de 13 ianuarie.

Plasarea muncitorilor la acest abataj se făcea în mod „aleatoriu”,[175] neexistând o brigadă organizată. În data de 13 ianuarie 2006, inginerul conducător formație de lucru, ing. EPURE IOAN, a repartizat la acest abataj 6 muncitori: SCHNEIDER VIRGIL – miner, MARIŞESCU GHEORGHE – miner, IZVERNARIU MATEI – muncitor necalificat, VÎNĂU DANIEL – vagonetar, STRACHINĂ MARCEL ŞTEFAN – ajutor miner şi BĂLAN DANIEL CRISTIAN – ajutor miner.

În aceeaşi dată şi acelaşi schimb, la galeria transversală 186 N de pe acelaşi orizont şi nu departe de abatajul 686, au fost repartizați muncitorii: MINCĂ MARIAN – miner, DRĂCEA RELU – vagonetar şi MARC IOAN VASILE – vagonetar.

La nivelul orizontului VIII al sectorului III Vest, activitatea de transport era asigurată de mecanicul de locomotivă WALDKOHR IOAN VICENȚIU şi însoțitorul GOGA OCTAVIAN NICOLAE SORIN.

În jurul orei 05^{30}, s-a produs o explozie, în urma căreia au decedat 7 persoane şi alte 7 au fost accidentate cu incapacitate temporară de muncă.

Imediat după producerea exploziei şi evacuarea personalului din subteran, s-a interzis intrarea în subteran din cauza concentrației de gaze şi a fumului toxic emanat.

După alarmarea conducerii unității, a factorilor de decizie, la fața locului s-a deplasat echipa de salvatori ai Exploatării Miniere Anina. Salvatorii, ajunşi pe galeria direcțională 134 N, au găsit 5 persoane decedate şi 5 accidentați. Aceştia din urmă au fost scoşi la suprafață şi transportați la spital. Măsurătorile efectuate pe această galerie, de către salvatori, au indicat „următoarele concentrații de gaze: CH_4 – 0,3%; CO – 0%. În suitorul 586, deasupra oriz. 8, concentrația de CH_4 a urcat până la valoarea de 10%, la cca. 8 m de baza suitorului.”[176] Datorită pericolului, „şeful formației de salvatori a dispus retragerea salvatorilor pa acelaşi traseu pe care au intrat”.[177]

După evacuarea întregului personal din subteran şi în urma verificărilor efectuate, s-a constatat lipsa a două persoane: MATEI IZVERNARIU şi GHEORGHE MARIŞESCU. Ambele persoane au fost declarate dipărute.

A fost constituit, de urgență, Comandamentul de lichidare a avariei, format din: ing. TEODOR BALA – director E.M.Anina, ing. GABRIEL BONDOC – şef sector Aeraj, ing. ŞTEFAN TOMIȚĂ – ing. şef electro-mecanic şi ing. ION SUTU – şef sector II Vest.

---

[175] COMISIA DE CERCETARE A MMSSF Bucureşti = *Proces verbal de cercetare din 05.04.2006*, pag. 11.

[176] *PROGRAM DE LUCRU 183/14.01.2006*, întocmit de Conducătorul Comandamentului de Lichidare a Avariei, ing. TEODOR BALA. Arhiva Exploatării Miniere Anina.

[177] *Ibidem.*

De asemenea, s-a format o nouă echipă de salvatori, din care au făcut parte: ing. PETRE CIMPOER – E.M. Anina, ing. ALEXANDRU CÂMPEANU – Inspecția Muncii Bucureşti, ing. SORIN HOLLINGER – C.N.H. Petroşani, ing. ION DĂBULEANU – S.C.S.M. Petroşani, MIKLOŞ DOMOKOŞ – S.C.S.M. Petroşani, ing. ADRIAN TRUȚĂ – INSEMEX Petroşani şi tehnicianul EMERICH CHIUZAN – INSEMEX Petroşani.

Această echipă a coborât în subteran, sub protecția aparatelor izolante, şi s-a deplasat la locul exploziei având misiunea să-i găsească pe cei doi dispăruți, sperându-se că vor fi găsiți în viață. Apropiindu-se de locul exploziei, controlând permanent atmosfera, salvatorii au găsit:[178]

- în galeria 143 S, uşile de aeraj nr. 2 şi 3 smulse din tocuri, depuneri de praf de cărbune şi steril;
- la intrarea în traversa 143 B, haine, măşti de autosalvare şi genți cu alimente;
- vagonete răsturnate, bandaje căzute din tavan, conducte de aer şi apă căzute pe vatra lucrării;
- la intersecția cu transversala 143 S, pe str. 6, au găsit corpul neînsuflețit al lui MARC IOAN VASILE;
- la 50 m de la intersecție, au fost găsite trupurile neînsuflețite ale lui DANIEL CRISTIAN BĂLAN şi VIRGIL SCHNEIDER;
- la 4 m de aceştia, a fost găsit trupul vagonetarului DANIEL VÂNĂU;
- următorul trup, cel al artificierului DĂNUȚ PUŞCĂU, a fost găsit la intersecția dintre 143 S şi 186. „Lângă acesta se afla o geantă pentru material exploziv în care se găseau 6 pungi pline fiecare cu câte 2,4 kg exploziv, precum şi o altă pungă cu 9 patroane”.[179] La 1,5 m în fața trupului inert, salvatorii au găsit capse şi o geantă. De asemenea, la intrarea îngaleria de legătură, s-a găsit cablul de împuşcare, coborând din suitor şi apoi acoperit de cărbune. După ce s-a înlăturat cărbunele de pe cablu, s-a constatat că acesta prezenta urme de topire a învelişului izolant şi au găsit rola de cablu, explozorul şi capse legate de rolă.
- în rostogolul suitorului a fost găsită cea de-a şasea victimă;
- la 7 m depărtare, agățată de poditura despărțitoare, a fost găsită şi cea de-a şaptea victimă.

În suitor, salvatorii au următoarele concentrații de gaze: CH_4 = 35%, CO = 0,05% şi CO_2 = 0,2%.[180]

Conform „Programului de lucru pentru evacuarea accidentaților mortal în urma evenimentului produs în data de 13.01.2006, schimbul IV”[181] s-au constituit mai multe echipe de salvatori, fiecare cu sarcini precise şi dotată cu echipamentul adecvat, care şi-au amplasat baza în subteran. Din aceste echipe au

[178] *Raportul echipei de salvare* = Registru avarii, Sector Aeraj-Protecția Muncii, E.M. Anina, pag. 22-23. Arhiva Exploatării Miniere Anina.
[179] *Ibidem*, pag. 22.
[180] *Ibidem*, pag. 23.
[181] Registru Avarii = E.M.Anina, Sector Aeraj-Protecția Muncii, pag. 24. Arhiva E.M.Anina.

făcut parte salvatori de Staţia de Salvare a E.M.Anina şi de la „SALVAMIN” Petroşani.

Salvatorii au coborât în mină, în jurul orei 21^{00}, şi prima dată au fost coborâte şi transportate, la puţul principal, cele două trupuri neînsufleţite din suitor şi apoi celelalte cinci din galerie.

Corpurile celor 7 mineri decedaţi au fost duse, imediat, la Spitalul Judeţean din Reşiţa pentru efectuarea autopsiei. Conform certificatelor medicale constatatoare ale morţii, emise de Spitalul Judeţean Reşiţa,[182] Seviciul Medico-Legal, toate cele 7 victime, cu excepţia uneia, au avut drept cauză a decesului, „insuficienţa cardio-respiratorie acută” datorată intoxicaţiei acute cu monoxid de carbon. Singura victimă a cărei deces a fost cauzat şi de traumatism toracic acut, amplificat de arsuri termice pe 90% din suprafaţa corporală, a fost minerul GHEORGHE MĂRIŞESCU.

Răniţii MARIAN MINCĂ şi RELU DRĂCEA au suferit arsuri grave, de gradele 1,2 şi 3, pe mai mult din jumătate din suprafaţa corpului, internaţi la Spitalul Judeţean din Reşiţa, au fost transferaţi de urgenţă la „CASA AUSTRIA” din Timişoara. Spitalul Judeţean Timişoara a cheltuit pentru cei doi mineri răniţi în catastrofă şi internaţi la Casa „AUSTRIA”, 3 miliarde de lei vechi. Suma este mai mare decât totalul cheltuielilor pentru toţi pacienţii spitalului pe luna ianuarie 2006 şi, deşi Ministerul Sănătăţii a promis decontarea acestor cheltuieli, aceşti bani nu au fost achitaţi nici până la sfârşitul lunii martie 2006.[183]

MARCEL STRACHINĂ (34 de ani), intoxicat cu monoxid de carbon şi cu arsuri superficiale, a fost internat tot la Spitalul Judeţean din Reşiţa. Alţi doi răniţi, VASILE VELA şi NICOLAE CRĂCIUNA, au suferit politraumatisme şi policontuzii uşoare dar, au refuzat internarea.

TABEL NOMINAL CU ACCIDENTAŢII MORTAL

Nr. crt.	NUMELE ŞI PRENUMELE	Data, locul naşterii	Starea civilă	Număr copii	Profesia	Observaţii
1.	PUŞCĂU DĂNUŢ	23.03.1966 Bratca, BH	Căsătorit	2	Miner Artificier	Câştigător la loto 5/40!
2.	VÎNĂU DANIEL	21.09.1975 Oravița, CS	Căsătorit	2	Miner Vagonetar	
3.	SCHNEIDER VIRGIL	09.06.1962 Bucureşti	Căsătorit	7	Miner	
4.	IZVERNARIU MATEI	18.02.1953 Ştinăpari, CS	Căsătorit	-	Muncitor necalificat	
5.	MARC IOAN VASILE	19.10.1978 Anina	Căsătorit	-	Vagonetar	
6.	MARIŞESCU	28.11.1960	Căsătorit	1	Miner	

[182] Conform Certificatelor Medicale Constatoare ale Morţii nr. 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, emise la data de 15.01.2006 de către Spitalul Judeţean Reşiţa, Serviciul de Medicină Lagală Caraş-Severin.
[183] NINA CURIŢA = *Datorii*, ştire publicată în cotidianul „TIMPUL” nr.4658 (072) din 27.03.2006, pag. 3.

	GHEORGHE	Anina				
7.	BĂLAN DANIEL CRISTIAN	15.05.1976 Ciacova, TM	Căsătorit	1	Electromecanic de mină	

TABEL NOMINAL CU RĂNIŢII

Nr. crt.	NUMELE ŞI PRENUMELE	Data, locul naşterii	Starea civilă	Număr Copii	Profesia	Observaţii
1.	DRĂCEA RELU	13.04.1970 Turda, CJ	Căsătorit	2	Vagonetar	
2.	MINCĂ MARIAN	27.03.1964 Rotunda, OT	Căsătorit	4	Miner	
3.	STRACHINĂ MARCEL ŞTEFAN	17.12.1971 Anina	Căsătorit	2	Miner Ajutor miner	
4.	VELA VASILE	01.01.1963 Anina	Căsătorit	-	Ajutor miner	
5.	CRĂCIUNA NICOLAE	10.07.1980 Brezoi, VL	Căsătorit	-	Ajutor miner	
6.	GOGA NICOLAE OCTAVIAN SORIN	10.07.1980 Oravița	Necăsătorit	-	Muncitor necalificat	
7.	WALDKOHR IOAN VICENȚIU	04.09.1984 Reşița	Necăsătorit	-	Muncitor necalificat	

Nu a trecut mult timp şi sute de oameni s-au adunat la puțul I. Toți sperau ca zvonurile privitoare la victime să fie infirmate. Ortaci din toate schimburile, familiile minerilor, prieteni şi rude, oficialități - toți cu durerea întipărită pe fețele lor, au umplut ambele incinte ale minei.

Printre primii ajunşi la mină, după tragedie, a fost primarul oraşului, GHEORGHE NEICU, profund marcat de catastrofă, catalogată ca fiind "cel mai grav din ultimii 20 de ani" (accident – n.a.)[184].

Pe măsură ce numărul oamenilor adunați în cele două curți ale puțului I. creştea, au apărut şi acuzațiile aduse de aceştia conducătorilor S.C. Miniera BANAT S.A. şi liderilor de sindicat, IOAN PÂRVU (lider sindical la E.C.Anina) şi ADRIAN BURLUI (pensionat în noiembrie 2005 şi fost preşedinte al Ligii Sindicatelor Miniere din Banat),[185] ambii fiind şi consilieri ai Consiliului Local Anina.

Apoi, au început să apară şi oficialitățile județene: subprefectul ALBERT SEREŞ, preşedintele Consiliului Județean Caraş-Severin, dr.ing. SORIN FRUNZĂVERDE, senatorul IOAN TALPEŞ, MARIUS IRIZA, primari şi politicieni din județul nostru.

În jur de ora 10^{30}, ministrul Economiei şi Comerțului CODRUȚ IOAN SEREŞ a ajuns la puțul I. După ce a ascultat explicațiile conducerii minei şi acuzele grave ale minerilor, ministrul a declanşat o anchetă administrativă a

[184] ADRIAN BASARABA, VALERIU LINGURAR, NICOLAE MUNTEANU, GEORGIANA RADAC = *Strategia de dezvoltare locală a oraşului Anina 2007*, volum coordonat de ADRIAN MARICIUC, ARTPRESS 2007, pag. 16.

[185] LAURA M. FORȚIU, LUCIA HONIGES, GHEORGHE ILAŞ = *Firmele liderilor de sindicat căpuşează Mina Anina*, articol din cotidianul „ROMÂNIA LIBERĂ" nr. 4822 din 17.01.2006, pag. 9.

M.E.C., în paralel cu cea declanşată de procuratură. De asemenea, acesta a anunțat că rudele celor decedați vor primi ajutoarele financiare cuprinse în contractul colectiv de muncă, precum şi un ajutor de cel puțin un salariu mediu brut lunar pe unitate.[186]

La ora 18[47], la puțul I. au ajuns şi preşedintele României, TRAIAN BĂSESCU (care a venit direct de la un botez), însoțit de primul-ministru CĂLIN POPESCU-TĂRICEANU (care-şi serba ziua naşterii). După ce a stat de vorbă cu conducerea minei şi cu membrii comisiei de cercetare a accidentului de muncă, şeful statului a ascultat şi părerea unor mineri din Anina. Apoi, în cadrul unei discuții cu preşedintele Consiliului Județean, SORIN FRUNZĂVERDE, preşedintele României a făcut următoarea recomandare: „... mina să fie închisă, oamenii să fie disponibilizați şi vom vedea ce facem cu Anina".[187]

Firesc, în urma acestei catastrofe, au urmat o serie de anchete pentru a se stabili condițiile exacte în care a avut loc această explozie şi a se găsi eventualii vinovați.

În ziua de 16 ianuarie 2006, a sosit la Anina, o echipă din cadrul Corpului de control al M.E.C. pentru „descoperirea modului în care au fost cheltuiți banii exploatării miniere şi cauzele producerii tragediei".[188]

Corpul de control al Ministerului Economiei şi Comerțului a efectuat, în perioada 16 – 19 ianuarie 2006, la S.C. „Miniera Banat" S.A. Anina, o anchetă economico-financiară privind modul în care s-a respectat legislația în vigoare la această unitate subordonată acestui minister.

„În urma verificărilor efectuate au rezultat următoarele concluzii:

1. Activitatea economică a S.C. „Miniera Banat" S.A. Anina, analizată în perioada 2003 – 2005, relevă grave deficiențe manageriale ale conducerii executive a societății, cu repercusiuni negative asupra eficienței economice şi în gestionarea banilor publici.

2. Unele servicii facturate de beneficiari sunt inexistente în practică, aşa cum este cazul pregătirii şi servirii mesei calde de către S.C. „HAMMER MIN" SRL Anina, minerii primind în realitate hrană rece.

3. Funcționarea asocierii în participațiune, între S.C. „HAMMER MIN" SRL Anina şi S.C. „Miniera Banat" S.A. Anina, s-a făcut cu încălcarea prevederilor legale.[189] Cele peste 30.000 tone huilă exploatate în perioada 2003 – 2005 se puteau realiza de către S.C. „Miniera Banat" S.A. Anina cu forțe proprii, putând aduce numai în anul 2004 un profit de peste 20 mld. ROL.

---

[186] NINA CURIȚA = *Ajutoare pentru familii*, articol din cotidianul independent „TIMPUL" nr. 4598 (012) din 16.01.2006, pag. 3.

[187] NINA CURIȚA = *Preşedintele şi premierul, alături de familiile îndoliate*, articol din cotidianul independent „TIMPUL" nr. 4598 (012) din 16.01.2006, pag. 1.

[188] NINA CURIȚA = *Şapte pentru monument*, articol din cotidianul independent „TIMPUL" nr. 4599 (013) din 17.01.2006, pag. 1.

[189] Participarea la beneficii, în urma acestei participațiuni, era de: 99% - S.C. HAMMERMIN SRL Anina şi 1% - S.C. Miniera BANAT SA, conform articolului *„Firmele liderilor de sindicat căpuşează Mina Anina"* scris de LAURA M. FORȚIU, LUCIA HONIGES şi GHEORGHE ILAŞ; articol publicat în cotidianul „ROMÂNIA LIBERĂ" nr.4822 din 17.01.2006, pag. 9.

4. Programul de restructurare al societății, actualizat în luna februarie 2005 şi aprobat de C.A., nu este realist. În consecință, programele de investiții au determinat lucrări şi achiziționarea de echipament inutil, în perspectiva închiderii iminente a minei de la Anina.

Raportul Corpului de Control al Ministerului Economiei şi Comerțului, împreună cu documentația aferentă, a fost trimis Autorității de Control a Guvernului. De asemenea, a fost trimisă la Inspectoratul General al Poliției Române documentația necesară pentru o eventuală declanşare a cercetării penale."[190]

Inevitabil, a fost necesară o expertiză tehnică care să stabilească împrejurările în care a avut loc catastrofa. Astfel, aşa cum reiese din raportul de expertiză tehnică întocmit de INSEMEX Petroşani, s-a stabilit că explozia a avut loc urmare „împuşcării frontului fără verificarea prealabilă a concentrațiilor de metan din zonă"[191], în timpul în care majoritatea muncitorilor din subteran serveau masa. Se arată că, în zona exploziei a fost o acumulare de metan, care s-a aprins prin „scânteia electrică produsă prin scurtcircuitarea cablului, în momentul acționării explozorului"[192] de către artificier. „Evenimentul a fost produs prin manifestarea unui fenomen complex cu caracter exploziv, generat de un amestec aer-metan".[193] În acelaşi raport s-a concluzionat faptul că acumularea de metan, de la punctul de lucru în cauză, „s-a produs datorită deficiențelor în realizarea şi funcționarea instalației de aeraj parțial aferentă abatajului 686 şi a fost alimentată de metanul rezultat în urma prăbuşirii, în schimbul III al zilei de 13.01.2006, a abtajului 686 – aripa nordică". În ceea ce priveşte sursa de aprindere, comisia INSEMEX a concluzionat că „a constituit-o scânteia electrică produsă între conductorii cablului de împuşcare, în porțiunea cu defect de izolație din suitorul 586, la acționarea explozorului în vederea declanşării împuşcării frontului abatajului 686 – aripa sudică."[194]

În zilele care au urmat catastrofei, oraşul nostru a fost împânzit de carele tuturor televiziunilor naționale şi regionale, catastrofa fiind intens mediatizată.

În data de 17.01.2006, durerea care a plutit peste Anina nu poate fi descrisă în cuvinte. La Casa de Cultură, 6 sicrie tăcute aşteaptă plecarea pe „ultimul drum". Al şaptelea sicriu, cel al lui DANIEL CRISTIAN BĂLAN, îşi lua „rămas bun" de la cei dragi, acasă. În urma refuzului tatălui, de al înmormânta alături de ortaci, acesta avea parte de slujbă de înmormântare separată şi a fost înhumat la cimitirul din Celnic. Celelalte şase victime ale

[190] Site-ul Guvernului României , Ministerul Economiei şi Comerțului – 13.02.2006.
[191] COMISIA DE CERCETARE A MMSSF Bucureşti = *Proces verbal de cercetare din 05.04.2006* , pag. 19 .
[192] COMISIA DE CERCETARE A MMSSF Bucureşti = *Proces verbal de cercetare din 05.04.2006* , pag. 24 .
[193] Institutul Național pentru Securitate Minieră şi Protecție Antiexplozivă INSEMEX PETROŞANI = *Raport de expertiză tehnică privind evenimentul produs la EM Anina, în abatajul 686, Sect. III Vest, în data de 14.01.2006, jurul orei 05[30]*, Petroşani 2006, pag. 27.
[194] INSEMEX Petroşani = *raportul citat, punctul 6.4*, pag. 27.

catastrofei au fost înmormântate la cimitirul din Sigismund, la monumentul victimelor catastrofei miniere din 1920.

În jurul Casei de Cultură din Anina s-au adunat mii de oameni să-şi ia rămas bun de la cei dispăruţi şi să-i conducă spre locul de veci. „Rudele, colegii de muncă, locuitorii Aninei blestemau mina, cărbunele şi clipa tragediei." La căpătâiul celor dispăruţi, plângeau familiile îndurerate.[195]

„Ceremonia de înmormântare, săvârşită de un sobor de preoţi, în frunte cu vicarul Episcopiei Caransebeşului, Constantin Bertea, a început la ora 14^{00}".[196]

Cortegiul funerar, în frunte cu două fanfare din Valea Jiului, s-a întins pe kilometrii întregi.

În data de 20 ianuarie 2006 aproape 400 de angajaţi ai SC Miniera BANAT Anina SA părăsesc societatea şi ies în ordonanţă. Fiecare primeşte compensaţii de 200 milioane ROL. Printre aceştia ar fi trebuit să se numere şi câţiva din cei care s-au înălţat la cer, în data de 14 ianuarie a.c.

Câteva zile doar … !

În urma acestui val de disponibilizări, era prevăzut ca societatea minieră să rămână cu cca. 600 de angajaţi.[197] Programul de restructurare a fost însă zădărnicit de tragedie, angajaţii rămaşi au refuzat să mai intre în mină, riscul fiind prea mare.

În urma acestei catastrofe miniere şi conform programului de restructurare al SC MINIERA BANAT SA Anina, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 615/2004, s-a hotărât trecerea minei Anina în conservare, „în vederea închiderii de urgenţă".[198]

Altă măsură luată de către ministrul Economiei şi Comerţului, IOAN CODRUŢ SEREŞ, a fost semnarea Ordinului prin care este demis directorul general de la SC Miniera Banat Anina SA, ing. NICOLAE CĂLĂMARIU. De asemenea, acest Ordin al ministrului prevedea şi schimbarea componenţei Consiliului de Administraţie şi a Asociaţiei Generale a Acţionarilor.[199]

Pentru finanţarea programelor aferente închiderii SC Miniera Banat SA Anina, bugetul MEC a fost suplimentat prin Hotărâre a Guvernului României, cu suma de 11.162, 8 mii RON, destinată programului de securizare a minei Anina (4.079,2 mii RON) şi pentru asigurarea plăţilor compensatorii către personalul disponibilizat (7.083,6 mii RON).

---

[195] NINA CURIŢA = *Strigătul mut al durerii*, articol din cotidianul independent „TIMPUL" nr. 4600 (014) din 18.01.2003, pag. 1.
[196] NINA CURIŢA = *Ortacii imploră adevărul*, articol din cotidianul independent „TIMPUL" nr. 4600 (014) din 18.01.2006, pag. 3.
[197] NINA CURIŢA = *Minerii renunţă la pâinea lor*, articol din cotidianul independent „TIMPUL" nr.4602 (016) din 20.01.2006, pag. 3.
[198] Nota de fundamentare – H.G. nr. 274/02.03.2006, privind suplimentarea bugetului Ministerului Economiei şi Comerţului din Fondul de rezervă bugetară la dispoziţia Guvernului, prevăzut în bugetul de stat pe anul 2006. Publicată în Monitorul Oficial nr. 203/06.03.2006.
[199] Site-ul Guvernului României, Ministerul Economiei şi Comerţului – 17.02.2006 .

Totodată, în urma hotărârii de închidere înainte de termen a SC Miniera Banat SA Anina, se menține în exploatare numai mina Baia Nouă. În consecință, s-a decis, prin Hotărâre a Guvernului României, reducerea subvenției pentru huila produsă de SC Miniera Banat SA Anina în anul 2006. Cantitatea de cărbune pentru care se acordă această subvenție va asigura producerea a 140.000 de Gcal, față de 322.000 de Gcal, cantitate subvenționată inițial. Suma care urmează a fi acordată sub formă de subvenție este de 6.095,6 mii RON, față de cea inițială de 11.389 mii RON – stabilită prin HG nr.49/2006.[200] Această subvenție fiind destinată „numai pentru cantitatea de huilă realizată la Exploatarea Minieră Baia Nouă".

La începutul anului 2007, S.C. Minieră BANAT Anina S.A., după disponibilizări, mai avea un singur angajat: directorul general, ing. ŞTEFAN LISSI. Acesta, în data de 08.01.2007, a depus la Ministerul Economiei şi Comerțului, spre aprobare, planul de funcționare al unității miniere. Societatea doreşte să reia activitatea „în unele locuri", una din exploatările vizate fiind cariera de la Doman.[201]

În ceea ce-i priveşte pe o parte a victimelor care au supraviețuit accidentului, văduvele şi urmaşii celor decedați, aceştia mai încearcă, şi în prezent (2010), să obțină, în dosarul civil nr. 1326.1/30/2007 – acțiune în răspundere delictuală, pe rol la Tribunalul Caraş-Severin, despăgubiri morale şi materiale. Cei 8 reclamanți se judecă cu: Ministerul Muncii, Solidarității Sociale şi Familiei, Inspectoratul Teritorial de Muncă Timiş, SC MINIERA BANAT SA Anina – prin SC IT Management Advisors SRL, Ministerul Economiei şi Comerțului – prin DGFP Caraş-Severin, Inspecția Muncii Bucureşti şi SC IT Management Advisors SRL.

14 MARTIE 2006 – pe gura puțului I., puțul principal din Anina, au ieşit ultimii 64 de vagoneți cu huilă.

07 AUGUST 2006 – în jurul orei 16^{00}, la mina Baia Nouă, doi mineri au fost prinşi în surparea unui perete al puțului, în timp ce efectuau lucrări de întrținere şi reparații. Alarmată, echipa de intervenție a încercat să ajungă la locul accidentului, însă n-au reuşit. În ajutorul lor a sosit o echipă de 11 salvatori din Valea Jiului însă, operațiunile de salvare sunt îngreunate datorită instabilității terenului. Ploile abundente, căzute în cursul nopții, au dus la întreruperea căutărilor, începute marți dimineața, luându-se decizia ca acestea să fie continuate a doua zi. Din păcate, datorită inundațiilor galeriei principale şi a posibilității producerii unor noi surpări, de-abia după trei săptămâni de săpături, în ziua de 31 august, au fost recuperate trupurile neînsuflețite ale celor doi mineri. Decedații LIVIU TOMOIOAGĂ (29 ani) şi ZDRAVKO IANCULOVICI (42 ani) au fost găsiți chiar în colivie.

---

[200] Site-ul Guvernului României, Ministerul Economiei şi Comerțului – 03.03.2006.

[201] NINA CURIȚA = *La „Miniera", un angajat*, articol din cotidianul independent „TIMPUL" nr. 4898 (006) din 09.01.2007, pag. 1-3.

Urmare acestui accident, 180 din cei 200 de angajați au optat pentru disponibilizare şi primirea de plăți compensatorii iar Ministerul Economiei şi Comerțului a decis să închidă mina Baia Nouă. Comunicatul MEC menționează că "mina Baia Nouă va intra într-un program de securizare şi închidere".

04 DECEMBRIE 2006 – se sărbătoreşte, într-un cadru restrâns şi fără fast, pentru ultima oară în istoria oraşului Anina, Sf. Varavara – ocrotitoarea minerilor.

06 DECEMBRIE 2006 – de Sf. NICOLAE, a ieşit din mină ultimul om care a atins orizontul VIII, de la puțul I. Principal.

29 DECEMBRIE 2006 – la ora 18^{00}, la puțul II GUSTAV, a fost închis digul de la orizontul V (cota – 68.50 m). Echipa a fost condusă de directorul E.M.Anina, ing. ALOIS POSPIŞIL.

Ora 22^{00} – la schimbul III, s-a început închiderea digului de la orizontul VI – ultima legătură a puțului I. cu puțul II.

30 DECEMBRIE 2006 – la ora 04^{30}, s-a încheiat închiderea digului de la orizontul VI, de către echipa condusă de ing. PETRE CIMPOIER. La ora 05^{00}, a ieşit ultimul om din mină, prin puțul I. Aceasta a fost şi ultima cursă pentru maşina de extracție.

09 MAI 2007 – la ora 10^{00}, coliviile de la puțul I. au făcut ultima manevră: colivia estică a urcat 20 m, ajungând la 10 m deasupra de placa puțului. Manevra s-a executat manual, cu „vinciul de mână" (*granicul*).

11 MAI 2007 – la ora 14^{00}, s-a terminat rambleerea puțului II. GUSTAV.

16 MAI 2007 – s-au demarat lucrările de rambleere ale puțului I.

17 IULIE 2007 – Tribunalul Caraş-Severin, prin sentința nr. 1075, a declarat procedura de deschidere a falimentului S.C. Miniera BANAT Anina.[202]

28 MARTIE 2008 – la ora 10^{14} s-a tăiat cablul sudic al maşinii de extracție de la puțul I şi, 4 minute mai târziu, cel nordic. Colivia estică a rămas blocată în bara de izbire din vechiul turn de extracție, cea vestică fiind în jompul puțului, sub nivelul orizontului VIII. Cablul de compensare s-a rupt în timpul lucrărilor de rambleere ale puțului. Sudorul care a tăiat cablul a fost ANDREI ILIE (Botoşani) din echipa lui PEPI, de la o firmă din Reşița.

20 MARTIE 2009 – s-au coborât moletele din turnul puțului de la puțul I. fiind înlocuite cu altele vechi. Moletele au fost vândute de către administrația oraşului Anina, minei PETRILA, din Valea Jiului.

[202] NINA CURIȚA = *Miniera Anina, în faliment*, articol din cotidianul independent „TIMPUL" nr.5059 (167) din 20.07.2007, pag. 1-3.

SINDICATELE MINERILOR DIN STEIERDORF-ANINA

Ideile revoluționare din Europa de Vest au ajuns şi în Banatul montan, încă din prima jumătate a secolului al XIX-lea, odată cu coloniştii care erau aduşi pentru a lucra în mine sau la uzinele siderurgice.

În general, putem afirma că muncitorii din Banatul montan, în perioada Aerar-ului, nu au avut activități revendicative caracterizate de violență.[203]

Date prea multe, despre lupta muncitorilor pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă şi câştigarea unor drepturi, nu prea mai există. Una din cauze este marele incendiu din anul 1880, atunci când, mare parte a documentelor au pierit înghițite de flăcări. Altă cauză este furia şi inconştiența cu care au fost distruse documentele scrise în altă limbă (germană, maghiară, franceză, etc.), de comunişti şi nu numai. Ce a mai rămas, a ajuns, fie la muzeele din Banat, fie la Arhivele din Caransebeş. Chiar şi aici, datorită lipsei de spațiu, în cazul în care nu se va găsi o soluție, multe vor fi distruse.

În aceste condiții, am fost nevoit să mă bizui doar pe puținele documente la care am avut acces, pe jurnalele unor locuitori ai comunei şi lucrările unor cercetători, chiar dacă, multe sunt scrise cu puternice accente comuniste şi exagerate, în funcție de interes.

La noi, după unii cercetători, primele mişcări ale muncitorilor au avut loc în anul 1860, în perioada St.E.G., atunci când, muncitorii aduşi din Boemia pentru a construi Uzinele de Fier, nemulțumiți de condițiile grele şi de salarii, s-au opus regulamentului de serviciu şi au refuzat să se supună superiorilor. Nemulțumiții erau din rândul ultimilor colonişti, de origine slavă. Frământările muncitorilor au loc tocmai după ce Steierdorf-Anina a primit statutul de comună şi administrație proprie, şi se puneau bazele „Bruderlade” („Lada Frăției”).[204] Confruntată cu o situație neaşteptată, conducerea societății a luat măsuri drastice şi a expulzat 33 de muncitori din Steierdorf-Anina, împreună cu familiile lor, i-a trimis la Oravița şi, de aici, înapoi în Boemia.

În continuare, vom încerca să urmărim evoluția frământărilor din rândurile muncitorilor de la minele din localitatea noastră, separat de cea a celorlalte sindicate, deşi, de cele mai multe ori, interesele şi acțiunile acestora erau comune.

[203] RUDOLF GRÄF = *Domeniul bănățean al St.E.G. 1855-1920*, Editura „BANATICA” Reşița 1997, pag. 280.
[204] Ing. WILHELM SLOVIG = *op. citată*, pag. 48-49.

Şi la Steierdorf-Anina, la fel ca pe tot cuprinsul Banatului, primele organizații muncitoreşti, „considerate premergătoare sindicatelor”,[205] au fost asociațiile de întrajutorare şi cele culturale. După revoluția din 1848, în Banatul Montan au început să se înființeze asociații de cânt, citire şi de muzică. „Chiar dacă aceste asociații aveau o orientare culturală, ele i-au reunit pe muncitori”,[206] ducând la dezvoltarea ulterioară a mişcării sindicale.

În comuna noastră, după înființarea „Asociației de Tir” („Schützenverein“), la 10 iunie 1866, a fost înființată şi prima asociație culturală: „Reuniunea de cânt a bărbaților din Steierdorf” („Steierdorfer Männer-Gesang-Verein”), la data de 19 martie 1869.

În anul 1868, la Timişoara se înființează „Asociația Generală a Muncitorilor”, condusă de CAROL FARCAŞ şi GHEORGHE UNGUREANU. Această asociație, un an mai târziu, devine secție a Internaționalei I., cu subsecții la Arad, Reşița şi Anina. Această asociație a activat până în anul 1871, când a fost interzisă de autoritățile ungare.

Organizarea muncitorilor a continuat sub forma „Bruderlade” şi uniuni profesionale care aveau caracter de într-ajutorare materială şi se ocupau de pregătirea profesională a membrilor.

La data de 29 septembrie 1874, se înființează „Corporația Meseriaşilor din Steierdorf-Anina” („Steierdorfaninaer Gewerbe-Corporation”) şi, la data de 17 iunie 1883, VALENTIN SCHLINK, un meseriaş originar din Germania (Hessa), a înființat prima „Asociație de Consum” („Steierdorf-Aninaer Consum Verein als Genossenschaft”) din Banatul Montan. Această asociație funcționează până în aprilie 1936. Acelaşi VALENTIN SCHLINK înființează, la data de 03 ianuarie 1892, şi „Asociația de Sprijin pentru Bolnavii din Steierdorf-Anina” („Krankenunterstützungs-Verein Steierdorf-Anina“), după ce asociația de economisire şi credit („Steierdorf-Aninaer Spar- und Vorschuss-Verein als Genossenschaft”), înființată tot de acesta, nu a avut succes. Acestea au fost primele încercări de a introduce în viața bănățenilor ideile cooperatiste ale liberalului de stânga, germanul HERMANN SCHULZE-DELITZSCH,[207] numele real al acestuia fiind FRANZ HERMANN SCHULZE (29.08.1808, Delitzsch – 29.04.1883, Potsdam).

În anul 1880, are loc un alt protest spontan al muncitorilor din Steierdorf-Anina. La adunare muncitorilor, ținută cu acest prilej, a vorbit şi FRANK, „militant socialist” cunoscut şi respectat de toți locuitorii comunei, la acea vreme. Se pare că, cu acest prilej s-a încercat înființarea unui sindicat.

[205] RUDOLF GRÄF = *op. citată*, pag. 282.
[206] VICTOR BRĂTFĂLEAN = *25 de ani de mişcare muncitorească la Reşița 1903-1928*, traducere şi note de WERNER KREMM şi dr. RUDOLF GRÄF, Editura InterGraf Reşița 1998, carte apărută cu sprijinul fundației „FRIEDRICH ERBERT” din Bonn, pag. 31.
[207] RUDOLF GRÄF = *op. citată*, pag. 284.

Tentativa a eşuat şi „inițiatorii au fost arestați şi întemnițați câteva săptămâni”.[208]

Zece ani mai târziu, în anul 1890, a avut loc o grevă spontană a peste 800 de muncitori, de la minele din Doman, încheiată fără a avea succes.

La 28 noiembrie 1892, 650 de mineri de la mina „GUSTAV” au încetat spontan lucrul şi au intrat în grevă, nemulțumiți de condițiile de salarizare şi de abuzurile pesonalului din conducere. Două zile mai târziu, minerii au înaintat autorităților revendicările lor: plecarea ing. KRESADLO, revenirea la sistemul de salarizare în acord aplicat în perioada 1883-1884, cu stabilirea normelor la fața locului, etc. Numărul grevişților creşte după ce li se alătură şi minerii de la alte mine, până când, la 03 decembrie, peste 5.000 de mineri erau în grevă. Trupele de jandarmi, aduse de societate de la Orăştie şi Seghedin, au arestat numeroşi mineri, în frunte cu organizatorii grevei. După nouă zile de frământări, la 07 decembrie 1892,[209] minerii reiau lucrul fără ca revendicările lor să fie rezolvate.

20 IANUARIE 1897

Minerii şi ceilalți colonişti aduşi de Aerar pe aceste meleaguri, din Steiermark, Boemia, Ungaria superioară, Galiția, şi alte regiuni ale imperiului bicefal, aveau diferite privilegii. Cele mai importante erau: nu erau obligați să facă armata, beneficiau de o formă stabilă a asigurărilor sociale – binecunoscuta „Bruderlade”, etc. „Bruderlade” era cea care asigura pensia la bătrânețe dar, dispunea şi de o „Casă a Asigurărilor de Sănătate” (Krankenkasse). Muncitorii afiliați aveau obligația să plătească o cotizație lunară care reprezenta 1,58% din salariu, iar societatea contribuia cu 0,42%, astfel încât se ajungea la un total de 2%. Acestea erau singurele venituri ale „Bruderlade”. La început, „Bruderlade” exista la fiecare oficiu minier. Începând cu 17 octombrie 1777, urmare unei decizii a Camerei Aulice, „este creată pentru întregul district minier una singură cu sediul la Oravița”.[210] Situația destul de confuză a activității acesteia este clarificată abia după promulgarea, la 30 septembrie 1785, a „Sistemului casei frăției pentru districtul imperial minier din Banat” (Bruderladesystem für den k. Banater Bergbezirk).

După preluarea domeniilor fostului Aerar de către St.E.G., noul patron lichidează această formă de asigurare şi înființează alta care preia drepturile şi obligațiile acesteia. Prin preluarea aşa numitei „Bruderlade”, StEG şi-a asumat şi obligațiile respective iar, în anul 1860, a creat un „Institut pentru

[208] UNIUNEA MUNCITORILOR DIN INDUSTRIA MINIERĂ DIN ROMÂNIA = *Raport către al Vii-lea Congres ținut la Bucureşti în zilele de 28,29 februarie şi 1, 2 martie 1932*, Institutul de Arte Grafice „PRESA” Bucureşti 1932, pag. 26.
[209] Ing. NICOLAE COSTÂNGIOARĂ = *op. citată*, pag. 96.
[210] COSTIN FENEŞAN = *Asistența socială şi lupta minerilor din Banat în a doua jumătate a veacului al XVIII-lea*, în „BANATICA” III, Muzeul de Istorie al Județului Caraş-Severin, Reşița 1975, pag. 159.

aprovizionare, ajutor şi asistență pentru muncitori şi servitori", din necesitatea de a unifica diferitele sisteme de asigurări sociale (boală, accidente, pensie, deces, etc.).

Urmare faptului că la această nouă „Bruderlade" cotizau şi căile ferate de la Anina şi până la Bodenbach, la fel ca şi minerii şi metalurgiştii de la minele şi Uzinele de Fier din Kladno-Brandeisel, acesteia îi creşte vertiginos averea, chiar dacă societatea o împovăra cu cheltuieli ca: despăgubirea victimelor deselor accidente din minele de cărbuni, a lor şi a familiilor acestora.

Începând cu anul 1892, autoritățile ungare forțează mâna societății St.E.G. în vederea preluării de către statul ungar, la un preț ieftin bineînțeles, a căii ferate de la Anina până la Marchegg, la granița cu Austria. Odată cu preluarea căii ferate, statul ungar preia şi o parte a angajaților. Inevitabil preia şi o parte a fondurilor „Bruderlade" şi, odată cu acestea, contra modicei sume de 75.000 coroane cumpăra două case ale „Bruderlade", case cu 4 nivele situate în centrul Budapestei. Se pare că valoarea reală a fiecăreia din cele două clădiri era de cel puțin 1.000.000 coroane [211], asociația „Bruderlade" din Banat fiind astfel păgubită. În anul 1938, cele două imobile erau în patrimoniul Direcțiunii Căilor Ferate Ungare (M.A.V.).

Urmare vânzării acestei căi ferate, odată cu uzinele şi parte a căilor ferate, majoritatea fondurilor „Bruderlade" din Banat sunt preluate acum de statul austriac. Astfel, casieria asociației rămâne aproape goală.

În aceste condiții, societatea St.E.G. se vede nevoită să ia măsuri. Ca atare, societatea dă de ştire muncitorilor că se intenționează crearea unei noi „Bruderlade" cu un nou statut de funcționare. Pentru crearea fondurilor necesare, St.E.G. anunță intenția de a contribui cu 2.000.000 de coroane din profitul Uzinelor, în rate anuale; urmând ca pe viitor să plătească cotizația ca şi muncitorii. Lovitura pentru muncitorii societății fiind acea că urma să fie mărit pragul vârstei de pensionare pe când, pensia de întreținere pentru văduve şi orfani urma să fie micşorată.

Treziți din letargie, muncitorii din Steierdorf-Anina, şi nu numai, refuză acceptarea noului statut. Aceştia aleg un comitet, atât la Anina cât şi la Reşița, împuternicit să reprezinte interesele muncitorilor în negocierile cu reprezentanții patronatului. Întrucât mai multe şedințe cu reprezentanții societății nu au dus la nici un rezultat, în ziua de 25 octombrie 1895 o delegație a muncitorilor, formată din: GEORG IVENZ, I. FABER, IGNAZ DANKO – toți trei din Reşița; JOSEF HASCH, JOHANN VODRAZKA, MICHAEL BIETSCH – din Anina; s-a prezentat la deputatul de Caraş, JOKAI MOR – renumitul romancier. După ce reprezentanții muncitorilor de la uzinele St.E.G.-ului au prezentat problema lor, deputatul a promis că se va ocupa personal de rezolvarea acestui conflict. Din păcate eforturile inimosului deputat nu au dus la

[211] JOHANN VODRAZKA = *Nach 40 Jahren. Ein trauriger Gedenktag der Aninaer Arbeiterschaft*, articol din „Arbeiter-kalender" 1938, calendar al Partidului Social-Democrat din Banat, Timişoara 1938, pag. 74. Autorul a fost martor ocular la evenimente!

nici un rezultat, drept pentru care acesta şi-a depus mandatul de deputat. Societatea a pus în aplicare restructurarea asociației „Bruderlade". Preşedintele Consiliului de Administrație al St.E.G., cavalerul THEODOR VON TAUSIG i-a făcut o vizită oficială căpitanului minier ARON VON PAPP, în ziua de 06 octombrie 1896, prilej cu care noul statut a fost aprobat în forma dorită de societate, în detrimentul muncitorilor.[212]

Societatea St.E.G. le-a pregătit astfel un frumos dar de Crăciun muncitorilor din subordine, prin tipărirea şi distribuirea broşurilor cu noul statut. Aceştia însă, refuză acceptarea acestui statut şi cere reprezentanților lor să întreprindă noi demersuri în vederea reglementării acestei situații. Urmare acestui fapt, o delegație a muncitorilor sub conducerea deputatului reşițean GEORG VON SERB se deplasează la Budapesta, la Ministerul Finanțelor. Sunt primiți de ministrul LUKACS în audiență, în ziua de 09 ianuarie 1897, care-i asigură pe membrii delegației că, deşi credea că problema este rezolvată spre satisfacția tuturor, va lua măsurile necesare pentru ca doleanțele muncitorilor să fie rezolvate. Plini de speranțe liderii muncitorilor se întorc acasă. Aici însă, societatea a trecut la represalii.

Datorită escaladării conflictului, în ziua de 19 ianuarie 1897 soseşte la Anina directorul ALEXANDER WILLIGENS, direct de la Budapesta.

A doua zi, suportând frigul de -24^0 C, peste 5 mii de greviști împreună cu familiile lor aşteptau rezultatul negocierilor în fața clădirii Administrației din Steierdorf[213]. Cei 12 reprezentanți ai muncitorilor i-au prezentat situația directorului, necazurile oamenilor şi au obținut de la acesta promisiunea că va pleca la Budapesta şi va rezolva situația în avantajul muncitorilor.

În timpul negocierilor, în fața clădirii Administrației a fost postată o diviziune a jandarmilor, sub comanda unui tânăr ofițer din Oravița – aduşi de la Biserica Albă şi Oravița. Neliniştea şi nemulțumirea celor care aşteptau afară au crescut iar mulțimea a început să-i insulte şi să-i înjure pe cei 10 jandarmi. Aceştia au încercat să păstreze ordinea dar, unii muncitori şi câteva femei au început să arunce cu pietre, bucăți de lemn sau alte obiecte în jandarmi. O bucată de lemn îl loveşte pe tânărul şi neexperimentatul ofițer la tâmplă şi acesta se prăbuşeşte. În cădere dă comanda „Foc !" iar ceilalți jandarmi descarcă armele în mulțime. Mulțimea îngrozită şi înspăimântată se împrăştie şi rămân doar corpurile celor ucişi sau răniți în urmă. Bătrânul FRANZ FEITH, după ce şi-a văzut fiul printre victime, revine cu pălăria într-o mână şi încearcă să arunce sare

[212] JOHANN VODRAZKA = *Nach 40 Jahren. Ein trauriger Gedenktag der Aninaer Arbeiterschaft*, articol din „Arbeiter-kalender" 1938, calendar al Partidului Social-Democrat din Banat, Timişoara 1938, pag. 74 –75.
[213] ALEXANDRU HORVATH = *Tradiții şi aspecte din lupta revoluționară a muncitorilor de la Uzinele Reşița în perioada premergătoare creării P.C.R.*, în BANATICA I. – Muzeul Județean de Istorie Caraş-Severin, Reşița 1971, pag. 315.

în ochii jandarmilor. Nu reuşeşte însă şi este împuşcat cu un revolver de unul dintre aceştia.[214]

Numărul victimelor nu este cunoscut, iar cel al acelora care au murit pe loc variază în funcție de sursă (după unii 6,[215] după alții 8); cert este însă că în urma acestui nefericit eveniment au murit 10 persoane[216] şi mulți au fost răniți. Din presa vremii reiese şi faptul că jandarmii ar fi făcut uz şi de baionetele din dotare, iar din povestirile bătrânilor din Steierdorf se pare că MARIA KOLOCSKA ar fi fost ucisă cu baioneta.

TABELUL NOMINAL CU MUNCITORII UCIŞI

Nr. crt.	Numele şi prenumele	Starea civilă	Număr copii	Observații
1.	FRANZ FEITH sen.	Căsătorit	2	
2.	FRANZ ANTON FEITH jr.	Necăsătorit	-	
3.	JOHANN LENHARDT	Căsătorit	3	
4.	JOSEF WENDUSCHKA	Căsătorit	6	
5.	FRANZ PANZNER	Căsătorit	2	
6.	THEODOR BUTJE	Căsătorit	2	
7.	WENZEL ANBRECHT	Căsătorit	3	
8.	GEORG BADJITSCHKA	Căsătorit	1	
9.	EMMERICH WASILAK	Căsătorit	1	
10.	MARIA KOLOCSKA	Căsătorită	6	

Numărul total al răniților nu este cunoscut pentru că mulți dintre aceştia, de frica represaliilor, au preferat să ascundă faptul că au participat la proteste. Printre răniții ştiuți au fost: FRANCISC KLIMA, H. ZIERLER, F. POŞPIŞIL, WENZEL JECSMEN, JOHANN NEMCSEK, DANIEL NEUWIRTH, JOSEF HOLIAK, JOHANN WÖHL, MARIA LEPKO, IRMA AGLAIS, soția lui MORITZ WOLF, etc.

Represaliile sângeroase ale jandarmeriei şi revolta muncitorilor din Steierdorf-Anina au ajuns să fie dezbătute şi în Parlamentul României.

După această tragedie, pentru a restabili ordinea, la Steierdorf a fost adus un batalion de infanterie al Regimentului Nr. 83.[217] S-au făcut arestări masive în rândul muncitorilor, dintre manifestanți şi reprezentanții greviştilor. Aceştia au fost închişi la Oravița pentru câteva săptămâni şi apoi eliberați, urmând să fie judecați în stare de libertate. Tribunalul de la Biserica Albă, după aproape un an de la evenimente, la 24 ianuarie 1898, dă următoarele sentințe:

Nr. crt.	Numele şi prenumele	Din :	Vârsta :	Sentința	Nr. de zile de închisoare

[214] BENEDIKT VON ROHA, FRANZ HUML, ANDREAS HUSZAREK, STEFAN OTZASEK = *Die Geschichte Steierdorfs-Anina von Juni 1773 bis Dezember 1946*. Manuscris nepublicat din arhiva autorului, pag. 43 – 44.

[215] După însemnările lui ALBERT OTZASEK, 6 persoane au murit pe loc şi alte 4 persoane au decedat ulterior.

[216] În calendarul „Arbeiter-kalender 1933", editat de Partidul Social Democrat din Timişoara şi tipărit la Tipografia Germană din Timişoara, la pag. 13, sunt menționați 11 morți.

[217] Ibidem, pag. 44.

1.	JOHANN WÖHL	Sigismund	28 ani	Condamnat	6,5 luni
2.	JOSEF KAPIK	Sigismund	45 ani	Condamnat	7,5 luni
3.	JOHANN BILLEK	Sigismund	37 ani	Condamnat	5,5 luni
4.	MICHAEL BILLEK	Anina	43 ani	Condamnat	2 luni
5.	ROBERT MÜLLER	Anina	31 ani	Condamnat	5,5 luni
6.	JOHANN HILOFSKY	Anina	33 ani	Condamnat	26 zile
7.	ALOIS LANG	Sasca	30 ani	Condamnat	26 zile
8.	STEFAN CSUNDERLIK	Steierdorf	29 ani	Condamnat	26 zile
9.	STEFAN KRALIK	Celnic	50 ani	Condamnat	26 zile
10.	MARIA WODRASCHKA	Anina	43 ani	Condamnată	26 zile
11.	FRANZISKA NOVAK	Sigismund	28 ani	Condamnată	30 zile
12.	JOHANN WODRASCHKA[218]	Anina		Achitat	
13.	FERDINAND MÜLLER	Anina		Achitat	
14.	FRANZISKA STOCSEK	Steierdorf		Achitată	

Ca un epilog la acest nefericit şi trist episod din trecutul localității noastre trebuie spus că, în cele din urmă, lipsiți de lideri şi speriați de măsurile disciplinare luate de autorități, muncitorii au fost obligați să accepte statutul în forma în care a fost formulat de societatea St.E.G.

În urma acestui tragic episod, guvernul de la Budapesta aprobă vechea cerere a muncitorilor, aceea pentru libertate de asociere, chiar dacă doar pentru minerii de la societatea St.E.G.

Astfel, la data de 14 martie 1897, ia ființă primul sindicat minier de pe tertoriul Ungariei: „Asociația muncitorilor mineri şi de la furnale din Steierdorf-Anina" („Gewerkverein der Berg- und Hüttenarbeiter Steierdorf-Anina"). Ing. NICOLAE COSTÂNGIOARĂ susține, în lucrarea sa „Anina 200", că adunarea de constituire a sindicatului era programată să aibă loc la 19 ianuarie 1897 dar, datorită evenumentelor sângeroase, adunarea nu a putut fi ținută la data fixată. Chiar în ziua constituirii, deşi cei mai mulți dintre mineri nu aveau banii necesari achitării taxei de înscriere, în asociație s-au înscris 265 de muncitori.

În adunarea de constituire a sindicatului au fost aleşi şi doi delegați care să participe la Conferința Partidului Social Democrat din ungaria de sud, ținută la Timişoara, de Paşti, în pavilionul parcului „SCUDIER". La înapoierea acestora, la Steierdorf-Anina, cei doi au fost concediați şi reprimiți la lucru de-abia după vreo şase săptămâni.[219]

La conducerea acestei asociații, au fost aleşi JOSEF JECSMEN şi JOHANN VODRAZKA.[220] Notarul comunei Steierdorf-Anina, FRIEDRICH STOCK, înființează, pentru acest sindicat, prima bibliotecă pentru muncitori, din Banatul Montan.

Această asociație-sindicat a adunat fonduri pe care le-a folosit pentru ajutorarea mişcărilor muncitoreşti din celelalte regiuni miniere. Pe de altă parte, a organizat şi activități culturale, educative, etc.

[218] Posibil să fie vorba despre JOHANN VODRAZKA!
[219] UNIUNEA MUNCITORILOR DIN INDUSTRIA MINIERĂ DIN ROMÂNIA = *op. citată*, pag. 28.
[220] RUDOLF GRÄF = *op. citată*, pag. 286.

Interesul militanților socialişti, care şi-au dat seama repede de puterea maselor, a crescut față de posibilitatea oferită, aceea de a agita masele şi a le atrage de partea lor. Partidul Social Democrat trimitea constant reprezentanți în marile centre muncitoreşti (mai ales la Steierdorf-Anina), pentru a participa la conferințe, cursuri pentru adulți, serbări, etc. Socialiştii BUCHINGER, EDUARD BARON, CAROL TESZARSZ, MAXIMILIAN GROSSMANN, notarul comunei – FRIEDRICH STOCK, învățătorul N. HUSZAR şi dirijorul FRANCISC HUMMEL, sunt doar câțiva dintre cei care se implicau, deosebit de activ, în viața minerilor, în acea perioadă.

Şi în mai 1899, a fost trimis un delegat al sindicatului din Steierdorf-Anina, JOHANN VODRAZKA, la Congresul General al Sindicatelor, ținut la Budapesta. La acea dată, sindicatul din Steierdorf-Anina număra 660 de membri, din cei 23.603, câți erau în toată Ungaria.

În anul 1901, chiar dacă, în urma prigoanelor, sindicatul mai număra doar 483 de membri, participă la Congresul General al Sindicatelor de la Reşița.

Prigoana liderilor de sindicat din Steierdorf-Anina a început atunci când s-a constatat că asociația devenise prea puternică şi îşi extinsese prea mult activitatea. Legătura, din ce în ce mai strânsă, dintre asociație şi Partidul Social Democrat, a dus la răspândirea, fără precedent, a cărților şi presei de propagandă („Volkstimme”) ale partidului. De altfel, mulți dintre conducătorii sindicatului erau membri ai Partidului Social Democrat. Pe de altă parte, la alegerile din anul 1901, MAXIMILIAN GROSSMANN (candidat social-democrat) a obținut 41 de voturi în circumscripția Oravița, unde vota Steierdorf-Anina şi 31 de voturi în Zorlențu Mare, de care depindea Reşița.

În aceste condiții, alte familii părăsesc comuna şi emigrează: JOHANN HRABAK (căs., 5 copii), JOSEF CSARA (căs.), FRIEDRICH FRONYEK (căs.), JOSEF MELICHAR (căs., 3 copii), LORENZ CONTE, JOHANN KALITZKY (căs., 5 copii), ANTON BALEO (căs., 3 copii), JOHANN H. CHLADNY (căs.), FRANZ H. CHLADNY, JOHANN FLECK (căs.), KASPAR BRANDEBURG (căs., 2 copii), FRANZ BRANDEBURG (căs., 1 copil), JOHANN BRANDEBURG (căs., 2 copii), JOHANN WÖHL (căs.), ANTON MOTZIG (căs.), RUDOLF MOTZIG (căs.), FERDINAND ICHA (căs.) – Germania; FRANZ PROHASZKA (căs., 2 copii), WENZEL MAIRICH (căs., 3 copii), FRANZ BERNEKER (căs., 3 copii), WILHELM KOREN (căs., 1 copil), LUDWIG SEITZ (căs., 3 copii), JOSEF SEITZ, FERDINAND SEITZ (căs., 1 copil), STEFAN ZMACK, FRANZ VEITH, HUBERT MINTYALA – America; JOSEF KOPETZKY (căs.) şi STEFAN TISCHLER (căs.) – Lupeni.

Deşi prigoana continuă, în anul 1903, izbucneşte o grevă la Steierdorf-Anina, datorită unui program al Direcțiunii Minelor. Programul afişat conținea 13 puncte, toate considerate inacceptabile de către muncitori şi respinse

de aceştia. Primii au intrat în grevă muncitorii de la Uzinele de Fier, apoi minerii, circa 3.000.

Greva începe la data de 20 iulie. Întrunirile se țineau la sediul „Asociației de Consum" („Consumverein") din Steierdorf (ulterior „Steagul Roşu"), cu participarea Inspectorului Minier (Bergcomisar), a pretorului, a notarului şi primarului comunei. Muncitorii au ales o delegație, formată din 17 muncitori, care a prezentat revendicările grevişților, Inspectoratului Minier. Printre revendicări se cerea: renunțarea la cele 13 puncte ale programului, renunțarea la introducerea sistemului de mărci, mărirea salariilor, locuințe mai ieftine, cei care întârzie doar câteva minute să fie primiți la lucru, construirea unor băi pentru mineri, îndepărtarea cadrelor de conducere considerate nedrepte: administratorul superior KARL EBERHARDT, ing. RUDOLF SPANNBAUER de la Uzinele de Fier, insp. WILHELM RIEGL de la mină, inspectorul superior silvic EDMUND KESSLER VON SPRENGEYSEN (născ.1850 - deced. 11.01.1928, Hatvan),[221] să nu se ia măsuri represive împotriva comitetului de grevă,etc.

Revendicările au fost refuzate, ceea ce i-a făcut şi pe ceilalți muncitori să se alăture grevişților, în total 6.000.[222]

Chiar dacă greva a durat aproape 10 săptămâni, până pe data de 26 septembrie 1903 (după alții, până la 24 septembrie 1903),[223] muncitorii au reluat lucrul fără să li se satisfacă nici una din cererile lor. Încă din timpul grevei, mulți muncitori s-au mutat în alte localități din țară.

Societatea a trecut la măsuri drastice, după grevă. Au fost micşorate salariile şi a fost oprită activitatea puțurilor COLONIE şi KÜBECK, cei 200 de muncitori de aici fiind concediați. Aceştia, împreună cu familiile lor, au emigrat în Germania. Din comitetul de grevă au fost concediați, mulți dintre ei părăsind comuna: RUDOLF ICHA (America), FRANZ HUSZKA (America), REINHOLD THEISZ (America), JOHANN UNTERWEGER (America), ALEXANDER STOCSEK (Germania), MIHAI VELŞELEAN (Vulcan), MICHAEL MOGOSCH (Germania), FRANZ SCHMIDT (Germania), ANTON LANG, JOHANN KALITZKY (Germania), FRANZ TAMBOR (Germania), GHEORGHE BORCEAN.

Urmare impactului puternic pe care l-a avut această grevă asupra economiei, ministrul de justiție, din guvernul Ungariei, l-a demis pe preşedintele tribunalului, ***prim-pretorul ERNST MODSILOFSZKY***, un adversar fățiş al muncitorilor. Totuşi, în decurs de un an, conducerea minelor a satisfăcut unele din revendicări: s-au construit băi, muncitorii au început să primească lemne şi cărbuni gratuit, li s-a acordat un spor pentru chirie, s-a construit drumul din colonia „Ölfabrik", etc. De asemenea, mai mulți funcționari neagreați de

[221] Ing. NICOLAE COSTÂNGIOARĂ = *op. citată*, pag. 102.
[222] STEFAN OTZASEK şi ION POPA susțin că ar fi fost 7.000.
[223] ION POPA = *Un document despre greva muncitorilor de la Anina din anul 1903*, în „BANATICA" IV, Muzeul de Istorie al Județului Caraş-Severin, Reşița 1977, pag. 309.

muncitori au fost schimbați din funcții: ing. WILHELM RIEGL (mutat, în anul 1904, la Reşița), ing. RUDOLF SPANNBAUER, ing. KARL EBERHARDT (Administrator minier în perioada 1899-1904), etc. Accidentul rutier din data de 25 iulie 1899, atunci când automobilul ing. SPANNBAUER i-a curmat viața lui JOHANN SKALLA (6 ani), fiul Steiger-ului FRANZ SKALLA, a contribuit mult la nepopularitatea acestuia, chiar dacă nu se ştie dacă acesta a fost la volan.

Această grevă însă, a distrus sindicatul. Societatea a demis şi expulzat: tot comitetul organizației, comitetul grevei, oamenii de încredere şi „instigatorii", în total 110 capi de familie, chiar şi acei care cotizaseră câte 25-30 ani la fondurile de pensii. Maşinistul JOHANN VODRAZKA (decedat la 30.12.1936, Timişoara), unul dintre liderii greviştilor, a fost nevoit, şi el, să părăsească comuna, în anul 1904.

Dintre muncitorii care au fost concediați, unii au emigrat, la rândul lor: JOHANN HILOFSZKY sen, JOHANN BILLEK, KARL MALDET, FERDINAND HIRSCHVOGEL, JOHANN FILCSAK şi ANTON SCHMIDT – Germania; MATHIAS POLINAK, JOHANN PINKOVA, EMIL SCHÖNER, AUGUST BROSCH – America. Din cei concediați, au mai rămas în localitate: JOSEF KIEFER, ALOIS KRIPPNER, A. FARJAN, IGNATZ BASTIUS, GOTTFRIED LEHECSKA, KARL WARADY, F. TANSWITH, ROBERT KORNET, STEFAN KAPRAL (Polizei Wachmeister), GHEORGHE PANESCU, JOSEF HUSZKA, etc.

Astfel, primul sindicat minier de pe teritoriul Ungariei a fost dizolvat.

Nu după mult timp însă, în zilele de 26-27 decembrie 1903, la Budapesta a avut loc prima Conferință a minerilor din Ungaria. Cei 23 de reprezentanți, izolați din diferite localități, au hotărât înființarea „Uniunii Minerilor" şi au însărcinat un secretariat general cu redactarea statutelor şi pregătirea organizării uniunii.

Ecoul Conferinței a ajuns repede la Steierdorf-Anina şi, după un an de la desființare, sindicatul este reactivat.

La data de 16 iunie 1904, în sala ospătăriei „HILLERBRANDT" din Sigismund, a avut loc o adunare inițiată de muncitorii JOSEF KOLOCSKA, HANSL CAROL şi JOHANN WETTERNEK. Sindicatul a fost refăcut, cu o conducere nouă: GOTTFRIED LECHECSKA, JOSEF PARTELLY, JOSEF KOLOCSKA, ERNEST NOVAK şi STEFAN MURTZKY.

Peste puțin timp sindicatul număra 735 de membri.

În luna mai a anului 1907, la Steierdorf-Anina izbucneşte o nouă grevă. Printre cele şapte revendicări ale minerilor figura şi schimbarea orei de intrare în mină, la 6^{00} dimineața, în loc de 04^{00}. Direcțiunea a recunoscut Comitetul de grevă, a tratat cu acesta şi, fără concedieri sau alte măsuri represive, a aprobat aproape toate cererile muncitorilor, în afară de aceea privitoare la schimbarea orelor de intrare în subteran.

Ziua de 01 mai 1908 s-a sărbătorit cu mare fast, la Steierdorf-Anina. Toți muncitorii, toate breslele, peste 10.000 de oameni au lăsat lucrul şi, cu muzică şi steaguri, s-au deplasat la „MAIAL”. La întrunirea de aici au luat cuvântul: muncitorul GLASNER, EDUARD BARON – delegat din Budapesta şi tipograful Em. EPESCU-IAPA – delegatul socialist de la Arad.

După greva vagonetarilor din iulie 1909, autoritățile administrative au reînceput să ia măsuri represive, ca de altfel în toată țara.

La acestea s-au adăugat neînțelegerile ivite între diferiți membri ai organizației şi, în anul 1910, sindicatul din Steierdorf-Anina s-a dizolvat din nou. O parte din liderii sindicatului, printre care şi JOHANN KALAFUSZ, au fost concediați.

De-abia după trei ani, în anul 1913, în toiul acțiunilor de organizare a tuturor minerilor de pe teritoriul Ungariei,sindicatul din comuna noastră s-a reorganizat. Inițiatori ai mişcării de atunci au fost: WILHELM KIRCHNER, FRANCISC HUMMEL şi JOHANN KALAFUSZ.

Membrii sindicatului s-au abonat la ziare precum „Der Bergarbeiter” (Budapesta) şi „Adeverul”.

După ce sindicatul a activat, un timp, fără forme legale, s-a obținut şi autorizația de întrunire. La prima convocare s-a ales comitetul de conducere, compus din: WILHELM KIRCHNER – preşedinte, JOHANN KALAFUSZ – casier, şi membrii JOSEF KALITZKY, GH. KORNET, ROBERT STOCKER, JOSEF KALAFUSZ, ANTON JANOVETS şi JOHANN CHLADNY KONYA.

Sindicatul reconstituit a început să înregistreze succes după succes. Cel mai răsunător a fost cel al delegației conduse de PAYER, care a obținut, de la Direcțiunea generală din Budapesta, rezolvarea favorabilă a unor vechi revendicări, rămase nerezolvate.

Puterea sindicatului din Steierdorf-Anina a sporit, numărul membrilor ajungând, la finele anului 1913, la 2.253 de muncitori.

Izbucnirea Primului Război Mondial, în anul 1914, a dus, din nou, la slăbirea sindicatului iar societatea St.E.G. şi autoritățile, apărate de detaşamente militare, au început să şicaneze mişcarea muncitorească din comună. Toți cei care protestau sau manifestau fățiş împotriva pierderii unor vechi drepturi, câştigate greu, erau arestați. Comandamentul militar îi trimitea ori pe front, ori îi întemnița sau îi repartizau la „Arbeiter-Abteilung”.

Sindicatul, aşa slăbit cum era, a rezistat. În anul 1917, în urma ştirilor de pe front şi a mişcărilor politice, acesta reîncepe ofensiva. În luna august, autoritățile militare au dispus reducerea salariilor muncitorilor cu 10%. Sindicatul reacționează prompt şi nu numai că refuză să accepte dispoziția ci întocmeşte un memoriu, prin care cere mărirea salariilor şi îmbunătățirea calității alimentelor eliberate pe bază de bonuri. Comandamentul militar, sprijinind societatea, obligă muncitorii să poarte capele în locul obişnuitelor pălării, ca mijloc de intimidare, şi cere acestora supunere totală.

Muncitorii nu se sperie şi, prin organizaţia lor, au mai înaintat un memoriu Direcţiunii Minelor şi Comandamentului Militar.

Fiind, din nou, refuzaţi, la data de 17 septembrie 1917, nici un miner nu a mai coborât în mină. A doua zi se alătură greviştilor şi muncitorii de la Uzinele de Fier din Anina.

Peste câteva zile, mii de muncitori au manifestat pe străzile comunei, după care s-au dus la Direcţiunea Minelor, înconjurată de câteva companii de jandarmi. Ofiţerii i-au îndreptat pe manifestanţi în curtea direcţiunii şi au închis porţile. Aici, în timp ce autorităţile militare încercau să-i convingă pe grevişti să reînceapă lucrul, aceştia din urmă îşi strigau revendicările: mărirea raţiilor la alimentele principale, direcţiunea să aducă zahăr – cel puţin pentru copii, mărirea salariului „conform indicelui de scumpete", un tratament mai omenos din partea conducerii. Profitând de hărmălaia creată, un căpitan al jandarmilor a ordonat soldaţilor să aresteze un grup de vreo 20 de muncitori, care păreau mai gălăgioşi. În timp ce escortau grupul, între baionete, spre poartă, pentru a-i duce la închisoarea garnizoanei, ceilalţi grevişti au observat manevra. Jandarmii, înconjuraţi de mii de muncitori, au renunţat la intenţie.

Între timp, în afara curţii, s-au adunat mii de bătrâni, femei şi copii, care ameninţau că vor distruge totul în calea lor dacă greviştii nu vor fi lăsaţi să părăsească incinta.

Autorităţile au blocat orice tentativă de comunicare a greviştilor şi, astfel, secretariatul sindical de la Budapesta nu ştia nimic de situaţia din Steierdorf-Anina. De-abia după ce HELENE SCHEITZNER, soţia unui muncitor, a reuşit să se strecoare la Oraviţa, cu un raport scris al comitetului de grevă, s-a aflat de evenimentele din comuna noastră.

În aceeaşi seară, pe când greviştii erau încă înconjuraţi de armată, soseşte, de la Budapesta, EDUARD BARON. Acesta reuşeşte să dezamorseze conflictul şi îi convinge pe muncitori să reia lucrul. La tratativele care au urmat, societatea a aprobat toate revendicările greviştilor.

Trebuie menţionat faptul că Primul Război Mondial a constituit o mare nenorocire pentru locuitorii comunei Steierdorf-Anina. După ce mulţi dintre muncitori au fost trimişi pe front, peste 400 de bărbaţi tineri, producţia de cărbune scade repede la jumătate. Multe familii rămân fără mijloace de întreţinere şi suferă de foame. Administraţia comunei intervine şi, cu eforturi deosebite, acordă ajutoare pentru 223 de familii, ceea ce este foarte puţin.[224]

La rândul lui, directorul de atunci al minelor, ing. ANTON HENDRICH a avut iniţiativa de a construi, pe malul stâng al pârâului BUHUI, într-o frumoasă poieniţă de la MĂRGHITAŞ, o fermă de cornute, pentru a veni în sprijinul familiilor celor plecaţi pe front. Poiana a fost curăţată de arbuşti şi spini, şi s-au construit mai multe clădiri: o casă cochetă, grajduri pentru animale şi magazii. Apoi s-au achiziţionat 25-30 de vaci, laptele obţinut fiind transportat

[224] Ing. NICOLAE COSTÂNGIOARĂ = *op. citată*, pag. 106.

cu căruțele societății St.E.G. la STEIERDORF şi ANINA, unde era distribuit celor nevoiaşi. Contravaloarea acestuia era mult sub prețul pieței şi era achitată în rate sau reținută din salariile angajaților societății, în funcție de posibilitățile fiecăruia. ANTON HENDRICH a fost mulțumit că a găsit o soluție să ajute familiile afectate de deflagrația mondială şi supraveghea personal activitatea fermei, loc unde şi-a petrecut mare parte a timpului liber şi sărbătorile. De altfel, acesta a planificat şi construirea unei vile, pe celălalt mal, într-un loc special ales, pe care a plantat un pâlc de brazi. Din păcate, acest proiect nu a mai fost finalizat. După terminarea războiului şi întoarcerea supraviețuitorilor de pe front, animalele de la fermă au fost vândute, ieftin şi în rate, familiilor nevoiaşe din localitate.

Nu mult timp după explozia de la mina HUNGARIA (11.01.1918), la data de 08 martie 1918, minerii din Steierdorf-Anina intră, din nou, în grevă, urmare lipsurilor datorate războiului şi creşterii alarmante a mortalității. După câteva zile, urmare promisiunii făcute de administrație că va creşte salariile cu 25%, minerii au reînceput lucrul.

În sfârşit, după ce Guvernul de la Budapesta acordă libertate de organizare tuturor minerilor din Ungaria (decembrie 1917), sindicatul din Steierdorf-Anina se transformă într-o organizație legală.

La data de 10 aprilie 1918,[225] mii de mineri, cu familiile lor, s-au adunat în fața cimitirului din Sigismund de unde, în frunte cu fanfara minerilor, s-au dus la clubul „ZAHALKA”. În sala mare s-a ținut şedința de constituire a „Sindicatului Muncitorilor Mineri din Steierdorf-Anina” şi a fost aleasă noua conducere: JOHANN KALAFUSZ – preşedinte, JOSEF KRIKACSKA – vice-preşedinte, WILHELM KIRCHNER – secretar, şi membrii JOHANN CHLADNY, FR. LEHECSKA, NICOLAE BORCEAN, JOSEF KALITZKY, JOHANN WETTERNEK, JOSEF KALAFUSZ, FERDINAND HONESZIK, JOHANN WALFORTNER, PETRU CRISTOI, M. MURTZKY, VASILE TISMONAR şi H. STOCKER.[226]

În perioada tulbure, de după război, muncitorii din Steierdorf-Anina au păstrat vechea disciplină. Minerii au format garda civilă pentru supravegherea minelor şi menținerea ordinii.

La data de 14 noiembrie 1918, militarii sârbi ocupă comuna Steierdorf-Anina şi instaurează dictatura militară. Aceştia au vrut chiar să „confişte” banii sindicatului (35.000 coroane, destinat Uniunii). Din fericire, casierul JOHANN KALAFUSZ a luat banii şi s-a ascuns, pentru câteva zile, în pădure. Banii au fost astfel salvați şi au putut fi predați Uniunii.

Situația se schimbă şi pe plan internațional, Banatul este fragmentat în trei părți: cea mai mare revine Regatului României, o parte Ungariei şi cea mai mică parte Serbiei. Comunicația sindicatelor din Banat cu Budapesta se întrerupe. În urma acestui fapt, sindicatele miniere pierd contactul cu „Uniunea

[225] Ing. NICOLAE COSTÂNGIOARĂ = *op. citată*, pag. 106.
[226] UNIUNEA MUNCITORILOR DIN INDUSTRIA MINIERĂ DIN ROMÂNIA = *op. citată*, pag. 32.

Muncitorilor Mineri şi Topitori din Ungaria", la care erau afiliaţi, şi rămân fără o conducere centrală. Dispar ziarele breslelor, cotizaţiile nu mai erau centralizate şi ajutoarele statutare nu se mai puteau plăti. În aceste condiţii, mulţi muncitori încep să părăsească sindicatele.

Primii care reacţionează sunt cei din Partidul Social Democrat din Transilvania care, împreună cu câţiva lideri ai minerilor, hotărăsc convocarea unei Conferinţe miniere la Sibiu, în perioada 10/23 martie 1919. Aceasta a fost prima regrupare a sindicatelor sub noul regim.

La Conferinţă au fost prezenţi delegaţi din: Petroşani, Vulcan, Lupeni, Aninoasa, Lonea, Zlatna, Roşia Montană, Criscior, Ţebea, Aghireş, Săcărâmb şi Ocna Dejului. Au lipsit, din cauza piedicile puse de autorităţi, delegaţii din: Uioara, Dognecea, Ocna de Fier, Secul, Steierdorf-Anina (din cauza ocupaţiei sârbilor şi francezilor), Abrud şi Baia Mare.

La acest această Conferinţă s-a înfiinţat „Uniunea Minerilor şi Muncitorilor de la Furnale din Transilvania şi Banat" („Verband der Berg- und Hüttenarbeiter in Siebenbürgen und Banat") şi a fost ales un comitet provizoriu, format din 7 membri. În cursul anilor, denumirea uniunii a suferit mici schimbări („Uniunea Muncitorilor Mineri şi Topitori din Ardeal şi Banat", „Uniunea Muncitorilor din Industria Minieră").

La câteva luni după Conferinţă, la 15 iulie 1919, reapar ziarele „Minerul" şi „Banyamunkas". Ediţia germană, „Der Bergarbeiter", apare şi ea în anul 1920.

Uniunea a avut succes şi, la sfârşitul anului 1919, avea deja 12.000 de membri (1932 = 4.170, 1933 = 6.117, 1934 = 6.794, 1935 = 8.007).

Secretariatul Uniunii a convocat un Congres extraordinar, pentru zilele de 07 şi 08 decembrie 1919, tot la Sibiu. La acest Congres a luat fiinţă definitiv Uniunea şi a fost ales Comitetul Central, format din: GHEORGHE MOGOŞ (decedat la 06.04.1931), din Petroşani[227] – preşedinte, IOSIF CISER (decedat la 22.08.1922, răpus de TBC) – secretar şi membrii VASILE ROTAR (Uioara), DIONISIE MUSZKA (Petrila), IOSIF ILIE (Zlatna), etc. Tot la acest Congres au fost votate statutele şi regulamentele uniunii, inclusiv „Regulamentul de grevă" („Streikvorschriften der Berg- und Hüttenarbeiter").[228]

Sediul Uniunii a fost stabilit să fie la Cluj iar, pentru buna funcţionare al Uniunii, au fost înfiinţate şi două secretariate regionale: unul pentru Banat – la Steierdorf-Anina şi altul pentru Valea Jiului – cu sediul la Petroşani.

După război, nu doar Partidul Social Democrat s-a implicat în mişcările muncitoreşti. Acelaşi lucru l-au încercat atât liberalii cât şi comuniştii. Ambele mişcări sindicale au fost considerate, de către membrii P.S.D., ca făcând

[227] DUMITRU PELIGRAD = *65 de ani de la constituirea Uniunii Minerilor*, în „BANATICA" VII, Muzeul de Istorie al Judeţului Caraş-Severin, Reşiţa 1983, pag. 372.

[228] *Streikvorschriften der Berg- und Hüttenarbeiter*, Tipografia „JOSEF DROTLEFF" 15.12.1919. Arhiva Cristian-Liviu Mosoroceanu.

„mult rău în special muncitorimii miniere". În anul 1920 sunt înfiinţate aşa zisele „sindicate galbene", cu sprijinul direct al Ministerului de Interne, condus de G. MĂRZESCU. Partidul Social Democrat afirmase faptul că „mişcarea sindicală galbenă a fost o creaţie a patronilor şi a Siguranţei".[229] Adevărul este că aceste sindicate erau organizaţii controlate de administraţie sau putere şi, eventual, chiar create la iniţiativa lor. Sindicatele „galbene" au luat naştere la unele centre de cale ferată, la fabricile de tutun dar, în special, în industria minieră. „Acolo, în acele centre cu proletariat masat în colonii, popii, învăţătorii, agenţii au reuşit să dea naştere unor sindicate naţionale mai puternice ca oriunde".[230]

Uniunea galbenilor, „Centrul Sindicatelor Naţionale din Transilvania şi Banat" şi-a instalat sediul la Petroşani, reuşind să atragă, numai din Valea Jiului, peste 3.000 de membri. Uniunea tipărea şi un ziar, cu apariţie săptămânală, „Graiul Muncitorimei", directori fiind, în anul 1922: T. SALCĂ şi, din luna mai, N. RADU.

La 11 octombrie 1919, vechiul sistem de asigurări (Bruderlade), care îndeplinea rolul de asigurări sociale pentru muncitorii societăţii St.E.G., a fost desfiinţat prin decretul consiliului dirigent, din „care prevedea transformarea lor în secţii locale ale asigurărilor sociale".[231]

În martie 1920, după constituirea guvernului g-ral ALEXANDRU AVERESCU, acesta a numit ca ministru de Interne pe C. ARGETOIANU, considerat de către sindicalişti ca fiind un opozant feroce al mişcărilor muncitoreşti. Măsurile împotriva muncitorilor n-au întârziat să apară. Printr-un jurnal al Consiliului de Miniştri, din 20 martie 1920, a fost limitat dreptul la grevă al muncitorilor.[232] Pe lângă Ministerul Industriei şi Comerţului a fost constituită o comisie de arbitraj, care avea rolul să „concilieze" şi să decidă pentru fiecare conflict de muncă.

În aprilie 1920, se înfiinţează Ministerul Muncii, care avea, printre altele, drept scop pregătirea şi aplicarea legilor şi regulamentelor privind asigurările sociale, grevele, organizarea sindicală, etc.[233]

Acest guvern a prezentat Parlamentului, în luna iulie, „o serie de legi cu caracter anti-muncitoreşti ...", printre acestea figurând şi „Proiectul de lege pentru reglementarea conflictelor de muncă". În acest proiect se prevedea, printre altele, „interzicerea de greve muncitoreşti pentru cei angajaţi la întreprinderile carbonifere, petrolifere şi de la toate întreprinderile publice ale

[229] U.M.I.M.R. = *op. citată*, pag. 66.
[230] *Ibidem.*
[231] ECATERINA CIMPONERIU = *Reşiţa luptătoare*, Editura Ştiinţifică Bucureşti 1965, pag 64.
[232] NICOLAE GOLDBERGER, FLOREA DRAGNE, OLIMPIU MATICHESCU, CONSTANTIN MOCANU, NICOLAE G. MUNTEANU, GHEORGHE SURPAT, GHEORGHE UNC = *Greva generală din România – 1920*, Institutul de Studii Istorice şi Social-Politice de pe lîngă C.C. al P.C.R., Tipar Întreprinderea Poligrafică „13 Decembrie 1918" Bucureşti 1970, pag. 28.
[233] *Ibidem.*

statului, județelor şi comunelor".[234] Această lege a fost votată şi publicată în Monitorul Oficial din 05.09.1920.[235] Muncitorii au reacționat şi, la data de 20 octombrie 1920, au declanşat greva generală pe țară. Greva a eşuat încă de la început, urmare intervenției Siguranței, a Poliției şi Jandarmeriei. Mare parte din conducătorii grevei au fost arestați. În Valea Jiului, liderii sindicali au fost concediați şi oblligați să-şi părăsească domiciliile.

În schimb, greviştii de la minele din Steierdorf-Anina, Dognecea, Ocna de Fier şi Secul au rezistat timp de 5 săptămâni. Deputatul EFTIMIE GHERMAN (1920-1940) şi viitor Secretar general al „Uniunii Muncitorilor Mineri din România" (1923-1940) consideră „... fără exagerare, că greva din aceste localități a fost de cea mai lungă durată din întreaga țară".[236]

Deşi s-au operat arestări şi în aceste localități, peste 50 de muncitori, după ce EFTIMIE GHERMAN îşi asumă responsabilitatea grevei, aceştia sunt eliberați. Rămân arestați doar 6 muncitori care, în frunte cu EFTIMIE GHERMAN sunt judecați şi condamnați. Executarea pedepselor (2-6 luni închisoare) a fost suspendată şi toți cei 7 au fost eliberați.

Greva generală din octombrie 1920, considerată de mulți ca fiind de sorginte bolşevică, a avut ca urmare desființarea sindicatelor cu adevărat libere.

Odată cu apariția Legii Ministrului Muncii GRIGORE TRANCU-IAŞI, din 26 mai 1921, care reglementa organizarea sindicatelor, mişcarea sindicală din țara noastră îşi va recăpăta vigoarea pierdută.

La 16 mai 1921, cu ocazia Congresului „Uniunii Muncitorilor Mineri şi Topitori din Ardeal şi Banat", ținut la Cluj, a fost votat statutul Uniunii, în forma finală. Statutul, semnat de: GHEORGHE MUNTEAN – preşedinte, NICULAE NICOARĂ – grefier şi „verificatorii" NICULAE MUNTEAN şi ROMULUS STREJAN; a fost avizat şi înregistrat, sub nr. 6.248-1921, de către judecătorul dr. PETERSBERGER, din Cluj – la data de 12 septembrie 1921.[237]

Contractul colectiv de muncă, pentru perioada 01.11.1922-30.04.1923, a fost negociat şi încheiat, la data de 06 noiembrie 1922, între:

- delegații muncitorilor: EFTIMIE GHERMAN – secretar central, IOAN BANCIU – secretar regional, IOAN ANTON NEMCSOK – secretar local, JOSEF KUKACSKA, IOAN ARJOCA, FRANCISC LEHECSKA, DUMITRU BĂLAŞ, FRANCISC HUSZKA, VASILE TUDOR, JOHANN SONNTAG, RUDOLF OTT, FERDINAND STEFANI, MIHAI BUGA, LUDOVIC STOCSEK, TEODOR MAX, FRANCISC SCHNEIDER, FERDINAND JASZENSZKY, JOSEF DEWALD, IOAN PANESCU,

[234] EFTIMIE GHERMAN = *Memorii. Contribuții la istoria mişcării socialiste*, Editura Fundației „Constantin-Titel Petrescu" Bucureşti, aprilie 2000, pag. 57.
[235] ECATERINA CIMPONERIU = *op. citată*, pag. 65.
[236] EFTIMIE GHERMAN = *op. citată*, pag. 58.
[237] CARTE DE MEMBRU, SANDOR TRÖZILL – Stajerlak = *Statutul Unuiunei Muncitorilor din Industria Minieră din România*, tipografia GUTENBERG Cluj 1921, pag 19. Arhiva Cristian-Liviu Mosoroceanu.

GHEORGHE MUNTEAN goi, GEORGE STOIANOVICI şi PETRU MUNTEAN.

- delegatul Ministerului Muncii, MATEIU VOILEANU, preşedintele comisiei de arbitraj dr. NICOLAE JOANOVICH, delegatul patronului şi director al minelor ing. ANTON HENDRICH.[238]

După expirarea acestui contract, s-au purtat noi negocieri şi, în urma „trativelor de conciliațiune" din ziua de 30.05.1923, noul contract de muncă a fost semnat:

- delegații muncitorilor: EFTIMIE GHERMAN – secretar central, IOAN ARJOCA, DUMITRU BĂLAŞ, FRANCISC HUSZKA, VASILE TUDOR, JOHANN SONNTAG, FERDINAND STEFANI, MIHAI BUGA, LUDOVIC STOCSEK, TEODOR MAX, FERDINAND JASZENSZKY, JOSEF DEWALD, IOAN PANESCU, GEORGE STOIANOVICI, PETRU MUNTEAN, GEORG PERIAN, ALBERT KADEN, KARL LAZMICSKA, LORENZ EMBACHER, MATEI PÂRVU, ION BALINT, IGNATZ II. TAMBOR, ION MUNTEAN goi, ILIE GROPŞIAN, IACOB RAȚĂ, JOSEF BIDO, JOSEF PARTELLY, JOSEF PINKOVA, SIMION COSTA BĂIAŞ, FRANZ HRUZA, ANTON RUDOLF, JOHANN KLEIN şi JOHANN GÖBL.

- delegatul Ministerului Muncii, insp. general MIHAIL GEORGEAN; şeful Inspectoratului Muncii Timişoara, insp. general MATEIU VOILEANU; delegatul patronului şi director general VICTOR BLĂŞIAN.

În urma negocierilor purtate de Sindicatul Minerilor din Steierdorf-Anina cu şeful Inspectoratului Muncii, Regiunea Timişoara, Inspectorul central GH. GH. BOTTEZ, reprezentanții Societății U.D.R. ing ANTON HENDRICH şi ing. JOHANN NOVY, în perioada 18 mai – 02 iunie 1925, s-a semnat „Contractul colectiv de muncă 01.06.1925 – 30.11.1925". Din partea muncitorilor, au semnat acest contract: IOAN BANCIU – secretar, JOHANN NEMCSOK, NICOLAE DRĂGILĂ, IOAN CAPRIȚA STAN, JOSEF MOTZIG, MIHAI BUGA, IGNATZ II. TAMBOR, PETER HUND, MIHAI MANCSAK, IGNATZ PACZOFSKY, JOHANN KLEIN, FILIP FLORIANSCHÜTZ, KARL JASZENSZKY, ANTON MILLESZ, GEORGE PERIAN, NICOLAE PREDA, ANTONIU RUDOLF, PETRU PERIAN, MIHAI TADEAN, PETRU MUNTEAN, ILIE GROPŞIAN, GHEORGHE MUNTEAN.[239]

În anul 1927, este promulgată legea pentru organizarea Serviciului de inspecție a muncii (13.04.1927), care avea misiunea de a supraveghea condițiile de lucru din întreprinderi şi de a asigura respectarea legilor şi normelor privind protecția muncii.[240]

---

[238] *Contract Colectiv de Muncă 01.11.1922-30.04.1923*, tipografia HOLLSCHÜTZ Steierdorf-Anina 1922, pag. 30-31. Arhiva Cristian-Liviu Mosoroceanu.

[239] *Contractul colectiv al muncitorilor mineri de la minele Societății „Reşița", Direcția „ANINA"*, tipografia „HOLLSCHÜTZ" Steierdorf-Anina 1925, pag. 40-41. Arhiva Cristian-Liviu Mosoroceanu.

[240] IOAN SCURTU = *Viața politică din România 1918-1944*, Editura Albatros, Bucureşti 1982, pag. 103.

La 12 decembrie 1927, cu nr. 173.184, Ministerul Muncii emite „Regulamentul fostei Case Minieri Frăţeşti de pe lângă Uzinele de Fier şi Domeniile Reşiţa", semnat de către CONSTANTIN I. DINESCU.[241]

După cum am menţionat, „Uniunea Muncitorilor Mineri din România" avea sediul la Cluj. Acest lucru presupunea cheltuieli mari cu desele deplasări în capitală şi se pierdea şi mult timp cu intervenţiile la autorităţile centrale. Astfel, Congresul din anul 1928 a hotărât mutarea sediului la Bucureşti („Casa Poporului", str. Izvor nr. 37). Faptic, acest lucru s-a reuşit de-abia începând cu data de 01 ianuarie 1930. Uniunea şi muncitorii mineri au avut parte, prin mutarea sediului, de un câştig financiar şi de unul moral, prin faptul că exista un contact permanent cu toţi factorii de decizie din Bucureşti.

La 15 iulie 1928 se produce scindarea Partidului Social Democrat din România.[242]

La negocierea contractului colectiv de muncă pentru perioada 01.05.1928-30.04.1929, a fost nevoie de multă dârzenie din partea reprezentanţilor minerilor. Tratativele din 13-14 mai 1929[243] s-au încheiat fără să se ajungă la nici un rezultat, fiind nevoie de intervenţia Comisiei de arbitraj, condusă de reprezentantul Ministerului Muncii, insp. general GH. GH. BOTTEZ.

Minerii, în ciuda intenţiei reprezentanţilor societăţii de a reduce salariile, au obţinut o mărire a acestora cu 6%, pentru muncitorii din subteran şi cu 3% pentru cei de la suprafaţă.[244] În numele lor, au negociat şi semnat noul contract: EFTIMIE GHERMAN, NICOLAE MUNTEAN, IOAN NEMCSOK, ALBERT KADEN, GHEORGHE MUNTEAN goi, NICOLAE PREDA, MIHAI BUGA, FR. FR. KRASSNEK, GLIGORE MOATA, PETRU HĂRĂGUŞ, IGNATIE MACH, JOSEF KUKACSKA, JOHANN SCHINCZEL, VASILE TISMONAR, FRANCISC GROH, IGNATIE TAMBOR II, ANDREI VARGA, RUDOLF OTT, FRANCISC SCHNEIDER şi JOHANN KLEIN.

- reprezentanţii Societăţii U.D.R. au fost: ing ADOLF FERRAND, ing. MANLIU, ing. JOHANN NOVY.[245]

La începutul anului 1929 nemulţumirea minerilor a crescut, datorită faptului că nu le-au fost achitate salariile pe luna decembrie şi că pentru unii dintre muncitorii de la suprafaţă nu s-a acordat acel spor de 3% prevăzut în contract. Încercările de „intervenţie", ale muncitorilor, la Direcţiunea Minelor s-

[241] Tipografia „LEEB" Reşiţa. Arhiva Cristian-Liviu Mosoroceanu.
[242] M.C. STĂNESCU = *Mişcarea muncitorească din România în anii 1924-1928*, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti 1981, pag. 291.
[243] CONSTANTIN BRĂTESCU = *Câteva documente privind mişcarea muncitorească şi comunistă la Anina în anii crizei economice*, în „BANATICA" VII, Muzeul de Istorie al Judeţului Caraş-Severin, Reşiţa 1983, pag. 388.
[244] LUDOVIC BATHORY = *Greve şi revendicări ale muncitorilor de la societatea „Uzinele de Fier şi Domeniile Reşiţa" în anul 1929*, în „BANATICA" IV, Muzeul de Istorie al Judeţului Caraş-Severin, Reşiţa 1977, pag. 389.
[245] *Contract colectiv de muncă 01.05.1928-30.04.1929*, tipografia FRIDERIC HOLLSCHÜTZ Steierdorf-Anina 1928, pag. 60-61. Arhiva Cristian-Liviu Mosoroceanu.

au lovit de nepăsarea acestora. Această atitudine i-a revoltat pe muncitori şi, în dimineața zilei de 07 ianuarie 1929, 1.300 de muncitori de la minele „REGELE FERDINAND I", „FRIEDRICH" şi „KOLLOWRATH", „de la moara de nisip şi cariera de piatră",[246] au încetat lucrul. În aceeaşi zi, după amiază, intră în grevă şi cei 700 de muncitori de la mina „GUSTAV".

Surprinşi nepregătiți, conducerea societății, pentru a preveni extinderea conflictului, au întărit jandarmeria şi au adus două companii de infanterie în comună. Amenințările direcțiunii nu au avut nici un efect şi, în această situație, au fost nevoiți să accepte să poarte tratative cu muncitorii.

Astfel, în data de 08 ianuarie, în sediul Secretariatului regional al Uniunii Muncitorilor Mineri din România, de la Steierdorf-Anina, au început tratativele, în prezența insp. GH.GH. BOTTEZ. Din partea muncitorilor, au luat parte la negocieri: JOHANN NEMCSOK, PETRU HĂRĂGUŞ, MIHAI BUGA, JOHANN KLEIN, STEFAN KRECSIK, ILIE GROPŞAN, NICOLAE GRĂDINĂ, etc.[247] Aceste negocieri au eşuat, urmând să fie reluate a doua zi, de data aceasta, la sediul societății. În aceeaşi zi a sosit la Steierdorf-Anina şi EFTIMIE GHERMAN.

A doua zi, 09 ianuarie, EFTIMIE GHERMAN şi peste 3.000 de muncitori au participat la o adunare prezidată de JOHANN NEMCSOK. După aceasta, au început negocierile cu reprezentanții societății. Rezultatul obținut de către muncitori a fost mulțumitor şi aceştia au reluat lucrul.

Şi la următorul contract de muncă, cel pentru perioada 01 mai 1929 – 30 aprilie 1930, a avut loc o confruntare dârză între muncitori şi patroni. În cele din urmă, acesta s-a încheiat dar, după mai multe runde de negocieri eşuate şi după Hotărârea Comisiei de Arbitraj de pe lângă Tribunalul Caraş, din data de 17 iunie 1929. Semnatarii acestui contract au fost:

- insp. general Gh. GH. BOTTEZ, reprezentantul Ministerului Muncii; ing. ADOLF FERRAND – directorul minelor, ing. MANLIU şi ing. NOVY – ca reprezentanți ai societății U.D.R., pe de-o parte, şi

- reprezentanții muncitorilor: EFTIMIE GHERMAN, JOHANN NEMCSOK, JOSEF MOTZIG, PETRU HĂRĂGUŞ, LEOPOLD KONTUR, ADALBERT BALLY, JAKOB VIKISAL, ANTON DELSCHANT, NICOLAE DRĂGILĂ, ALBERT KADEN, JOHANN SCHINZEL, JOHANN CONTE, IGNATZ TAMBOR II, IGNATZ MACH, FRANZ SCHNEIDER, FRANZ PAGAN, PETRU MERCEA, IACOB COVRIG, IACOB RAȚĂ, GLIGORIE MOATA, FERDINAND STEFANY, WILIAM BILLEK, ANDREAS VARGA, JACOB WEBER, JOHANN KLEIN, CONSTANTIN JIAN şi GHEORGHE MUNTEAN goi, pe de altă parte.[248]

---

[246] LUDOVIC BATHORY = *op. citată*, pag. 390.
[247] *Ibidem*, pag. 391.
[248] *Contract colectiv de muncă 01.05.1929-30.04.1930*, tipografia FRIDERIC HOLLSCHÜTZ Steierdorf-Anina 1929, 50-51. Arhiva Cristian-Liviu Mosoroceanu.

Între timp, în anii crizei, numărul şomerilor din localitatea noastră, ca dealtfel în tot județul Caraş, a crescut necontenit. Ajutoarele acordate acestora au fost mai mult simbolice, organele statului nu au găsit soluții în vederea ameliorării şomajului. Doar comitetele locale de ajutorare a şomerilor, create special, încercau să-i ajute chiar dacă fondurile alocate acestora erau mult prea mici.

La rândul lor, asociațiile de diletanți prezentau spectacole, fondurile adunate fiind folosite pentru sprijinirea muncitorilor rămaşi fără lucru.

E clar că aceste măsuri nu au reuşit să soluționeze drama şomerilor din Steierdorf-Anina, aşa că, mulți dintre ei părăsesc țara, sperând că vor găsi de lucru peste hotare. În anul 1930, de pildă, sunt recrutați şomeri pentru a emigra în Franța. Alții au ales alte țări, în speranța că vor ieşi din situația disperată şi vor reuşi să asigure traiul familiilor lor. Unii au reuşit, mulți însă nu au găsit de lucru şi s-au întors.

În acelaşi an, la 07 iulie 1930, inspectorul ing. MATHIAS DOBROZENSKY, de la mina „GUSTAV", a fost destituit de către societate datorită modului brutal de a se comporta cu muncitorii. Acesta a fost înlocuit de ing. EDUARD TOTH.

Societatea U.D.R. a fost reticentă față de fenomenul emigrării, conştientă fiind că pierde specialişti şi muncitori cu înaltă calificare care, chiar dacă nu aveau de lucru, puteau fi reangajați oricând.

În perioada 28 februarie – 02 martie 1932, la Bucureşti, în sala mare a „Casei poporului", împodobită cu tablouri ale lui KARL MARX, C. DOBROGEANU-GHEREA, I.C. FRIMU (1871-1919), IOSIF CISER (1887-1922) şi fotografii de la catastrofa minieră din Anina (11.01.1918), are loc cel de-al VII-lea Congres al „Uniunii Muncitorilor din Industria minieră din România"

Delegația minerilor din Steierdorf-Anina, prezentă la Congres, a fost formată din: JOSEF MOTZIG, FRANCISC PARTELLY, JOHANN NEMCSOK, WILHELM KIRCHNER, MATHIAS HUSZKA, FERDINAND GONGOLA.

Dintre aceştia, în comisiile alese de Congres au făcut parte: FRANCISC PARTELLY (comisia de candidare), JOSEF MOTZIG (comisia de verificare a mandatelor) şi JOHANN NEMCSOK (comisia de propuneri şi rezoluții).

În cea de-a doua zi a Congresului, au avut loc alegerile membrilor noului comitet de conducere: PETRU MIHĂILĂ (Lupeni) – preşedinte, JOHANN NEMCSOK (Steierdorf-Anina) şi PETRIC DUMITRU (Baia Sprie) – vice-preşedinți, membrii ION ONIGA (Uioara), GHEORGHE PETREAN (Lonea), IOSIF ILIE (Zlatna), JOSEF MOTZIG (Steierdorf-Anina), ROMULUS HORNUNG (Lupeni), GHEORGHE MUNTEAN (Ocna de Fier), supleanții MIHAIL LAZĂR (Baia Mare), PETRU JURCA (Petroşani) şi FERDINAND GONGOLA (Steierdorf-Anina). Membri ai comisiei de control au fost aleşi:

ION LEGRAND (Petroşani), FRANCISC PARTELLY (Steierdorf-Anina), DIONISIE MUSZKA (Petrila), supleanții ION BAUER (Lupeni), FRANCISC SCHNEIDER (Secul).

Problemele discutate în cadrul lucrărilor Congresului au fost multiple: şomajul ridicat, numărul mic de schimburi, viața mizeră a pensionarilor, necesitatea unor reforme în cadrul asigurărilor sociale, extinderea asigurărilor de invaliditate, naționalizarea minelor, etc.

În cea de-a treia zi a Congresului a fost aleasă o delegație, condusă de EFTIMIE GHERMAN, care să prezinte ministrului muncii revendicările minerilor. Din delegație au făcut parte: PETRU MIHĂILĂ, GHEORGHE PETREAN, WILHELM KIRCHNER (Steierdorf-Anina), S. BOTICIU, M. LAZĂR, R. HORNUNG, COSTA NISTORAN, D. MUSZKA, ILIE DARABANȚ, N. CRĂCIUN, R. ŞOIT, FRANCISC PARTELLY (Steierdorf-Anina), R. BOTICIU, GH. JANOŞI, I. ONIGA şi CAROL BUTICA. În ziua de 02 martie 1932, delegația a fost primită de ministrul muncii J. CANTACUZINO, care a preluat personal cererile minerilor.

În urma audienței, s-au luat o serie de măsuri locale pentru îmbunătățirea situației unora dintre şomeri şi pensionari şi, cel mai important, a fost emisă o lege tranzitorie de unificare a Fondurilor de pensii.

Minerii societății U.D.R., în timpul crizei economice din anii 1928-1934, au pierdut multe dintre drepturile câştigate de-a lungul timpului, mai ales în urma sentinței Curții de Arbitraj de la Oravița, din anul 1932. Numărul schimburilor/lună erau extrem de puține, uneori ajungând doar la 12.

În ziua de 08 martie 1932, muncitorii din Steierdorf-Anina au primit salariile restante din anul 1931 şi, pentru cele din anul în curs, au primit doar un avans de câte 500 lei. La 28 aprilie 1932, li s-au plătit restul salariului din luna ianuarie şi o parte din salariul pentru luna februarie. În schimb, pensionarii n-au primit nici un ban, în ultimele 5 luni.

Inevitabil, au crescut, din nou, tensiunile dintre patronat şi sindicat. E de înțeles faptul că, uneori, ajungea o scânteie ca să se ajungă la un conflict de muncă. O astfel de situație a fost creată de ing. LEONIDA BOICU, care l-a trecut forțat în concediu pe muncitorul KARL SKALA, motivând faptul că ar fi fost jignit de acesta.[249] Imediat ce minerii de la puțul II au prins de veste, despre această nedreptate, au refuzat să intre în mină şi au inițiat o grevă de solidaritate. Pus în această situație, şi din dorința ca acest conflict, aparent minor, să nu escaladeze şi să se transforme într-o grevă generală, ing. BOICU revine asupra deciziei. De-abia după aceasta, minerii au reluat lucrul.

În anul 1933, în România existau patru categorii de sindicate:

1. sindicatele comuniste (revoluționare) – Consiliul General al Sindicatelor Unitare (CGSU);

[249] *Aus Steierdorf-Anina*, articol nesemnat din ziarul „Bergarbeiter” din data de 21.09.1933, pag. 4.

2. sindicatele confederate (internaționala de la Amsterdam) – Confederația Generală a Muncii (CGM), de orientare social-democrată;
3. sindicatele independente – Consiliul General al Sindicatelor Independente (CGSI);
4. sindicatele galbene – Sindicatele Naționale.

Înainte de expirarea contractului colectiv de muncă, la data de 01 februarie 1934, într-un ***Memorandum*** adresat Ministerului Muncii, muncitorii cer încheierea unui contract nou şi: mărirea salariilor cu 15%, mărirea cotei de lemn de foc (pentru căsătoriți la 12 m^3, pentru necăsătoriți la 6 m^3), subvenții la plata chiriei, creşterea numărului de schimburi de la 12 la 15/lună şi anularea contractelor cu antreprenorii din Anina.

Negocierile încep la 25 ianuarie, la Direcția din Reşița, sub conducerea inspectorului general GH.GH. BOTTEZ şi a vice-inspectorului BOANDER, de la Ministerul Muncii. Din partea muncitorilor, în frunte cu PETRU MIHĂILĂ – din partea Uniunii, au participat reprezentanții a 5 sindicate miniere, a unui sindicat al muncitorilor din metalurgie şi ai sindicatului Constructorilor din Anina. Negocierile au eşuat şi o nouă rundă a fost programată pentru data de 06 februarie.

La noile negocieri a participat şi EFTIMIE GHERMAN. Minerii din Steierdorf-Anina au fost reprezentați de: FERDINAND GONGOLA, PETER BUCKO, RUDOLF MOSER, EMIL ZIZDA, ANTON MUNTEAN, JOSEF MISCHEK şi CONSTANTIN JIAN.

Chiar înainte ca negocierile să înceapă, delagații societății U.D.R. au depus, la rândul lor, un ***Memorandum***, în care cereau diminuarea salariilor cu 15% şi mărirea producției.

Nici la aceste negocieri nu s-a obținut un rezultat mulțumitor pentru muncitorii din comuna noastră, în afara faptului că s-a renunțat la contractele cu antreprenorii.

La negocieri au vrut să participe şi reprezentanți ai „sindicatelor galbene" din comună însă, au fost refuzați de către ceilalți lideri sindicali şi nevoiți să părăsească sala.

Din păcate, nici de data aceasta nu s-a ajuns la o înțelegere între părți şi, ca atare, s-a apelat la Curtea de Casație.

La 01 martie, la Bucureşti, sub conducerea preşedintelui secțiunii a II-a a Curții de Casație, CONSTANTIN RATESCU, a avut loc întâlnirea dintre reprezentanții societății – dr. KARL REVAX, ing. VASILE POBORAN – director adjunct al minelor din Steierdorf-Anina, avocatul R. RADOVICI şi reprezentanții muncitorilor: EFTIMIE GHERMAN, FERDINAND GONGOLA, PETER BUCKO, FERDINAND MOSER şi EMIL ZIZDA. Părțile şi-au susținut şi argumentat punctele de vedere fără să facă nicio concesie, urmarea fiind că nu s-a ajuns la o soluționare a litigiului. Astfel, preşedintele CONSTANTIN RATESCU a fost nevoit să dea sentința, la data de 10 martie 1934. Din păcate,

aceasta nu a fost favorabilă muncitorilor, decât în foarte mică măsură. De fapt, în urma acestei sentințe, s-a menținut situația dinaintea începerii negocierilor.[250]

La 02 septembrie 1934, are loc inaugurarea „Căminului Muncitoresc" din SIGISMUND în prezența a peste 2.000 de persoane, cămin construit din contribuția muncitorilor. Piatra de temelie a acestui edeficiu a fost pusă la 20 august 1933, într-o atmosferă de mare sărbătoare. La evenimentul inaugurării au fost prezenți personalități ale societății U.D.R. şi din sindicate, locale şi din Valea Jiului, cât şi reprezentanți ai Partidului Social-Democrat: secretar EFTIMIE GHERMAN, TRAIAN HANEŞ (Ministerul Muncii), FERDINAND GONGOLA (Anina), GEORGE GRIGOROVICI, PETRE MIHĂILĂ, PETER ROHM (Reşița), H.RAUSCH (Reşița), ANTON PATEREA (Oravița), STEFAN BIRO (Lupeni), PETRUȚĂ TĂNASE (Petroşani), ARON OANCEA (Petrila), GH.PETREAN (Lonea), PETRU TRESTIAN (Vulcan), ŞTEFAN TUDOR (Aninoasa), PETRU BUCO (Doman), SIMION GÂRBOVAN (Valea JIULUI), EUGEN CRĂCIUN şi mulți alții. Deschiderea a fost făcută de FERDINAND GONGOLA, după ce, toți cei prezenți, au cântat „ Internaționala". Noul cămin dispune de o sală mare (15 x 22 m), şase birouri încăpătoare, o curte mare, toate dependințele necesare şi o linie dublă de popice. Corurile muncitoreşti din Anina şi Doman, corul țărănesc din Lăpuşnicul Mare, au prezentat cântece din repertoriul lor după care, seara, toți cei prezenți au participat la un mare bal.

„Căminul Muncitoresc" din Sigismund a devenit reduta sindicatelor, mai ales a celor miniere, şi localul favorit al Partidului Social-Democrat.

În perioada 28-30 octombrie 1934, la Bucureşti, în sala „GIB", a avut loc Congresul general al Sindicatelor. Din partea minerilor din Steierdorf-Anina au participat, alături de EFTIMIE GHERMAN şi PETRU MIHĂILĂ: RUDOLF MOSER, FERDINAND GONGOLA şi PETRU HĂRĂGUŞ.

Odată cu expirarea vechiului Contract colectiv de muncă, la începutul anul 1935, Uniunea a înaintat Ministerului Muncii un nou ***Memorandum*** care cuprindea revendicările minerilor în vederea recâştigării drepturile pierdute în urma sentinței Curții de Arbitraj din Oravița, dată de judecătorul DUMITRESCU, în anul 1932.

Ministerul Muncii a căzut de acord să poarte negocieri, în perioada 28-31 ianuarie, la Reşița. La acestea au participat: insp. GH.GH. BOTTEZ – reprezentantul ministerului; reprezentanții muncitorilor: PETRU HĂRĂGUŞ (în locul lui EFTIMIE GHERMAN care, fiind bolnav, n-a putut să participe), GR. ŞERBU, FERDINAND GONGOLA, FRANZ HUSZKA, JOHANN CIOABA, LUDWIG MORAVETZ, CONSTANTIN CRAIOVAN, WILHELM SCHÖN, PETER BUCO II, LUDWIG HUDAK, IOAN ARDELEAN, FR. KRAXNER, KARL PATAI (Secul) şi MICHAEL TADIAN (de la uzina de cocs Reşița) şi

[250] *Verhandlungen und schiedsspruch im Arbeiterkonflikt der U.D.R. Werke. Ein volkommen ungerechtferigtes Schiedsurteil*, articol din „Bergarbeiter" martie 1934, pag. 4.

reprezentanții societății U.D.R.: ing. VASILE POBORAN – directorul minelor, ing. JOHANN NOVY şi VUCU - procurist.

Înaintea începerii negocierilor, au avut loc dezbateri aprinse despre oportunitatea participării la tratative a reprezentanților „sindicatelor galbene", care erau prezenți în sală. Aceştia au fost nevoiți să se retragă, după ce s-a constatat că nu reprezentau decât 455 de muncitori, față de 2.279 câți aveau sindicatul minerilor, neîndeplinind condițiile impuse de lege, de minimum 50%.

Din păcate, negocierile au eşuat datorită poziției inflexibile a reprezentanților societății U.D.R. care, nu numai că nu a fost de acord cu revendicările, ci a cerut chiar reducerea puținelor drepturi rămase şi obținerea dreptului de a face concedieri, în caz de nevoie, după bunul plac, fără consultarea sindicatului.

Astfel, conform legii, urma să decidă Curtea de Casație. În componența Comisiei de Arbitraj au fost aleşi, din partea minerilor: EFTIMIE GHERMAN, RUDOLG MOSER, GRIGORE ŞERBU, CONSTANTIN CRAIOVAN şi KARL PATAI, iar din partea societății U.D.R.: KARL REVAY, ing. VASILE POBORAN – directorul minelor şi avocatul RADU RADOVAN.

După eşuarea tratativele, la Steierdorf-Anina, în ziua de 10 februarie s-a ținut o adunare generală a minerilor, la care au aprticipat peste 1.000 de oameni. PETRU HĂRĂGUŞ şi GRIGORE ŞERBU le-au prezentat celor prezenți, în limba română, rezultatele tratativelor şi motivele pentru care reprezentanții „sindicatului galben" au fost excluşi de la negocieri. FERDINAND GONGOLA a repetat concluziile în limba germană. La aflarea veştilor, nemulțumirea minerilor a crescut şi cu greu au putut fi potoliți.

A doua zi, luni 11 februarie 1935, fără să aştepte judecarea recursului formulat de liderii sindicali la Curtea de Casație, 398 de mineri din schimbul I, odată ajunşi în subteran, au refuzat să muncească şi iasă la suprafață – pînă la pronunțarea sentinței Curții de Casație. Schimbului II nu i s-a mai permis accsesul în subteran.

EFTIMIE GHERMAN, deşi bolnav, a venit imediat la Steierdorf-Anina. Prima lui grijă a fost să asigure autoritățile că minerii sunt conştincioşi şi nu vor recurge la acte de sabotaj care ar putea periclita funcționarea minelor din localitate şi că n-ar fi înțelept ca autoritățile să se amestece în acest conflict spontan.

Această formă de grevă a fost o premieră pe teritoriul României. Până marți noaptea n-a ieşit nimeni din subteran. Autoritățile şi direcțiunea erau speriate şi neputincioase în fața unei asemenea situații, fără precedent. Faptul că şi muncitorii de la Uzinele de Fier s-au alăturat grevei, a făcut ca numărul greviştilor să ajungă la 2.000 de muncitori.[251]

La ora 17^{00}, GRIGORE ŞERBU şi FERDINAND GONGOLA au coborât în subteranul minei de la puțul „REGELE FERDINAND I", să discute

[251] GH. GHEORGHIU-DEJ = *Expunerea la Consfătuirea pe țară a muncitorilor mineri din Industria carboniferă*, Editura pentru Literatură Politică Bucureşti 1953, pag. 20.

cu minerii şi să-i convingă să renunțe la acest sacrificiu. Între timp, la suprafață s-au adunat minerii din celelalte schimburi. Reprezentanții sindicatului, surprinşi şi ei de această grevă spontană, țineau permanent legătura cu centrala Uniunii şi purtau negocieri prudente pentru a nu agrava situația existentă.

A doua zi, tot la orele 17^{00}, în urma instrucțiunilor primite de la Uniune, GRIGORE ŞERBU şi RUDOLF MOSER coboară în subteranul minei „GUSTAV", să discute cu minerii de aici, în total 112 oameni. Aceştia au încercat să-i convingă pe mineri să renunțe la acest protest „inutil", având în vedere faptul că s-a stabilit ca Curtea de Casație să se pronunțe, pe data 16 februarie, referitor la revendicările lor. Minerii de aici au refuzat să părăsească mina, rămânând solidari cu ortacii de la mina „REGELE FERDINAND I".

În urma intervenției inspectorului BOTTEZ, făcute la Ministerul Muncii şi la Curtea de Casație, s-a obținut urgentarea datei la care Curtea se va pronunța, stabilindu-se, pentru aceasta, ziua de sâmbătă. Ministerul Muncii a expediat urgent o telegramă către Inspectoratul Muncii, comunicându-i această hotărâre. La rândul său, inspectorul HANES, îi înmânează telegrama preşedintelui sindicatului minerilor FERDINAND GONGOLA.

La ora 20^{30}, FERDINAND GONGOLA, secretarul sindicatului GRIGORE ŞERBU, RUDOLF MOSER şi CONSTANTIN CRAIOVAN coboară, din nou, la minerii din mina „REGELE FERDINAND I". Le prezintă şi acestora situația, noua dată la care Curtea de Casație se va pronunța, instrucțiunile primite de la centrala Uniunii şi faptul că delegații la Curte vor fi aleşi de grevişti, din rândurile lor. Minerii au acceptat, cu următoarele condiții: ca la părăsirea incintei să nu fie arestați, direcțiunea să nu se răzbune sau să-i urmărească, aşa cum obişnuia. După ce le-au fost acceptate cererile, la ora 21^{00}, minerii au renunțat la grevă. După aproape 40 de ore petrecute în subteran, 217 mineri au ieşit la suprafață prin puțul „REGELE FERDINAND I.", ceilalți au părăsit subteranul prin ieşirea de la mina „GUSTAV".

Trebuie menționat şi faptul că minerii au avut grijă ca mina să funcționeze în timpul grevei (aerajul, pompele, energia electrică, etc.), 24 de muncitori de la suprafață fiind delegați să asigure continuitatea pe tot parcursul acțiunii.

O parte din mineri s-au dus acasă însă, cei mai mulți, peste 1.000 s-au dus la Căminul Muncitoresc, unde au dezbătut ultimele evenimente.

A doua zi, miercuri, doar puțini mineri s-au prezentat la locul de muncă, ceilalți s-au întrunit la Căminul Muncitoresc. De-abia la ora 14^{00}, s-a reluat lucrul însă, nici atunci nu au fost toți minerii prezenți, mulți fiind epuizați după cele 39 de ore petrecute în subteran.

Vineri, 15 februarie, delegația minerilor, compusă din: GRIGORE ŞERBU, RUDOLF MOSER, CONSTANTIN CRAIOVAN, MATEI CRISTOI, NIKOLAUS GHERGHEL, JOSEF PETANEK şi KARL PATAI (Secul); în frunte cu EFTIMIE GHERMAN, s-au prezentat la Bucureşti. Mai întâi, în aceeaşi zi, s-au dus la Ministerul Muncii unde au fost primiți de către: I.

NISTOR – ministrul muncii, secretarul general GHEORGHIU şi ministrul STAVRI CUNESCU. După ce autoritățile le-au mulțumit delegaților pentru faptul că acest conflict de muncă a decurs civilizat şi minele nu au avut de suferit de pe urma grevei, au luat cuvântul delegații minerilor. Aceştia s-au plâns de faptul că la Steierdorf-Anina au fost aduse importante efectice ale jandarmeriei şi poliției, care s-au apucat să-i hărțuiască şi interogheze pe participanții la acțiunea de protest, în ciuda promisiunilor făcute. Pentru a se evita escaladarea conflictului care mocneşte, delegații minerilor au cerut retragerea imediată a forțelor de ordine din localitatea noastră şi renunțarea definitivă la anchetarea grevişților. Răspunsul primit a fost favorabil şi Ministerul de Interne a dat, prompt, ordinul de retragere.

A doua zi după-amiaza, delegația a participat la negocierile Comisiei de Arbitraj. EFTIMIE GHERMAN a prezentat situația disperată a minerilor de la minele societății şi a muncitorilor de la U.D.R. În pledoaria sa, GHERMAN a militat pentru recâştigarea drepturilor pierdute şi a cerut ca, printre altele, societatea să se oblige, în scris, să acorde muncitorilor cel puțin 18 schimburi/lună. În numele societății, KARL REVAY a contracarat toate cererile şi revendicările delegației şi nu a făcut nici o concesie. În această situație, negocierile s-au amânat pentru ziua de luni.

Nici negocierile din ziua de luni, 18 februarie 1935, nu au dus la nici un rezultat. Astfel încât, preşedintele Curții de Casație, CONSTANTIN G. RĂTESCU a fost nevoit să dea sentința.[252]

Sentința Curții de Casație a fost favorabilă muncitorilor. Chiar dacă nu au recâştigat toate drepturile pierdute, muncitorii din Steierdorf-Anina au obținut: o mărire a salariului cu 4 lei; pentru meşteşugari mărirea a fost de 5 lei; muncitorii necalificați de la cuptoarele de cocs, fabricile de amoniac şi bricheți au primit o mărire de 6 lei/schimb; lemn de foc gratuit (căsătoriți = 7 m.c., necăsătoriți = 3 m.c.); garantarea unui număr minim de 18 schimburi/lună (muncitorilor de la Ocna de Fier doar 12/lună, celor de la Doman şi Secul – 24/lună), etc.[253]

În urma negocierilor dintre Sindicatul Minerilor din Steierdorf-Anina şi reprezentanții Societății U.D.R., ing. VASILE POBORAN, ing. JOHANN NOVY şi VUCU, cu reprezentantul Ministerului Muncii, insp. General GH. GH. BOTTEZ, la data de 05 februarie 1936 s-a încheiat „Contractul colectiv de muncă 01.02.1936 – 01.03.1937”. Din partea muncitorilor au semnat: EFTIMIE GHERMAN, NICOLAE MUNTEAN, GRIGORE ŞERBU, RUDOLF MOSER, CONSTANTIN CRAIOVAN, IOAN ARGINT, VENCZEL CSUNDERLIK, NICOLAE GERGELY, MIHAI MOLNAR, PAVEL ANGHEL, JOHANN NOVAK, TOMA JURA, FRANCISC

[252] *Arbeiterskonflikt in den Reschitzawerken. Wie die Verhandlungen in Reschitza verliefen. Was die Arbeiterschaft durch das Schiedsurteil des Kassationshofes erreichte,* articol din „BERGARBEITER” nr. 2-3 din februarie-martie 1935, pag. 1-3.

[253] VERBAND DER BERGARBEITER RUMÄNIENS = *Tätigkeits bericht unseres Verbandes für das Jahr 1935*, arhiva Cristian-liviu Mosoroceanu.

GASSENHEIMER, JOHANN OKRALIK, FRANZ SCHNEIDER, FRANCISC LENGWARSKY, GEORG SCHEIRICH, JOSEF MISCHEK, TRAIAN BREBENAR, CONSTANTIN JIANU şi ION IĂNĂŞEL.

La 19 martie 1937, la Bucureşti se întruneşte comisia de arbitraj, prezidată de STAVRI CUNESCU – director general la Ministerul Muncii, pentru a lua o decizie în ceea ce priveşte conflictul de muncă dintre minerii din Steierdorf-Anina şi conducerea minelor. Muncitorii din comună au fost reprezentaţi de: EFTIMIE GHERMAN – secretar central, RUDOLF MOSER – secretar regional, GHEORGHE CRAIOVEANU, GHEORGHE SCHEIRICH şi CAROL DAXIM. Din partea conducerii minelor U.D.R. au participat: CAROL REVAI – director, ing. VASILE POBORAN – director, RADU RAVEANU – director adjunct.

Decizia comisiei de arbitraj, dată la data de 22 martie, redă o parte din drepturile pierdute minerilor din Steierdorf-Anina şi celor de la Doman, Secul, Ocna de Fier şi Delineşti. Astfel, minerii au primit o mărire a salariului de 5-10%, îmbunătăţiri în ceea ce priveşte orele suplimentare, concediile şi cota de lemn de foc. Chiar dacă nu au obținut toate câte le-au cerut, hotărârea comisiei de arbitraj a reprezentat un succes al minerilor din comuna noastră.[254]

Din datele pe care le-am avut la îndemână, chiar dacă au multe lacune, putem urmări evoluția numărului de membri în Sindicatului minerilor din Steierdorf-Anina: 2.445 (1920), 1.714 (1921), 1.881 (1922), 2.279 (1923), 1.654 (1924), 1.671 (1925), 1.268 (1926), 893 (1927), 1.050 (1928), 1.383 (1929), 869 (1930), 1.696 (1931), 810 (1932), 1.911 (1933), 1.631 (1934), 1.432 (1935).[255]

La 10 februarie 1938 s-a instaurat dictatura regală a regelui CAROL al II-lea, urmare desfiinţării sistemului parlamentar în România. O serie de partide politice, Confederaţii şi Uniuni sindicale sunt desfiinţate.

La 15 decembrie 1938[256] este creat ***„Frontul Renaşterii Naţionale”***, ca unică organizaţie politică de stat, pentru constituirea căruia au semnat şi unii lideri de sindicat: GHEORGHE GRIGOROVICI, IOAN FLUERAŞ şi EFTIMIE GHERMAN. Uniunea Generală a Sindicatelor din România (Allgemeiner Gewerkschaftsbund Rumäniens) îşi îndeamnă membrii să se înscrie în noua organizaţie.[257] La Steierdorf-Anina, înscrierile încep din luna ianuarie 1939. În acelaşi timp, urmare decretului din octombrie 1938, referitor la înfiinţarea breslelor,[258] mişcarea muncitorească a fost nevoită să se

[254] *Der Schiedsspruch im Arbeitskonflikt mit der U.D.R.*, articol din ziarul „BERGARBEITER”, tipografia „Presa” aprilie 1937, pag. 4.

[255] Trebuie adăugat faptul că şi mulţi pensionari erau membri ai sindicatului, astfel că situaţia membrilor nu cuprinde doar muncitorii activi.

[256] CEZAR PETRE BUIUMACI = *Totul pentru ţară*, articol din revista „COLECŢIONARUL ROMÂN” nr. 3/ianuarie 2009, pag. 20.

[257] *Tretet in die Front der Nationalen Wiedergeburt ein!,* articol din „Bergarbeiter” nr. 11-12 din noiembrie-decembrie 1938, pag. 1.

[258] ION ŞERBAN = *Acţiuni revendicative ale clasei muncitoare din Banat în anii dictaturii regale (1938-1940)*, în BANATICA II, Muzeul de Istoria al Judeţului Caraş-Severin, Reşiţa 1973, pag. 293.

reorganizeze şi să formeze breslele. Astfel, Uniunea Muncitorilor din Industria Minieră din România a format 6 colegii: ținutul Mureş, ținutul Someş, ținutul Prut, ținutul Timiş, ținutul Olt şi ținutul Suceava. Minerii din Steierdorf-Anina aparțineau, de acum, de colegiul ținutului Timiş, doi din reprezentanții acestora făcând parte din Comitetul director: MATEI CRISTOI şi RUDOLF MOSER.

Patimile politice continuă să influențeze şi viața sindicală. Nu de puține ori, în adunările şi şedințele sindicatelor au avut loc schimburi de replici din care răbufneau convingerile politice. Nici EFTIMIE GHERMAN nu făcea excepție, chiar dacă, de mulți, era considerat ca fiind calculat şi diplomat în exprimări. Într-una din şedințele ținute la Căminul Muncitoresc din Sigismund, cea din 17 martie 1940, pensionarul STEFAN OTZASEK încerca să găsească momentul potrivit să prezinte şi problemele pensionarilor. Datorită faptului că punctul principal de pe ordinea de zi era noul contract colectiv de muncă, pensionarului nu i se acordă cuvântul. De-abia la sfârşit, atunci când EFTIMIE GHERMAN se îndrepta deja spre ieşirea din Cămin, OTZASEK ridică problema reducerii pensiei de urmaş, de la 50% la 40%, şi pe cea a sprijinului pentru lemnele de foc pentru pensionari. Iritat şi fără să se oprească din mers, EFTIMIE GHERMAN îl trimite la HITLER (de trei ori!), să rezolve problemele pensionarilor. Putem înțelege amărăciunea care l-a cuprins pe OTZASEK, mai ales că acesta era un vechi membru de partid în PSD şi, nici pe departe, un susținător înfocat de-al lui HITLER.[259]

La sfârşitul luni septembrie 1940, în urma formării Prefecturilor, ***Frontul Renaşterii Naționale*** a fost dizolvat.

La 05 septembrie 1940, generalul ION ANTONESCU primeşte de la regele CAROL al II-lea puteri depline pentru a conduce statul român. A doua zi a impus abdicarea regelui şi a procedat la constituirea unui nou guvern. Singura organizație politică doritoare, în septembrie 1940, să participe la guvernare a fost Mişcarea Legionară care îşi revendica meritul de a fi impus abdicarea lui CAROL al II-lea, printr-o revoluție legionară. Astfel, la 04 septembrie s-a format guvernul alcătuit din gruparea ANTONESCU, mai ales militari, şi gruparea legionară a lui HORIA SIMA. La 14 septembrie 1940 este proclamat Statul Național Legionar.

La 01 octombrie 1940, 53 de mineri din Steierdorf-Anina au reuşit să declanşeze o grevă generală. Minerii se adună în fața Direcțiunii şi îşi aleg reprezentanți din rândurile lor, refuzând delegații breslei şi pe cei ai Uniunii. RUDOLF MOSER şi GONGOLA FERDINAND au fost destituiți din funcțiile ocupate în cadrul sindicatului.[260] Greviştii cer un spor „de scumpete” de 50% (socotit retroactiv de la 1 martie) şi un spor de 100%, începând cu 01 septembrie.

Muncitorii, mai ales cei germani, ocupă Câminul Muncitoresc din Sigismund şi-i alungă pe reprezentanții P.S.D. Greviştii rămân fermi şi nu se

[259] STEFAN OTZASEK = *Extra feines Los für die Pensionisten*, din notițele pensionarului. Arhiva autorului.
[260] STEFAN OTZASEK = *op. citată*, pag. 196.

lasă înduplecați să reia lucrul, nici de Direcțiune, nici de reprezentanții guvernului legionar (sosiți cu avionul, la fața locului) şi nici de reprezentanții organizațiilor naziste locale. În cele din urmă, „toate revendicările minerilor sunt acceptate”.[261]

După vizita lui ANDREAS SCHMIDT, din 15 decembrie 1940, şi primirea fastuasă a acestuia, organizată de organizațiile naziste din Steierdorf-Anina la Căminul Muncitoresc din Sigismund, la data de 18 decembrie Camera de Muncă sigilează Căminul şi preia în gestiune bunurile de aici.

După zdrobirea rebeliunii legionare, din 21-22 ianuarie 1941, şi în urma Decretului-lege din 18 februarie 1941,[262] se trece la militarizarea întreprinderilor de stat şi a celor particulare, inclusiv a U.D.R.-ului. La Steierdorf-Anina, la data de 17 februarie 1941, organizația legionară locală este dizolvată şi averea acesteia scoasă la licitație.[263]

În luna octombrie a anului 1941, col. PANAIT BOITAN, comandantul militar al Uzinelor Reşița emite „Cele zece porunci ale muncitorului U.D.R.”, prin care se dicta disciplină şi supunere totală față de regimul militar şi conducerea uzinei.

La 03 iulie 1943, minerii din Steierdorf-Anina organizează o grevă, protestând împotriva salariilor necorespunzătoare. Comandantul militar al U.D.R., col. PANAIT BOITAN, împreună cu un delegat al Inspectoratului Muncii din Timişoara, se deplasează la fața locului. Compania de pază din comună ia măsuri de evacuare a muncitorilor din subteranul minelor.[264] Protestul se încheie fără ca minerii să obțină ce şi-au dorit.

După război, încep să curgă Legi şi decrete noi care influențează, în primul rând, pe marii proprietari şi, în cele din umră şi pe omul de rând. La 23 martie 1945 este decretată Legea pentru aplicarea reformei agrare iar efectele acesteia vor amenința proprietățile agrare ale societății U.D.R.. au urmat o serie de exproprieri, în favoarea țăranilor din satele din jurul proprietăților societății.

În Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român, din 10-11 iunie 1948, se hotăreşte naționalizarea principalelor întreprinderi industriale, miniere, bancare, de asigurări, transport şi telecomunicații. Promptă, la 11 iunie 1848, Marea Adunare Națională votează naționalizarea.

În aceeaşi zi, la Steierdorf-Anina s-a „organizat” o întrunire populară care să exprime întru-totul „ataşamentul față de cauză a întregului popor”. Cu această ocazie, „reprezentantul Sindicatului Unit Minier din Anina a prezentat şi pe noul director, el fiind chiar dintre muncitorii din localitate”.[265]

---

[261] ECATERINA CIMPONERIU = *op. citată*, pag. 251.
[262] OVIDIU BOZU = *Măsuri represive adoptate împotriva muncitorilor în perioada militarizării uzinelor Reşița*, în „BANATICA” III, Muzeul de Istorie al Județului Caraş-Severin, Reşița 1975, pag. 277.
[263] STEFAN OTZASEK = *op. citată*, pag. 200.
[264] CONSTANTIN BRĂTESCU = *Documente referitoare la acțiunile greviste şi de sabotaj organizate de clasa muncitoare sub conducerea P.C.R. în zona industrială a Banatului de sud în perioada 1942-1944*, în „BANATICA” III, Muzeul de Istorie al Județului Caraş-Severin, Reşița 1975, pag. 285.
[265] Dr. VASILE MIRCEA ZABERCA = *Anina 200. Evoluția exploatărilor miniere după înfăptuirea marii uniri (1918-1948)*, tipo-script nepublicat din arhiva autorului, pag. 34.

Noul „director” a fost MATEI I. (întâi!) Obăr IZVERNARI care dovedeşte, încă de la început, ce fel de om este, prin adăugarea sintagmei „I Obăr” la numele său. De altfel, aşa cum era de aşteptat, acesta nu a îndeplinit funcția de director prea mult timp.

La data de 30 decembrie 1947 se proclamă Republica Populară Română.

Plenara Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Romîn, din 10-11 iunie 1948, „a trasat, în rezoluția sa, sarcina trecerii principalelor mijloace de producție în mâinile statului popular şi transformarea lor, în felul acesta, în bunul comun al întregului popor muncitor”.[266] Astfel, a avut loc, la 11 iunie 1948, naționalizarea „principalelor mijloace de producție din industrie, transport şi a sistemului bancar”,[267] votată de Marea Adunare Națională.

Bineînțeles, se schimbă radical situația sindicatelor şi modul de „negociere” a contractelor colective de muncă. Interesele muncitorilor nu mai sunt susținute de liderii sindicatului lor, cel din Steierdorf-Anina, ci doar de către reprezentanții Uniunii Sindicatelor din Industria Minieră din România. Astfel, contractul colectiv de muncă, valabil începând cu data de 01 decembrie 1945 (fără specificarea datei expirării acestuia), este încheiat doar între U.G.I.R., care reprezintă Uniunea Sindicatelor Unite din Industria Minieră din România, Uniunea Sindicatelor de Funcționari Particulari din România, pe de-o parte şi, Uniunea Generală a Industriaşilor din România, de cealaltă parte. Acest contract, valabil pentru doar pentru funcționarii de la exploatările miniere ale societății U.D.R., este semnat de către:

- reprezentanții U.G.I.R.: FICŞINESCU, GHIȚULESCU, MARCEL GEORGESCU, M. VASILIU şi STROE;
- delegații C.G.M.: ANGHELIU;
- reprezentanții Uniunii Miniere: RONCEA.[268]

De altfel, se schimbă şi prioritățile contractului colectiv de muncă, interesele muncitorului fiind trecute, încă de la început, pe plan secundar. „În contractul colectiv de muncă se îmbină interesele generale de Stat, privind desvoltarea economiei socialiste, cu îmbunătățirea continuă a situației materiale şi culturale a muncitorilor şi funcționarilor”.[269] Scopul principal al contractului fiind „… îndeplinirea şi depăşirea planului industrial şi financiar al întreprinderii …”.[270]

---

[266] C. SCARLAT = *Industria Rupublicii Populare Romîne în plin avânt*, Editura Politică Bucureşti 1959, pag. 31.
[267] *Ibidem.*
[268] UZINELE DE FIER şi DOMENIILE din REŞIȚA S.A. = *Contract colectiv de muncă pentru funcționarii dela exploatările miniere valabil dela 1 decembrie 1945*, Imprimeria U.D.R. 1946, pag. 42. Arhiva Cristian-Liviu Mosoroceanu.
[269] CARNET DE SALARIZARE pentru salariații din Întreprinderi şi Instituțiuni de Stat = *Extras din contractul colectiv de muncă pe anul 19449, Art. 2*, Institutul de arte Grafice C.G.M. 1949, pag. 32. Arhiva Cristian-Liviu Mosoroceanu.
[270] *Ibidem.*

Consfătuirea pe țară a muncitorilor mineri, din 28-29 iunie 1952, de la Petroşani, s-a ținut „… din inițiativa iubitului conducător al partidului şi al poporului nostru, tovarăşul GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ …” şi a „… arătat dragostea fierbinte a minerilor pentru partid, pentru Patria noastră, Republica Populară Română …”.[271] Pe plan secundar, se fac referiri la condițiile de trai şi muncă ale muncitorilor, pentru toate neajunsurile acestora fiind vinovați capitaliştii, exploatarea maselor şi „dezastruasa moştenire”, lăsată de aceştia. Nu se fac referiri la sindicatele minerilor decât la timpul trecut, în expunerile „conducătorilor iubiți”. Lupta acestora, de-a lungul timpului, este confiscată de către Partidul Comunist din România, toate acțiunile sindicatelor fiind „coordonate” sau „conduse” de către acesta. Nici participanții la Consfătuire nu sunt amintiți ca reprezentanți ai sindicatelor miniere, ci doar ca „delegații ai muncitorilor mineri”.

Printre aceştia au figurat şi doi tovarăşi, „delegați” ai muncitorilor mineri din bazinul carbonifer Steierdorf-Anina: ANTON RAICA şi ANTONIE RĂȚOI. Cei doi au luat cuvântul la Consfătuire şi, ambii şi-au manifestat nemulțumirea şi indignarea față de unii dintre inginerii din „corpul tehnic” care manifestă „lipsă de interes față de plan”[272] şi cer eliminarea „elementelor duşmănoase, care sabotează lupta dârză a muncitorilor”. Cei criticați au fost: ing. ALEXANDRU POPESCU, ing. PRUNESCU (regiunea III Sud), ing. NICOLAE COSTÂNGIOARĂ (regiunea IV Vest), ing. MILIEȘ (regiunea I Est) şi inginerul principal NICOLAE OPRIȘA.

Oricum, chiar şi sub spectrul secerei şi al ciocanului, mineritul din bazinul carbonifer Steierdorf-Anina a progresat. Au fost făcute investiții majore, chiar dacă nu sunt de acord cu cei care susțin că ar fi fost „fără precedent”. În general, organizarea era bună, aprovizionarea era asigurată de compartimente şi întreprinderi specializate iar drepturile minerilor erau respectate cu sfințenie, aceştia beneficiind de multe facilități. Sindicatele, chiar dacă rolul lor era mai mult formal, rezolvau problemele salariaților (în limitele cunoscute!) cu ajutorul partidului unic.

După evenimentele din decembrie 1989, fostele sindicate se dizolvă şi se formează noile sindicate „democratice”. În realitate, pe plan local, noii lideri de sindicat nu sunt altceva decât „foşti” comuniști, oportuniști din eşantionul inferior, care au ştiut să manipuleze mare parte a maselor. La primele alegeri pentru funcțiile din cadrul sindicatelor, mai ales cele miniere, oamenii au votat influențați de euforia evenimentelor naționale, care se succedau într-un ritm amețitor, şi de ineditul situației: pentru prima dată aveau puterea de a alege liber! Încă de atunci, au început să apară „agitatorii” care-i sfătuiau pe oameni cam cum şi pe cine ar trebui să voteze, „spre binele tuturor”.

[271] CONSFĂTUIREA PE ȚARĂ A MUNCITORILOR MINERI DIN INDUSTRIA CARBONIFERĂ. Petroşani 28-29 iunie 1952, Editura pentru Literatură Politică 1953, pag. 7-8.
[272] *Ibidem*, pag. 92-97.

Urmarea a fost că, în sindicatele miniere din oraşul nostru, printre lideri erau prea puțini cei care, într-adevăr, au vrut să facă ceva pentru muncitorul de rând. Majoritatea dintre ei, recunoscând posibilitatea de a se îmbogăți peste noapte, şi-au apărat propriile interese.

Brusc, după schimbarea situației politice din țara noastră, toate păturile sociale şi toate sindicatele, în dorința firească de a avea un trai mai bun, au început cu revendicări adresate unui Guvern proaspăt ales, care nici nu apucase bine să se familiarizeze cu problemele unei țări rămase în derivă.

Liderii sindicatelor s-au folosit din plin de faptul că minerii erau uniți şi aprigi la mânie, fapt care a dus la naşterea faimoasele „mineriade”, o imensă pată de ruşine pe blazonul acestei bresle care va fi asociată, pentru totdeauna, cu meseria de miner.

Prima mineriadă a avut loc în ianuarie 1990 când, în dimineața zilei de 29 ianuarie '90, în urma apelurilor lansate de Ion Iliescu, 5.000 de mineri înarmați cu bâte au sosit din Valea Jiului în Bucuresti. Aceştia au participat, împreună cu forțele de ordine şi lideri FSN la percheziții şi arestări ilegale la sediile unor partide şi organizații civice aflate în opoziție cu cei care preluaseră puterea după căderea lui Nicolae Ceauşescu. În urma incidentelor, zeci de persoane au fost rănite.

În noaptea de 18-19 februarie 1990, la solicitarea autorităților din acea vreme, 4.000 de mineri au fost aduşi din Valea Jiului, în Capitală, pentru „restabilirea ordinii”. În cea de-a doua mineriadă nu s-au semnalat incidente violente între ortaci şi locuitorii Capitalei.

„Recompensele” puterii nu s-au lăsat aşteptate prea mult. Una din măsuri a fost cea din data de 14 martie 1990, atunci când Guvernul României emite Hotărârea nr.267/689, semnată de Primul Ministru PETRE ROMAN, „privind acordarea unor drepturi personalului din industria minieră”. Printre altele, articolul 1, al Hotărârii, stabileşte că „începând cu data de 01.02.1990 programul de lucru al personalului din unitățile miniere este de 5 zile pe săptămână”.

Din nefericire, puterea din România şi-a dat seama destul de repede că se poate folosi de forța colosală a ortacilor. Astfel, după alegerile din 20 mai, în complicitate cu cei mai mulți dintre liderii sindicali, forțele politice din fruntea țării au trecut la manipularea acestora. Planul a reuşit şi a luat naştere cea de-a treia mineriadă, cea din 13-15 iunie 1990, atunci când minerii, conduşi de MIRON COZMA şi chemați de preşedintele ION ILIESCU, au descins în capitală şi au scris o pagină sângeroasă în istoria proaspetei democrații. Plecați cu trei garnituri de tren, din gara Petroşani, în seara zilei de 13 iunie, minerii au ajuns la Bucureşti în dimineața zilei următoare. Conduşi de serviciile secrete au intervenit în forță împotriva protestatarilor din Piața Universității şi a populației civile, şi au distrus şi devastat ce le-a ieşit în cale. Această mineriadă a fost considerată cea mai sângeroasă, cea mai brutală ca stil şi anvergură dintre toate acțiunile minerilor.

Numărul victimelor acestei mineriade este controversat. Oficial, conform evidenței de la comisiile parlamentare de anchetă, numărul răniților este de 746 iar numărul morților este de şase: patru morți prin împuşcare, un decedat în urma unui infarct şi o persoană înjunghiată, deşi VIOREL ENE, preşedintele „Asociației Victimelor Mineriadelor" susține că cifra reală a morților este de peste 100.[273]

În 24 septembrie 1991, minerii din Valea Jiului intră în grevă generală şi cer primului ministru, Petre Roman, să vină la Petroşani pentru a le asculta problemele. Ortacii conduşi de Cozma au devastat oraşul Petroşani şi, în seara aceleaşi zile, au ocupat cu forța câteva garnituri de tren, pentru a ajunge la Bucureşti. Deşi paşnici la început, minerii s-au dezlănțuit în zilele de 25 şi 26 septembrie şi au distrus tot ce le-a ieşit în cale, ajungând până în Sala de şedințe a Adunării Deputaților.

Această mineriadă a luat sfârşit odată cu demisia Guvernului condus de PETRE ROMAN. În urma minerilor, care s-au reîntors în Valea Jiului, au rămas 455 de răniți şi 4 morți: 3 din Bucureşti şi unul din Vulcan.

Au urmat câțiva ani de acalmie, cu greve de scurtă durată şi fără prea multe mişcări sindicale de amploare.

Totuşi, viața din ce în ce mai grea, inflația şi multe alte lipsuri, au dus la deteliorarea păcii sociale din zonele miniere. Astfel, în seara zilei de 11 iunie 1997, din cauza nemulțumirilor acumulate în timp şi mai ales din cauza problemelor întâmpinate cu plata salariilor pentru lunile aprilie, mai şi iunie, minerii din schimbul IV au declanşat o mişcare spontană de protest şi au refuzat să intre în subteran. A doua zi, minerii din schimbul I s-au solidarizat cu cei din schimbul IV şi n-au intrat, nici ei, în subteran. În aceeaşi zi, greviştilor li se alătură şi muncitorii de la Exploatarea de Cariere şi Argilă Anina. „Pentru a nu se produce şi alte evenimente neprevizibile, Sindicatul Exploatării Miniere Anina şi Liga Sindicatelor Miniere Banat Anina au preluat conducerea acestei mişcări spontane".[274] Liderii sindicatelor, împreună cu muncitorii, au întocmit o listă cu 16 revendicări pe care au transmis-o conducerilor: RAH Petroşani, SMB Anina, EM Anina şi EC Anina. Termenul acordat pentru soluționarea revendicărilor a fost de 16.06.1997.

Urmare faptului că nu au fost rezolvate aceste revendicări, mai ales cea care se referea la plata la timp a salariilor, 2.500 de angajați ai S.M.B. Anina[275] declanşează greva generală, la data de 16 iunie 1997,[276] alăturându-se

[273] *Mineriada din iunie 1990*, Enciclopedia liberă „WIKIPEDIA" http://ro.wikipedia.org.
[274] Adresa RAH – SMB Anina nr. 4.606/13.06.1997. Arhiva autorului.
[275] MEDIAFAX = *Protestele minerilor se înteţesc*, articol din ziarul „REALITATEA" nr. 136 din 17 iunie 1997, pag. 4.
[276] În realitate, deja de marți seara (11.06.1997) minerii nu au mai coborât în subteran, şi nu în seara zilei de 12 iunie, cum a consemnat redactorul MATEI BÎTEA în numărul 136 (1.975) al cotidianului „TIMPUL", din data de 13 iunie 1997, pag. 1.

minerilor din Valea Jiului. Lor li s-au alăturat şi minerii de la minele din COZLA, BAIA NOUĂ şi MEHADIA.[277]

Dacă în Valea Jiului, conflictul de muncă s-a încheiat la 25 iunie, la Anina a fost încheiat doar un „armistiţiu", suspendând acţiunile revendicative pentru 10 zile,[278] până la 01 iulie.

În ziua de 25 iunie 1997, liderul de sindicat ADRIAN BURLUI se întâlneşte, la sediul Ministerului Industriilor, la ora 10^{00}, cu ministrul secretar de stat NICOLAE STAICULESCU, pentru a discuta separarea SMB Anina de RAH Petroşani, una din revendicările minerilor rămasă nesoluţionată.[279]

Pentru că majoritatea revendicărilor au fost soluţionate, conflictul de muncă declanşat la Anina a fost declarat închis, la data de 01 iulie 1997.[280]

La data de 4 ianuarie 1999, aproape 15.000 de mineri de la Compania Naţională a Huilei din Valea Jiului intră în grevă generală, principalele revendicări fiind mărirea salariilor şi renunţarea la programul de închidere a minelor nerentabile.

În aceeaşi zi, la Anina, prin adresa nr. 1 a Ligii Sindicatelor Miniere Banat se anunţă începerea unei greve generale a tuturor membrilor de sindicat, începând cu ora 06^{00}. Respectiva adresă, semnată de preşedintele L.S.M.B. Anina sing. ADRIAN BURLUI, conţinea o listă cu 7 revendicări.[281]

În Valea Jiului, conflictul a degenerat şi lista de revendicări a fost schimbată. La 15 ianuarie 1999, Judecătoria Petroşani declară ilegală greva minerilor şi, la 18 ianuarie, Cozma decide începerea „Marşului spre Bucureşti".

Minerii trec de toate barajele forţelor de ordine amplasate pe şoseaua din Defileul Jiului şi ajung la Târgu Jiu.

La Anina, în dimineaţa zilei de 19 ianuarie 1999, trei autobuze cu mineri, în frunte cu liderul ADRIAN BURLUI, au plecat către Tg. Jiu pentru a se alătura minerilor din Valea Jiului. Convoiul a trecut uşor de barajul poliţiei din Cheile Globul Craiovei şi, în parcarea de la Muzeul Porţilor de Fier, din Drobeta Turnu Severin, li se alătură trei teleconstrucţii cu mineri de la minele Cozla şi Baia Nouă. Minerii din Anina ajung, în aceeaşi seară, înainte de căderea întunericului, în faţa Prefecturii din Tg. Jiu unde au fost întâmpinaţi cu urale de ortacii din Valea Jiului.

În seara aceleaşi zile, la ora 18^{58}, Guvernul României, prin Departamentul Purtătorului de Cuvânt şi Relaţiilor cu Presa, transmite minerilor adunaţi în faţa Prefecturii din Târgu Jiu, prin FAX, un comunicat prin care,

---

[277] GABI ŞTEFĂNESCU = *La Anina au luat foc ... MINERII!*, articol din cotidianul „TIMPUL" nr. 139 (1978) din 17 iunie 1997, pag. 1.

[278] MATEI BÎTEA = *După negocieri, minerii din Anina declară: „N-AM CERUT DECÎT CE NU NI S-A DAT!"*, articol din cotidianul „TIMPUL", Anul VIII, nr. 147 (1.985) din 26 iunie 1997, pag. 1 şi 8.

[279] MATEI BÎTEA = *Minerii de la Anina, la Guvern*, articol din cotidianul „TIMPUL" nr. 146 (1985) din 25.06.1997, pag. 1.

[280] MATEI BÎTEA = *Ortacii de la Anina s-au liniştit!*, articol din cotidianul „TIMPUL" nr. 152 (1991) din 02.07.1997, pag. 1.

[281] O copie se găseşte în Arhiva Cristian-Liviu Mosoroceanu.

Primul ministru RADU VASILE „îşi reafirmă disponibilitatea de a participa personal la dialog, în condițiile reluării activității normale în Valea Jiului”.[282]

După citirea comunicatului s-a luat decizia ca minerii să înnopteze la Tg. Jiu. Apoi, din zeci de camioane s-au împărțit minerilor, gratuit şi la discreție: pâine caldă, conserve de carne, salamuri de toate felurile, fructe, sucuri şi apă minerală, țigări, etc.[283]

A urmat „bătălia” de la Costeşti (21 ianuarie), instituirea stării de urgență pe întreg teritoriul României (22 ianuarie), „pacea” de la Cozia (noaptea de 22/23 ianuarie). La mânăstirea Cozia, Primul ministru RADU VASILE acceptă revendicările minerilor, înclusiv neînceperea urmăririi penale împotriva liderilor de sindicat.

Cea de-a şasea mineriadă a început la 16 februarie 1999, atunci când MIRON COZMA, în urma deciziei Curții Supreme de Justiție de a-l trimite după gratii, organizează un nou marş către Bucureşti, la care, minerii din Anina nu participă! A doua zi însă, forțele de ordine au oprit marşul cu brutalitate, la Stoeneşti, făcând (neoficial!) 15 victime în rândul ortacilor. Miron Cozma a încercat să se refugieze în localitatea Caracal, însă a fost capturat pe drum şi arestat.

Aceasta a fost ultima mineriadă, cel puțin pentru istoria mineritului din Anina. Oricum, ortacii noştri nu au participat decât la două mineriade, slavă Domnului!

Oricum, problemele legate de aceste mineriade nu sunt rezolvate, chiar dacă au avut loc o serie de procese şi au existat unele condamnări. Multe organizații civice încă cer să se facă dreptate şi vinovații să fie judecați şi condamnați. Mulți consideră că toate mineriadele „au fost diversiuni şi manifestări tipic comuniste”, [284] şi, în acest sens. membrii Comisiei Prezidențiale pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România propun „formarea unei comisii de studiere a „mineriadelor” (din 1990, 1991, 1999) şi, în primul rând, a celei din 13-15 iunie 1990”.

[282] Comunicatul a fost citit minerilor de către ROMEO BEJA. După citirea comunicatului, BEJA a înmânat prima pagină lui Cristian-Liviu Mosoroceanu, care se găseşte în arhiva autorului. Autorul a fost prezent la evenimente, la cererea minerilor din Anina, pentru a filma acțiunea.

[283] Atunci am realizat că acțiunea este foarte bine pregătită şi că nu se va opri aici. Zvonurile erau multe şi contradictorii: ba că sunt susținuți de către partidul „X”, ba de partidul „Y”. Presimțiri sumbre m-au făcut ca, în jurul orei 24^{00}, să-mi iau rămas bun de la ortacii din Anina, să mă urc în autoturismul meu şi să plec înapoi, acasă.

[284] COMISIA PREZIDENȚIALĂ PENTRU ANALIZA DICTATURII COMUNISTE DIN ROMÂNIA = *Raport final*, Bucureşti 2006, pag. 638.

Epilog

Din păcate, după doar 216 ani de la descoperirea huilei şi 214 ani de minerit, despre minerii din Anina se poate vorbi doar la trecut. Prima mină de cărbune din România, care exploata huilă de cea mai bună calitate, s-a închis definitiv!

Părerea multor specialişti în minerit este că rezervele de cărbune ale minelor din localitatea noastră ar fi ajuns pentru cel puțin încă 100 de ani. În faza finală, minele de aici au dus lipsă de specialişti adevărați, de investiții şi de interes. Se pare că închiderea minelor este rezultatul acestor lipsuri, amplificate de afaceri mai mult decât păguboase şi de perspectiva de a face bani mulți din închideri.

Să credem că tragicul accident din ianuarie 2006 a grăbit doar inevitabilul şi nu a fost factorul declanşator? Este posibil ca soarta mineritului din Steierdorf-Anina să fi fost pecetluită urmare incompetenței, dezinteresului şi afacerilor dubioase?

Răspunsurile la aceste întrebări nu le pot da eu dar, sunt convins că se va mai scrie despre mineritul din oraşul nostru şi, odată şi odată, se vor găsi răspunsurile - la aceste întrebări şi altele, încă nerostite.

Aş mai adăuga faptul că, în peregrinările mele prin Europa, am vizitat multe mine „închise”. Spre deosebire de România, la gura fiecărei mine sunt stocuri imense de cărbune, păstrate pentru zile negre. În afară de asta, oricare mină poate fi repusă în funcțiune în maximum două săptămâni. În schimb, la noi nu există nici stocuri, iar minele sunt închise definitiv. Țara noastră nu mai are nevoie de cărbune!

La noi, după cumplitul accident colectiv de muncă din ianuarie 2006, minele au fost închise haotic şi în grabă, nenumărate utilaje au rămas în

subteran (maşinile de extracţie de la puţurile oarbe: 14, 18, 6 A, 5 B, ROTHMAYER, 5 KOLLOWRATH; pompe de evacuare a apelor, compresoare, etc.) iar clădirile de la suprafaţă au fost devastate.

La sfârşitul anului 2009, încă se mai fura din fostele incinte ale minelor. Autorităţile ridică neputincioase (?) din umeri, localnicii bombăne dar sunt preocupaţi de problemele cotidiene iar minerii morţi se răsucesc în mormânt. Pentru ce şi-au dat viaţa? Pentru ce au asudat, s-au chinuit şi au purtat cămaşa morţii? Doar pentru un salariu sau şi pentru a asigura un viitor generaţiilor care le vor călca pe urme?

Noi ce lăsăm generaţiilor viitoare?

Şi mai ştiţi ceva?

Mi-e deja dor de salutul lor, salut pe care l-am auzit toată viaţa, de acel „Noroc Bun!” („Glück Auf!“), rostit cu mândrie, uneori cu năduf dar, de fiecare dată, şi cu speranţă!

În aceste vremuri în care se înăbuşe în noi tot ce este însăşi natura umană, într-o ţară unde, vorba tânărului avocat Raymond Poincare, la începutul secolului XX, "totul e luat în zeflemea", cartea pe care o ţineţi în mâini, e ca o rază strecurată într-o mină ce îi scoate la vedere tainiţele.

Îngrijită cu o bucurie care nu se deosebeşte de tristeţe - şi nici că se poate altfel atunci când scrii despre îngerii de abanos - lucrarea de faţă trebuie citită cu smerenie imaculată.

De ce? Pentru că aşa a fost scrisă!

Vasile Todi
Membru al Uniunii Scriitorilor din România
Preşedinte al Asociaţiei Publiciştilor Presei Rurale din Banat

ISBN: 145-2700